

**GETARIAKO
HIRI ANTOLAMENDUKO PLAN OROKORRA**

**HIRIGINTZA-INFORMAZIOA ETA
DIAGNOSTIKO BATERAKO HURBILKETA**

2025ko Iraila

ERREDAKZIO-TALDEA:

ZUZENDARITZA ETA IDAZKETA:

Santiago Peñalba Garmendia,	Arkitektoa.
Iñigo Peñalba Arribas,	Arkitekto Doktorea.
Mikel Iriondo Iturrioz,	Abokatua.

KOLABORATZAILEAK:

Carmen Segurola Lázaro,	Geografia eta Historian lizentziatua, geografoa, ingurumen eta lurralde ikasketetan masterra Deustuko Unibertsitatean.
Reyes Monfort Halle,	Biologoa.
Igor Martín Molina,	Bide, ubide eta portuetako ingeniaria (Endara Ingenieros Asociados, S.L.)
Andrea Murua Echenique	Arkitekto Teknikoa (Endara Ingenieros Asociados, S.L.).
Maria Jose Fernandez Calonge	Delineazioa eta edizioa.
Juan Ignacio Cortes Arzallus	Delineazioa eta edizioa.

IKUSKAPEN TEKNIKOA:

Iñigo Paniego de la Cuesta	Udal Arkitektoa.
María Zendegi Zelaia	Udaleko Idazkaria eta Kontu-hartzailea.

MEMORIAREN AURKIBIDEA

Orria

I	Xedea eta aurrekariak.....	6
II	Indarrean dagoen lege-esparrua	8
III	Plangintzaren figura hautatzea	12
IV	Dokumentu honen edukia	13
V	Lehenengo hausnarketa	14
VI	Lurraldea: lekua eta pertsonak. Kokapen historikoa. Ezaugarri geografikoak, demografikoak eta sozioekonomikoak. Kartografia eta toponimia. Jabetzaren egitura. ..	16
VII	Lurraldea: ingurune fisikoa, ingurumena eta klima-aldaketaren erronka.....	78
VIII	Lurraldea: hiri-ingurunea.....	130
IX	Etxebizitzaren gaia.....	135
X	Jarduera ekonomikoak.....	138
XI	Zuzkidurak. Espazio libreak eta ekipamenduak.....	141
XII	Irisgarritasuna eta mugikortasuna.....	144
XIII	Zerbitzu-azpiegiturak.....	150
XIV	Ingurumen-loturak eta klima-aldaketa.....	153
XV	Kultura-, arkitektura- eta arkeologia- Ondarea.....	155
XVI	Indarrean dagoen lurralde-antolamenduaren azterketa	160
XVII	Udaleko hirigintza-plangintzaren eta haren egikaritzearen azterketa. Emandako lizentziak eta egundo lurzoru-eskaintza.	164
XVIII	Zeharkako ikuspegiak (Osasuna, irisgarritasun unibertsala, berdintasuna, generoa, gizarteratzea, hizkuntza-inpaktua...)	168
XIX	Plan Orokorraren berrikuspenean eragina duten beste udal-plan batzuk	170
XX	Beste zehaztapen sektoriak batzuk	170
XXI	Energia-efizientzia eta hiri-mantentzea.....	170
XXII	Plangintza orokorra udalerri mugakideetan (Zarautz, Aia, Aizarnazabal eta Zumaia) ...	171
XXIII	Gobernantza eta herritarren parte-hartzea	172
XXIV	Diagnostikorako hurbilketa.....	173
XXV	Ebaluazio prospektiboa. Balizko agertokiak.	187
XXVI	Zenbait ondorio	189

1. Eranskina: Udalerrian erroldatutako ur-puntuak.

PLANOEN AURKIBIDEA

Eskala

1	Getariako egoera Urola Kostako eremu funtzionalean.....	1:75.000
2	Getariako udalerria. 2024ko ortoargazkia.....	1:10.000
3	Udalerraren mugaketa. Toponimia.....	1:10.000
4	Getariako udalerria. Plano hipsometrikoa.....	1:10.000
5	Bizitegi-kokaguneak eta jarduera ekonomikoetakoak.....	1:10.000
6	Egungo egoera. Hiri-eremuko, Meagako eta Askizu guneko topografikoak.....	1:2.000
7	Egungo egoera. Espazio libreak eta ekipamenduak.....	1:2.000
8	Komunikazio- eta mugikortasun- sistema.....	1:10.000
9	Ingurumen-arriskuak. Kutsatuta egon daitezkeen lurzoruak.....	1:5.000
10	Indarrean dagoen plangintza orokorra interpretatzea. Lurzoru urbanizaezinaren zonakatze orokorra.....	1:10.000
11	Indarrean dagoen plangintza orokorra interpretatzea. Hiri-lurzoruaren zonakatze orokorra.....	1:4.000
12	Arkitektura- eta arkeologia- ondarea.....	1:10.000 – 1:2.000
13	Azpiegitura eskuema. Ur-hornidura.....	1:10.000
14	Azpiegitura eskuema. Saneamendua eta euri-urak.....	1:5.000
15	Azpiegitura eskuema. Energia elektrikoa.....	1:10.000
16	Azpiegitura eskuema. Gasa.....	1:5.000
17	Azpiegitura eskuema. Telekomunikazioak.....	1:10.000
18	LAGen zehaztapenak.....	1:75.000
19	Urola Kostako Eremu Funtzionaleko LPPren zehaztapenak indarrean	1:20.000
20	Urola Kostako Eremu Funtzionaleko LPPren zehaztapenak izapidean	1:50.000
21	Ibaien eta erreken LPSren zehaztapenak.....	1:10.000
22	Bizikleta bideen LPSren zehaztapenak.....	1:10.000
23	Itsasertzaren LPSaren zehaztapenak.....	1:20.000
24	Kostaldeei buruzko Legea aplikatzearen ondoriozko zehaztapenak.....	1:5.000

MEMORIA

I.- XEDEA ETA AURREKARIAK.

Dokumentu honetan, Getariako Udalak Getariako udal-plangintzako arau subsidiarioen berrikuspen-prozesuari ekiteko beharrezkotzat jotzen duen hirigintza-informazioa jasotzen da, bai eta informazio horren ondoriozko egoeraren diagnostikoaren laburpena ere.

Udalerriak, gaur egun, Arau Subsidiario batzuk ditu udaleko hirigintza-plangintza orokorreko dokumentu gisa, eta arau horien testu bategina 2008an¹ onartu zen behin betiko, duela 17 urte. Aurrerago deskribatuko den bezala, ia osorik gauzatutako plana da, eta, beraz, berrikusi egin behar da, Udalak behar bezala ohartarazi duen bezala.

Alkatetzaren 2025eko martxoaren 21eko probidentziaren ondoren hasitako prozedurari erantzuten dio dokumentu honek. Probidentzia horretan, indarrean dauden arau subsidiarioak berrikusteko prozesua hastea erabaki zen, Hiri Antolamenduko Plan Orokor (HAPO) bat formulatuz. Hala, sinatzen duen taldeari egindako enkargua 2025eko ekainean zehaztu ondoren, herritarrek parte hartzeko programa egin zen lehen instantzia batean, eta aho batez onartu zen 2025eko uztailaren 29ko osoko bilkuran. Hala, berrikuspen-prozesuari ekin zitzaion.

Udalerriaren egoerari buruz ematen den ikuspegiak prozesuan aurre egin beharreko egoerari buruzko lehen hurbilketa bat eskaintzen du, eta Plan Orokor berrian 15 urte inguruko epean eskaini beharreko erantzunak identifikatzen lagundu beharko du. Epe hori, prozeduran erabili beharreko denbora kontuan hartuta, 2043. urtean kokatzen dugu.

Halaber, herritarrei planaren xedearen, haren irismenaren eta udalerriaren egoeraren berri emateko balio beharko du, prozesuan zehar kontuan hartu beharreko alternatibak eta zehaztu beharreko konponbideak kontrastatzeko eta eztabaidatzeko.

Proiektua idaztearen helburua da, halaber, bigarren fase batean "Plangintzaren Aurrerapena" egiteko oinarri egokiak ematea, prozesuan zehar diagnostikoan sakontzeari eta hura heltzeari kalterik egin gabe, hau da, Planaren zirriborro bat zehazteko, hirigintza-antolamenduko alternatibak jasoko dituen, eta horien gainean eztabaida egin, proiektua udalerriaren etorkizunerako idaztea erabakitzeko.

Aurrerapen hori izango da prozesuan egin beharreko HAPOren ingurumen-ebaluazio estrategiko arruntari dagokion «hasierako dokumentua» idaztean kontuan hartu beharreko erreferentzia, bai eta, besteak beste, genero- eta hizkuntza-ikuspegiaren integrazioan ere.

Nabarmentzekoa da hemen HAPOren xedea dela Urola Kostako eremu funtzionalean dagoen udal-mugartearen antolamendu integrala (1. planoa) eta udalerri osorako proiektu egokia zehaztea, ikuspegi eta begirada guztiak ahalik eta adostasun handienarekin integratuz.

¹ Aurretik, Getariak Arau Subsidiario batzuk izan zituen, Gipuzkoako Foru Aldundiko Diputatuen Kontseiluak behin betiko onartuak 1996ko azaroaren 29an, 12 urte lehenago.

Horrenbestez, dokumentu hau bat dator egungo Arau Subsidiarioen ordeztutako Getariaren etorkizunerako proiektu berri bat egiteko helburuarekin, gizarte-, kultura-, ekonomia-, ingurumen-, lurralde- eta hirigintza-inguruabarretara egokituta, bai eta indarrean dagoen hirigintza-legeriara ere, eta udalerriak Urola Kostako Eremu Funtzionalaren lurralde-testuinguruan dituen egungo beharrei erantzun die.

Getaria 11,03 km² inguruko azalera duen lurralde bat da, eta bertan bizi den biztanleriak gaur egun EIn azken iturri ofizialean (2025eko urtarrilaren 1ean argitaratutako azken udal-eroldaren urteko berrikuspenari buruzkoa) jasotako 2.906 biztanle gainditzen ditu.

Dokumentu hau idazterakoan, lana sinatzen eta zuzentzen dugunekin batera, taldea osatzen duten profesionalak, Udal Zerbitzu Teknikoek eta Udalbatzak berak lagundu dute.

Idatzi beharreko HAPO berriak, behin betiko onartu ondoren, indarrean dauden Getariako 2008ko Arau Subsidiarioak ordeztuko ditu, bai eta ordutik hona onartu eta argitaratu diren horien aldaketan emaitza ere.

Hasiera ematen zaion zeregina proiektu ilusionagarri bati dagokio, eta, zehaztu ondoren, udalerriak datozen urteetan izango duen norabidea bideratu beharko du. Udal-proiektu nagusia da, eta Getariako lurralde-antolamendua zehazten saiatu behar du, hau da, lurralde-irismena duten sektore-ikuspegi guztiak eta zeharkakoak udalerrian integratzen.

Helburu horri heltzeko, Getariak hirigintza-plangintzaren arloan metatutako esperientzia eta jakintza ditu, eta horiek, aurrerago azalduko den bezala, Arau Subsidiarioen bi dokumentuak eta horien gauzatze-maila egiaztatzen dituzte, eta, bereziki, plangintza eta kudeaketa horrek ekarri dituen emaitzak.

Hala ere, ezarritako helburua lortzeko, lehen hurbilketa horretatik proposatzen da ahalik eta adostasun gehien lortzea prozesuan zehar, interes publikotik abiatuta proiektu partekatu bat sortzeko, gorabeherak gorabehera, bideragarria izango dena eta Getariaren beharrei erantzun die.

Getariako hirigune historikoaren, Malkorbe hondartzaren, portuaren eta San Anton mendiaren irudia.

II.- INDARREAN DAGOEN LEGE-ESPARRUA.

II.1.- Sarrera

HAPOA lege-xedapen, dokumentu eta maila, izaera eta jatorri desberdinetako proiektu ugaritan jasotako gidalerro eta aurreikuspen multzo batek osatutako esparruan egiten da.

Une honetan, eta esparru orokor hori osatzen duten xedapen eta dokumentu nagusietako batzuen orogarri eguneratu gisa, epigrafe honen hurrengo apartatuetan aipatzen direnak nabarmendu behar dira.

II.2.- Lurralde- eta hirigintza-legeria

- * Euskal Autonomia Erkidegoan sustatutako eta indarrean dauden lurralde- eta hirigintza-xedapenak:

- Lurralde Antolamenduari buruzko Legea, 1990eko maiatzaren 31koa.
- 2/2006 Legea, ekainaren 30ekoa, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzkoa.
- Premiazko neuriei buruzko Dekretua, 2008ko ekainaren 3koa, aurreko Legea garatuz sustatua (105/2008 Dekretua).
- 2008ko azaroaren 28ko Legea, hirigintza-ekintzak sortutako gainbalioetan erkidegoak izan behar duen parte-hartzea aldatzen duena.
- 80/2022 Dekretua, etxebizitzaren eta zuzkidura-bizitokiaren gutxieneko bizigarritasun-baldintzak eta diseinu-arauak arautzen dituena.
- 45/2025 Dekretua, uztailaren 3koa, hirigintzako estandarrak arautzen dituena.
- 211/2012 Dekretua, planen eta programen ingurumen-ebaluazio estrategikoari buruzkoa.
- 213/2012 Dekretua, urriaren 16koa, EAEko hots-kutsadurari buruzkoa.
- 46/2020 Dekretua, martxoaren 24koa, lurralde-antolamenduko planak eta hirigintza-antolamenduko tresnak onartzeko prozedurak arautzen dituena.

- * Administrazio zentralak sustatutako xedapenak:

- Lurzoruari eta Birgaitzearen Legearen testuategia, urriaren 30eko 7/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartua.
- Lurzoruari buruzko Legearen Balorazio Erregelamendua, 2011ko urriaren 24ko Errege Dekretuaren bidez onartua (1492/2011 Errege Dekretua).
- Ingurumen-ebaluazioari buruzko Legea, 2013ko abenduaren 9koa.

II.3.- Beste arlo batzuetako indarreko legeria.

- * Irisgarritasuna Sustatzeko Legea, 1997ko abenduaren 4koa, eta hura garatzeko xedapenak.
- * Errepideen arloan indarrean dauden xedapenak. Horien artean daude, besteak beste, 1989ko maiatzaren 30eko Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko Errepideen Plan Orokorra arautzen duena, gerora hainbat aldiz aldatu edo osatu dena, eta Gipuzkoako Errepideen Foru Araua.
- * 6/2019 Legea, 2019ko maiatzaren 9koa, Euskal Kultura Ondarearena, eta hura aldatzen duen azaroaren 30eko 14/2023 Legea.

- * Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina (1/2014 Lege Dekretua, apirilaren 15ekoa).
- * Euskal Herriko Ingurugiroa Babesteko Lege Orokorra, 1998ko otsailaren 27koa, eta lege hori garatzen duen 2003ko uztailaren 22ko Dekretua, ingurumenaren gaineko eraginaren baterako ebaluazio-prozedura arautzen duena. Aurreko xedapenei, eta gai horietan bertan, proiektuen ingurumen-inpaktua ebaluatzeko Erregelamendua (1998ko irailaren 30eko ED) eta plan eta programa jakin batzuek ingurumenean dituzten ondorioen ebaluazioari buruzko Legea, 2006ko apirilaren 28koa, gehitu behar zaizkie.
- * 21/2013 Legea, abenduaren 9koa, ingurumen-ebaluazioari buruzkoa, abenduaren 5eko 9/2018 Legeak aldatua.
- * Herri Administrazioen Ondareari buruzko Legea, 2003ko azaroaren 3koa.
- * 11/2022 Lege Orokorra, ekainaren 28koa, Telekomunikazioena.
- * Martxoaren 11ko 346/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako Erregelamendua; ekainaren 10eko ITC/1644/2011 Agindua.
- * Zaratari buruzko Legea, 2003ko azaroaren 17koa, eta lege hori garatzen duen 2005eko abenduaren 16ko eta 2007ko urriaren 19ko errege-dekretuak, ingurumen-zarataren ebaluazioari eta kudeaketari dagokienez, lehenengoa, eta zonakatze akustikoari, kalitate-helburuei eta emisio akustikoei dagokienez, bigarrena.
- * 524/2006 Errege Dekretua, apirilaren 28koa, otsailaren 22ko 212/2002 Errege Dekretua aldatzen duena, aire zabalean erabiltzen diren makina jakin batzuek ingurunean egiten dituzten soinu-emisioak arautzen dituena.
- * EAEko hots-kutsadurari buruzko urriaren 16ko 213/2012 Dekretuaren kalitate akustikoaren helburuak.
- * 90/2014 Dekretua, ekainaren 3koa, EAEko lurralde-antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzearen gainekoa.
- * 48/60 Legea, aire-nabigazioari buruzkoa, eta haren aldaketak, abiazio zibilaren arloko abenduaren 29ko 55/99 Legeak aldatua.
- * 21/2013 Legea, aire-segurtasunari buruzkoa, eta arlo horretan aplikatzekoak diren gainerako zehaztapenak.
- * 13/1996 Legea, abenduaren 30ekoa (166. artikulua).
- * 584/72 Dekretua, otsailaren 24koa, aeronautikako zortasunei buruzkoa, egungo idazketan.
- * 2591/1998 Errege Dekretua, abenduaren 4koa, interes orokorreko aireportuak eta horien zerbitzuguneak antolatzeari buruzkoa, egungo idazketan.
- * 38/2015 Legea, Trenbide Sektoreari buruzkoa, 2015eko irailaren 30ekoa.
- * 4/2015 Legea, lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzekoa.
- * 209/2019 Dekretua, abenduaren 26koa, Lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzeko ekainaren 25eko 4/2015 Legea garatzen duena.
- * 22/2011 Legea, uztailaren 28koa, hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzkoa.
- * 165/2008 Dekretua, irailaren 30ekoa, lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzoru inbentarioari buruzkoa.
- * 34/2007 Legea, azaroaren 15ekoa, airearen kalitateari eta atmosferaren babesari buruzkoa.
- * 4/2005 Legea, emakumeen eta gizonen berdintasunerakoa, 2005eko otsailaren 18koa.
- * 3/2007 Legea, martxoaren 22koa, emakumeen eta gizonen berdintasun eragingarriakoa.
- * Uraren Legea, 2006ko ekainaren 23koa.
- * 1514/2009 Errege Dekretua, urriaren 2koa, lurpeko urak kutsaduratik eta narriaduratik babestea arautzen duena.

- * 45/2007 Legea, abenduaren 13koa, Landa Ingurunearen Garapen Iraunkorrerakoa, eta 16/2007 Lege Organikoa, abenduaren 13koa, Landa Ingurunearen Garapen Iraunkorrerako Legearen osagarria.
- * Nekazaritza eta Elikagaigintza Politikako Legea, 2008ko abenduaren 23koa.
- * Dekretua, 2009ko irailaren 22koa, abeltzaintzako ustategietako arau teknikoak, higieniko-sanitarioak eta ingurumenekoak ezartzen dituenak.
- * 1955/2000 Errege Dekretua, energia elektrikoaren garraio-, banaketa-, merkaturatze- eta hornidura-jarduerak eta instalazioak baimentzeko prozedurak arautzen dituenak.
- * Martxoaren 11ko 346/2011 Errege Dekretuaren bidez onartutako Erregelamendua; ekainaren 10eko ITC/1644/2011 Agindua.
- * Eraikuntzaren arloan indarrean dauden xedapenak, Eraikuntzaren Antolamenduari buruzko 1999ko azaroaren 5eko Legea eta Eraikuntzaren Kode Teknikoa barne.
- * 3/2015 Legea, ekainaren 18koa, Etxebizitzarena, eta etxebizitzaren arloan indarrean dauden xedapenak, babes ofizialeko etxebizitzak arautzen dituztenak barne, etab.
- * 21/2015 Legea, uztailaren 20koa, mendiena, eta 9/2018 Legea, abenduaren 5koa, aldatzen duena.
- * 2/2016 Legea, apirilaren 7koa, Euskadiko Toki Erakundeei buruzkoa.
- * 179/2019 Dekretua, azaroaren 19koa, Euskadiko toki-erakundeetan hizkuntza ofizialen erabilera instituzionala eta administratiboa normalizatzeari buruzkoa.
- * 4/2019 Legea, EAEko jasagarritasun energetikoari buruzkoa.
- * 10/2019 Legea, Euskadiko merkataritza-gune handien lurralde-antolamenduari buruzkoa.
- * 63/2020 Dekretua eta 5/2018 Legea, Euskal Autonomia Erkidegoko Errepideen Hirugarren Plan Orokorrari buruzkoa (2017-2028).

II.4.- Indarrean dauden lurralde-antolamenduko tresnak.

Hona hemen mota horretako tresnen zerrenda, behin betiko onartuak eta indarrean daudenak:

- * Lurraldearen Antolamendurako Artezpideak. 128/2019 Dekretuak, uztailaren 30ekoak, behin betiko onartu zuen.
- * Urola Kostako eremu funtzionaleko Lurralde Plan Partziala, otsailaren 21eko 32/2006 Dekretuak eta haren aldaketek behin betiko onartua. Plan horren berrikuspena izapidetzen ari da, aurrerapen-fasean, eta erreferentzia hori prozesuaren esparruan kontuan hartu behar da.
- * Euskal Autonomia Erkidegoko Ibaiertzak eta Errekaertzak Antolatzeko Lurraldearen Arloko Plana (isurialde kantauriarra). Behin betiko onespina: 1998ko abenduaren 22a, eta ondorengo aldaketak.
- * Trenbide Sarearen Lurraldearen Arloko Plana. Behin betiko onespina: 2001eko otsailaren 27a, eta ondorengo aldaketak.
- * Energia eolikoaren Lurralde Plan Sektoriala. Behin betiko onarpina: 2002ko maiatzaren 14a. Kasu horretan, ez du eraginik udalerraren antolamenduan.
- * Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Lurraldearen Arloko Plana. Behin betiko onarpina: 2004ko uztailaren 27a.
- * Jarduera Ekonomikoetarako Lurzorua Sortzeko eta Saltoki Handiak Antolatzeko Lurraldearen Arloko Plana. Behin betiko onarpina: 2004ko abenduaren 21a. Planaren zati bat bertan behera geratu da.
- * EAEko Itsasertza Babestu eta Antolatzeko Lurraldearen Arloko Plana (A.D: 2007), berrikusten ari dena.

- * Euskal Autonomia Erkidegoko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala. Behin betiko onarpena: irailaren 16ko 177/2014 Dekretua.
- * Gipuzkoako Bizikleta Bideen Lurralde Plan Sektoriala (2/2013 Foru Araua, ekainaren 10ekoa).

Orain arte sustatutako lurralde-antolamenduko beste tresna batzuek ez dute indarraldirik, ez baitira behin betiko onartu, baina kontuan hartu beharko dira prozesu honetan zehar onartuko balira.

II.5.- Bestelako planak, dokumentuak eta lanak.

Kontuan hartuko dira Garapen Jasangarriko Helburuak (GJH), bai eta Bultzatu 2050 Euskal Hiri Agendan eta Bilbon 2016ko apirilean onartutako «Euskal Adierazpenean» ezarritakoa ere, duela 20 urte baino gehiago Hiri eta Herri Jasangarrien Europako Konferentziak onartutako Aalborgeko Gutun aitzindariaren ondorengo ICLEIk (jasangarritasunaren aldeko tokiko gobernuen nazioarteko sarea) eta Udalsareak (jasangarritasunerako udalerrien euskal sarea) antolatutako 8. konferentziaren esparruan. "Euskal Adierazpena" ibilbide-orri berria da, Europako hiri eta herriak jasangarriak, produktiboak, erresilienteak, bizigarriak eta inklusiboak izan daitezten. Horretarako, zenbait konpromiso proposatzen ditu, helburu hauekin: ekonomia deskarbonizatzea eta energia-efizientzia sustatzea; mugikortasun jasangarria eta irisgarritasun unibertsala erraztea; biodibertsitatea eta ekosistemen zerbitzuak babestea eta hobetzea; lurzorua artifizializazioa mugatzea; baliabideen kudeaketa jasangarria lortzea; klima-aldaketara egokitzea aurreikustea; erresilienteak izatea; espazio publikoetan bizikidetza eta segurtasuna erraztea; ostatua eta etxebizitza eskaintzea; gizarteratzea sustatzea; eta tokiko lehiakortasuna eta enplegua bultzatzea, 2019ko uztailaren behin betiko onartutako EAEko Lurralde Antolamenduaren Gidalerro berrietan jasotzen den bezala.

Beste plan eta dokumentu batzuei ere erantzuten die, eta horien artean, horien zerrenda osoa eta itxia azaltzeko asmorik gabe, honako hauek aipa daitezke:

- Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoaren Plan Hidrologikoa (2021-2027).
- Garraio Iraunkorraren Gidaplana.
- EAEko 2020rako Geodibertsitate Estrategia.
- Euskadiko 2030erako Biodibertsitate Estrategia.
- Euskadiko Energia Estrategia 2030.
- 2050erako Klima Aldaketaren Euskal Estrategia.

Gainera, onartutako askotariko udal-plan sektorialak hartuko ditu kontuan; besteak beste, honako hauek:

- Udalerriko itsasertzeko paisaiaren ekintza-plana, 2015. urtekoa.
- Getariako Klima eta Energia Plana 2022-2030, 2022ko ekainekoa.
- Getariako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako I. Plana, 2022koa.

Azkenik, izapidetzen ari diren udal-planak ere kontuan hartuko dira. Gaur egun bultzatzen diren azterlanak dira, bereziki etxebizitzaren arloan.

II.6.- Nazioarteko beste zuzentzarak batzuk

Udalerrirako proposatu beharreko ereduak, gainera, Europar Batasuneko 2020 Lurralde Agendak (2011ko maiatzean onartua) eta Garapen Jasangarriko 2030 Agendak (Nazio Batuen Batzar Nagusiak 2015eko irailean onartua) hurrenez hurren ezartzen dituzten garapen jasangarriko helburuei erantzun die, bai eta Nazio Batuen Etxebizitza eta Hiri Garapen Jasangarriari buruzko (Habitat III) hirugarren Konferentziaren ondoriozko munduko hiri-agenda berriari ere. Konferentzia hori 2016ko urrian egin zen Quitoan, hirien plangintzarekin lotuta. Klima Aldaketari buruzko Parisko COP 21eko Akordioari (2015), hurrengo COPetan hurrenez hurren hartutakoei eta aipatutako "Euskal Adierazpenean" xedatutakoari erantzun die.

Honako hitzaldi, goi-bilera eta adierazpen hauen erabakiei ere erantzun die:

- * Biztanleriari eta Garapenari buruzko Nazioarteko Konferentzia (1994).
- * Gizarte Garapenari buruzko Munduko Gailurra (1995).
- * 2016ko maiatzeko Munduko Goi-bilera Humanitarioa Istanbulen.
- * 2015-2030 aldirako Hondamendien Arriskua Murrizteko Sendai Esparrua.

III.- PLANEAMENDUAREN FIGURA HAUTATZEA.

Planteatutako helburua udalerriko indarreko Arau Subsidiarioak berrikustea da. Arau horien testu batekina 2008an onartu zen behin betiko, duela 17 urte, eta, udal-mugartearen antolamendu integralerako, Hiri Antolamenduko Plan Orokorra (HAPO) formulatu behar da, indarreko lege-testuinguruan.

Egoera horretan, HAPOren tresna egokia eta zehatza da udalerriko osorako proposatutako helburua lortu ahal izateko, aplikatu beharreko lege-esparruarekin bat etorritz.

Getariako ekialdeko itsasertzaren irudia.

IV.- DOKUMENTU HONEN EDUKIA.

Dokumentu honek, besteak beste, honako eduki hauek ditu: lurraldeari buruzko informazioa eta egungo egoeran ikusitako egoera sozioekonomikoari buruzkoa; etxebizitzaren eta mugikortasunaren egoerari buruzko hurbilketa; indarrean dagoen hirigintza-plangintzara eta aplikatu beharreko lurralde-antolamendura hurbiltzea; hausnarketa; eta egoeraren diagnostikora hurbiltzea.

Bildutako informaziotik eta modu osagarrian egindako landa-lanetik abiatuta egin da, bai eta izandako harremanen eta horretarako egindako kontsulten emaitzetatik abiatuta ere. Lan hori prozesuan zehar betetzen jarraituko da.

Zehazki, dokumentuak memoria bat eta planoak ditu.

Memoriak planaren helburuarekin lotuta bildutako informazioari eta egindako azterketari buruzko idatzizko dokumentazioa jasotzen du. Era berean, udalerriaren eta haren inguruaren informazioa eta argazki deskribatzaile batzuk erakusten dituzten hainbat grafiko ditu.

Planoek informazioa irudikatzen duen dokumentazio grafikoa jasotzen dute. Planoak egiteko, Eusko Jaurlaritzaren eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren ortoargazkiak eta kartografia hartu dira abiapuntutzat, bai eta Getariako Udalak emandako kartografia ere, eta, era berean, Eusko Jaurlaritzaren gaikako kartografia eta lanean aipatzen diren beste iturri batzuk erabili dira.

Getariako udalerriaren irudia, Gárate mendiaren iparraldeko hegaletik hartua.

V.- LEHENENGO HAUSNARKETA.

Getariako Udalak plangintza orokorreko dokumentu bat du, 2008an behin betiko onartu zena eta, aldi berean, 1996ko beste bat ordeztu zuena.

Onespen hartatik gaur arte igarotako denborak justifikatu egiten du udalak hura berrikusteko erabakia, beste arrazoi batzuk alde batera utzi gabe, besteak beste:

- Aurrerago aipatzen den indarreko Arau Subsidiarioen zehaztapenen gauzatze-maila aurreratuak zehazten du.

Berez, etorkizuneko proiektu berri bat aurreikustea eskatzen du, are gehiago horrelako planak izapidetzeko behar den denbora kontuan hartuta, herritarren parte-hartze egokia integratzeko eta behar diren bermeak eskaintzeko.

Hala ere, ohartarazi behar da ez dela premiazko premiarik ikusten, eta egoera horrek eztabaida eragiten du, horrek baldintzatu gabe.

- Aldi horretan izandako lege-aldaketak, eta, bereziki, honako hauek indarrean sartzea:
 - Lurzoruaren eta Birgaitzearen Legearen testuategina, urriaren 30eko 7/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onartua.
 - Ingurumen-ebaluazioari buruzko Legea, 2013ko abenduaren 9koa.
 - Lurzoruari buruzko Legearen Balorazio Erregelamendua, 2011ko urriaren 24ko Errege Dekretuaren bidez onartua (1492/2011 Errege Dekretua).
 - 46/2020 Dekretua, martxoaren 24koa, lurralde-antolamenduko planak eta hirigintza-antolamenduko tresnak onartzeko prozedurak arautzen dituena.
 - 80/2022 Dekretua, etxebizitzaren eta zuzkidura-bizitokiaren gutxieneko bizigarritasun-baldintzak eta diseinu-arauak arautzen dituena.
 - 45/2025 Dekretua, uztailaren 3koa, hirigintzako estandarrak arautzen dituena.
- Lurralde-antolamenduko tresna bat behin betiko onartzea, hirigintza-plangintza orokorra hari egokitzea eskatzen duena:
 - Lurraldearen Antolamendurako Artezpideak. Behin betiko onarpena, uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuaren arabera.

Era berean, udalerria (Urola Kosta) kokatzen den Eremu Funtzionalaren Lurralde Plan Partzialaren berrikuspena izapidetzen ari da. Prozesu horretan, udalerria bertaratu beharko da, eta testuinguru horretan planteatzen den eta Getaria xede duen guztia txertatu beharko du.

Udal plan orokorra berrikusteari ekitea, bestalde, mugari berezia da udalerriri batentzat, etorkizuneko proiektua idazten hastea baitakar, are gehiago gaur egun bizi dugun egoera konplexuan, non zenbait ahotsek paradigma-aldaketa bat aldarrikatzen duten. Egoerak berak ere justifikatzen du horrelako erabaki bat, norabide onena aurkitzea bideragarri egingo duen esparru bat bermatzeko ahalik eta irtenbide onenak bilatzeko.

Udalak, gainera, ibilbide bat eta estrategia batzuk ditu, udal-aurrekontuetan zehazten direnak, bai eta udal-kudeaketa gidatzen duten onartutako beste plan oso batzuetan ere.

Hala, aurreko guztia kontuan hartuta, ulertzen da, lehenik eta behin, udal-proiektuari ekiteko erabakia, hau da, egungo arau subsidiarioak HAPO baten bidez berrikustea, behar bezala arrazoituta dagoela, eta, aldi berean, egokia dela. Prozesu horretan zehaztu beharko dira irizpideak, helburuak eta hartu beharreko konponbideak.

Gainera, funtsezko bi alderdi azpimarratu behar dira:

- Alde batetik, ohartarazi behar da udal-plangintza orokorra koordinazio-lan bat dela, udal-proposamenak jaso eta ekimen, zehaztapen eta arau sektorialak integratu behar dituenak, hori guztia lurralde bakar batean eta, kasu honetan, nahiko mugatuta.
- Bestetik, aplikatu beharreko legeriak, eta ziur aski prozesuan zehar sortuko denak, askotariko arau, prozesu, txosten eta kontsultei erantzutea eskatzen du, eta horiek betetzen direla bermatu behar da, egin beharreko ahalegina baliozkoa izan dadin.

Horrek esan nahi du, indarrean dagoen hirigintza-legeriaz gain, HAPOren izapidetzean bateratu egin behar dela era guztietako legeria eta aplikatu beharreko araudia behar bezala betetzea.

Hori esanda, Plan Orokorra egitea eta behar bezala eta osorik izapidetzea dira kontuan hartu beharreko funtsezko bi gaiak, ekimen guztien koordinazioa zainduz eta jarraitu beharreko jarraibide guztiak errespetatuz, prozedura konplexua baita halakorik dagoen lekuetan, EAEko Lurralde Antolamenduaren Gidalerro berrietan aitortzen den bezala. Gidalerro horiek, «Gobernantzari» buruzko azken kapitulu batean, plan orokorren izapidetzea gehienez ere lau urteko epeetara egokitze proposamena jasotzen dute, eta egoera horri nolabait erantzun nahi dio martxoaren 24ko 46/2020 Dekretuak, lurralde-antolamenduko planak eta hirigintza-antolamenduko tresnak onartzeko prozedurak arautzen dituenak.

Testuinguru horretan, HAPO berri bat lau urte baino gutxiagoko epean izatea lortu beharreko beste helburu bat da.

Kontuan hartu beharreko denbora-horizonteari dagokionez, aurreratu den bezala, egungo egoerak, a priori, Plan Orokor berriaren denbora-horizontea 15 urtekoa izatea proposatzen du, hau da, 2043. urte ingurukoa.

Hori posible da gaur egun; izan ere, aplikatu beharreko hirigintza-legeria berrian ez da aurreikusten 8 urtera mugatutako horizonterik, lehen bezala, eta, aldi berean, gehiago egokitzen da denboretara, praktikara eta lege-esparruak izapidetzeko eskatzen duen ahaleginera.

VI.- LURRALDEA. LEKUA ETA PERTSONAK. KOKAPEN HISTORIKOA. EZAUGARRI GEOGRAFIKOAK, DEMOGRAFIKOAK ETA SOZIOEKONOMIKOAK. KARTOGRAFIA ETA TOPONIMIA. JABETZAREN EGITURA.

VI.1.- Getariako² hiribilduaren jatorria eta egungo egoera.

Leku horretan lehenago gertatutakoari kalterik egin gabe, 1209an eman zion Alfontso VIII.a erregeak Getariari (Mutrikurekin batera) Argantzungo Gutuna, eta bertan bizi zirenei Donostiako Forua eman zien larreei, urei, mendiei eta baita baleen ehizari dagokienez ere, eta erregeak hartu zuen bere gain harrapaketa bakoitzaren zati bat. Urte horretan bertan, Getaria hiribildu hesitu eta murruduna izan zen, Gipuzkoako Erdi Aroko hirugarren hiribildua, Donostiaren eta Hondarribiaren atzetik. Une horretan, "Ipuénez" Gaztelako koroari erantsi zitzaion, eta, horretarako, hiribilduak interes estrategikoko lekuetan sortzea izan zen funtsezkoa.

Herria sendotzen joan zen, eta 1397ko uztailaren 6an San Salvador elizaren koruan Gipuzkoako Ermandadearen Batzar Nagusiak hartu zituen, Gipuzkoako Lurralde Historikoaren erakunde bakar bat sortzeko, tradizionalki uste izan den bezala.

Bere pribilegio guztiak gorabehera, dena ez zen garai ona izan Getariarentzat, eta 1401 izurraren ondorioz biztanleria abandonatu egin zuten, baita suteak ere, hala nola 1597koa, jarraian berreraikitako hirigunearen zati handi bat errauts bihurtu zuena.

XVII. mendean, 1628an, Frantziako eskuadrak eraso egin zion hiribilduari; eskuaira espainiarra oharkabean harrapatu zuen, eta kalte larriak jasan zituen. Ondoren, Independentzia Gerran, Frantziako tropek hiribildua hartu zuten, baina ez zioten erresistentziarik eskaini, eta 1813an kendu zutenean, uhartea lurrarekin lotzen zuen kaia eta dikea irauli zituzten.

Gerra Karlistak ere ondorio larriak izan zituen Getarian. Hala, 1836ko urtarrilaren 1ean, hiribilduak beste sute bat izan zuen, eta etxe eta baserri asko ez ezik, Artxiboa eta Eskribaua ere galdu ziren. Berriz ere, sute horretatik berreskuratu gabe, kolera-epidemia batek biztanleriaren zati handi bat herrestan eraman zuen.

1860an, Getariak 1.213 biztanle zituen udalerri osoan. Urte horretan, hiribildua oraindik ez zen berreskuratu I. Gerra Karlistaren ondorioz jasandako hunkipenetik. Izan ere, 1835ean, karlistek udalerria okupatu zutenez, Udalak Herrerietari su ematea erabaki zuen. Horren ondorioz, hiri-esparrua ia erabat suntsituta geratu zen. Udaletxeak eta San Salvador elizak kalte ugari jasan zituzten, artxiboak erretzea barne. Hiri-esparrutik kanpo, 22 baserri, zuhaizti eta mahasti kaltetu ziren.

1845ean, hiribildua ez zen 1830eko maila ekonomikora itzuli. Ia baserri guztiak berreraiki baziren ere, murru barruan 54 etxe baino ez ziren berreraiki, eta kalitate txarragoa zuten, baliabiderik ez zutelako. Izan ere, 1860an ere, Herrerietako errebala berreraikitzen hasi zen.

² Indarrean dauden Arau Subsidiarioak berrikusteko informazio-prozesutik lortutako informazioa.

Hiribilduaren lurreko komunikazio txarrak garapen handiagoa eragozten zion. Hala, 1864ra arte itxaron behar izan zuen Zarautzerako ferra-bidearen ordeztasun errepide bat jartzeko. Populazioa nekazaritzatik eta arrantzetatik bizi zen garai hartan, eta toki garrantzitsua zuen tokiko ekonomian; nekazaritzan, berriz, mahastiak nabarmentzen ziren, eta artoa eta garia biltzeko zerbeit ere ez.

II. Karlistaldian, berriz ere garbitu zuten Getaria (1874-1876), baina harresiek konkista eragotzi zioten. Gatazka amaituta, Alfontso XIII.a erregeak 1885ean agindu zuen haiek eraistea.

Gatazka beliko horiez gain, Getariako eta inguruko herrietako gatazkak ere ugariak izan ziren. Aipatzekoak dira Zumaiarekin izandako gatazkak, Urola ibaiaren erabilera gatazka, eta Zarautzarekin, udal-mugengatik eta ztarrek arraina saltzeagatik Getarian.

Udalerri gisa behin betiko finkatzeari dagokionez, garrantzi berezia hartu zuen 1921. urteak, urte horretan osatu baitzen Zarautz eta Zumaia Getariatik lotzen zituen kostaldeko errepidea.

Ikusiko dugu, esan bezala, Getaria berezia dela azken hiru hamarkadetan (1996-2025) izan duen bilakaeragatik eta bere orografiagatik, Kantauri itsasoaren aurrean duen egoeragatik, baina gehitu behar da berezia dela ere, Xabier Alberdi Lonbidek eta Carlos Riloja Jericok beren historiagatik ohartarazten duten bezala. Haiek Getariari buruz idatzi dutenera jotzeaz gain, hurbilketa historiko hau osatzeko, Antxon Aguirre Sorondoren "Getaria itsasoaren, zeruaren eta mendiaren artean", Daniel Zulaikaren "Getaria de Elcano" eta Ander Izagirreren "Elkanoko herrira itzulua" liburuak irakurri behar dira, besteak beste.

Historia horrek ekarri gaitu 2025era arte, eta hirigune historikoa finkatu du. Portu hori etengabe hazi da, errebalak sortu ziren zabalgunek bat, eta baserri sakabanatu bat landa-ingurunean. Baserri horretan, txakolin-laborantza abeltzaintzak bazkatzen duen belardietara igaro da.

Getariak 11,03 km²-ko azalera du eta Gipuzkoako Lurralde Historikoaren kostaldean dago. Kantauri itsasoaren ertzean (iparraldeko banalerroa da), udalerri horrek muga egiten du mendebaldean Zumaiarekin, hegoaldean Aizarnazabalekin eta Aiarekin, eta ekialdean Zarautzekin, eta harreman estua du udalerri mugakideekin eta itsasoarekin.

Hirigune nagusia itsasertzaren ondoan dago, Garate mendiaren hegalean, Donostiatik 30 km ingurura eta Bilbotik 85 km ingurura. Udalerriko sarbidea hiri-eremua eta udalerria gurutzatzen dituen N-634 errepide nazionaletik egiten da. Errepide horretatik A-8 autobidera sartzen da, eta haren lotunerik hurbilena 4 km-ra dago, Zarauzko udalerrian. Udalerri hegoaldeko zeharkatzen duen GI-2633 errepidetik ere iristen da, eta errepide horretatik herrigunera irits daiteke Meagatik, GI-3391 errepidetik, Garate gainera.

Urola Kostako eskualdean dago, eta haren biztanleria-dentsitatea 265,73 bizt./km² da, azken erroldari (2024. urtea) dagokion izatezko biztanleriaren arabera, 2.931 biztanle biltzen baititu. Aizarnazabalekin (6,5 km²), Oriorekin (9,8 km²) eta Zumaiarekin (11,3 km²) batera, Getaria da eskualde osoko hedadura txikieneko udalerrietako bat, eta eskualdeko azalera osoaren % 3,27 baino ez da.

Udalerriak hirigune historiko bat du, kai bidez Getariako sagu izenekoari lotua, bai eta zenbait auzo edo adingabeen entitate ere, hala nola Askizu auzoa, San Prudentzio auzoa eta Akerregi auzoa, hirigune historikoaren mendebaldean; Eitzaga auzoa, hirigune historikoaren ekialdean, eta Mia (Meaga edo Meagas) auzoa, udalerriaren hegoaldean.

Auzo horietan guztietan bizilagunak daude, baina guztiek ez dute bizitegi-nukleorik. Hala, Askizu auzoan etxebizitza gehiago daude GI-3392 errepidearen ardatzaren inguruan (Amezketza, Altamira, Agote Txiki, Agote haundi, Benta, etab.). San Prudentzio auzoari dagokionez, sarbidea GI-3392 errepidetik eta, ondoren, GI-4394 errepidetik egiten da, eta Askizu auzoan ez bezala, populazioa sakabanatuagoa da, eta baserri isolatuaren auzoaren erdigune bat bereizten da. Akerregi auzoa, era berean, hiri-eremutik hurbilago dago, eta Azkizako Aldapan zehar dauden eraikinak eta etxebizitzak bereizi behar dira bertan (Agerrea Haundi, Agerregi txiki, Kanpaia, Gaintza, Lasalde, etab.). Eitzaga auzoari dagokionez, Herrerieta kaletik GI-3391 errepidetik eta Zarautzetik doan GI-2633 errepidetik sartzen da, eta Garatemendia mendiaren gailurretako hegaletan banatutako baserri-populazio sakabanatu baten aurrean gaude (Eitzaga Goikoa, Aranguren, Izarra, Iturri Enea, Golindo behekoa, etab.).

Azkenik, Meaga auzoan (Mia Auzoa) – bertara GI-3391 errepidetik ere iristen da –, erdigune bat dagoela esan dezakegu, Meaga Barrena, Meaga Erdikoa, Inda Barren, Meagaerdikoa berri, Kamineroetxe eta Azkue ostatua baserrien inguruan, batez ere sakabanatuta dagoen biztanle-mota bat ere badago (Altuza, Altuza berri, Zelai Atxite, Amagingo Etxeberri, Abeta, Abeta Berri, etab.).

Bestalde, biztanleriak nabarmen egin du gora XX. mendeko azken hamarkadatik, orduan 2.350 biztanle baitzituen udalerriak, eta gaur egun ia 3.000 biztanle ditu.

Errealitate hori datu garrantzitsu eta oso positibo gisa ikusten da udalerriarentzat, eta balioa ematen dio azken urteetan hirigintza- eta etxebizitza-arloan orain arte egindako kudeaketari, bizitegi-eragiketa garrantzitsuekin, hala nola Sahatsaga eta Sahatsaga-Goia, eta beste batzuekin, hargatik eragotzi gabe etorkizunean Potzuaga-Gaina eremuan aurreikusitako esku-hartzea, dinamika hori ahalbidetu baitute.

Aztertutako datuen artean, nabarmentzekoa da 20 urtetik beherako biztanleria % 19,20 dela, eta horrek itxaropen ona sortzen du udalerriaren eta etorkizuneko belaunaldien etorkizunerako; horri esker, gazteek Getarian geratzen jarraitzen dute, etxebizitza eskuragarria sortuz pixkanaka eta progresiboki. Potzuaga-gaina eremuan etorkizunean egingo den esku-hartzeari esker, ildo horretan jarraitu ahal izango da HAPOaren berrikuspena izapidetzen den bitartean. Horretarako, aipatutako aldaketak bizitegi-eskaintza behar du, bai eta gutxienez bi exekuzio-fase izango dituen garapen arautu baten aurreikuspena ere.

Hezkuntzari dagokionez, goi-mailako ikasketak dituen biztanleria % 18,81 da, eta erreferentzia hori nabarmen txikia da. Bestalde, biztanleen % 81,53 "euskaldunak" dira, eta horrek balio handia ematen dio euskararen erabilerari.

Hala, Getariako udalerria Urola Kostako eskualdearen barruan dago. Lurralde horrek sare ekonomiko garrantzitsua du, bai industriakoa, bai zerbitzuetara, merkataritzara, sektore turistikora, lehen sektorera (nekazaritza eta abeltzaintza eta arrantza) eta abarretara bideratua. Ondorioz, ekonomia dibertsifikatua sortzen da.

Eskualde horretan, kokaleku handienak kostaldearen ondoan daude, lehen aipatutako guneetan eta Orion adibidez, eta barnealdean, berriz, Azpeitia eta Azkoitia dira biztanle gehien dituztenak. Eskualde-eremu horretan, Getaria kostaldeko erdialdean dago, itsasora begira, nortasun eta berezitasun nabarmenak erakutsiz eta udalaz gaindiko ingurune horretan integratuz.

Getariaren berezko ezaugarriak eta Urola Kostako integrazio-baldintzak kontuan hartuta, egoera horrek udalerrian dagoen aniztasun ekonomikoa indartzeko aukera planteatzen du, bereziki aisialdiarekin eta turismoarekin lotutako sektoreetan eraginez, sektore horiek udalerri osoan garatu behar baitira dauden baliabide naturalak, kulturalak eta mota guztietakoak optimizatuz, bai eta nekazaritza- eta abeltzaintza-jardueretan – txakolin-ekoizpenerako mahastiak – eta arrantza-jardueretan ere. Jarduera horiek ere indartu egin behar dute haien presentzia eta zeregina, landa-garapen jasangarriari dagokionez zentzu horretan garatzen diren jarduketa-ildoei jarraipena emanez, bai eta arrantza-portuen eta horiekin lotutako ekipamenduen arloan ere.

Jarraian, udalerriaren egoera sozioekonomikoa aztertuko da (biztanleria, gizarte-kohesioa, jarduera eta enplegua...), bai eta haren ingurune fisikoa ere (kokalekuak, ingurunea, paisaia...).

VI.2.- Demografia.

Lurraldea, eta bereziki Getariako lurraldea, lekuaren ezaugarrietatik ondorioztatzen da (hurrengo atalean aztertuko dugu), bai eta bertan bizi diren pertsonetatik ere, hurrenez hurren eta aldi baterako, hau da, gozatzen duten eta hurrengoei transmititzen dieten belaunaldietatik. Getariak ere nortasun berezia du, egitura demografikoan ikus dezakegunez.

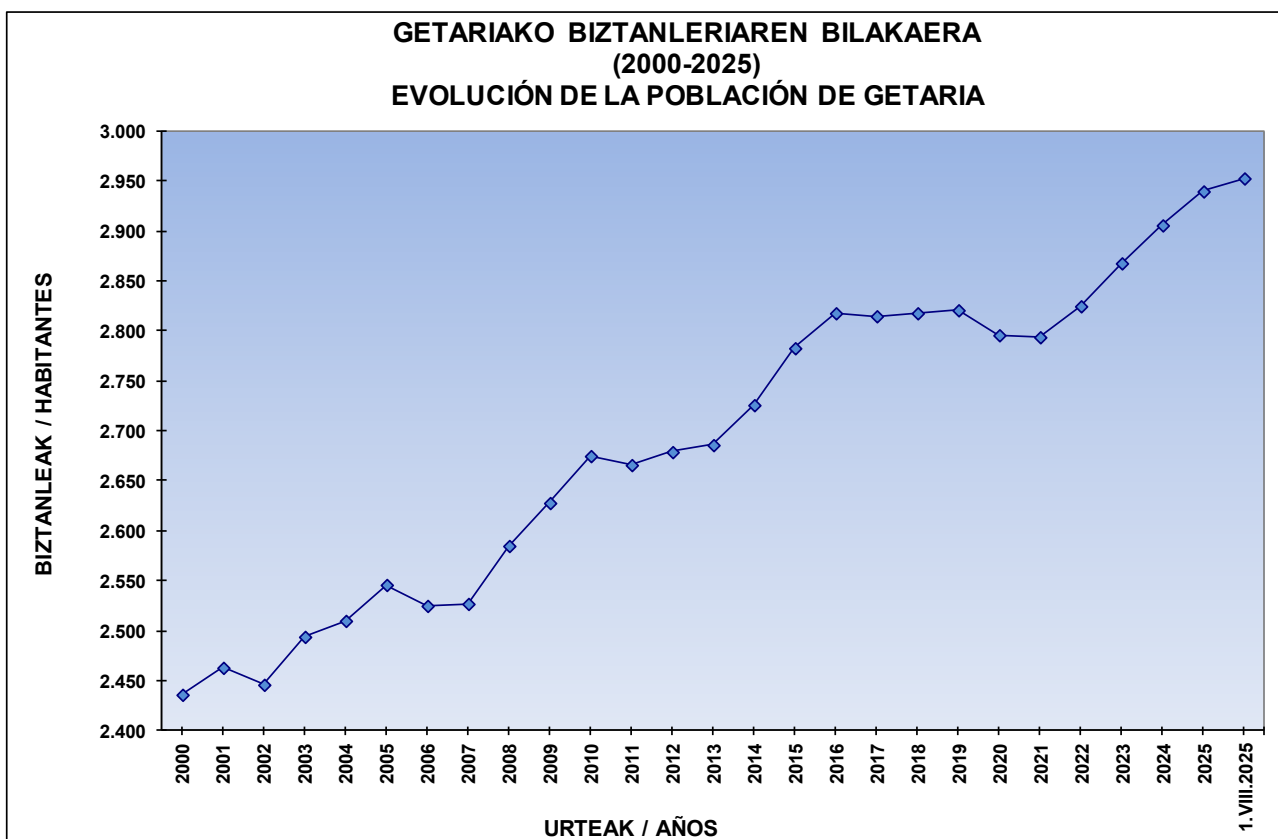

VI.2.1.- Biztanleriaren bilakaera.

XXI. mende honetako Getariako Udal Erroldaren zifrek bilakaera demografiko positiboa erakusten dute argi eta garbi: 2000ko urtarilaren 1ean erroldatutako 2.436 biztanleetatik, 2025eko urtarilaren 1ean 2.940 biztanlera igaro da, eta 2025eko abuztuaren 1ean 2.953 biztanlera, hiriko Udalak emandako azken bi datu horiek. 25 urteko aldiaren % 21etik gorako hazkunde berezia izan da, hau da, urteko % 0,76ko hazkunde jarraitua aldi horretan, Eremu Funtzionalean, Lurralde Historikoan eta Autonomia Erkidego osoan gertatu dena baino nabarmen handiagoa.

EINen azken datu ofiziala 2024ko urtarilaren 1eko Getariako Udal Erroldaren urteko berrikuspenari dagokio (1210/2024 Errege Dekretua, azaroaren 28koa), eta 2.931 biztanlekoa da udalerriko biztanleria. Horren arabera, populazio-dentsitatea 265,73 bizt./km²-koa da (2001ean 227 bizt./km²-koa zen). Biztanleria hori hiribilduaren hiri-eremuan biltzen da nagusiki; izan ere, Akerregi, Askizu, Eitzaga, Meaga (Mia) eta San Prudentzioko landa-entitateek biztanleria osoaren % 12,7 baino ez dute biltzen, hau da, 374 biztanle.

Hurrengo grafikoan, aipatutako joera orokorra ikus daiteke, baina baita krisi ekonomikoen (2002 eta 2008; azken horrek 2010etik 2013ra bitarteko ondorioak izan zituen) eta krisi sanitarioen (2020, koronabirusaren pandemia) erritmoak ere, datu demografikoetan noizean behin eragin negatiboa izan arren, ez baitute aldi horretako goranzko joera haustea lortu.

Iturria. Estatistikako Institutu Nazionala (Ein) eta Getariako Udala. Udal Erroldaren Zuzenketak. Geuk egina.
Fuente. Instituto Nacional de Estadística (Ine) y Ayuntamiento de Getaria. Rectificaciones del Padrón Municipal.
Elaboración propia.

Udalerriz gairdiko hurrengo lurraldeetan (Urola-Kosta, Gipuzkoa eta Euskadi) ere biztanleria etengabe hazi da XXI. mendearen lehen laurdenean, nahiz eta zifrak ez datozen bat kontsultatutako iturrien arabera, jarraian ikus daitekeen bezala:

**GETARIAKO, UROLA KOSTAKO, GIPUZKOAKO ETA EUSKADIKO BIZTANLERIAREN BILAKAERA
(2000-2025)**
EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN DE GETARIA, UROLA-KOSTA, GIPUZKOA Y EUSKADI

	2000	2005	2010	2015	2020	2024	2025 *
GETARIA	2.436	2.546	2.675	2.783	2.796	2.906	2.940
UROLA KOSTA	65.818	68.736	72.531	74.913	76.405	77.083	77.586
GIPUZKOA	679.370	688.708	707.263	716.834	727.121	731.182	735.577
EUSKADI	2.098.596	2.124.846	2.178.339	2.189.257	2.220.504	2.230.452	2.240.113

Iturria. Estatistikako Institutu Nazionala (Ein) eta Gipuzkoako Foru Aldundia* (GFA). Udal Erroldaren Berrikuspena (urtarrilaren 1ean). Geuk egina.
Fuente. Instituto Nacional de Estadística (Ine) y Diputación Foral de Gipuzkoa* (DFG). Revisiones del Padrón de Habitantes (1 de enero). Elaboración propia.

Erregistratutako hazkundeak hobeto alderatu ahal izateko, urteko hazkunde-tasak ematen dira.

URTEKO HAZKUNDE-TASAK
(%)
TASAS DE CRECIMIENTO ANUAL

	2000-2010	2010-2020	2020-2025	2000-2025	2024-25
GETARIA	0,94	0,44	1,01	0,76	1,17
UROLA KOSTA	0,98	0,52	0,31	0,66	0,65
GIPUZKOA	0,40	0,28	0,23	0,32	0,60
EUSKADI	0,37	0,19	0,18	0,26	0,43

Iturria. Geuk egina.

Fuente. Elaboración propia

Hala, 2000tik 2025era, Getaria da, % 0,76ko urteko tasarekin, demografikoki gehien hazi den lurraldea, Urola Kosta (% 0,66) baino ehuneko 0,10 puntu gehiago, eta lurralde historikoaren (% 0,32) eta autonomia-erkidegoaren (% 0,26) bikoitza baino gehiago. Era berean, 2020-2025 aldiko azken datuek joera hori berresten dute: % 1,01eko tasa, % 0,31ren aldean; % 0,23ko eta % 0,18ko tasa, eskualdean, lurralde historikoan eta autonomia-erkidegoan, hurrenez hurren. Azken datuak, 2024ko urtarrilaren 1etik 2025eko abuztuaren 1era bitartekoak, berretsi egingo luke Getariak % 1etik gorako hazkundeei eusten diela, azken 5 urteetan bezala.

Hala ere, tamainagatik, azken 25 urteetan Getariak eskualde osoan duen garrantzi demografikoa ia ez da aldatu: % 3,70etik % 3,79ra.

Egoera horren aurrean, dinamika hori kontuan hartuta, Getariako biztanleriaren azterketa prospektiboa, Plan Orokor honen horizontean planteatzen dena (2043. urtea), aurrerago aipatuko duguna, honako hau izango litzateke:

- 2000-25eko hazkunde-erritmoari eutsiz gero, kopurua 3.350 biztanletik hurbil egongo litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 0,76).
- 2015-25 aldiko hazkunde-erritmoa baloratuz gero, biztanleria-errola 3.250 biztanlera hurbilduko litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 0,55).
- Azken 5 urteetan (2020-2025) erregistratutako hazkundera kontuan hartuz gero, zifra 3.525 biztanle ingurukoa izango litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 1,01).

Atal sozioekonomiko honetan ikusiko denez, badira arrazoiak aurreikusteko ia 3.000 biztanle dituen kostaldeko herri txiki horrek dinamika demografiko positiboa izaten jarraituko duela Plan Orokor honen denbora-mugan.

Potzuaga-gainari buruzko arau subsidiarioen aldaketa (200 etxebizitza berri antolatzea aurreikusten du) eta Eskualtxetan 20 zuzkidura-bizitoki berri egiteko Balentziagan plan berezi bat egiteko izapidetzeari dagokionez, herritarrek parte hartzeko prozesuen testuinguruan hautematen den guztiak ere ohar hori berresten du.

Nolanahi ere, prozesuaren jarraitutasunean baloratuko da kontuan hartu beharreko egoera.

VI.2.2.- Biztanleriaren egitura.

2024ko urtarrilaren 1eko Biztanleria eta Etxebizitza Zentsuko datuen arabera, Getariako biztanleriaren egitura sexuaren arabera aztertuz gero, ikusten da sexu maskulinoa zertxobait gailentzen dela femeninoaren aldean (% 50,5 eta % 49,5, hurrenez hurren, eta % 1,02ko sex ratioa). Datu horiek landa-eremuko nolabaiteko ñabardura duten lurraldeekin lotzen dira, eta hala berresten dute Akerregi eta Meaga biztanleria-entitateen datuek, ingurune landatarrenek, sex ratio altuenekin: 1,35 eta 1,26, hurrenez hurren.

Hiri-kokaleku hori ez da hiritzat hartzen tamainagatik (ia 3.000 biztanle, EINek horretarako aintzat hartzen dituen 10.000 biztanleetatik urrun) eta hiri-eremu bakartuak izateagatik, hurbiltasunari kalterik egin gabe.

XXI. mendearen hasieran, bi sexuen arteko banaketa % 50ean orekatuta zegoen. Taula honetan ikusten da EAEko udalerriz gaindiko lurraldeetako biztanleria-egiturarekiko alderaketa, sexuaren arabera.

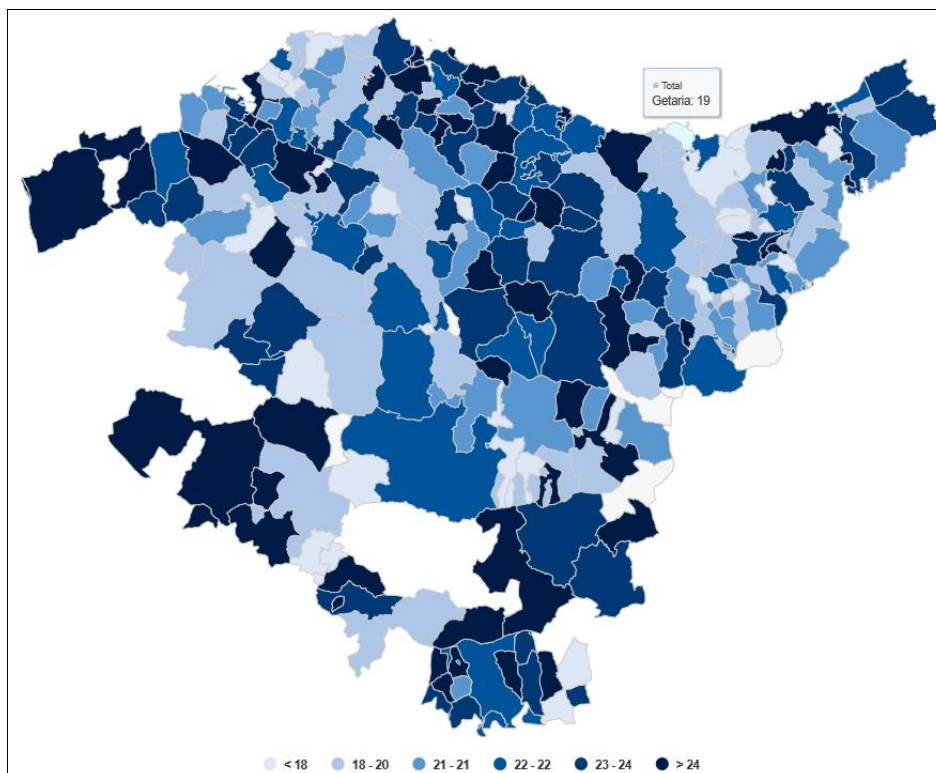
BIZTANLERIA SEXUAREN ARABERA
2024/1/1
POBLACIÓN SEGÚN SEXO

	Total	Hombres (%)	Mujeres (%)	Sex ratio
GETARIA	2.931	50,5	49,5	1.019
- Akerregi	47	57,4	42,6	1,364
- Askizu	102	51,0	49,0	1,040
- Eitzaga	59	45,8	54,2	0,844
- Núcleo urbano	2.555	50,3	49,7	1,012
- Meaga (Mia)	122	55,8	44,2	1,259
- San Prudentzio	46	50,0	50,0	1,000
UROLA-KOSTA	77.270	49,9	50,1	0,994
GIPUZKOA	722.824	48,8	51,2	0,954
EUSKADI	2.208.007	48,5	51,5	0,942

Iturria. Eukal Estatistika Erakundea (Eustat). Biztanleriaren eta etxebizitzaren errolda (2024/01/01). Geuk egina.
Fuente. Instituto de Estadística Vasco (Eustat). Censo de Población y Viviendas (01/01/2024). Elaboración propia.

Aipatu behar da adinaren araberako biztanleria-egiturak biztanleria horrek bizi duen zahartzea islatzen duela, bai hilkortasuna murrizteagatik, bai jaiotza-tasa kontrolatzeagatik eta bizi-itxaropena handitzeagatik. Getarian, 65 urteko edo hortik gorako biztanleria % 17,4koa zen 2000. urtearen hasieran, eta 2024. urtearen amaieran % 20,8koa izatera igaro da. Ehuneko hori txikiagoa da eskualdekoa (% 23,1) eta lurralde historikokoa (% 25,4) baino. Antzeko goranzko bilakaera hori Europako herrialdeetan ere gertatu da, baina aztergai den eremuko ehunekoak gertuago daude Espainia-koetatik (% 20,4) eta EB-27koetatik (% 21,6). Getaria da Euskadin gutxien zahartutako udalerrietako bat, hurrengo mapan ikus daitekeen bezala.

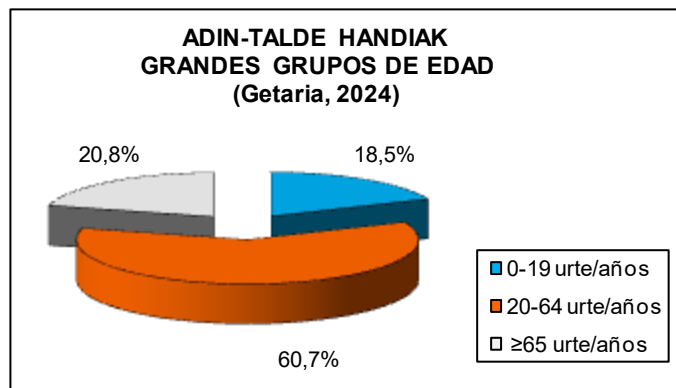
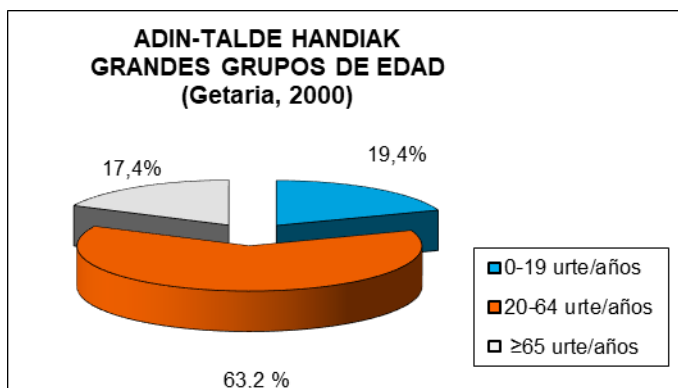
EUSKADIKO 65 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLEAK, UDALERRIAREN ARABERA (%)
(2022). POBLACIÓN DE EUSKADI DE 65 Y MÁS AÑOS, POR MUNICIPIOS (%)

Iturria. Eustat. Biztanleen Udal-Errodaren Estatistika.
Fuente. Eustat. Estadística Municipal de Habitantes.

Bestalde, biztanleria gazteak, 20 urtetik beherakoak, adinaren arabera egituraren zutabeak eta etorkizunaren oinarri gisa, behera egin du azken hamarkadetan. Ondo egituratutako biztanleria batean, biztanleria gazteak % 33tik zertxobait gora egon beharko luke. Egoera hori Getariak lortu zuen 1981ean, talde hori guztizkoaren % 35,4 inguru baitzen, gaur egun baino ia 16 puntu gehiago. Nabarmenezkoa da talde gaztea 2024ko amaieran biztanleriaren % 18,5 inguru dela (2000n baino 1,1 puntu gutxiago), 65 urte eta gehiagokoak baino 2,3 puntu gutxiago.

Hurrengo grafikoetan ikusten dira adin-talde handien arabera biztanleria-egituraren aldaketa horiek.

Iturria. Eustat eta GFA. Biztanleen Udal Errolda eta Biztanleen Udal Erroldaren Zuzenketa. Geuk egina.
Fuente. Eustat y DFG. Padrón Municipal de Habitantes y Rectificación del Padrón Municipal. Elaboración propia.

Ohartarazi behar da Meaga, San Prudentzio, Askizu eta Eitzagako landa-entitateek dutela populazio-egitura zahartuena: biztanleriaren laurden batek baino gehiagok 65 urte baino gehiago ditu. Hirigunean edo hiri-eremuan bizi diren biztanleak, aldiz, biztanleriaren % 18 baino zertxobait gehiago dira.

POBLACIÓN DE GETARIA POR ENTIDADES DE POBLACIÓN, SEGÚN SEXO Y GRUPOS DE EDAD
(2024)

GETARIAKO BIZTANLERIA BIZTANLERIA-ENTITATEKA, SEXUAREN ETA ADIN-TALDEEN ARABERA

	Biztanleria sexuaren arabera/Población según el sexo			Adin-taldeak (%)		
	Guztira/Total	Gizonak/Hombres	Emakumeak/Mujeres	0-19	20-64	>=65
AKERREGI	47	25	22	25,5	57,4	17,0
ASKIZU	102	52	50	15,7	58,8	25,5
EITZAGA	59	27	32	23,7	50,8	25,4
GETARIA (NÚCLEO URBANO)	2.555	1.284	1.271	19,3	62,3	18,4
MEAGA	122	68	54	19,7	53,3	27,0
SAN PRUDENTZIO	46	23	23	13,0	60,9	26,1

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta etxebizitzaren errolda. Biztanleriaren egitura.
Fuente. Censo de Población y viviendas. Estructura de la población.

Zahartze-indizea aztertuz gero (Veyret Verner), 64 urtetik gorakoak eta 16 urtetik beherakoak lotzen dituen zatidura ehunekotan adierazita, 2024ko abenduaren 31n nabariak dira zahartze-sintomak, 127 balioarekin (1999. urtearen amaieran 112,7 zen). Eta, hala ere, udalerrri hori bere udalaz gaindiko lurraldeak baino hobeto kokatuta dago, jarraian ikus daitekeen bezala.

ZAHARTZE-INDIZEAK
(%)
INDICES DE ENVEJECIMIENTO

	2024
GETARIA	127,7*
UROLA-KOSTA	165,1*
GIPUZKOA	203,45*
EUSKADI	176,2+
ESPAÑA	142,3+

Iturria. Eui eta GFA. Biztanleen Udal Errolda eta Biztanleen Udal Erroldaren Zuzenketa. + Urtarrilaren 1ean *
Abenduaren 31ean. Geuk egina.

Fuente. Ine y DFG. Padrón Municipal de Habitantes y Rectificación del Padrón Municipal. + A fecha 1 de enero * A fecha 31 de diciembre. Elaboración propia.

Lurralde horietako guztietako joera geldiezina dela dirudi, urtero ehuneko hazkundeak eta zahartzearen gehieneko historikoak izaten baitira.

Biztanleriaren batez besteko adina (43,1 urte) bezalako beste adierazle batek berretsi egiten du zahartze hori, eta, bestalde, ez da berdina populazio guztietan; izan ere, atzerriko nazionalitatea duten pertsonak gazteagoak dira (33 urte batez beste Euskadin) Espainiako estatuko gainerako lekuetan jaio direnak baino (64 urte batez beste Euskadin). Nazionalitatearen eta jaiotzeko araberako alde horrek eta jaiotza-tasek azaltzen dute aztertutako herriaren batez besteko adina txikiagoa izatea eskualdekoa (43,8 urte), lurralde historikokoa (45,5 urte), Euskadikoa (45,9 urte), Espainiakoa (45,6 urte) eta EBkoa (44,7 urte) baino.

BIZTANLERIAREN BATEZ BESTEKO ADINA
(2024)
EDAD MEDIA DE LA POBLACIÓN

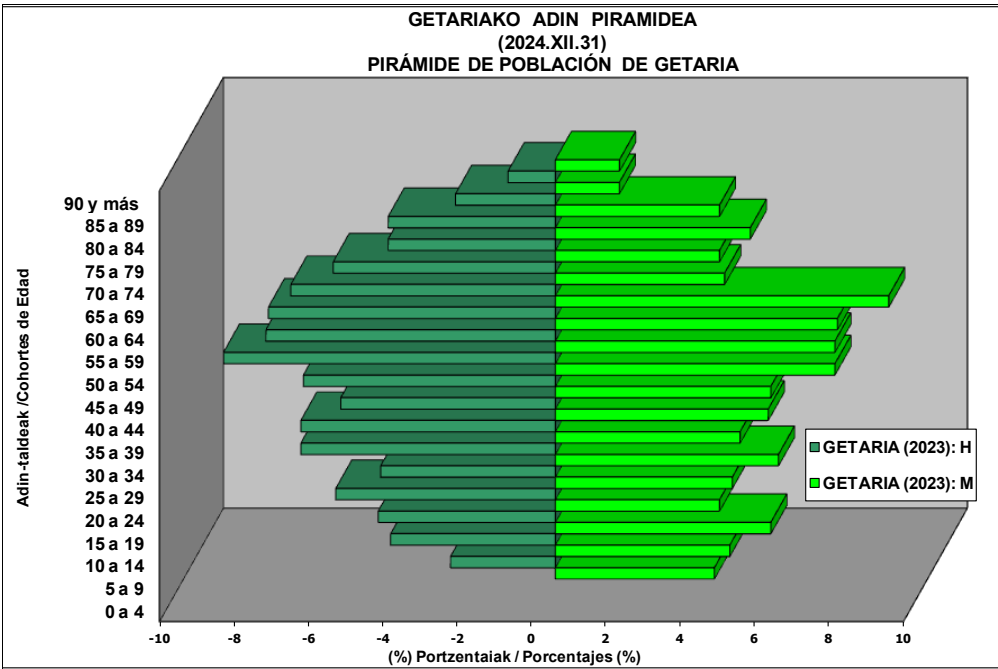
	Total		
	Total	Hombres	Mujeres
EUSKADI	45,9	44,3	47,3
GIPUZKOA	45,5	44,0	46,9
UROLA-KOSTA	43,8	42,8	44,7
GETARIA	43,1	42,6	43,5

Iturria. Eustat. Biztanleen udal estadistika (2024ko urtarilaren 1a). Geuk egina.
Fuente. Eustat. Estadística municipal de habitantes (1 de enero de 2024). Elaboración propia.

Nolanahi ere, horietan guztietan zahartze biologikoaren lagin argiak dituzten populazioez arituko ginateke. Populazio horietan, jaiotza-tasa baxuek ez ezik, bizi-itxaropenak ere eragiten dute (81,3 urte gizonentzat eta 88,34 urte emakumeentzat 2023an, 2000. urtean 75,93 urte eta 82,73 urte, hurrenez hurren), eta horrek eragina du haren piramide demografikoan, zeina alderantzikatu egiten baita, eta gero eta oinarri estuagoa izateko joera du.

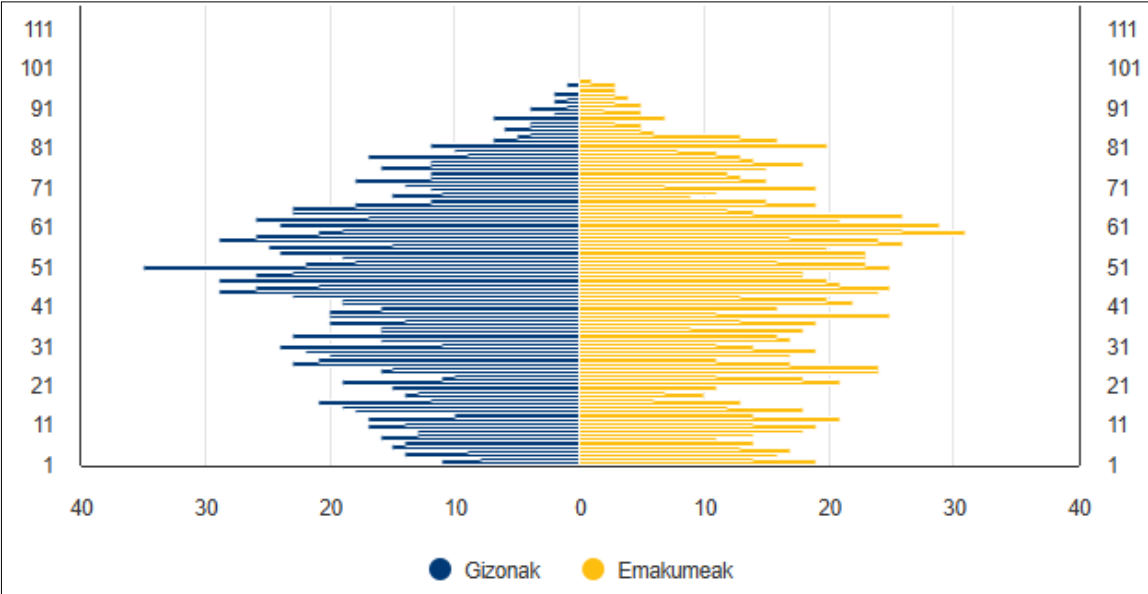
Getariako biztanleria-piramideak (2024ko abenduaren 31) erraboi, hautestontzi edo alderantzizko itxura du, eta zahartze hori berresten du. Horren oinarria (biztanleria gaztea) erdialdea eta goialdea baino estuagoa da, herri atzerakorretan eta erregimen demografiko modernoaren fasea amaitu duten herrialdeetan ohikoa dena, hau da, Trantsizio demografikoaren laugarren fasea, jaiotza-tasa txikiekin. 50-64 urte bitarteko piramidea zabaltzea, batez ere, 1960tik 1975era bitarteko baby boomaren eraginarekin lotzen da, baita immigrazioarekin, 10-14 urtekoekin eta 25-34 urtekoekin ere, atzeritar jatorriko taldearen intzidentzia handiagoarekin.

GETARIAKO BIZTANLERIA, ADINA ETA SEXUAREN ARABERA.
(2024.I.1)
POBLACION DE GETARIA, SEGÚN EDAD Y SEXO

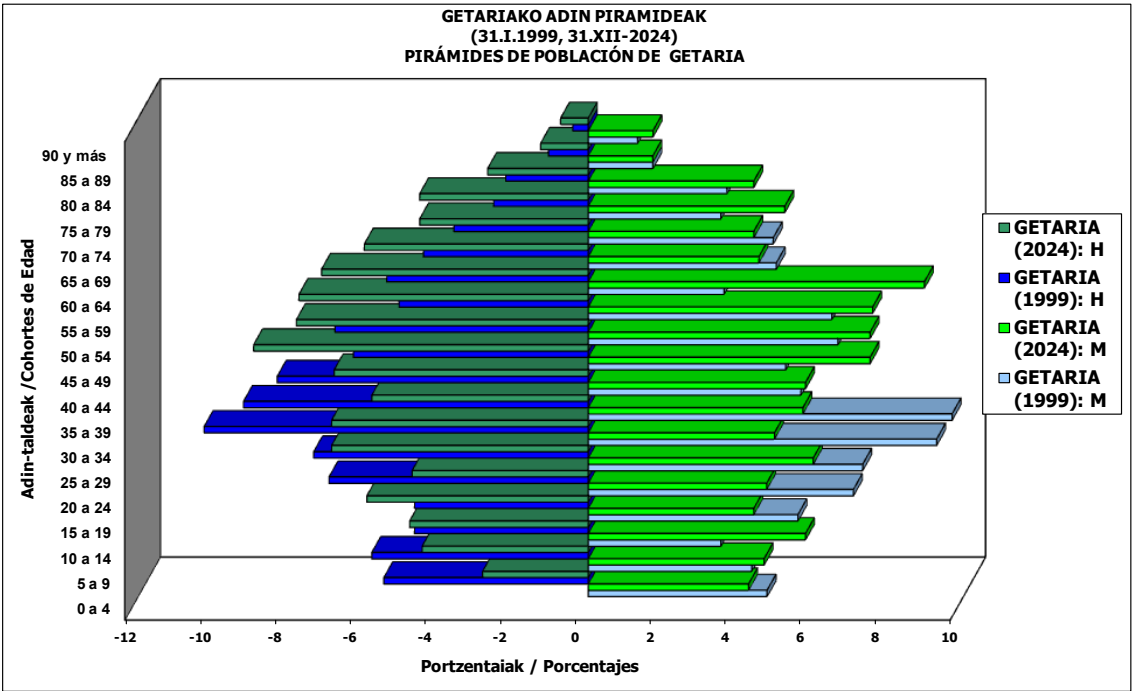
Iturria. GFA (Gipuzkoako Foru Aldundia). Udal Erroldaren Zuzenketa. Geuk egina.
Fuente: DFG (Diputación Foral de Gipuzkoa). Rectificación del Padrón de habitantes. Elaboración propia

GETARIAKO BIZTANLERIA, ADINA ETA SEXUAREN ARABERA.
(2024.I.1)
POBLACION DE GETARIA, SEGÚN EDAD Y SEXO

Iturria. Eustat. Biztanleen Udal-eroldaren Estatistika.
Fuente Eustat. Estadística Municipal de Habitantes.

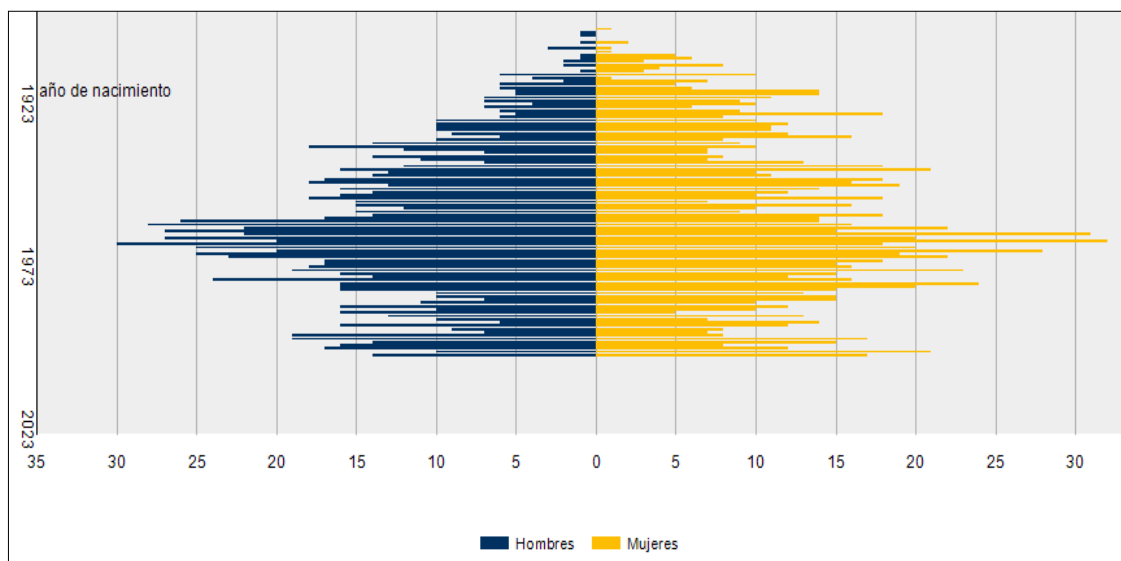
Azken 25 urteetako Getariako piramideen gainjartzeak (1999.i.31 eta 2024.xii. 31) agerian uzten ditu azken hamarkadetako fenomeno demografiko nabarmenenak. Horietako batzuk aipatu dira jada, eta beste batzuk, migratzaileak adibidez, geroago aztertuko dira, baita piramide bakoitzak dituen formak ere (alderantzikatzeko joera).

Iturria. GFA. Udal Erroldaren Zuzenketa. Geuk egina.
Fuente: DFG. Rectificación del Padrón de habitantes. Elaboración propia

1999ko biztanleria-piramidea, grosso modo, 2024koa baino gazteagoa da; izan ere, 45 urtetik beherako taldeek, gazteek eta heldu gazteek pisu handiagoa dute beren biztanleria-egituran 2024an baino, egungo piramidean 45 urtetik gorako biztanleria dutenek baino. Bi piramideetan ikusten dira zahartze-sintomak, baina nabarmenagoak dira 2024koan; horrek piramide erregresiboago gisa definitzen du. Gipuzkoako eta Euskadiko piramideak ere atzerakorrak dira, baina Getariakoak baino zahartze-maila handiagoa dute (haien saldo natural positiboek hobeto kokatzen dute).

GETARIAKO BIZTANLERIA, ADINA ETA SEXUAREN ARABERA.
(2001.I.1)
POBLACION DE GETARIA, SEGÚN EDAD Y SEXO

Iturria. Eustat. Biztanleen Udal-eroldaren Estatistika.
Fuente Eustat. Estadística Municipal de Habitantes.

Hurrengo koadroan udalerriko egoera demografikoaren laburpen bat aurkezten da, eta hura osatzen duten hurbileko udalaz gaindiko lurraldeekin alderatzen da.

Demografía					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
»Variación interanual de la población (%)	2024	1,70	0,65	0,40	0,51
»Variación de la población en la última década (%)	2024	8,71	3,63	2,00	1,61
»Índice de infancia: población de 0 a 14 años (%)	2024	15,08	14,59	12,99	12,60
»Índice de envejecimiento. Población de 65 y más años (%)	2024	19,27	21,24	23,82	23,95
»Índice de sobre-envejecimiento. Población de 75 y más años (%)	2024	9,89	10,52	12,18	12,17

Iturria. Eusko Jaurlaritz eta Eustat. Udalmap.
Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

VI.2.3.- Biztanleriaren mugimenduak: mugimendu naturala eta migrazio-mugimendua.

VI.2.3.1.- Mugimendu naturala.

Jaiotza-tasaren zifrek gorabehera handirik gabe jarraitu badute ere mendearen lehen laurdenean, 2010etik gaur egun arte nolabaiteko hazkundea dago jaiotzetan: 2000-09an 25,4 jaiotza izan ziren, 2010-19an 29,7 eta 2020-24an 26,6. Bitxia bada ere, emakume bakoitzeko seme-alaba kopuruak gora egin du, baita hirugarren seme-alaba edo gehiago izan dituzten emakumeen kasuek ere.

Sexuaren arabera, emakume gehiago jaio dira, baina ohikoena alderantziz izaten da (100 emakumeko 105 gizonen arteko erlazioa mundu mailako jaiotzetan ikusten den proportzio naturala da, eta Getariaren kasuan, berriz, 100 emakumeko 104 emakume izan dira).

Jaiotza bitziak Getarian (2000-2024), sexuaren arabera / Nacidos vivos en Getaria (2000-2024), por sexo

	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2024	GUZTIRA / TOTAL
GUZTIRA/TOTAL	141	113	159	138	133	684
GIZONAK/HOMBRES	64	66	75	75	56	336
EMAKUMEAK/MUJERES	77	47	84	63	77	348

Iturria. Eustat. Jaiotzen estadistika. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Estadística de nacimientos. Elaboración propia.

Herriaren populazio-egiturak azalduko luke zenbat handitu den heriotza-kopurua denboran, EAEko eta estatuko beste lurralde batzuetan gertatzen den bezala: 2000-2009 aldian, batez beste 22 heriotza izan ziren; 2010etik 2023ra, berriz, 24; eta azken 4 urteak soilik kontuan hartuta, 24,5 heriotza urtean (2020-2023).

Heriotzak Getarian (2000-2023), sexuaren arabera / Defunciones en Getaria (2000-2023), por sexo

	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2023	GUZTIRA / TOTAL
GUZTIRA/TOTAL	117	103	125	120	96	551
GIZONAK/HOMBRES	70	59	61	55	51	236
EMAKUMEAK/MUJERES	47	44	64	65	45	255

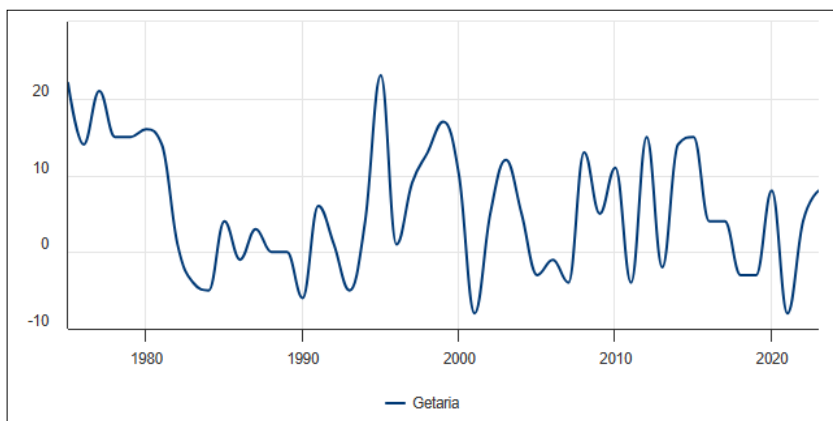
Iturria. Eustat. Heriotzen estadistika. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Estadística de defunciones. Elaboración propia.

Getarian jaiotza-tasa izaten ari den portaera onaren ondorioz, aztertzen ari den lurralde horrek ez du populazioa galdu arrazoi naturalengatik 2000tik 2023ra. Zalantzarik gabe, urte jakin batzuetan saldo begetatibo negatiboak (2001, 2005, 2006, 2007...) eta gorabeherak izan dira, baina beste urte batzuetako saldo positiboek galera horiek konpentsatu dituzte, oraingoz. Hala, saldo naturalak honako hauek dira: 3,4 pertsona/urte 2000-2009 aldian; 5,1 pertsona/urte 2010-2019 aldian eta 3 pertsona/urte 2020-2023 aldian. Azken datuek (2024-01-01etik 2025-08-01era) 15 pertsonako saldo negatiboa dute, eta horrek esan nahi du joera-aldaketa gerta daitekeela, etengabe gertatzen bada.

Egoera horrek ez du zerikusirik Euskadik eta Gipuzkoak erregistratu dutenarekin, biztanleriaren galera jarraituak izan baitituzte, jaiotza-tasak oso txikiak direlako. Urola Kostaren portaera Getariakoaren antzekoagoa da, saldo natural negatiboengatik populaziorik galtzen ez duelako, nahiz eta 2019tik aurrera urtero balio negatiboak erregistratzen ari diren. Getariako datu berriek (2024-01-01etik 2025-08-01era) 15 pertsonako saldo negatiboa ematen dute, eta horrek esan nahi du aurrerantzean joera aldatu egingo dela.

GETARIAKO HAZKUNDE BEGETATIBOAREN BILAKAERA
(1980-2020)
EVOLUCIÓN DEL CRECIMIENTO VEGETATIVO DE GETARIA.

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10	-8	5	12	5	-3	-1	-4	13	5	11	-4	15	-2	14	15	4	4	-3	-3	8	-8	4	8

Iturria. Eustat.
Fuente. Eustat.

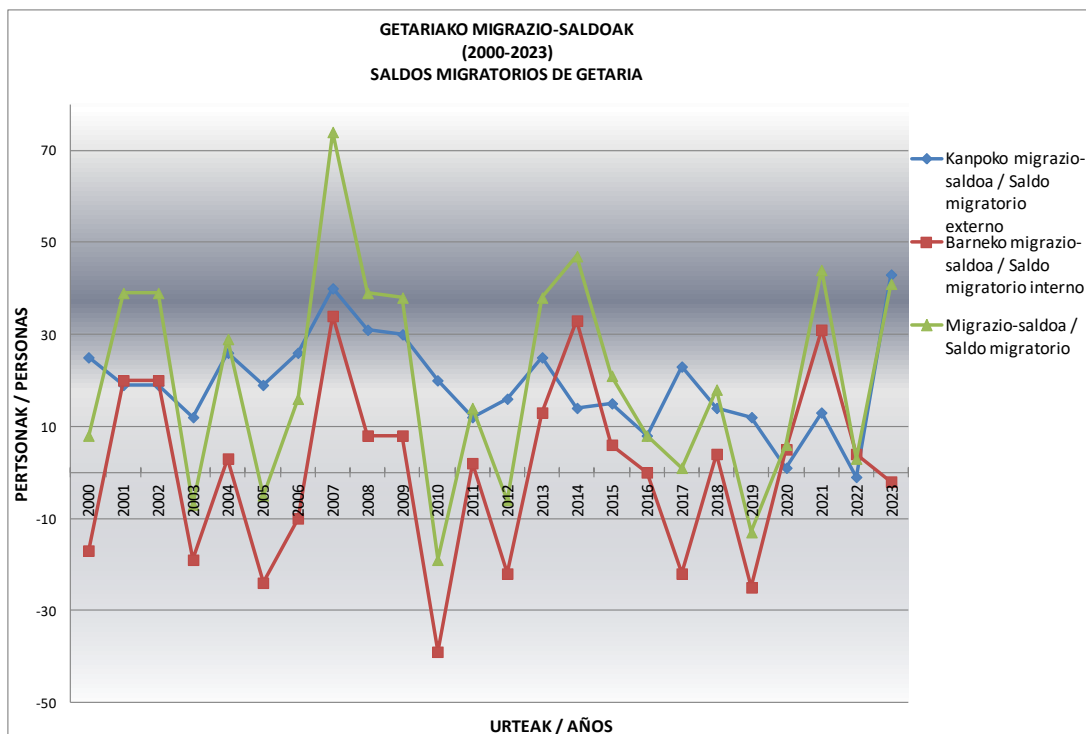
Getariak saldo begetatibo positiboa du, baina ez da horrelakorik gertatzen Euskadin eta Gipuzkoan.

Biztanleriaren egiturak, prezioen igoerak, lan-prekaritateak, etxebizitzaren garestitasunak, lana eta familia bateragarri egiteko zailtasunek eta abarrek ez dituzte, a priori, epe laburrean aldeko aldaketa handiak iragartzen, hargatik eragotzi gabe administrazioak horri buruz ezar ditzakeen neurrien eraginkortasuna, hala nola Seme-alabak dituzten familientzako laguntzei buruzko otsailaren 21eko 27/2023 Dekretua.

VI.2.3.2.- Migrazio-mugimenduak.

2000-2023 aldiko migrazio-fluxuen arabera, Getariak ia 475 pertsonako migrazio-saldo garbi positiboa erregistratu du (batez beste, 20 pertsona/urte inguru), eta horrek erakusten du aldagai horrek XXI. mende honetan biztanleriaren hazkundean duen benetako eragina, Urola Kostan, Gipuzkoan eta Euskadin gertatzen den bezala, baina intentsitate txikiagoarekin.

Hori bai, migrazio-datuen azterketak agerian uzten du une jakin batzuetan Getariak galera demografiko txikiak izan dituela 2002ko eta 2008ko krisiekin eta COVID-19aren pandemiarekin batera. Egoera horiek erraz igo dira denbora gutxian, eta beste batzuetan saldo garbi oso positiboak konpentsatu dituzte (2007, 2014, 2021 eta 2023 urteetan 200 pertsona baino gehiagoko migrazio-saldoarekin). 2024-01-01etik 2025-08-01era bitarteko azken datuek 26 pertsonako saldo positiboa eman dute.

Iturria. Eustat. Migrazio Mugimenduen Estatistika. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Estadística de Movimientos Migratorios. Elaboración propia.

Sexuaren arabera banaketari dagokionez, nolabaiteko desoreka dago gizonen alde: saldo garbien % 54,3 gizonak dira, eta gainerako % 45,7a, emakumeak. Eustatek Getarian jatorria edo helmuga duten bizileku-aldaketei buruz egindako estatistikak agerian uzten du kanpoko saldoetan emakumeak direla nagusi, Euskaditik kanpoko migrazio-mugimendu hori (% 51,3 emakumeak dira), eta barneko migrazio-saldoak baldintzatzen ditu, argi eta garbi, gizonezkoen aldeko emaitza garbiak, barne-migrazioetako emakumeen galera konpentsatzera ere iritsiz (ez da gauza bera gertatzen gizonekin barne-migrazioetan, positiboak baitira).

	AÑOS	2000-23
Total	Hombres	259
	Mujeres	216
Externo	Hombres	225
	Mujeres	237
Interno	Hombres	32
	Mujeres	-21

Eustat. Migrazio Mugimenduen Estatistika. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Estadística de Movimientos Migratorios. Elaboración

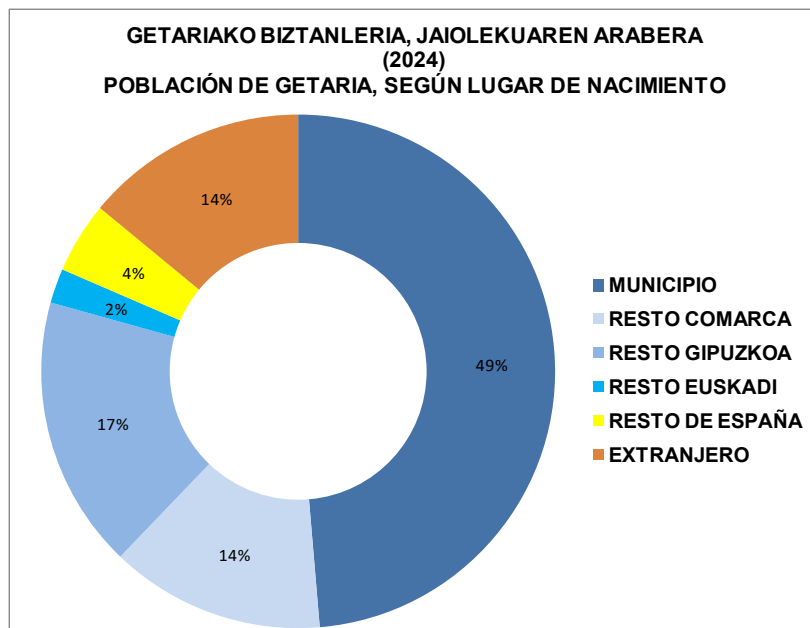
Hurrengo koadroan udalerriko egoera demografikoaren laburpen bat aurkezten da, hurbileneko udalaz gaindiko lurraldeekin alderatuta.

Demografia					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
»Tasa bruta de natalidad (‰)	2023	10,66	6,94	6,32	6,10
»Saldo migratorio externo (‰)	2023	14,79	5,82	8,45	9,50
»Tasa de crecimiento vegetativo (‰)	2023	2,75	-1,88	-4,07	-4,02
»Población extranjera (%)	2024	11,12	7,95	9,85	9,83

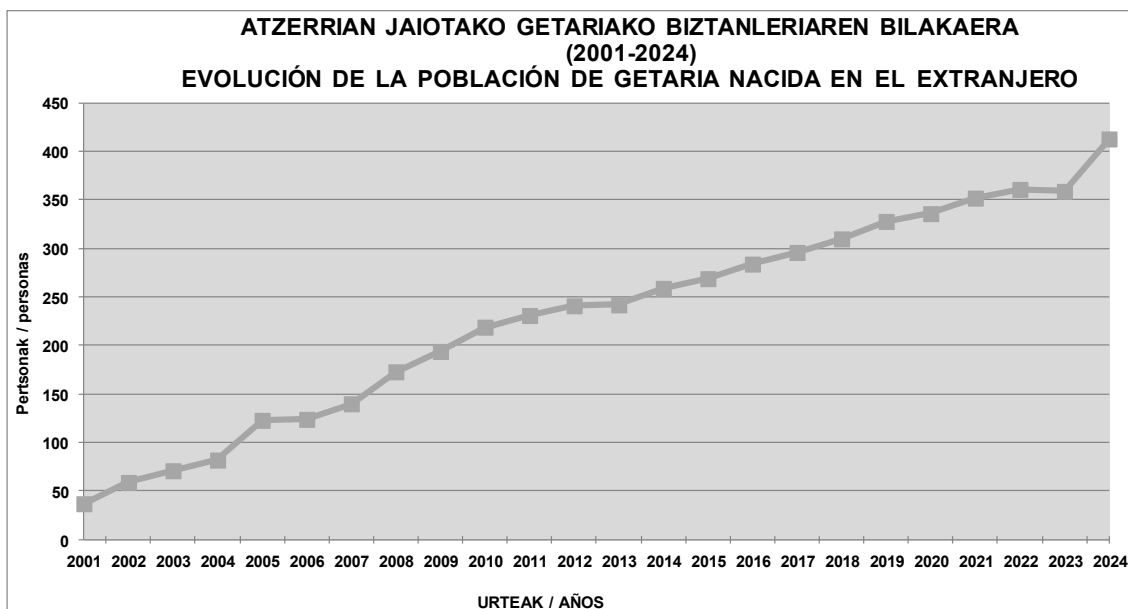
Iturria. Eusko Jaurlaritz eta Eustat. Udalmap.
Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

VI.2.4.- Jaioterria.

2024aren hasieran, Getariako biztanleriaren ia % 49 udalerri berean jaioa zen (2000n % 63 inguru zegoen); ehuneko hori % 62,2ra igotzen da Urola-Kostako beste udalerri bat kontuan hartzen bada, eta % 79,5 ingurura Gipuzkoako lurralde historiko osoa kontuan hartzen bada. Bestalde, Bizkaian eta Araban jaiotakoak eroldaren % 2,2 baino ez dira (10etik 7 bizkaitarrak dira).

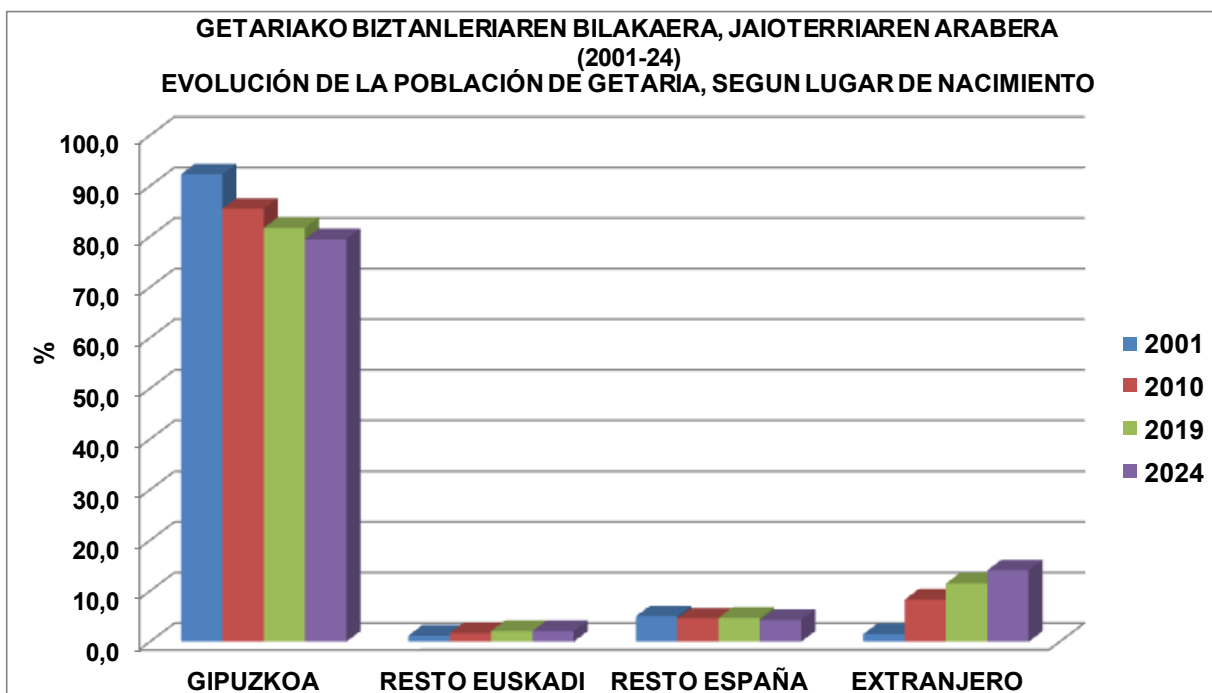
Iturria. Eustat eta Gipuzkoako Foru Aldundia. Geuk egina.
Fuente. Eustat y Diputación Foral de Gipuzkoa. Elaboración propia

Iturria. Eustat. Biztanleen Udal Estatistika. Geuk egina.
Fuente. Estadística Municipal de Habitantes. Elaboración propia.

Herri honen berezitasun bat Euskal Autonomia Erkidegoan jaiotako biztanleriaren pisua da (kolore urdinak aurreko grafikoan, biztanleen % 82 inguru), nahiz eta aurreko hamarkadekin alderatuta pisua galdu duen (1999. urtearen amaieran ia % 94 zen). Bitxia bada ere, Espainiako beste autonomia-erkidego batzuetatik etorritako immigrazioaren arrastoa, XX. mendeko 50-70eko hamarkadaz geroztik, ez da ia sentitzen Gipuzkoako beste herri batzuetan bezala (% 4 baino pixka bat gehiago), eta Espainiatik kanpotik datorrena da indarrez sartu dena.

Atzerrian jaiotako biztanleria da XXI. mendean hazkunde handiena izan duen taldea, Euskadi osoan gertatu den bezala. Eustaten datuen arabera, 2001. urtearen hasieran, Getariako biztanleen % 1,5 Espainiatik kanpo jaioak ziren, eta ehuneko hori % 14,1era igotzen da 2024. urtearen hasieran (% 13,5 EAEn eta % 18,1 Espainian). Immigrazioaren Euskal Behatokiaren (Ikuspegi) datuek % 13,3ko zifra ematen dute 2024. urterako, EAEn bezala (Gipuzkoan % 13).

Iturria. Eustat. Biztanleen Udal Estatistika. Geuk egina.

Fuente. Estadística Municipal de Habitantes. Elaboración propia

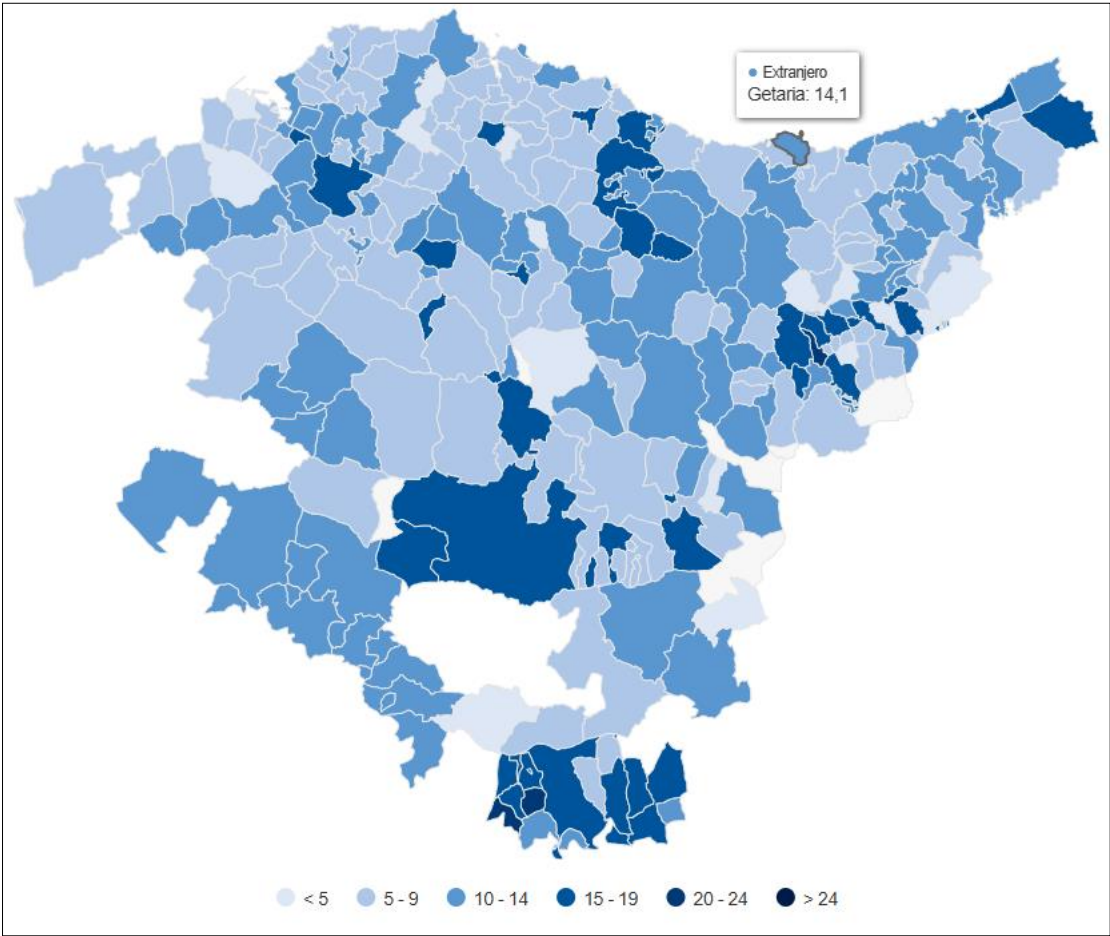
Errealitate hori ez da Euskal Autonomia Erkidegoko beste herri batzuen antzekoa; izan ere, Getaria atzerrian jaiotako pertsonen proportzio handiena duten herrien artean dago, baita biztanle gehiagoko udalerrien antzeko ehunekoekin ere, hurrengo irudian ikus daitekeen bezala.

Migrazio-fluxuen aniztasuna Getarian bizi diren etorkinen jatorrian islatzen da. Immigrazioaren Euskal Behatokiaren datuen arabera, erdiak baino gehiago amerikarrak dira (% 51,8), gehienak Nikaraguakoak (10etik 4) eta, neurri txikiagoan, Honduras, Argentina, Kuba, Txile, Peru eta Brasilgoak; Afrikakoak (% 22,42), Senegalekoak (10etik 6) eta Marokoko gainerakoak; eta Europakoak (% 22,42), errumaniarrak nagusi direla (10etik ia 6). Asiako kontinentetik pakistandarrak dira nagusi.

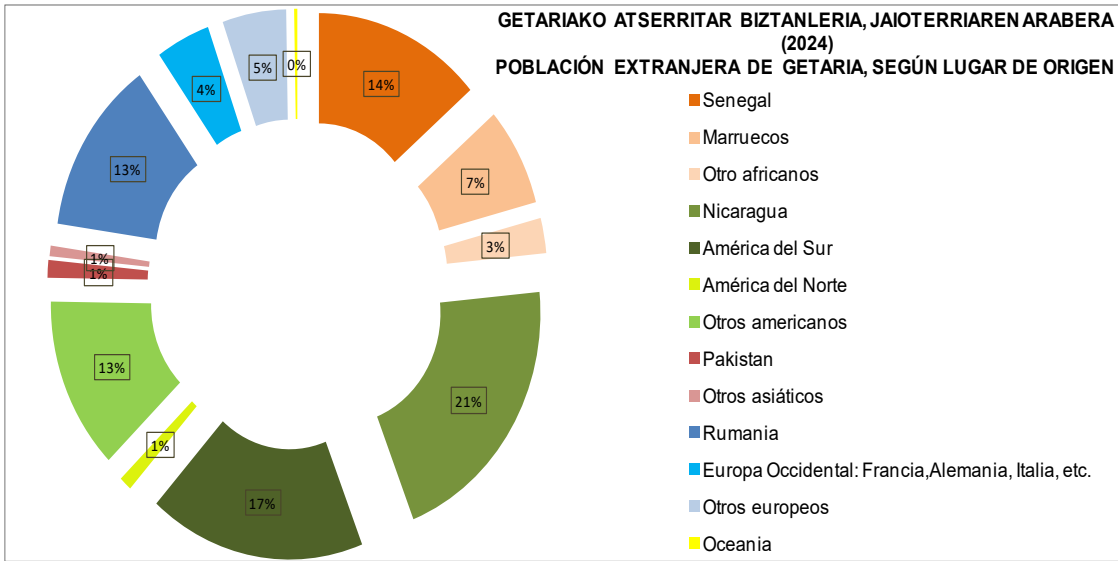
ATZERRIAN JAIOTAKO EUSKADIKO BIZTANLERIA (%)

2024

POBLACIÓN DE EUSKADI NACIDA EN EL EXTRANJERO (%)

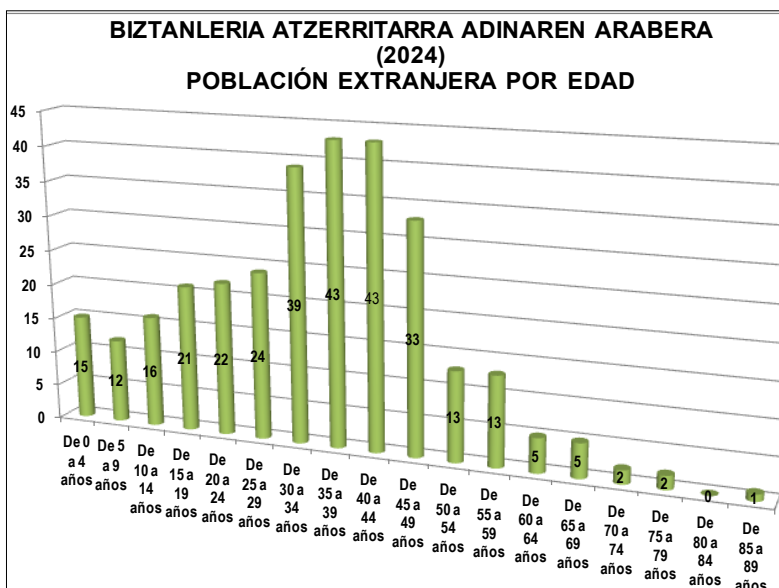

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta etxebizitzaren zentsua. Biztanleriaren egitura.
Fuente. Eustat. Censo de población y viviendas. Estructura de población.

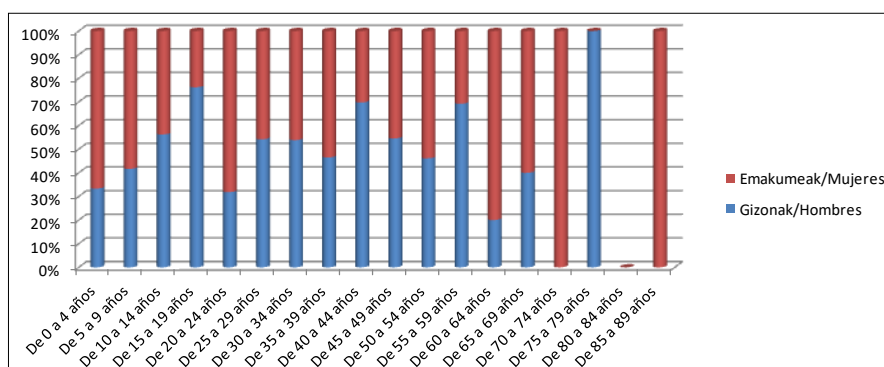
Iturria. Ein. Immigrazioaren Euskal Behatokia (Ikuspegi). Geuk egina.
Fuente. Ine. Observatorio Vasco de Inmigración (Ikuspegi). Elaboración propia.

Atzerrian jaiotako biztanleak espainiarrak baino gazteagoak dira, eta nahiko orekatuta daude sexuaren arabera banaketari dagokionez (% 50,3 emakumeak dira); Gipuzkoan eta Euskadin, berriz, emakumeak dira nagusi (% 52,2, hurrenez hurren). Populazio horren nazionalitateari dagokionez, 2024ko urtarrilaren 1ean, INEk atzerriko nazionalitatea duten 309 pertsona argitaratu zituen (% 11,2); horietatik erdiak baino gehiagok (% 51,1) 30-49 urte dituzte, eta ia % 14k 15 urte baino gutxiago. 75 urtetik gora, hiru pertsona baino ez daude. Ez dago 90 urtetik gorako inor. Aipatu behar da Euskadiko udalerrietan bizi diren eta nazionalitate espainiarra ez duten biztanleak hartzen direla atzerriko nazionalitateztat, eta egoiliarak bi nazionalitate baditu eta horietako bat espainiarra bada, ez dela atzeritartzat hartzen.

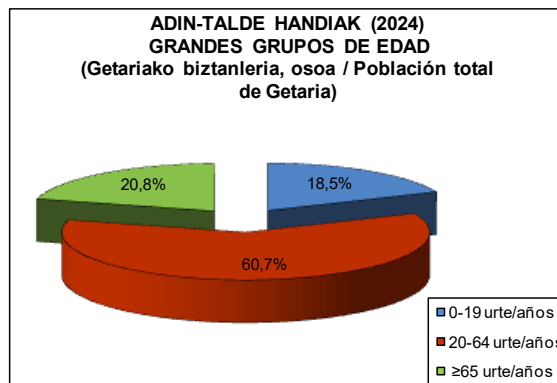
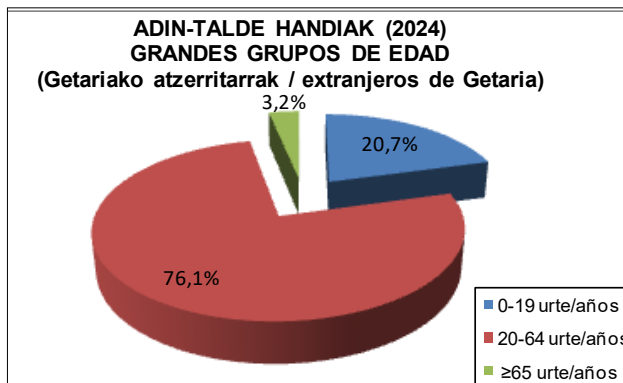
Iturria. Ein. Errola Jarraituaren Estatistika. Geuk egina.
Fuente. Ine. Estadística del Padrón Continuo. Elaboración propia.

Sexuaren arabera banaketan hiru puntuko alde dago gizonen alde, eta adinaren arabera banaketan gizonak nagusi dira 10-19 urteko, 25-34 urteko, 40-49 urteko eta 55-59 urteko eta 0-9 urteko adin-taldeetan; 20-24 urteko, 35-39 urteko, 50-54 urteko eta 50-64 urteko adin-taldeetan. Gizonen aldeko alde nabarmenenak 30-34 urteko eta 40-44 urteko adinetan daude.

Iturria. Ein. Errola Jarraituaren Estatistika. Geuk egina.
Fuente. Ine. Estadística del Padrón Continuo. Elaboración propia

Biztanleria hori adin-talde handien arabera banatuta (laurden bat baino gehiago helduak dira, eta % 3 eskasak 65 urte baino gehiago ditu) eta adin-talde horiek udalerrri osoan dutenarekin alderatuta (nazionalitate espainiarra eta atzerriarra: % 60,7 helduak eta % 18,5), honako grafiko hauetan ikus daiteke. Getariako biztanleria osoa baino askoz ere gazteagoa da.

Iturria. Ein eta GFA. Errolda Jarraituaren Estatistika eta Udal Erroldaren Zuzenketa. Geuk egina.

Fuente. Ine y DFG. Estadística del Padrón Continuo y Rectificación del Padrón de habitantes. Elaboración propia.

Populazio atzerriar hori Getariako biztanle-entitate guztietan bizi da, Meagan izan ezik, eta honela banatzen da ehunekotan:

GETARIAKO ATZERRIKO NAZIONALITATEA DUEN BIZTANLERIA, BIZTANLERIA-ENTITATEEN ARABERA.

2024

POBLACION DE GETARIA DE NACIONALIDAD EXTRANJERA, POR ENTIDADES DE POBLACIÓN.

	Biztanleria sexuaren arabera / Población según el sexo			Atzerriarrak/Extranjeros (%)	
	Guztira/Total	Gizonak/Hombres	Emakumeak/Mujeres	EB-27/UE-27	Gainerakoa/Resto
AKERREGI	47	25	22	0,0	4,3
ASKIZU	102	52	50	0,0	6,9
EITZAGA	59	27	32	1,7	3,4
GETARIA (NUCLEO URBANO)	2.555	1.284	1.271	4,3	7,9
MEAGA	122	68	54	0,0	0,0
SAN PRUDENTZIO	46	23	23	2,2	2,2

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta etxebizitzaren errolda. Biztanleriaren egitura.

Fuente. Censo de Población y viviendas. Estructura de la población.

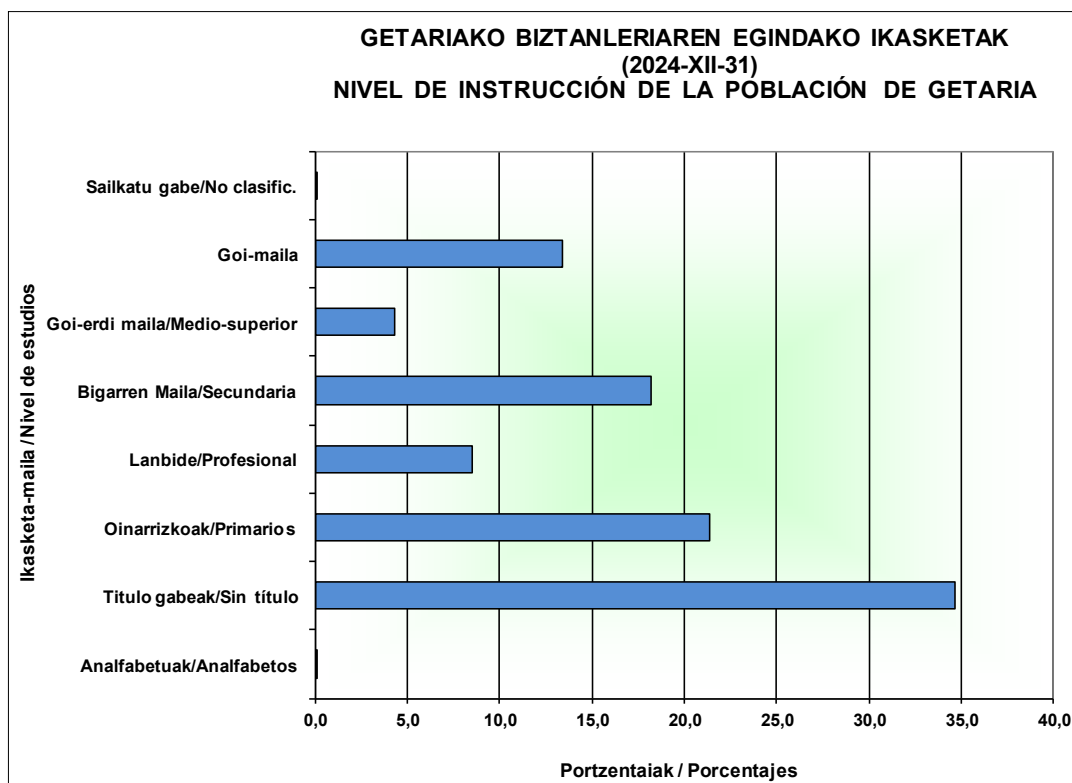
Diru-sarrerak Bermatzeko Errentaren (DSBE) onuradun atzerriarrak % 3,07 ziren 2023an.

Amaitzeko, adierazi behar da atzerrian bizi diren 18 urtetik gorako Getariako biztanleak 57 direla 2025ean (39 pertsona 2002an), atzerriko egoiliarren hautesle-erroldaren arabera (AEHE).

VI.2.5.- Heziketa-maila.

Pertsona baten heziketa-maila egindako edo egiten ari den ikasketen mailarik altuena da, kontuan hartu gabe amaitu diren edo behin-behinean edo behin betiko osatu gabe dauden. Zazpi talde hartzen dira kontuan: analfabetoak, ikasketarik gabeak (irakurtzen eta idazten dakite, baina ez dute inolako ikasketarik amaitu), lehen mailakoak (haur hezkuntza, lehen hezkuntza, eskola-graduatua, OHO, etab.), profesionalak (LH, lanbide-moduluak, heziketa-zikloak, etab.), bigarren mailakoak (batxilergoa), erdi-goi-mailakoak eta goi-mailakoak.

2024aren amaieran, eta GFaren datuen arabera, biztanleriaren erdiek baino gehixeagok (% 56,2) lehen mailako ikasketak, derrigorrezko hezkuntzako ikasketak edo eskola-graduatu deritzona (2000n % 66,8 zen) zituen, eta ehuneko hori hain handia da ezen 16 urtetik beherako biztanleriaren zati handi bat ikasten ari baita, eskola-graduatuaren titulurik gabeko populazio gisa sailkatuz, eta 65-70 urtetik gorako biztanleriaren zati handi batek irakurtzen eta idazten dakielako, baina ez dutelako titulurik. % 19,3k bigarren mailako ikasketak ditu (2000n % 8,8 zen); % 17,7k erdi- eta goi-mailako ikasketak ditu (2000n % 8,5 zen), eta lanbide-heziketa biztanleriaren % 6,9k (2000n % 11,5 zen). Biztanleriaren % 0,1 analfabetoa da (2000n % 0,3). Ikus daitekeenez, ikasketa-maila hobetu egin da denboran.

Iturria: GFA. Geuk egina.
Fuente: DFG. Elaboración propia.

Gipuzkoa osoan eta Urola Kostan ikasketa-maila handiagoa da: % 20,7k eta % 20,5ek erdi- eta goi-mailako ikasketak dituzte, hurrenez hurren (3 eta 2,8 puntu gainera), eta lanbide-heziketaren kasuan, ehunekoa lurralde historikokoaren antzekoa da, baina eskualdea ia puntu batean gaitzen du.

VI.3.- Etxebizitza.

Etxebizitzaren gaia gaurkotasuneko gaia da, eta, beraz, Udalak horri buruzko azterlan espezifiko bat egiteko agindu du. Prozesuaren jarraitutasunari dagokionez, prozesutik ondorioztatzen denari ere erreparatu beharko bazaio ere, atal honetan xehetasunez jorratzen da gai hori.

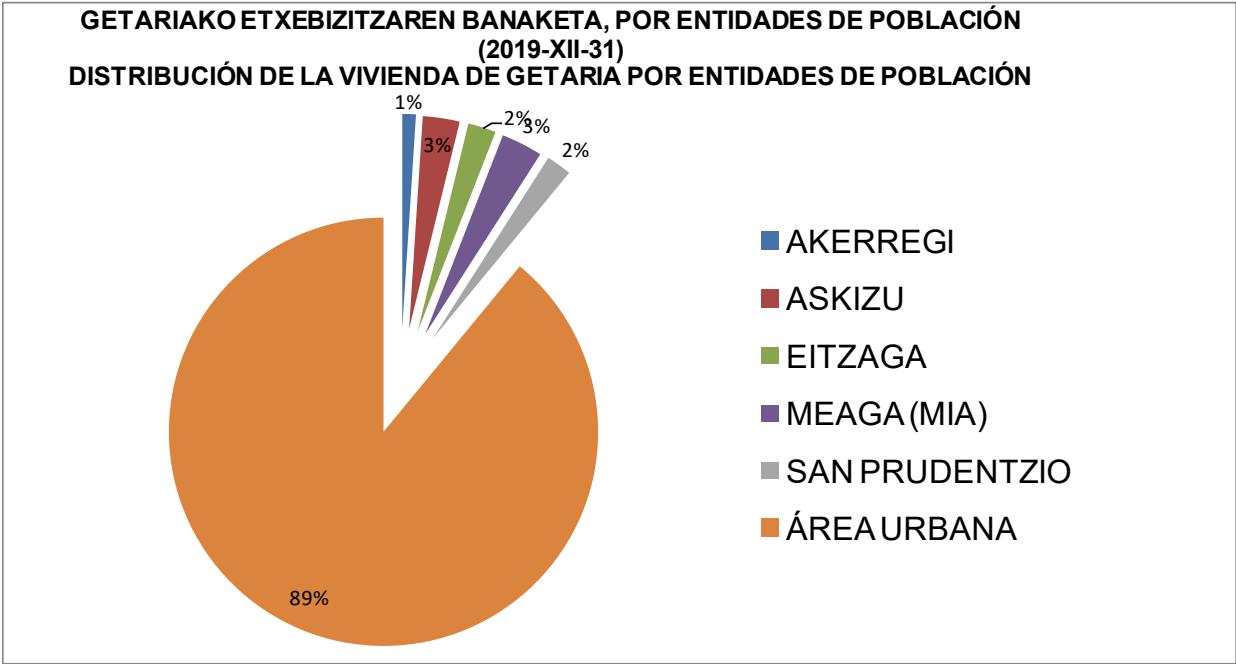
Lehenik eta behin, ohartarazi behar da Udalak azken hamarkadetan bultzatutako dinamikak etxebizitza-eskaintza nahikoari lagundu diola, eta horrek aipatutako emaitza demografikoa eragin duela, eta, bereziki, udalerrian biztanle gazteenak finkatzea. Izan ere, Arau Subsidiarioak izatea eta horien kudeaketa eta betearazpena sustatzea da oinordetzan hartutako egoera eragin duen arrazoietakoa bat. Ohar horri esker, nabarmendu dezakegu Plan Orokor berria, aurrerantzean, garatu beharreko etxebizitza-politika integrazteko tresna egokia izan beharko dela.

Testuinguru horretan, 2024ko abenduaren 31ko errolda-zuzenketako datuen arabera, Getariako bizitegi-parkea 1.471 etxebizitzakoa da, 7 etxebizitza kolektibo barne: Askizu (1), Meaga (2), San Prudentzio (1) eta Aldamar (1), Sahatsaga (1) eta Herrerieta (1) kaleak, eta 13 pertsona daude erroldatuta, hau da, 2 biztanle/etxebizitza. Hala ere, okupatutako etxebizitza kopuruarekiko zuzendutako ratio hori honako hau da: 2,47 biztanle okupatutako etxebizitza bakoitzeko (Gipuzkoan 2,40 biztanle okupatutako etxebizitza bakoitzeko).

AÑO (a fecha 31 de diciembre)	TOTAL VIVIENDAS (*)	RATIO (personas/vivienda)	VIVIENDAS OCUPADAS	RATIO (personas/vivienda ocupada)
2000	1.108	2,22	801	3,08
2008	1.212	2,17	941	2,80
2016	1.375	2,06	1.097	2,58
2024	1.471	2,00	1.190	2,47

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina. *2024an 7 etxebizitza kolektibo zeuden, eta gainerako urteetan 6.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes. Elaboración propia. *En 2024 las viviendas colectivas son 7 y en los otros años 6.

Bizitegi-parke hori herriko hiri-eremuan dago nagusiki (% 89,1), eta biztanleriaren % 87,3 hartzen du. Akarregi, Askizu, Eitzaga, Meaga (Mia) eta San Prudentziok etxebizitzen % 10,9 baino ez dute biltzen, eta getariarren % 12,7.

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.
Fuente. DFA. Padron Municipal de Habitantes. Elaboración propia.

2000tik 2024ra, landa-biztanleriaren entitateetan erroldatutako populazioa ia % 13 handitu da, eta etxebizitzaren kopurua, berriz, % 5 baino zertxobait gehiago. Hiri-eremuaren kasuan, biztanleria % 20,5 hazi da, eta etxebizitza, berriz, % 28,8. Aipatu behar da San Prudentzioko 2024ko datuen erorketaren arrazoia dela 2023ra arte Akerregi auzoari zegozkionak sartzen zirela (Udalaren osoko bilkuraren 2023ko irailaren 26ko erabakia).

AÑO (a fecha 31 diciembre)	TOTAL VIVIENDA		AREA URBANA		AKERREGI*		ASKIZU		EITZAGA		MEAGA (MIA)		SAN PRUDENTZIO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	1.108	100	979	88,4			35	3,1	23	2,1	35	3,2	36	3,2
2008	1.212	100	1074	88,6			38	3,1	23	1,9	36	3,4	41	3
2016	1.375	100	1221	88,8			41	3	24	1,7	45	3,3	44	3,2
2024	1.471	100	1310	89,1	15	1,0	41	2,8	31	2,1	46	3,1	28	1,9

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina. * Udal Batzarrak Akerregi biztanle-entitate gisa onartu zuen 2023ko irailaren 26an.

Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia. El pleno del Ayuntamiento aprobó Akerregi como entidad de población el 26 de septiembre de 2023.

Etxebizitza-parkerik handiena (% 55,3) kale hauetan dago: Herrerieta (370 etxebizitza), Sahatsaga (210 etxebizitza), Elkano (124 etxebizitza) eta Cristobal Balenciaga (109 etxebizitza). Bizitegi-lurzoruko etxebizitza-dentsitatea 81,97 etxebizitza/ha-koa da 2022an.

Okupazio-mailari dagokionez, sakabanatutako etxebizitzak (Eitzaga: % 45,2; Askizu; % 26,8; San Prudentzio: % 21,4 eta Akerregi: % 20) eta kale nagusiak (% 48,9), San Roque kaleak (% 37,9), Aldamar kaleak (% 31,3) eta Elkano enparantza kaleak (% 30,2) dute etxebizitza hutsen ehunekorik handiena, nahiz eta zenbaki absolutuetan Herrerieta, Elkano, San Roque, Aldamar eta Kale nagusiak (51, 34, 33, 26 eta 22 etxebizitza, hurrenez hurren) biltzen duten etxebizitza hutsen kopururik handiena. Meaga auzoa (% 13,4) da Getariako etxebizitza hutsen batez bestekoaren (% 18,6) azpitik dagoen landa-entitate bakarra; gainerako guztiek gaintitzen dute. Adierazi behar da horrela kontabilizatutako etxebizitza hutsean sartuta dagoela bigarren bizitetxea, kuantitatiboki esanguratsua dena Getariako udalerrian, eta gai horretan sakondu beharko du Udalak eskatutako lehen aipatutako azterlanak.

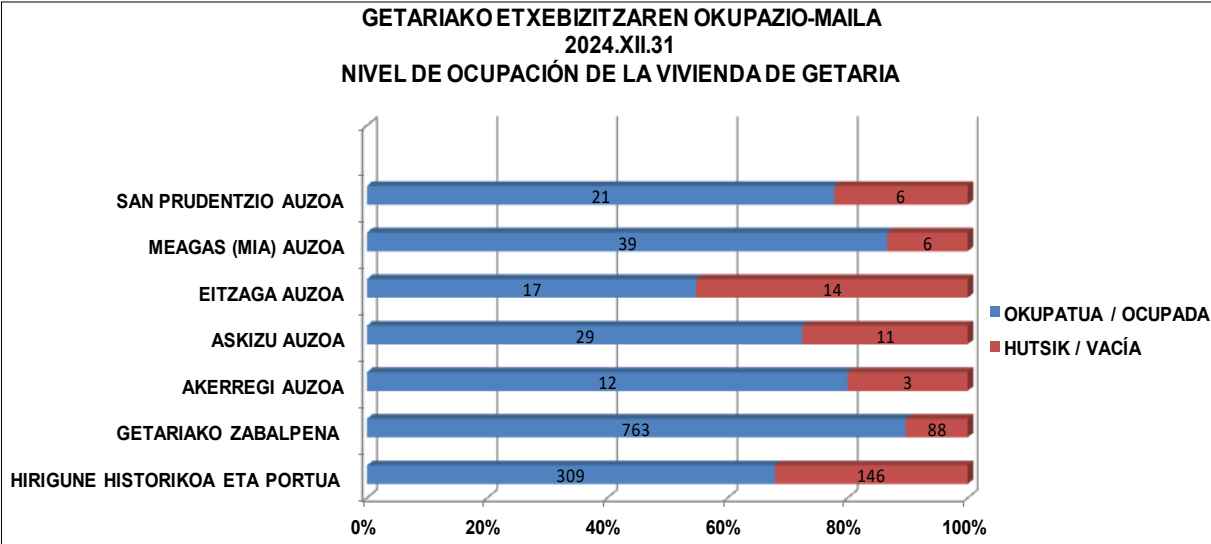
Nolanahi ere, etxebizitza hutsak, hala hartuta, behera egin du azken hamarkadetan, bai zenbaki absolutuetan, bai absolutuetan: 2000ko % 27,2tik 2024ko % 18,6ra (Udalaren zifrak, 2025ean, etxebizitza okupatuaren % 81,5 berresten du, eta etxebizitza turistikoa % 0,96an kalkulatu da).

Etxebizitza hutsen ehuneko hori handitzat jotzen da, baina beherantz zuzendu behar da, bigarren bizitegi eta bizitegi bikoitzera bideratutako etxebizitzak kenduta. Zehaztapen hori Udalak berariaz eskatutako gaiari buruzko azterlanaren testuinguruan jorratu beharko litzateke.

Jarraian ikus daiteke biztanle-entitateen araberrako etxebizitzaren okupazio-maila, hiri-eremua bi eremutan banatu dela: Hirigune Historikoa-Portua (N-634 errepidearen iparraldean, eremu zaharrena) eta Getariako Zabalpena (N-634 errepidearen hegoaldean).

AÑO (a fecha 31 diciembre)	VIVIENDA OCUPADA		VIVIENDA VACÍA		VIVIENDA COLECTIVA		GUZTIRA/ TOTAL	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	801	72,3	301	27,2	6	0,5	1.108	100
2008	941	77,6	265	21,9	6	0,5	1.212	100
2016	1.097	79,8	272	19,8	6	0,4	1.375	100
2024	1.190	80,9	274	18,6	7	0,5	1.471	100

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia.

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia.

Hona hemen biztanle-entitateek okupatutako etxebizitzaren bilakaera:

AÑO (a fecha 31 diciembre)	VIVIENDA OCUPADA		AREA URBANA		AKERREGI*		ASKIZU		EITZAGA		MEAGA (MIA)		SAN PRUDENTZIO	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
2000	861	100	770	89,4			22	2,56	15	1,74	30	3,49	24	2,79
2008	941	100	843	89,6			25	2,66	15	1,59	31	3,29	27	2,87
2016	1.097	100	986	89,9			28	2,55	15	1,37	38	3,46	30	2,73
2024	1.190	100	1072	90,1	12	1,0	29	2,44	17	1,43	39	3,28	21	1,76

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina. * Uda Baltzarrak Akerregi biztanle-entitate gisa onartu zuen 2023an.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia. El pleno del Ayuntamiento aprobó Akerregi como entidad de población en 2023.

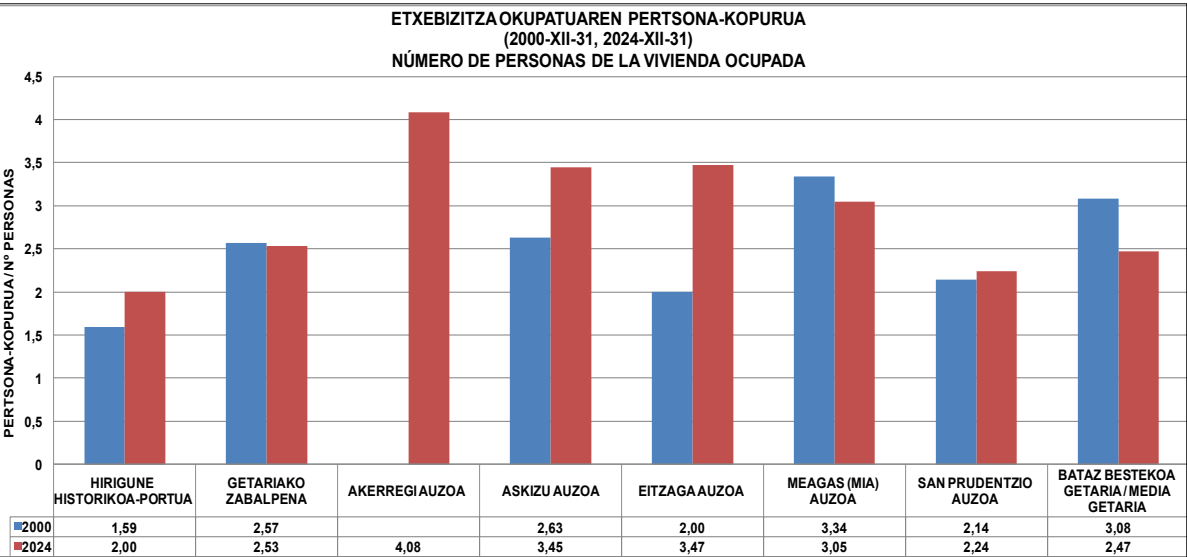
Etxebizitza okupatua 2000. urtearen amaieran 3,08 pertsona/etxebizitza okupatu izatetik 2024. urtearen amaieran 2,47 izatera igaro da (Uroka-Kostan 2,51 pertsona eta Gipuzkoan 2,40 pertsona/etxebizitza okupatu). Okupaziorik handiena, 3 biztanle/etxebizitza okupatutik gorakoa, landa-entitateetan dago (Akerregi, Askizu, Eitzaga eta Mia). Hirigune Historikoa-Portua ia ez da iristen okupatutako etxebizitza bakoitzeko 2 biztanlera (1,74 Kale Nagusian), eta 2,53ra igotzen da Getariako Zabalpenan.

Etxebizitza okupatuaren banaketa auzoen eta kaleen arabera*
2024.XII.31
Distribución de la vivienda ocupada por barrios y calles*

	Etxe. okupatuak Viv. ocupadas	Biztanleak Habitantes	Pertsonak/etxe. okupatuak Personas/vivienda ocupada
AKERREGI AUZOA	12	49	4,08
AKERREGI KALEA	18	48	2,67
ALDAMAR KALEA	56	109	1,95
ASKIZU AUZOA	29	100	3,45
CRISTOBAL BALENCIAGA	96	225	2,34
EITZAGA AUZOA	17	59	3,47
ELKANO KALEA	90	191	2,12
ELKANOREN ENPARANTZA	9	26	2,89
ERRUERA KALEA	7	19	2,71
GENERAL ARNAO KALEA	35	80	2,29
HERRERIETA KALEA	318	779	2,45
IRIBARRENA KALEA	40	91	2,27
KALE NAGUSIA	23	40	1,74
LORMENDI ALDAPA	11	31	2,82
MAGALLANES KALEA	53	158	2,98
MALKORBE	5	10	2,00
MIA AUZOA	39	119	3,05
PORTUA	1,00	2	2,00
POTZUAGA KALEA	63	172	2,73
SAHATSAGA KALEA	192	485	2,53
SAN PRUDENTZIO AUZOA	21	47	2,24
SAN ROKE KALEA	54	100	1,85
TXAMONA-ENEA	1	2	2,00
TOTAL GETARIA / GUZTIRA GETARIA	1.190	2.942	2,47

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina. *Kolore horia, Hirigune Historikoa-Portua barruan dauden kaleak, eta kolore urdina, Getariako Zabalkapena kaleak.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia. *Color amarillo, calles incluidas en Hirigune Historikoa-Portua, y color azul calles de Getariako Zabalkapena.

Honako grafiko honetan ikus daiteke okupatutako etxebizitzaren okupazioaren bilakaera (2000-24):

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes. Elaboración propia.

Familien tamaina kontuan hartuta, Estatistikako Institutu Nazionalak familia-etxebizitzatzat jotzen dituenak (etxebizitza nagusia, etxebizitza hutsa eta bigarren etxebizitza, ez du etxebizitza kolektiboa barne hartzen) datu hauek dira 2024ko abenduaren 31ko erroldatik aurrera:

	FAMILIEN BATEZ BESTEKO TAMAINA / TAMAÑO MEDIO HOGARES	
	2000	2024
AKERREGI AUZOA		3,27
AKERREGI KALEA		2,40
ALDAMAR KALEA		1,31
ASKIZU AUZOA	1,29	2,44
CRISTOBAL BALENCIAGA	2,62	2,06
EITZAGA AUZOA	2,00	1,90
ELKANO KALEA	1,55	1,54
ELKANOREN ENPARANTZA	1,82	2,00
ERRUERA KALEA	1,11	2,11
GENERAL ARNAO KALEA	1,63	1,60
HERRERIETA KALEA	2,47	2,11
IRIBARRENA KALEA	2,18	1,94
KALE NAGUSIA	1,36	0,89
LORMENDI ALDAPA	2,73	2,82
MAGALLANES KALEA	2,61	2,93
MALKORBE	0,86	1,43
MIA AUZOA	3,34	2,59
PORTUA	1,60	1,00
POTZUAGA KALEA	3,43	2,69
SAHATSAGA KALEA	2,63	2,31
SAN ANTON, PARQUE M.	4,00	0,00
SAN PRUDENTZIO AUZOA	2,14	1,68
SAN ROKE KALEA	1,62	1,15
TXAMONA-ENEA	0,00	1,00
GETARIAKO BATAZ BESTEKO / MEDIA GETARIA	2,22	2,00
Urola-Kosta	2,09	1,99
Gipuzkoa	2,31	2,09

	FAMILIEN BATEZ BESTEKO TAMAINA / TAMAÑO MEDIO HOGARES	
	2000	2024
HIRIGUNE HISTORIKOA-PORTUA	1,59	2,00
GETARIAKO ZABALPENA	2,57	2,53
AKERREGI AUZOA		4,08
ASKIZU AUZOA	2,63	3,45
EITZAGA AUZOA	2,00	3,47
MEAGA (MIA) AUZOA	3,34	3,05
SAN PRUDENTZIO AUZOA	2,14	2,24
BATAZ BESTEKO GETARIA / MEDIA GETARIA	3,08	2,47
Urola-Kosta	2,09	1,99
Gipuzkoa	2,31	2,09

GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.
Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes. Elaboración propia

Etheen batez besteko tamaina murriztu egin da (2000n 2,22 pertsona/etxe izatetik 2024an 2 pertsona/etxe izatera), bakarrik bizi diren pertsonen kopurua handitu egin delako (batez besteko egoiliar kopurua murriztu egin da eta pertsona bakarreko unitateak handitu). Familia-egiturak eta -ereduak aldatzen ari dira, bai hemen, bai Euskadin (2,5 pertsona/etxe), bai Espainian (2,35 pertsona/etxe).

Hurrengo koadroetan 2024ko eta 2000ko amaieran udalerrian zegoen etxebizitza kopurua zehazten da, eta kaleen arabera bereizten dira horietako bakoitzean bizi diren pertsonak, eta, ondorioz, baita etxebizitza hutsak ere.

Etxebizitzaren egoera / Situación de la vivienda (31-XII-2024)

CALLES/BARRIOS	TOTAL	1	2	3	4	5	6	7	TOTAL	COL	VACIA	HOMBRE	MUJER	TOTAL
AKERREGI AUZOA	15	3	1	2	2	1	0	3	12	0	3	26	23	49
AKERREGI KALEA	20	3	5	6	3	1	0	0	18	0	2	25	23	48
ALDAMAR KALEA	83	26	16	6	7	1	0	0	56	1	26	51	58	109
ASKIZU AUZOA	41	5	10	3	2	3	3	3	29	1	11	52	48	100
CRISTOBAL BALENCIAGA	109	27	33	17	15	3	1	0	96	0	13	114	111	225
EITZAGA AUZOA	31	1	4	5	3	2	1	1	17	0	14	27	32	59
ELKANO KALEA	124	43	18	10	14	4	1	0	90	0	34	100	91	191
ELKANOREN ENPARANTZA	13	0	2	6	1	0	0	0	9	0	4	11	15	26
ERRUERA KALEA	9	1	3	1	1	1	0	0	7	0	2	9	10	19
GENERAL ARNAO KALEA	50	14	10	5	3	1	1	1	35	0	15	42	38	80
HERRERIETA KALEA	370	94	92	60	48	16	7	1	318	1	51	398	381	779
IRIBARRENA KALEA	47	16	6	10	7	1	0	0	40	0	7	42	49	91
KALE NAGUSIA	45	11	8	3	1	0	0	0	23	0	22	18	22	40
KATRAPONA	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
KRIXKETANEKO ITURRI	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
LORMENDI ALDAPA	11	3	3	0	3	2	0	0	11	0	0	14	17	31
MAGALLANES KALEA	54	8	17	8	12	5	2	1	53	0	1	84	74	158
MALKORBE	7	3	1	0	0	1	0	0	5	0	2	4	6	10
MIA AUZOA	46	7	8	10	8	3	2	1	39	1	6	66	53	119
PORTUA	2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	2
POTZUAGA KALEA	64	12	18	12	17	4	0	0	63	0	1	84	88	172
SAHATSAGA KALEA	210	66	38	29	42	15	1	1	192	2	16	247	238	485
SAN ANTON, PARQUE M.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
SAN PRUDENTZIO AUZOA	28	6	9	4	1	0	0	1	21	1	6	23	24	47
SAN ROKE KALEA	87	28	15	6	2	2	1	0	54	0	33	53	47	100
TXAMONA-ENEA	2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2	2
Total	1.471	377	319	203	192	66	20	13	1.190	7	274	1.491	1.451	2.942

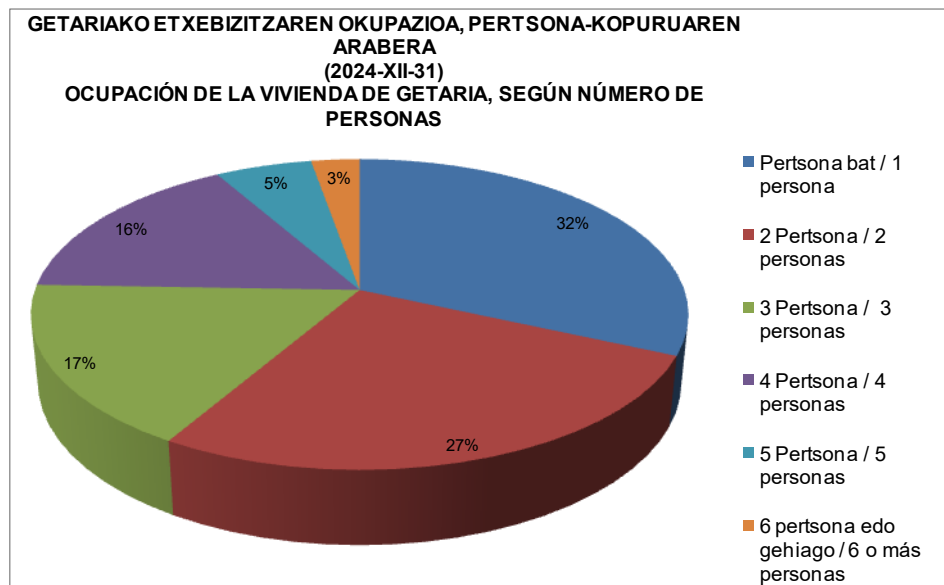
Etxebizitzaren egoera / Situación de la vivienda (31-XII-2000)

CALLES/BARRIOS	TOTAL	1	2	3	4	5	6	7	TOTAL	COL	VACIA	HOMBRE	MUJER	TOTAL
ALDAMAR KALEA	68	14	9	9	6	1	0	0	39	0	29	35	53	88
ASKIZU AUZOA	35	3	3	2	4	3	1	5	21	1	13	49	43	92
CRISTOBAL BALENCIAGA	105	11	19	15	22	8	3	5	83	0	22	136	139	275
EITZAGA AUZOA	23	5	1	3	4	0	1	1	15	0	8	27	19	46
ELKANO KALEA	100	18	20	10	10	3	2	0	63	0	37	77	78	155
ELKANOREN ENPARANTZA	11	1	7	0	0	1	0	0	9	0	2	9	11	20
ERRUERA KALEA	9	2	0	0	2	0	0	0	4	0	5	5	5	10
GENERAL ARNAO KALEA	41	6	7	5	3	4	0	0	25	0	16	37	30	67
HERRERIETA KALEA	301	44	36	52	69	24	10	2	237	1	63	374	368	742
IRIBARRENA KALEA	50	14	7	7	7	4	2	0	41	0	9	55	54	109
KALE NAGUSIA	45	9	3	4	6	2	0	0	24	0	21	29	32	61
KATRAPUNA, PLAZUELA	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
LORMENDI ALDAPA	11	3	0	2	4	1	0	0	10	0	1	15	15	30
MAGALLANES KALEA	36	3	7	6	9	2	1	1	29	0	7	41	53	94
MALKORBE	7	1	1	1	0	0	0	0	3	0	4	3	3	6
MIA AUZOA	35	2	3	6	9	4	1	4	29	1	5	59	58	117
PORTUA	5	0	0	1	0	1	0	0	2	0	3	3	5	8
POTZUAGA KALEA	60	2	7	22	21	8	0	0	60	0	0	106	100	206
SAHATSAGA KALEA	52	6	9	5	12	5	3	1	41	2	9	71	66	137
SAN ANTON, PARQUE M.	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	3	4
SAN PRUDENTZIO AUZOA	36	3	3	8	2	6	1	0	23	1	12	40	37	77
SAN ROKE KALEA	74	8	11	8	10	4	1	0	42	0	32	61	59	120
TXAMONA-ENEA	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Total	1.108	155	153	166	201	81	26	19	801	6	301	1.233	1.231	2.464

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errolda. Geuk egina.

Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia.

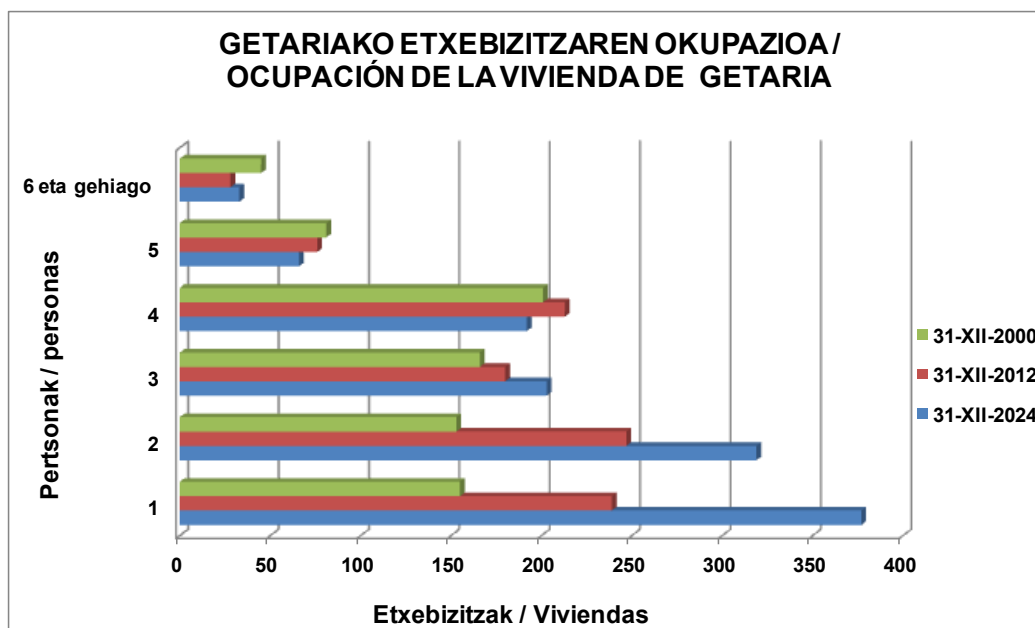
Jendea bizi den etxebizitzaren okupazio-mailari dagokionez, datuek adierazten dute 2024aren amaieran bost etxebizitzatik ia 3tan pertsona bat edo 2 bakarrik bizi direla, eta heren batean (% 35,5), berriz, 3 edo 4 kide, jarraian ikusten den bezala. Pertsona bakar batek okupatutako etxebizitzaren hazkundearen bilakaera azpimarratu da.

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errola. Geuk egina.

Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia

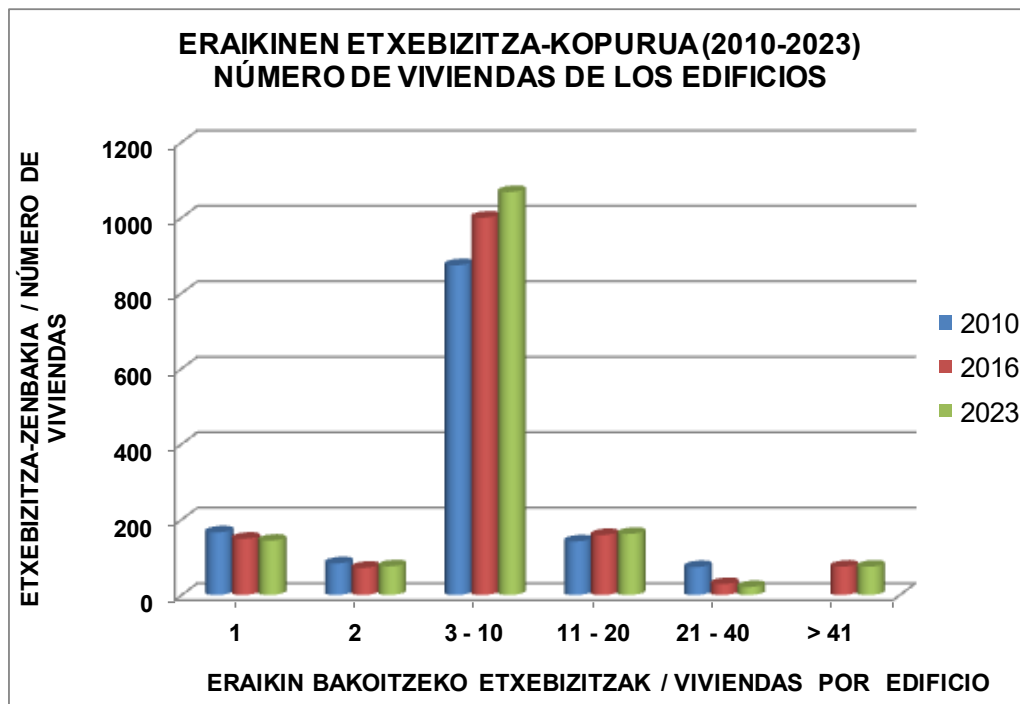
2000. urtearekin alderatuta, ehuneko 20 puntuko igoera erregistratu da pertsona 1 edo 2 bizi diren Getariako etxebizitzetan (% 38,5etik % 58,5era), Gipuzkoan erregistratutakoaren antzeko bilakaera (2000. urtearen amaierako % 44,6tik 2024. urtearen amaierako % 61,2ra), eta 4 pertsona bizi diren etxebizitzan 9 puntuko beherakada (% 25,1etik % 16,1era).

Iturria. GFA. Biztanle Udal Errola. Geuk egina.

Fuente. DFG. Padrón Municipal de Habitantes Elaboración propia

Eraikinen tipologiari dagokionez, blokeko etxebizitza da nagusi, solairu gutxikoa. Eustaten informaziotik abiatuta, 2023ko familia-etxebizitzaren ia % 70 (% 69,1) 3-10 etxebizitza dituzten eraikinetan daude. Familia bakarreko etxebizitzak etxebizitzaren % 9,3 dira, % 14,2 bi familiakoak barne hartzen badira (2010ean % 19 inguru ziren). 2010ean ez zegoen 41 etxebizitza baino gehiago hartzen zituen eraikinik.

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren Erroldak. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Censos de Población y Viviendas. Elaboración propia

Era berean, Eustaten iturrira jo da, udalerrri horretako etxebizitzaren ezaugarri desberdinak ematen dituelako, biztanle-entitateen arabera, nahiz eta zifra absolutuetan ez datozen bat Gipuzkoako Foru Aldundikoekin.

Hemen familia-etxebizitza jasotzen da, hau da, pertsona bat edo batzuk bizitzeko erabiltzen den eraikin bat edo eraikinetik estrukturalki bereizita dagoen zati bat okupatzen duen gela edo gela oro eta haren gelak, eta, estatistikaren datan, ez da beste helburu batzuetarako erabiltzen erabat. Familia-etxebizitza hori honela sailkatzen da: "etxebizitza nagusia", urte osoan edo urte gehiengan okupatuta dagoena (ohiko bizilekua), eta "gainerakoa", bigarren etxebizitza, etxebizitza hutsa eta beste familia-etxebizitza batzuk biltzen dituen, baina bereizi gabe.

2023ko urtarilaren 1eko datuak honako hauek dira:

	Guztira/Total	Familia etxebizitzak/Viviendas familiares			Establezimendu kolektiboak/Establecimientos colectivos			Edukitze-erregimena / Régimen	
		Guztira/Total	Nagusiak/Principales	Gainerakoa/Resto	Guztira/Total	Okupatuak/Ocupados	Okupatu gabeak	Jabetza/Propiedad	Alokairua/Alquiler
Akerregi	2	2	.	2	.	.	.	.	.
Askizu	42	42	27	15	.	.	.	85,2	11,1
Eitzaga	28	28	18	10	.	.	.	83,3	5,6
Área urbana	1.387	1.385	1.053	332	2	.	2	80,2	18,3
Meaga	45	45	41	4	.	.	.	82,9	14,6
San Prudentzio	44	44	33	11	.	.	.	84,8	9,1
GETARIA	1.548	1.546	1.172	374	2	.	2	80,6	17,6

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren Erroldak. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Censo de Población y Viviendas. Elaboración propia

Edukitze-erregimenari dagokionez, jabetzako etxebizitza da nagusi (% 80,6).
Getariako familia-etxebizitza nagusien ezaugarri batzuk honako hauek dira:

	Familia-etxebizitza nagusien ezaugarriak / Características de las viviendas familiares principales				
	Egoiliarren batez besteko kopurua	Batez besteko antzinatasuna (urteak)	Batez besteko azalera erabilgarria (m2)	Berokuntzarekin (%)	Igogailuarekin (%)
	Número medio de residentes /	Antigüedad media (años)	Superficie útil media (m2)	Con calefacción (%)	Con ascensor (%)
ASKIZU	3,7	49,3	143,4	74,07	.
EITZAGA	3,2	42	168,6	61,11	.
MEAGA (MIA)	2,9	45,1	134,2	53,66	7,32
SAN PRUDENTZIO	2,9	48	171,6	54,55	18,18
ÁREA URBANA	2,4	42,6	89,2	74,55	67,05
GETARIA, MUNICIPIO	2,5	43	95,5	73,04	61

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren Erroldak. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Censo de Población y Viviendas. Elaboración propia.

Familia-etxebizitzaren batez besteko antzinatasuna 43 urtekoa da 2023an, eta 50 urtetik gorakoak % 40 inguru dira (% 39,33).

		Gela kopurua / Número de habitaciones										Bainugela kopurua / N° de baños			
Guztira / Total		1-3		4		5		6		>=7		1		2 ó más	
Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
1.546	100	84	5,4	374	24,2	677	43,8	328	21,2	83	5,4	867	56,3	673	43,7

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren Erroldak. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Censo de Población y Viviendas. Elaboración propia

Hona hemen Getariako familia-etxebizitzetako instalazio eta zerbitzuetako batzuk:

FAMILIA-ETXEBIZITZA NAGUSIAK / VIVIENDAS FAMILIARES PRINCIPALES	%	
	2010	2023
Ur korrentea/Agua corriente	100,0	100,0
Komuna/baño	99,9	100,0
Berokuntza/Calefacción	62,6	73,0
Telefono-linea/Línea telefónica	98,6	99,8
Eraikineko hodi-gas/Gas tubería edificio	3,2	29,9
Etxebizitzaren hodi-gas/Gas tubería vivienda	-	9,5

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren Erroldak. Geuk egina.
Fuente. Eustat. Censos de Población y Viviendas. Elaboración propia

Etxebizitza babestuari dagokionez, 294 BOE eraiki dira Getarian, eta 1960tik gaur egun arte tasatuta daude.

GETARIAN ERAIKITAKO ETXEBIZITZA BABESTUAK (1960-2018) VIVIENDAS PROTEGIDAS CONSTRUIDAS EN GETARIA

	Urteak / Años	Etxebizitzak/viviendas
ETXEBIZITZA SOZIALAK (Ministerioa) edo BOE / VIVIENDAS SOCIALES (Ministerio) o VPO	1960-1980	97
BABES OFIZIALEKO ETXEBIZITZAK (BOE) / VIVIENDAS DE PROTECCIÓN OFICIAL (VPO)	1992-2018	136
ETXEBIZITZA TASATUAK / VIVIENDA TASADAS	1992-2018	61
GUZTIRA / TOTAL		294

Iturria. Getariako Udala. Geuk egina.
Fuente. Ayuntamiento de Getaria. Elaboración propia

Etxebizitzaren Euskal Zerbitzuak (Etxebide) datu hauek ematen ditu:

- Etxebiden dauden etxebizitza-eskaerak: ‰ 74,72 biztanle 2023an (2005ean ‰ 21,83 biztanle ziren). Gipuzkoan ‰ 59,93 biztanle eta Euskadin ‰ 62,66
- Etxebidek azken hirurtekoan esleitutako etxebizitzak, inskribatutako 100 eskabideko: 0 (2024ko azken urtea).
- Etxebidek azken bost urteetan esleitutako etxebizitza babestuak (BOE): 0 (azken urtea 2024).
- Azken bosturtekoan amaitutako etxebizitza babestuak (BOE): ‰ 13,93 biztanle (azken urtea 2024), Euskadiko udalerrien rankingean bosgarren postuan (Gipuzkoa: ‰ 2,43 biztanle eta Euskadi ‰ 2,70 biztanle). 2004an, balioa ‰ 4,91 izan zen (66 zk., rankingean).
- Azken bosturtekoan emandako etxebizitza berriko lizentziak: 0 (2024ko azken urtea). Gipuzkoan, datua ‰ 8,64 izan zen, eta Euskadin, berriz, ‰ 9,98.

Horren guztiaren ondorioz, azken 24 urteetan etxebizitza-parkea 363 etxebizitza inguru hazi da, hau da, etxebizitza-parkea ia heren bat handitu da; eta okupatutako etxebizitzaren ehunekoa ere igo egin da, eta, aldi berean, bigarren bizitegiko edo bizitoki bikoitzeko etxebizitzak daudela uste da.

Bestalde, etxebizitza-eskaria oso handia dela ikusten da, nahiz eta Udalak epe labur eta ertainean dagokion erantzuna ematen duen Potzuaga-gainan (200 etxebizitza berri, horietatik 150 babes publikokoak) eta Eskualtxetan (20 zuzkidura-bizitoki alokairuan) aurreikusitako jarduketekin.

Hurrengo koadroan, etxebizitzaren gaiak udalerrian duen egoeraren sintesi bat ematen da, osatzen duten hurbileko udalaz gaindiko lurraldeekin alderatuta.

Vivienda y urbanización					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
>>Densidad de vivienda en suelo residencial (Viviendas /Ha)	2022	81,96	67,53	64,92	48,93
>>Viviendas familiares desocupadas (%)	2011	20,83	14,19	12,77	11,40
>>Viviendas familiares con más de 50 años de antigüedad (%)	2023	39,32	35,35	45,50	46,35
>>Índice de confort de las viviendas familiares principales	2011	60,40	72,90	72,30	72,00
>>Viviendas familiares principales, en edificios en estado ruinoso, malo o deficiente (%)	2001	7,75	12,89	14,91	8,66
>>Solicitudes de viviendas que constan en Etxebide (‰ habitantes)	2023	74,71	70,02	59,93	62,66
>>Viviendas protegidas (VPO) terminadas último quinquenio (‰ habitantes)	2024	13,93	7,14	2,43	2,70
>>Suelo urbano (%)	2022	3,54	2,67	3,95	3,82
>>Superficie residencial urbanizable (%)	2022	13,11	12,04	11,02	11,70

Iturria. Eusko Jaurlaritza eta Eustat. Udalmap.
Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

VI.4.- Okupazioa sektore ekonomikoen, langabeen, enplegu eta establezimenduen, nekazaritza- eta turismo-ustategien eta adierazle makroekonomikoen arabera.

VI.4.1.- Biztanleria aktiboa eta ez-aktiboa.

2023ko Biztanleriaren, Etxebizitzaren eta Jardueraren Erroldaren arabera, Getariako 16 urteko eta gehiagoko biztanleria aktiboa, ondasunak edo zerbitzuak ekoizteko enplegatua eta ordaindutako enplegu baten bila dabilena (langabeak) 1.541 pertsona dira. Zifra hori 2001etik % 32,4 igo da (2010etik 2023ra % 19,1 izan da); udalaz gaindiko lurraldeetan, berriz, % 10 eta % 10,9 artean igo da Gipuzkoan eta EAEn, hurrenez hurren, eta % 21,8 Urola Kostan.

BIZTANLE AKTIBOA (2010-2023) / POBLACIÓN ACTIVA

	2001	2006	2011	2016	2021	2023
Euskadi	975.773	1.028.788	1.054.797	1.062.189	1.053.852	1.082.086
Gipuzkoa	323.074	333.221	339.496	345.436	344.699	355.528
Urola Kosta	31.670	33.609	35.285	37.121	37.642	38.581
Getaria	1.164	1.215	1.297	1.432	1.491	1.541

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.

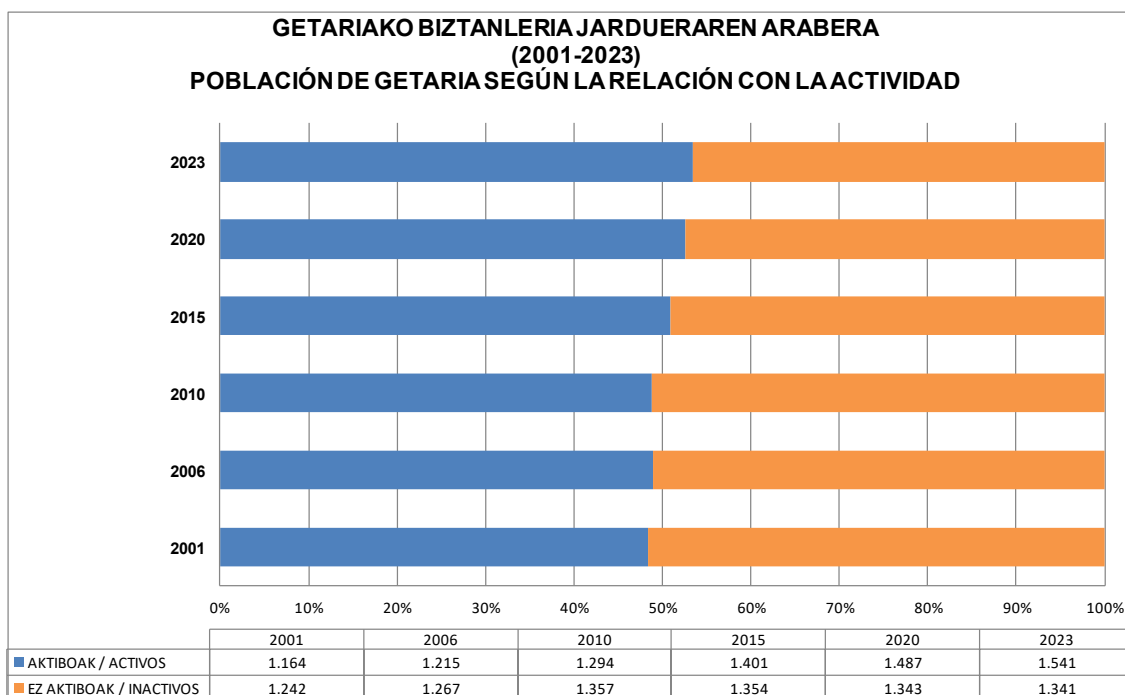
Fuente. Censos de Población y Vivienda. Actividad. Elaboración propia

Emakumea lan-mundura sartzeak eta etorkin atzerritarrak iristeak, lan egiteko eta ugaltzeko adinean dauden gazteak izateak, gainera, nabarmen konpentsatu du erregistratutako barne-migrazioaren galera, eta biztanleriaren hazkunde naturalek eragin dute aktiboen kopuruak gora egitea eta, termino erlatiboetan, kide den udalaz gaindiko lurraldeek baino neurri handiagoan.

Faktore demografikoek eragina dute lan-merkatuan, biztanleria orokorraren egitura baldintzatzen baitute, eta, zuzenago, biztanleria aktiboa. Getariaren kasuan, berriz, bilakaerak eta aldaketek eragin positiboa izan dute jarduera-tasan, aurrerago ikusiko dugun bezala.

Beste aldean, biztanleria ez-aktiboa dago; adina edozein izanik ere, mende honen hasieran 1.240 pertsona erroldatu ziren, eta biztanleria osoaren % 51,6 osatzen zuten. Une horretatik aurrera eta gaur egun arte, biztanleria ez-aktiboak gora egin du zenbaki absolutuetan (ehun bat), baina kopuru erlatiboetan ez bezala, izan ere, ehuneko bost puntu jaitsi da (5,1) emakumea lan-munduan sartzearen, baby boomaren belaunaldia erretiro-adinera iristearren, saldo natural positiboen, lan egiteko adinean dauden etorkinak iristearren eta abarren ondorioz biztanleria-egitura gazteenaren ondorioz.

Aktibo ez-aktiboen taldeak biztanleria osoan azken hamarkadetan izan duen intzidentzia portzentuala hurrengo grafikoan ikus daiteke, eta azken urteetan erlazio edo mendekotasun-tasa hori hobetu egin dela ikus daiteke.

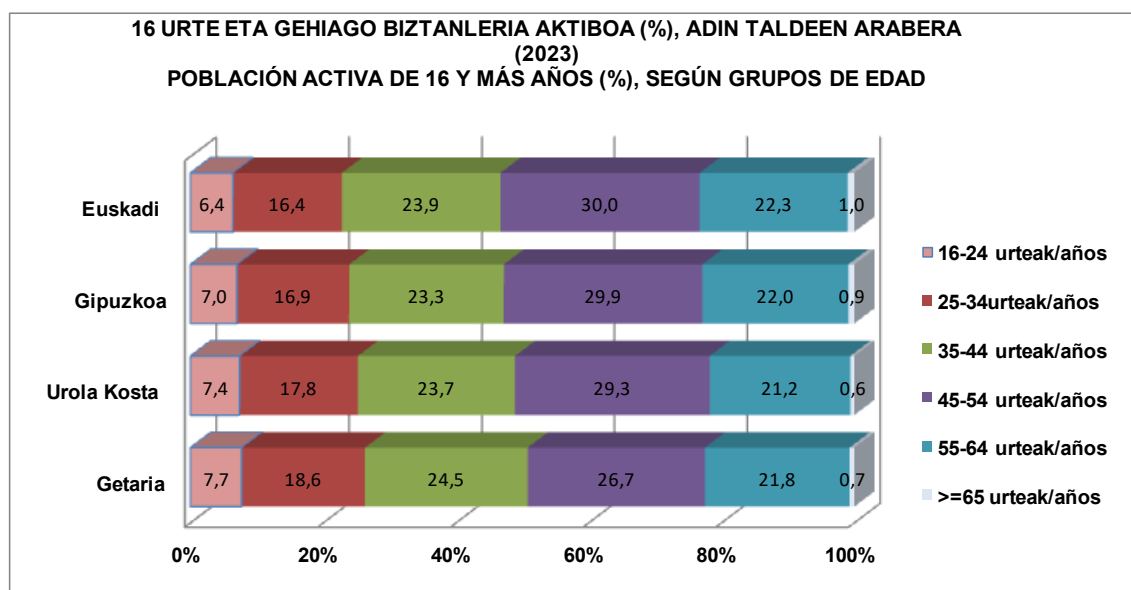

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.

Fuente. Eustat. Censo de población y viviendas. Actividad. Elaboración propia.

16 urteko eta gehiagoko aktiboen adinaren arabera banaketak erakusten du biztanleria-egitura benetan gazteagoa dela kide diren udalaz gaindiko lurraldeetako baino, zahartze-prozesu nabarmenagoan baitaude.

Hala, 35-54 urteko getariarren taldea aktiboen erdia baino gehixeago da (% 51,2), baina Urola Kostan % 53 da, Gipuzkoan % 53,2 eta Euskadin % 53,9, eta, bestalde, aktibo gazteenek, 16-34 urtekoek, garrantzi handiagoa dute beren biztanlerian (% 26,3, % 25,2ren, % 23,9ren eta % 22,8ren aldean, hurrenez hurren). 65 urtetik gorako taldeak ere balio txikixeagoa du (% 0,7, Euskadiko % 1aren aldean).

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.

Fuente. Eustat. Censo de población y viviendas. Elaboración propia.

Eustaten 2010-23ko datuek agerian uzten dute nolabaiteko gaztetzea gertatu dela Getariako pertsona aktiboen adinean; izan ere, 2023an 16-24 urteko taldea 2010ean baino 2,6 puntu gehiago da, eta 65 urtetik gorakoek 0,7 puntu gutxiago dituzte biztanleria horretan. Hala ere, 25 eta 44 urte arteko taldeek garrantzia galdu dute (ia 13 puntu jaitsi dira) eta 45 eta 64 urte artekoek 10 puntu baino gehiago egin dute gora.

Jarduera-tasa % 53,5ekoa izan zen 2023an, hau da, eskualdekoa, lurralde historikokoa eta EAEkoa baino ehuneko 2,2 eta 4,2 puntu handiagoa, baina Espainiakoa baino txikiagoa (% 58,4).

2001. urtearekin alderatuta, Getariaren jarduera-tasa ehuneko 5,1 puntu igo zen; bilakaera positibo hori Urola Kostak, Gipuzkoak eta Euskadik ere izan zuten, baina igoera txikiagoekin.

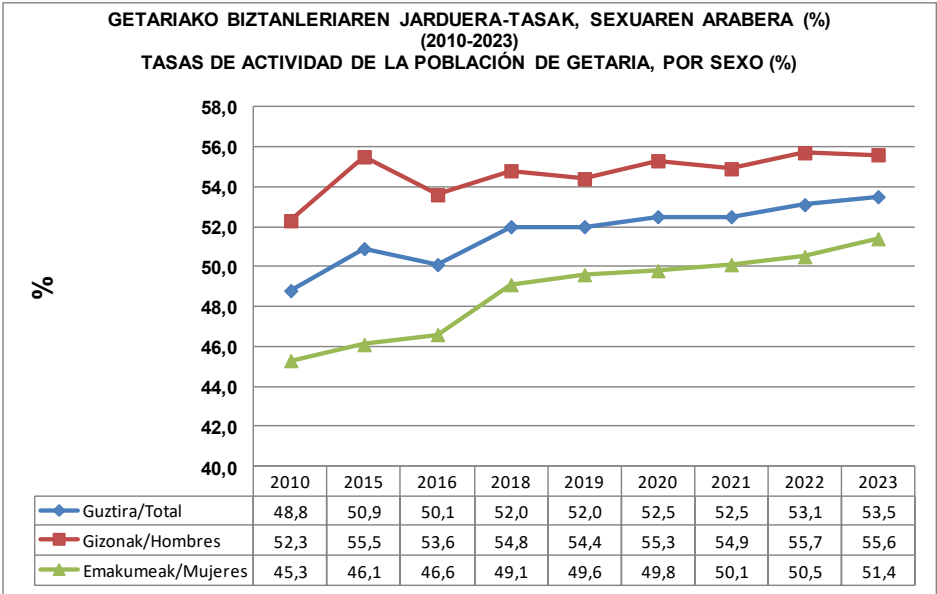
Faktore demografikoek lan-merkatuan eragiten dute, biztanleriaren egitura eta, zuzenago, biztanleria aktiboa baldintzatzen baitute. Getariaren kasuan, bilakaera positiboa da, jarduera-tasak gora egiten jarraitzen baitu.

16 URTE ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN JARDUERA-TASAK (%)
(2001-2023)
TASAS DE ACTIVIDAD DE LA POBLACIÓN DE 16 Y MÁS AÑOS (%).

		2001	2011	2021	2023
Euskadi	Guztira/Total	46,9	48,4	48,1	49,3
	Gizonak/Hombres	56,7	53,1	50,6	51,5
	Emakumeak/Mujeres	37,4	43,9	45,7	47,1
Gipuzkoa	Guztira/Total	48,0	48,1	47,9	49,4
	Gizonak/Hombres	57,8	52,7	50,4	51,6
	Emakumeak/Mujeres	38,5	43,7	45,6	47,2
Urola Kosta	Guztira/Total	47,7	48,0	49,0	50,3
	Gizonak/Hombres	58,5	52,7	51,1	52,1
	Emakumeak/Mujeres	36,8	43,4	47,0	48,4
Getaria	Guztira/Total	48,4	48,9	52,5	53,5
	Gizonak/Hombres	58,3	52,9	54,9	55,6
	Emakumeak/Mujeres	38,5	44,8	50,1	51,4

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia

Sexuaren araberako banaketari dagokionez, gizonak dituzte jarduera-tasa altuenak (% 55,6 2023an), baina emakumea azken hamarkadetan lan-munduan sartzeak eragin positiboa izan du lan-munduan (% 51,4 2023an): sexuen arteko aldea ehuneko 7 puntukoa zen 2010ean, eta 4,2 puntukoa 2023an, jarraian ikusten den bezala.

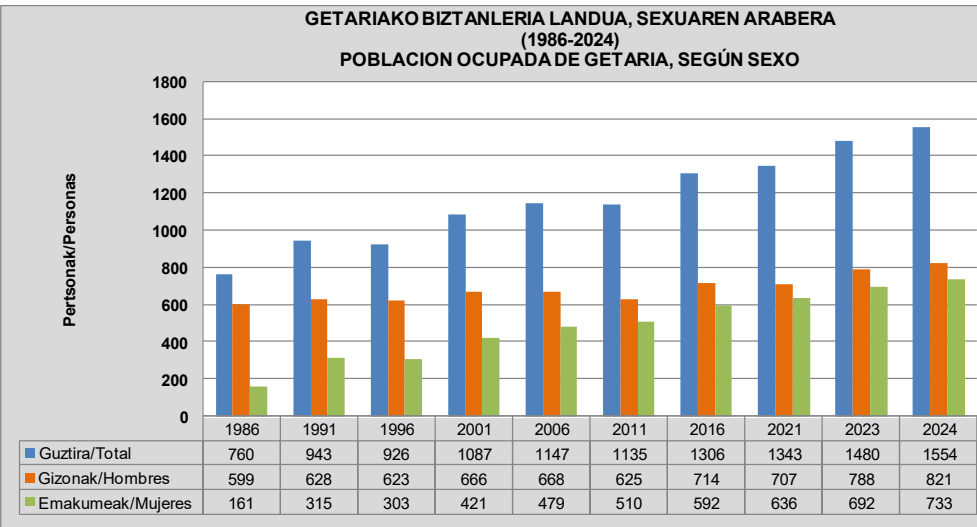

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia.

VI.4.2.- Biztanleria okupatua, sektore ekonomikoen eta jarduera-adarren eta langabezia dagoen biztanleriaren arabera.

Getariako biztanleria okupatua ia bikoiztu egin da azken 37 urteetan: 760 pertsona okupatu zeuden 1986an (% 26,9 emakumeak) eta ia 1.500 izan dira 2023an (% 47,4 emakumeak).

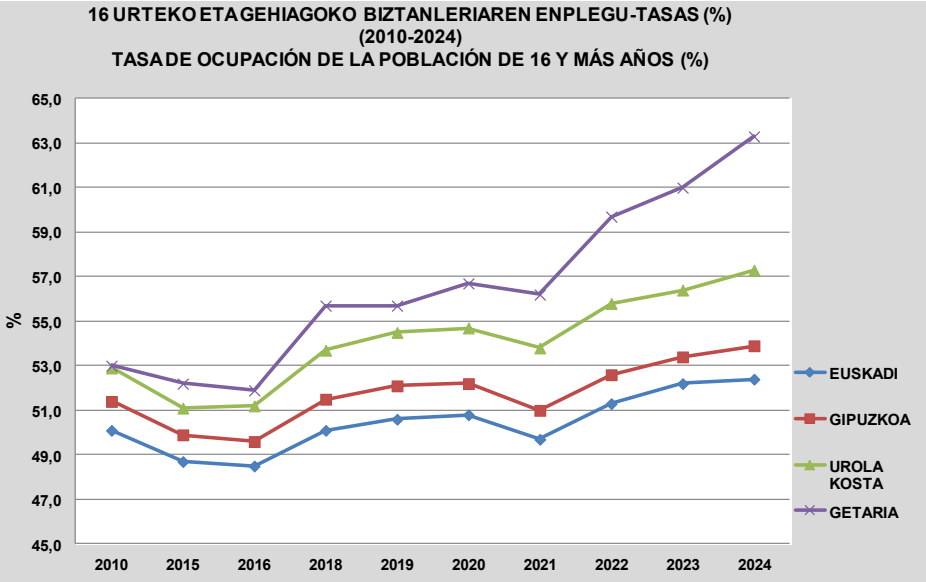
Emakumeak lan-merkatuan sartzea nabarmendu beharreko zerbait da, Euskadin eta Espainian oro har gertatzen den bezala: 1986an 600 gizon landun zeuden, eta 160 emakume; 2023an, berriz, 790 gizon eta 690 emakume baino gehiago. Gizonezkoen okupazioaren jaitsiera, bai ehunekotan, bai kopurutan, gauza bat da, eta emakumezkoena, berriz, 4z biderkatu da kopuru absolutuetan. Datu berrienek (2001-2023) erakusten dute, halaber, emakumeen taldeak portaera hobea duela, % 64 baino gehiago hazi baita, gizonezko landunen aldean (% 18,4). Agerikoa da eskulan gisa emakume getariarrak gero eta protagonismo handiagoa duela, eta okupazio-tasaren hazkundera gizonena baino handiagoa dela.

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia.

16 urteko eta gehiagoko biztanleen okupazio- edo enplegu-tasa 2020ko % 53tik 2024ko % 63,3ra igo da, nahiz eta gorabeherak izan diren 2008ko krisi ekonomikoaren eta 2020ko krisi sanitarioaren ondorioz. Bilakaera hori Urola Kostan, Gipuzkoan eta EAEn erregistratutakoen oso antzekoa da, baina azken balio horiek apur bat baxuagoak dira, hurrengo grafikoan ikusten den bezala.

Berriz ere, Getaria da proiektzio onena duen lurraldea.

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia.

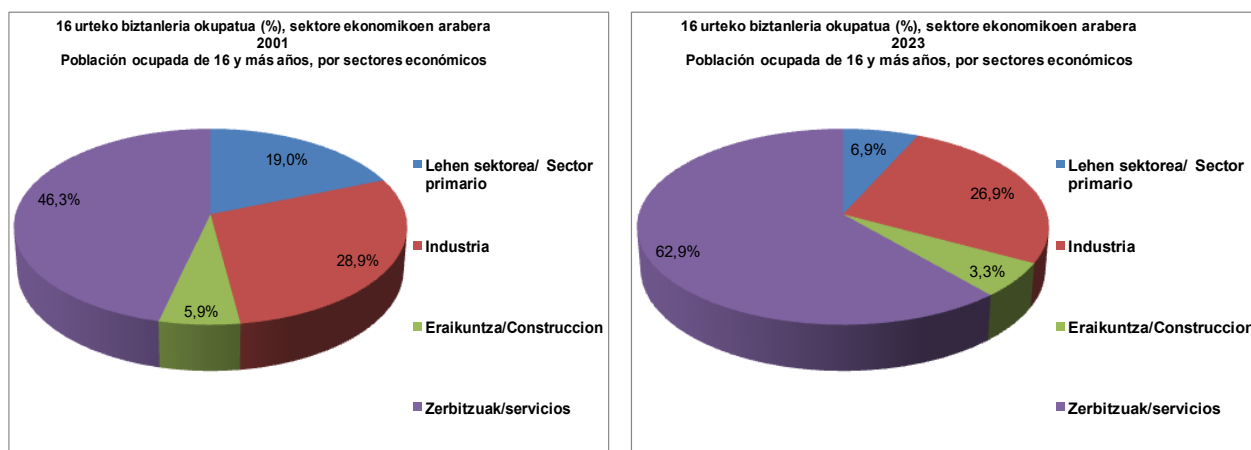
Sexuaren arabera okupazio-tasek bilakaera positiboa izan dute 2010etik 2024ra: % 57,2tik % 65,7ra gizonen kasuan, eta % 48,9tik % 60,8ra emakumeen kasuan. Urola Kostan, Gipuzkoan eta Euskadin ere bilakaera positiboa izan da, baina igoera txikiagoak izan dira, jarraian ikus daitekeen bezala. Getaria da gaur egun okupazio-tasarik altuena duen lurraldea, aipatutako lurraldeetakoak baino ehuneko puntu batzuk gorago ere.

16 URTEKO ETA GEHIAGOKO BIZTANLERIAREN ENPLEGU-TASAK, SEXUAREN ARABERA (%)
(2010-2024)
POBLACIÓN DE 16 Y MÁS AÑOS DE LAS TASAS DE OCUPACIÓN, SEGÚN SEXO (%)

		2010	2015	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Euskadi	Guztira/Total	50,1	48,7	48,5	50,1	50,6	50,8	49,7	51,3	52,2	52,4
	Gizonak/Hombres	56,3	52,8	52,9	54,6	55,0	54,8	53,5	55,1	55,9	56,5
	Emakumeak/Mujeres	44,3	44,9	44,4	45,9	46,5	47,1	46,3	47,8	48,9	48,5
Gipuzkoa	Guztira/Total	51,4	49,9	49,6	51,5	52,1	52,2	51,0	52,6	53,4	53,9
	Gizonak/Hombres	57,6	54,0	54,1	56,0	56,5	56,3	54,7	56,3	56,9	58,0
	Emakumeak/Mujeres	45,5	46,0	45,4	47,3	47,9	48,3	47,5	49,2	50,2	50,1
Urola Kosta	Guztira/Total	52,9	51,1	51,2	53,7	54,5	54,7	53,8	55,8	56,4	57,3
	Gizonak/Hombres	59,4	55,2	56,0	58,3	58,8	58,7	57,0	59,3	59,5	60,9
	Emakumeak/Mujeres	46,3	46,9	46,5	49,2	50,2	50,8	50,6	52,4	53,3	53,7
Getaria	Guztira/Total	53,0	52,2	51,9	55,7	55,7	56,7	56,2	59,7	61,0	63,3
	Gizonak/Hombres	57,2	54,7	55,2	59,2	57,8	59,9	59,0	63,7	64,4	65,7
	Emakumeak/Mujeres	48,9	49,6	48,5	52,3	53,6	53,5	53,4	55,8	57,6	60,8

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia.

Sektore ekonomikoen arabera okupazioak erakusten du 2023an Getariako landunen ia % 63 (% 62,9) hirugarren sektorean edo zerbitzuetan erabiltzen dela (2001ean % 46,3 zen), eta sektore hori da langileen hazkunde jarraitua izan duen bakarra. Gainerako sektoreek protagonismoa galdu dute, eta lehen sektorearen jaitsiera nabarmendu behar da, 2001ean % 19 izatetik % 6,9 izatera igaro baita, nekazaritzak eta arrantzak tradizioz okupazio handia izan duten udalerrri batean. Industria-sektoreak landunen % 26,9 enplegatzen du (2001ean bi puntu gorago zegoen) eta eraikuntzak ere okupazioa galdu du: % 5,9tik % 3,3ra.

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldak. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia.

Izan ere, lehen sektoreko biztanleen okupazioan etengabeko galerak izan dira azken 20 urteetan, bai zenbaki absolutuetan, bai ehunekoetan. Sektore horren barruan, nekazaritza-azpisektorea 2001eko landun guztien % 5etik 2021eko % 2,9ra jaitsi da, baina arrantza-azpisektoreak izan du jaitsierarik handiena: 2001eko landunen % 14tik 2021eko % 2,2ra.

Getariako portuak garrantzia izaten jarraitzen du euskal kostaldeko baxurako arrantzan, antxo, hegaluze, atun, txitxarro, sardina eta berdelaren arrantza-kanpaina nabarmenekin, eta arrantza arduratsua sustatzen du, lehiakor izaten jarraitzeko egiaztatzen duten ziurtagiriekin, baina belaunaldi-erleborik eza nabaritzen du (marinelak, patroiak eta motor-gidariak). XXI. mendearen hasieratik, langile faltaren orde, etorkinak kontratatu dira; gaur egun, marinelen % 60 senegaldarrak dira. Flota horrek "eguneko" arrain freskoa bidaltzen die jatetxeei. Jarduera horren inguruko enplegua 300 pertsona ingurukoa izan daiteke.

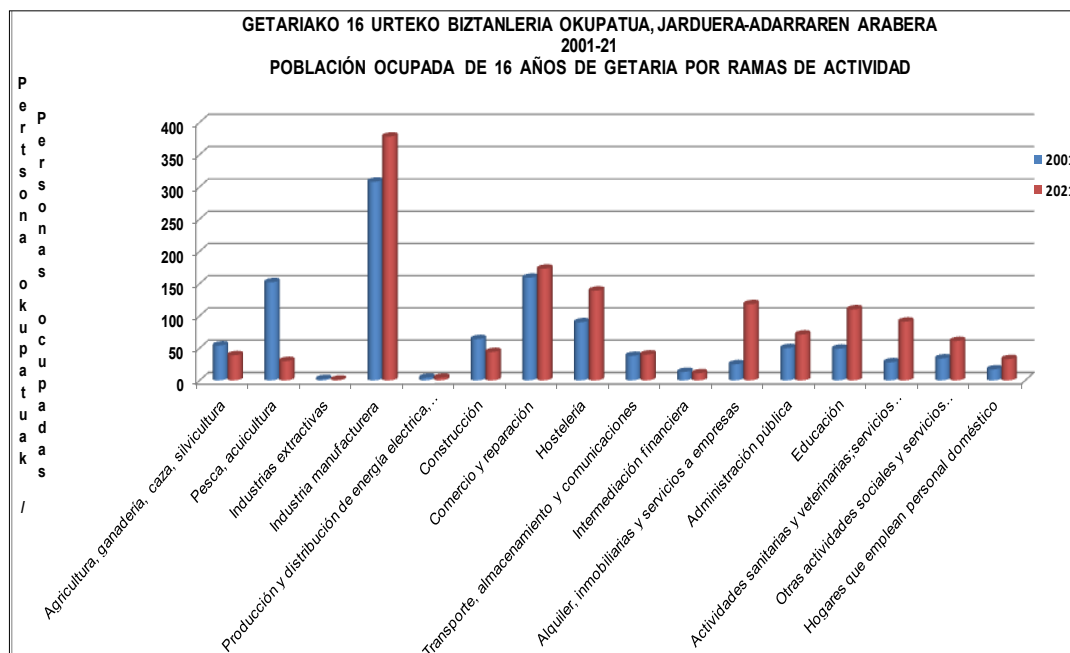
Getariako arrantza-flota 2013-2024 Flota pesquera de bajura de Getaria

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Número de buques	24	24	23	25	25	23	25	25	25	24	27	28
Arqueo bruto (G.T)	3515	3514	3299	3477	3477	3313	3534	3548	3548	3261	3571	3588
Arqueo bruto total (T.R.B)	2462	2462	2328	2479	2479	2328	2474	2489	2489	2288	2515	2533
Potencia total (C.V)	11086	11061	10211	10771	10771	10226	11405	11405	11405	10366	11585	11718
Edad buque	14	15	16	16	17	18	18	19	20	21	21	22

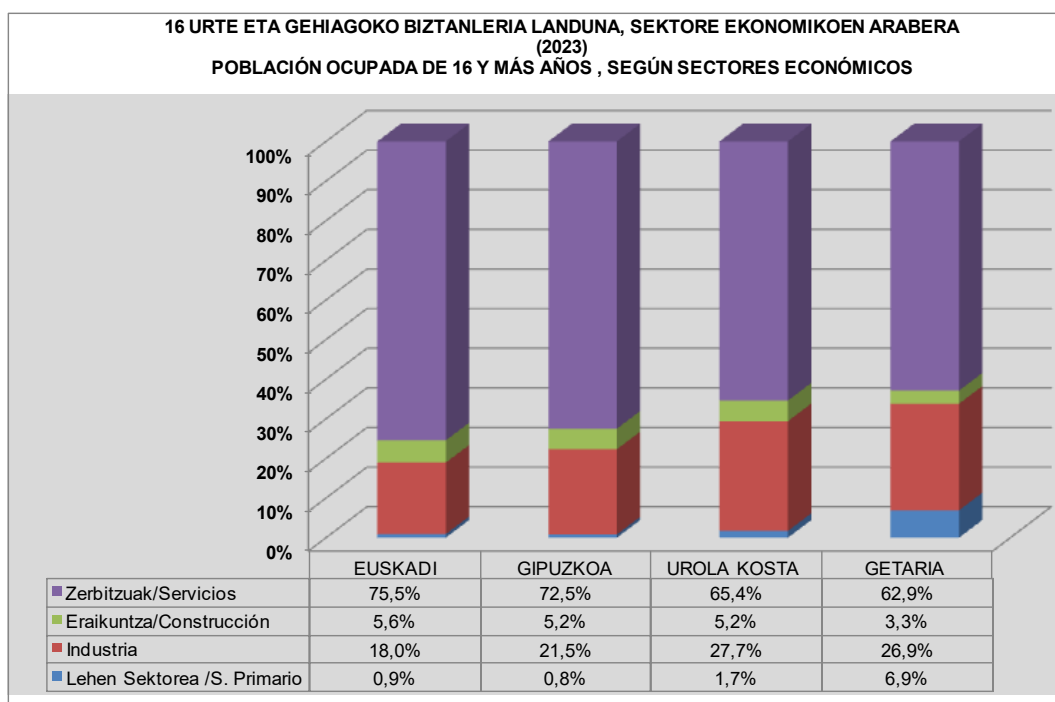
Eusko Jaurlaritzako Elikadura, Landa Garapen, Nekazaritza eta Arrantza Saila. Arrantza-flotaren direktorioa.
Departamento de Alimentación, Desarrollo Rural, Agricultura y Pesca. Directorio de la flota pesquera.

Gainerako jarduera-adarrek eragin positiboa dute okupazioan, baina zenbait kasutan, manufaktura-industriaren sektorean esaterako, enpleguan hazkunde absolutuak izan arren, horrek ez du esan nahi ehuneko igoerarik izan denik (% 28,3tik % 28,15era igaro da).

Horixe da Getarian pertsona gehien hartzen dituen jarduera-adarra, ondoren merkataritza eta konponketa (% 12,9, 2001ean baino 1,7 puntu gutxiago), ostalaritza (% 10,4, 2001ean % 8,3 izanik), alokairua, higiezinak eta enpresentzako zerbitzuak (% 8,8, 2001ean % 2,3 izanik) eta hezkuntza (% 8,2, 2001ean % 4,5 izanik).

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldaK. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren errolda. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censo de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia

Ekonomia garatuen ezaugarri den tertziarizazio-prozesua (errentaren gorakadari esker, familiek osasun-, hezkuntza-, turismo-, garraio-, aisia- eta komunikazio-zerbitzu gehiago eska ditzakete) eskualde, lurralde historiko eta autonomia-erkidegoko datuetan ere islatzen da, baita Getarian baino indar handiagoz ere, hurrengo grafikoan ikus daitekeen bezala.

Langabeei dagokienez, Euskal Enplegu Zerbitzuaren (Lanbide) eta Estatuko Enplegu Zerbitzu Publikoaren (SEPE, lehengo INEM) datuak erantsi dira, erregistratutako langabezia-zifrak, horrek dakartzan mugekin (pertsona batzuk ezkutuko enplegu batean izena ematen dute, beste batzuk langabezian daude, baina soilik ABLEetan izena emanda daude, etab.).

Eskualde mailako datuak Urola Kostari dagozkio; eskualde hori Aia, Orio, Zumaia eta Zarautzen ondoan dago.

2000. urtearen hasieratik, langabezia-datuak gutxieneko batzuk uzten dituzte agerian, 2003, 2008 eta 2019ko krisiekin bat etorritik. Bigarren krisialdiak eragin negatiboa izan du luzarago zifretan (2023an eta 2014an 118 langabetu egon ziren, 2020ko 109tik oso hurbil).

2025eko martxoan langabezian zeuden 77 pertsonetatik ia % 21 atzeritarrak ziren (batez ere EEEkoak, Ipar Afrikakoak eta Erdialdeko Amerikakoak).

2020tik gaur egun arte, zifrak jaisten ari dira, grafikoan ikusten den bezala.

Iturria. Sepe (2000-2004, 1. hiruhilabete) eta Lanbide (2005-2024, 1. hiruhilabete, eta 2025ko datua martxokoa da. Geuk egina.

Fuente. Sepe (2000-2004, 1º trimestre) y Lanbide (2005-2024, 1º trimestre, y de marzo el dato de 2025. Elaboración propia.

2000-2025 aldiko langabeziaren bilakaera zenbaki absolututan, Getarian, Urola Kostan eta Gipuzkoan, honako taula honetan ikusten da.

LANIK GABEKO BIZTANLERIAREN BILAKAERA
(2.000-2025)
EVOLUCIÓN DE LA POBLACIÓN PARADA

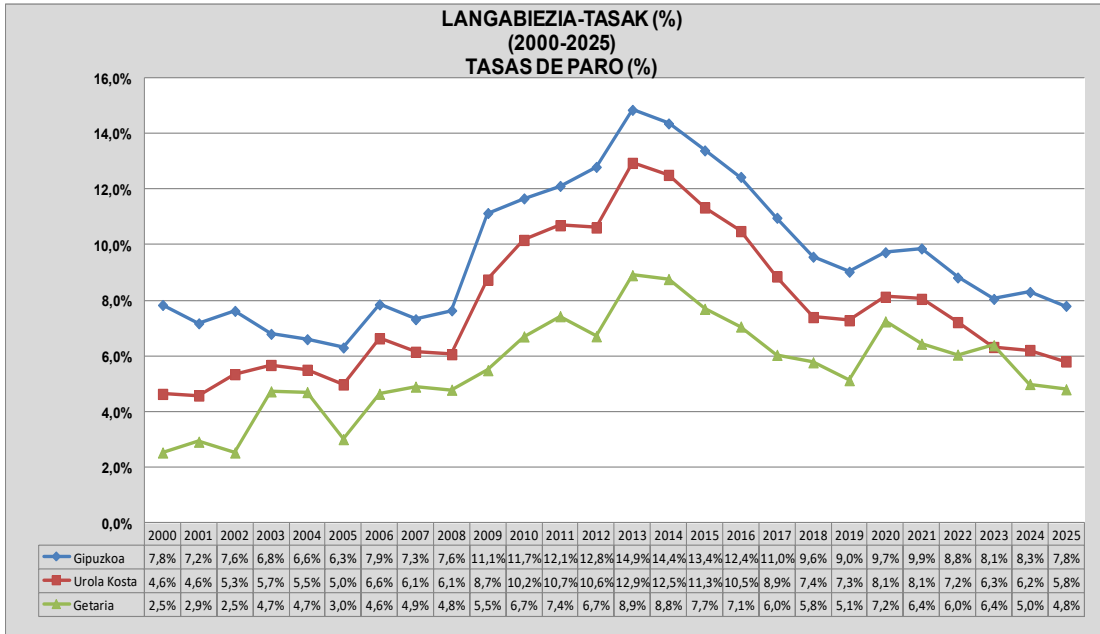
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
GETARIA	26	30	26	55	55	35	54	57	58	67	91	103	93	118	118	107	95	84	82	72	109	95	90	95	78	77
UROLA KOSTA	737	728	850	1.077	1.037	944	1.259	1.167	1.221	1.771	2.272	2.399	2.381	2.702	2.697	2.497	2.231	1.908	1.640	1.610	1.820	1.804	1.637	1.434	1.453	1.369
GIPUZKOA	23.179	21.221	22.544	21.946	21.436	20.357	25.368	23.644	24.942	36.347	41.679	43.159	45.596	50.299	49.592	46.844	41.766	37.471	33.331	31.218	34.097	34.564	31.151	28.430	29.699	28.490

Iturria. Sepe (2000-2004, 1. hiruhilabete) eta Lanbide (2005-2024, 1. hiruhilabete, eta 2025ko datua martxokoa da. Geuk egina.

Fuente. Sepe (2000-2004, 1º trimestre) y Lanbide (2005-2024, 1º trimestre, y el dato de 2025 es de marzo.

Elaboración propia.

XXI. mendearen hasieratik gaur arte, Getariako, Urola Kostako eta Gipuzkoako langabezia-tasek oso antzeko bilakaera izan dute gertatu diren egoera ekonomiko eta sanitario desberdinen aurrean, baina aztertzen ari garen lurraldeak beti izan ditu eskualde eta lurralde historikoak baino langabezia-tasa txikiagoak (ehuneko 4-6 puntu, hurrenez hurren, atzeraldi ekonomikoko urteetan, edo 1-3 puntu, 2025ean), grafikoan ikusten den bezala.

Iturria. Sepe (2000-2004, 1. hiruhilabete) eta Lanbide (2005-2024, 1. hiruhilabete, eta 2025ko datua martxokoa da. Geuk egina.

Fuente. Sepe (2000-2004, 1º trimestre) y Lanbide (2005-2024, 1º trimestre, y el dato de 2025 es de marzo.

Elaboración propia.

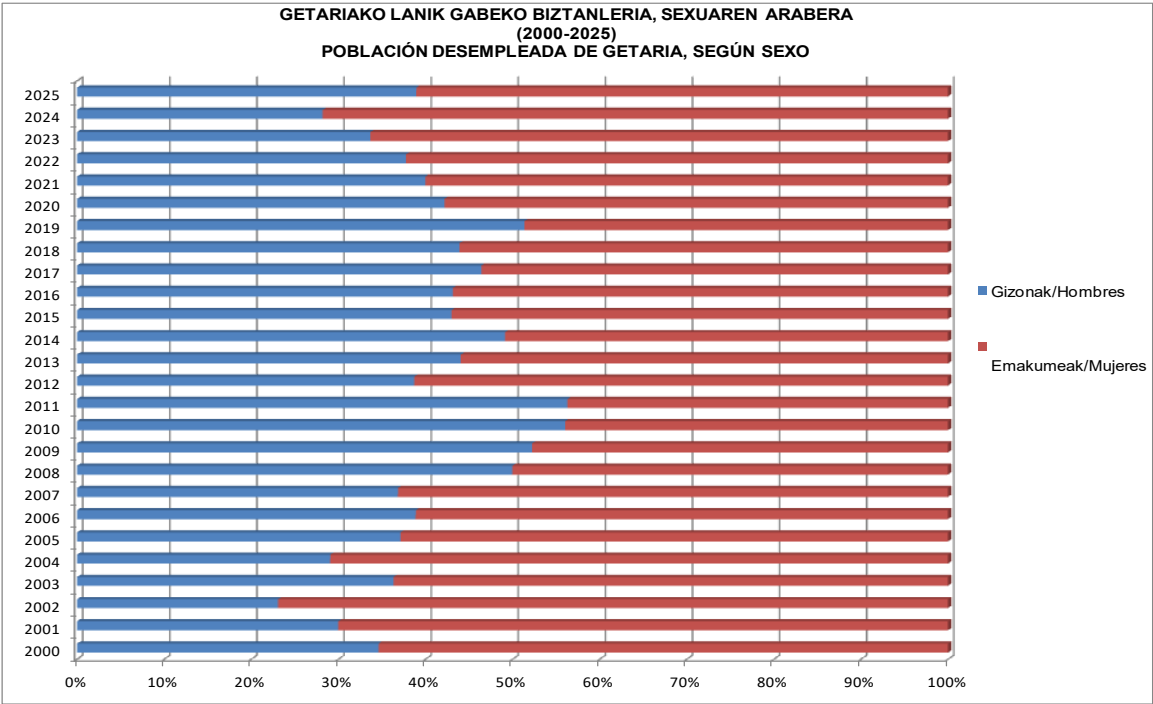
2025eko martxoan, langabezia-tasak % 4,8 izan dira Getarian; % 5,8, Urola Kostan; eta % 7,8, Gipuzkoan. Langabezia-tasa txikiak izan dira 2021-22 alditik hona, COVID-19ari lotutako krisialditik atera ondoren (Getaria izan da mende honetan ere krisietatik irteten hasi den lurraldea, langabezia-tasa jaitsi baita).

Hurrengo koadroan, udalerriko lan-merkatuaren egoeraren laburpen bat aurkezten da, eta hura kide den udalaz gaindiko hurbileko lurraldeetakoarekin alderatzen da.

Mercado de trabajo					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
Tasa de actividad					
» Población de 16 y mas años (%)	2023	53,47	50,26	49,39	49,26
» Mujeres de 16 y mas años (%)	2023	51,36	48,41	47,25	47,11
» Hombres de 16 y mas años (%)	2023	55,56	52,12	51,63	51,54
Tasa de ocupación					
» Población de 16 a 64 años (%)	2023	61,10	56,69	53,71	52,45
» Mujeres de 16 a 64 años (%)	2023	57,61	53,37	50,36	49,04
» Hombres de 16 a 64 años (%)	2023	64,53	60,09	57,30	56,15
» Brecha de genero (p.p.)	2023	6,91	6,71	6,93	7,11
Tasa de paro registrado					
» Población 16 a 64 años (%)	2023	4,36	5,26	6,22	7,71
» Población 45 y mas años (%)	2023	4,67	5,81	6,98	8,63
» Larga duración de la población de 16 a 64 años (%)	2023	1,35	2,05	2,79	3,78
» Índice de rotación contractual: (contratos/personas)	2023	1,52	2,15	2,62	2,65

Iturria. Eusko Jaurlaritza eta Eustat. Udalmap.
Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

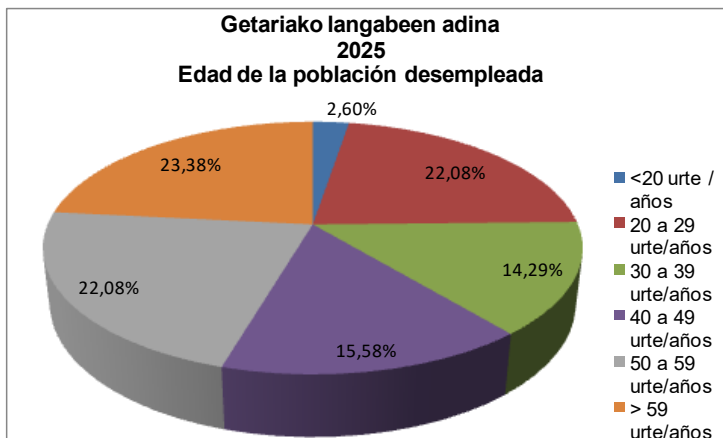
Sexuaren arabera, 2025eko martxoan, emakumeen langabezia-tasa % 6 da, eta gizonena, berriz, % 3,6, 2,4 puntuko aldea; ehuneko horiek Gipuzkoakoak (% 9 eta % 6,6, hurrenez hurren) eta Euskadikoak (% 11,2 eta % 8,1, hurrenez hurren) baino txikiagoak dira, eta eurogunetik (% 6,5 eta % 6ko tasak, hurrenez hurren) eta EBtik (% 6,1 eta % 5,7ko tasak, hurrenez hurren) gertuago daude. Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, langabeziak indar handiagoz eragiten dio emakumeen taldeari, ohikoa den bezala, eta 2000. urtetik gaur egun bitartean gertatutako krisi ekonomikoen eraginpean, eragin txikiagoa du talde horretan (2008an emakumeen langabezia langabe guztien % 50 da, eta 2019an % 48,6).

Iturria. Sepe (2000-2004, 1. hiruhilabete) eta Lanbide (2005-2024, 1. hiruhilabete, eta 2025ko datua martxokoa da. Geuk egina.
Fuente. Sepe (2000-2004, 1º trimestre) y Lanbide (2005-2024, 1º trimestre, y el dato de 2025 es de marzo. Elaboración propia.

Adinari dagokionez, Getariako langabeen ia % 52k 45 urte edo gehiago dituzte (Gipuzkoan baino bi puntu gutxiago) eta % 10,4k 25 urte baino gutxiago (Gipuzkoan baino 0,9 puntu gehiago).

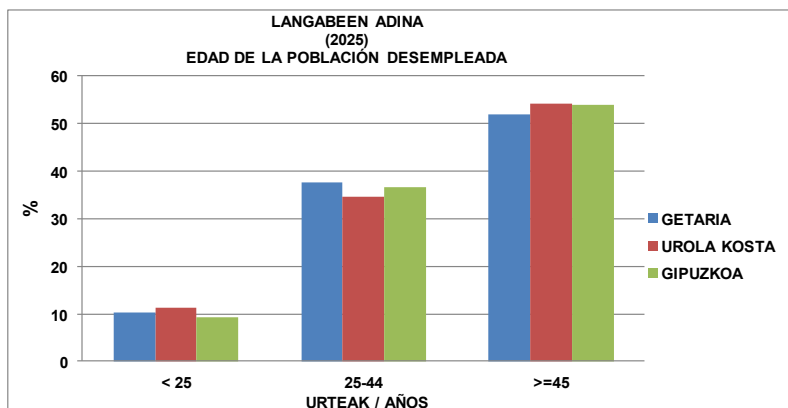
Zenbaki erlatiboetan, emakumeen langabeziak pisu handiagoa du 45 urteko eta gehiagoko adin-taldeetan (14 puntuko aldea sexuen artean) eta 25-44 urtekoetan (7 puntu), eta 25 urtetik beherako taldean, berriz, gizonen artean (7 gizon eta emakume bat).

Iturria. Lanbide. Geuk egina.

Fuente. Lanbide. Elaboración propia

Jarraian, Urola Kostako eta Gipuzkoako langabeekin alderatzen da.

Iturria. Lanbide. Geuk egina.

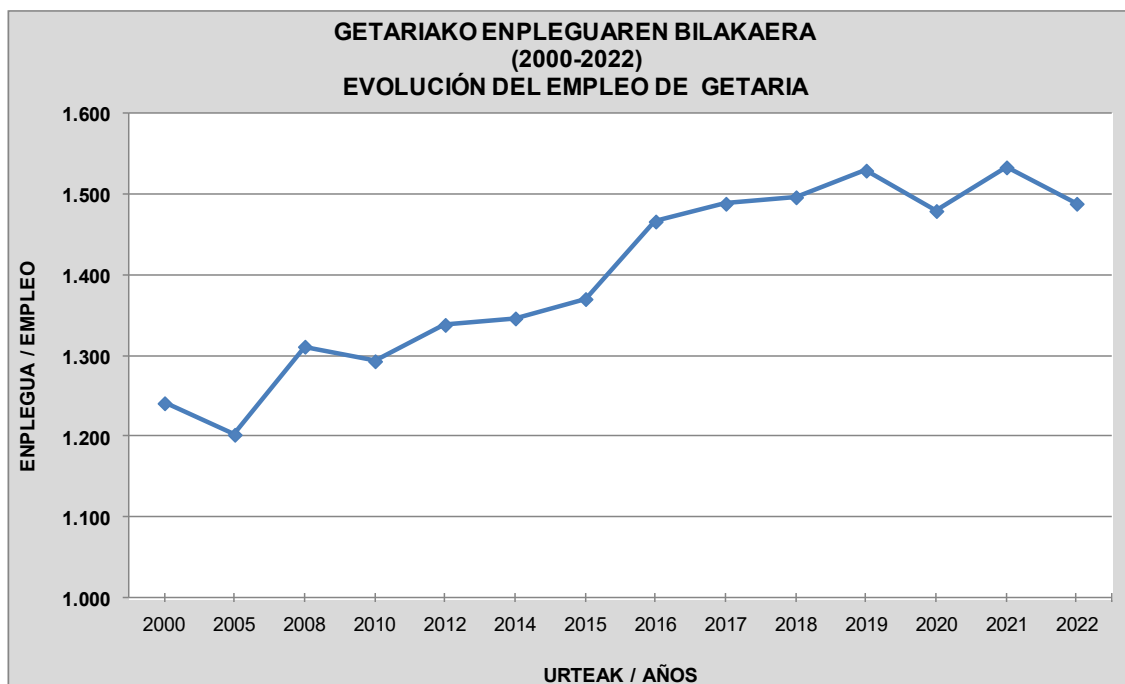
Fuente. Lanbide. Elaboración propia

Jarduera ekonomikoari dagokionez, langabe gehienek zerbitzuetan izan dute azken lana (guztizkoaren % 61 inguru), ondoren industrian (% 22,1) eta, urrunago, lehen sektorean (% 3,9) eta eraikuntzan (% 2,6). Lurralde historikoarekin alderatuta, hirugarren sektorean langabe gehiago daude (ia 10 puntu, langabe guztien % 71), zerbitzuen mendeko egitura ekonomikoaren arabera (langabe guztien % 71), eta industria-sektorean, Getariako guztizkoaren erdia (% 11,1). Lehen sektoreko langabeak % 1,5 dira, eta eraikuntzan % 4,4.

Langabetuen ikasketei dagokionez, erdiek baino gehiagok (% 53,2) lehen mailako ikasketak, eskola-ziurtagiria, DBH edo OHO dituzte; % 7,8k batxilergoa; % 26k lanbide-heziketa eta gainerako % 13ak unibertsitate-ikasketak (10etik 7 emakumeak dira).

VI.4.3.- Enplegua eta establezimenduak

Eustaten Udal BPGaren arabera (behatutako lanpostuak eta behatu ez diren lanpostuen zenbatespena jasotzen ditu), ekonomia mota desberdinen arabera, Getariako enpleguak % 20ko hazkundea izan du XXI. mendean: 2000. urtean 1.241 lanpostu zeuden, eta 2022an, berriz, 1.488. Bi hamarkada horietan, baliorik altuenak COVID-19aren pandemiaren aurretik eta ondoren lortu ziren: 1.529 enplegu 2019an, eta 1533 enplegu 2021ean. 2022ko beharakada unean uneko zerbait dela ulertzen da, eta denboran zehar ebaluatu beharko da, gertatzen diren datuetatik abiatuta.

Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina
Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia

Eskualde mailan, Urola Kostako enplegu osoaren % 4,2 biltzen du (2000. urtean baino 0,3 puntu gutxiago), biztanleria % 3,8 izanik.

Udalerri horretako lehen sektoreko lanpostuek eskualdean duten ehunekoa nabarmen nabarmentzen da (% 21), gainerako sektoreen oso gainetik (% 0,5 eta % 3,6 artean), hurrengo koadroan ikus daitekeen bezala.

GETARIAKO ESKUALDEKO JARDUERA-SEKTOREETAKO LANPOSTUEK ORDEZKATZEN DUTEN EHUNEKOA (2000-2022)

PORCENTAJE QUE REPRESENTAN LOS PUESTOS DE TRABAJO DE LOS SECTORES DE ACTIVIDAD DE GETARIA EN SU COMARCA

	2000	2005	2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
LEHEN SEKTOREA / SECTOR PRIMARIO	24,1	19,5	22,0	20,0	19,6	18,5	20,2	21,2	19,9	20,0	21,3	22,7	24,9	21,0
INDUSTRIA ETA ENERGIA	2,7	2,1	2,6	3,1	3,5	3,8	3,6	3,7	3,8	3,5	3,5	3,3	3,5	3,5
-Industria manufacturera	-	-	2,7	3,2	3,6	3,9	3,7	3,8	3,9	3,6	3,6	3,4	3,6	3,5
ERAIKUNTZA / CONSTRUCCIÓN	1,7	1,6	1,5	1,1	0,9	0,7	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,5
ZERBITZUAK / SERVICIOS	3,7	4,0	3,5	3,4	3,6	3,6	3,5	3,7	3,8	3,8	3,9	3,8	3,6	3,6
GUZTIRA / TOTAL	4,5	3,9	3,8	3,9	4,3	4,3	4,3	4,5	4,4	4,3	4,4	4,3	4,4	4,2

Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina.
Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia.

Jarduera Ekonomikoen Direktorioko (JEGID) enplegu-zifrak ez datoz bat Udaleko Barne Produktu Gordinarekin (BPGd); izan ere, lehenengoa fidagarriena da biak argitaratzen dituen erakundearentzat (Eustat), eta, oro har, bigarrenak baino kopuru txikiagoa eskaintzen du.

Getarian, JEGIDaren datua 1.205 enplegukoa da 2024an, eta horrek esan nahi du enpleguaren saldo negatiboa egongo litzatekeela, zifra hori udalerriko landunena baino txikiagoa baita, % 23 inguru (udalerrian sortzen den enplegu osoa baino biztanleria landun gehiago), eta, aldiz, Udaleko BPGa kontuan hartzen bada, okupatutako aktiboen oso antzeko zifra izango litzateke, eta, beraz, egoera orekatuagoa egongo litzateke.

Nolanahi ere, biztanleria landun horrek ez luke osorik lan egingo herrian, hurrengo koadroan ikus daitekeen bezala; bertan, heren bat Getariako establezimenduetan arituko litzateke, eta ia 3/5 Gipuzkoako beste udalerrri batzuetan.

Zifra horiek agerian uzten dute migrazio pendular elkartuen garrantzia: pertsona asko egunero mugitzen dira beste herri batzuetara lan egitera, baina 16 urtetik gorako ikasle askok ere lan egiten dute.

Getariako ehunekoak Urola Kostako kopuruetatik hurbilago daude Gipuzkoakoak eta Euskadikoak baino, jarraian ikus daitekeenez:

16 URTE ETA GEHIAGOKO BIZTANLE OKUPATUAK, LAN LEKUARI JARRAIKI.
2024
POBLACIÓN OCUPADA DE 16 Y MÁS AÑOS, SEGÚN LUGAR DE TRABAJO

	Guztira/Total		Bizi den udalerrian/En el municipio de residencia		Bizi den lurralde historikoko beste udalerrri batean/En otro municipio del Territorio Histórico de residencia		EAEko beste lurralde historiko batean/En otro Territorio Histórico de Euskadi		Beste autonomia-erkidego batzuetan edo atzerrian/En otras Comunidades Autónomas o en el extranjero	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
EUSKADI	998.153	100	378.814	38,0	526.334	52,7	59.793	6,0	33.212	3,3
GIPUZKOA	334.625	100	121.867	36,4	185.015	55,3	18.041	5,4	9.702	2,9
UROLA KOSTA	37.239	100	12.177	32,7	22.387	60,1	2005	5,4	670	1,8
GETARIA	1.554	100	522	33,6	914	58,8	95	6,1	23	1,5

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldaK. Jarduera. Geuk egina.
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia

Hurrengo koadroan, udalerriko garraioaren eta mugikortasunaren egoeraren laburpen bat aurkeztzen da, eta hura osatzen duten hurbileko udalaz gaindiko lurraldeekin alderatzen da.

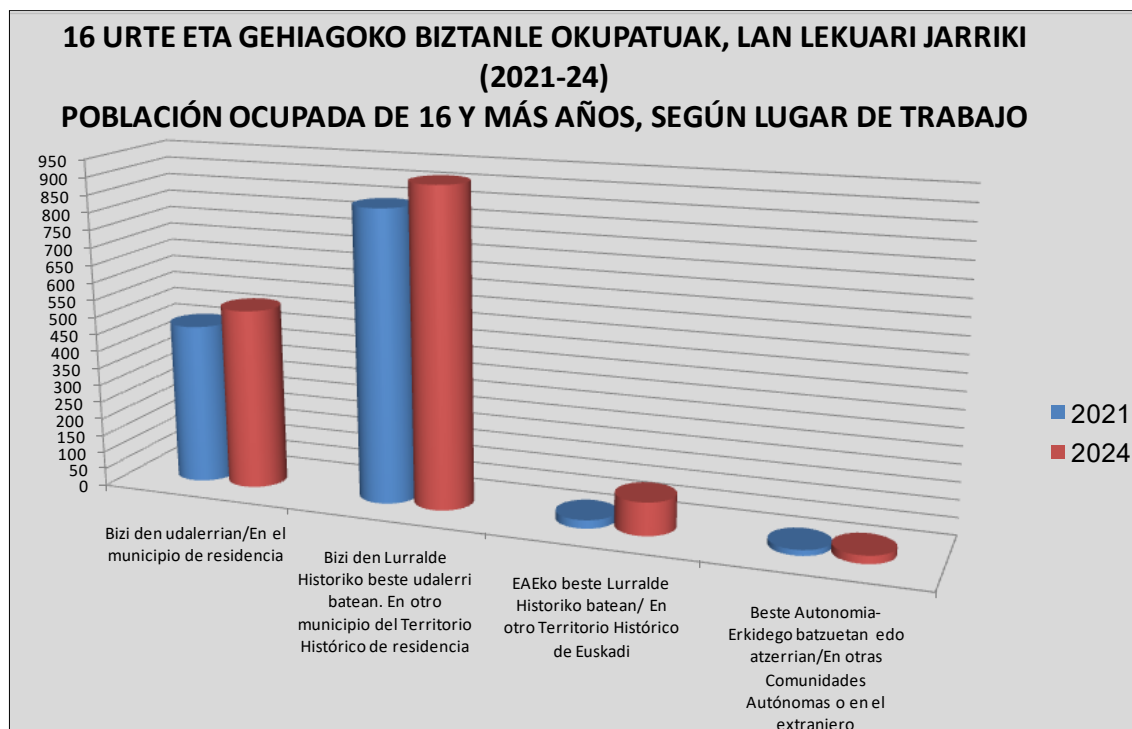
Transporte y movilidad

	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
>> Pobl. ocupada de 16 y más años que trabaja fuera del municipio de residencia (%)	2023	65,06	66,32	62,70	60,95
>> Pobl. estudiante de 16 y más años que estudia fuera del municipio de residencia (%)	2022	98,91	81,89	65,64	62,77
>> Parque de vehículos (vehículos/habitante)	2023	0,73	0,65	0,67	0,64
>> Tiempo medio de desplazamiento al resto de munic. de la CAE (minutos)	2007	41,64	-	-	-
>> Accesibilidad del municipio	2007	65,81	-	-	-

Iturria. Eusko Jaurlaritzaren eta Eustat. Udalmap.

Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

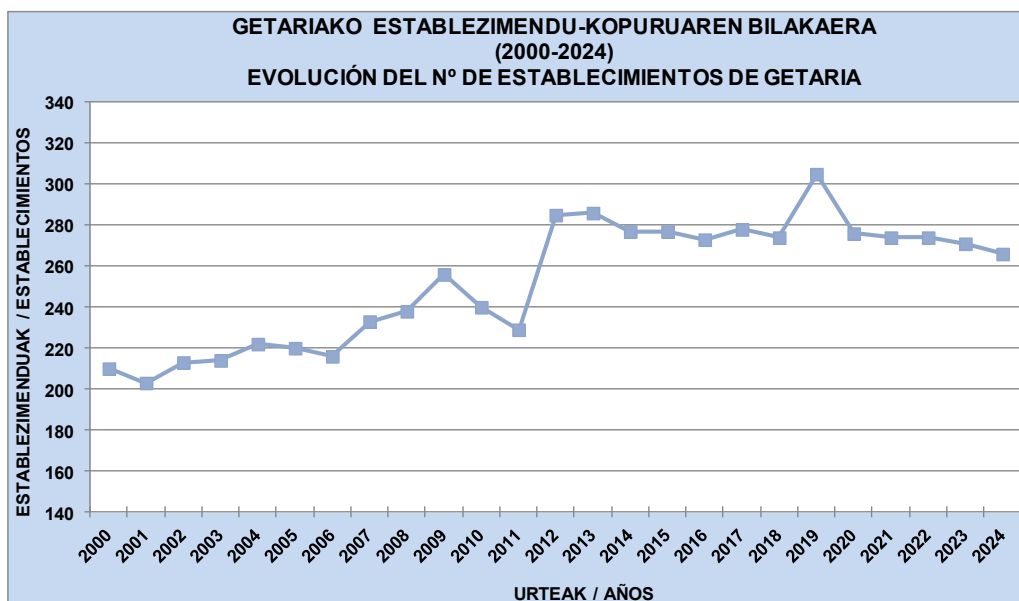
Getariako 16 urteko eta gehiagoko biztanleria okupaturia % 16 handitu da azken hiru urteetan (2021-2024), eta, hala ere, kopuru erlatiboetan, ez absolutuetan, udalerrian bertan eta Gipuzkoako beste udalerririk batean lan egiten duten okupatuek pisua galdu dute (0,8 puntu eta 3,8 puntu, hurrenez hurren). Aldiz, beste Lurralde Historiko batean eta beste Autonomia Erkidego batzuetan lan egiten dutenen presentzia handitu egin da, bai kopuru absolutuetan, bai erlatiboetan (4,3 eta 0,3 puntu, hurrenez hurren).

Iturria. Eustat. Biztanleriaren eta Etxebizitzaren erroldaK. Jarduera. Geuk egina.

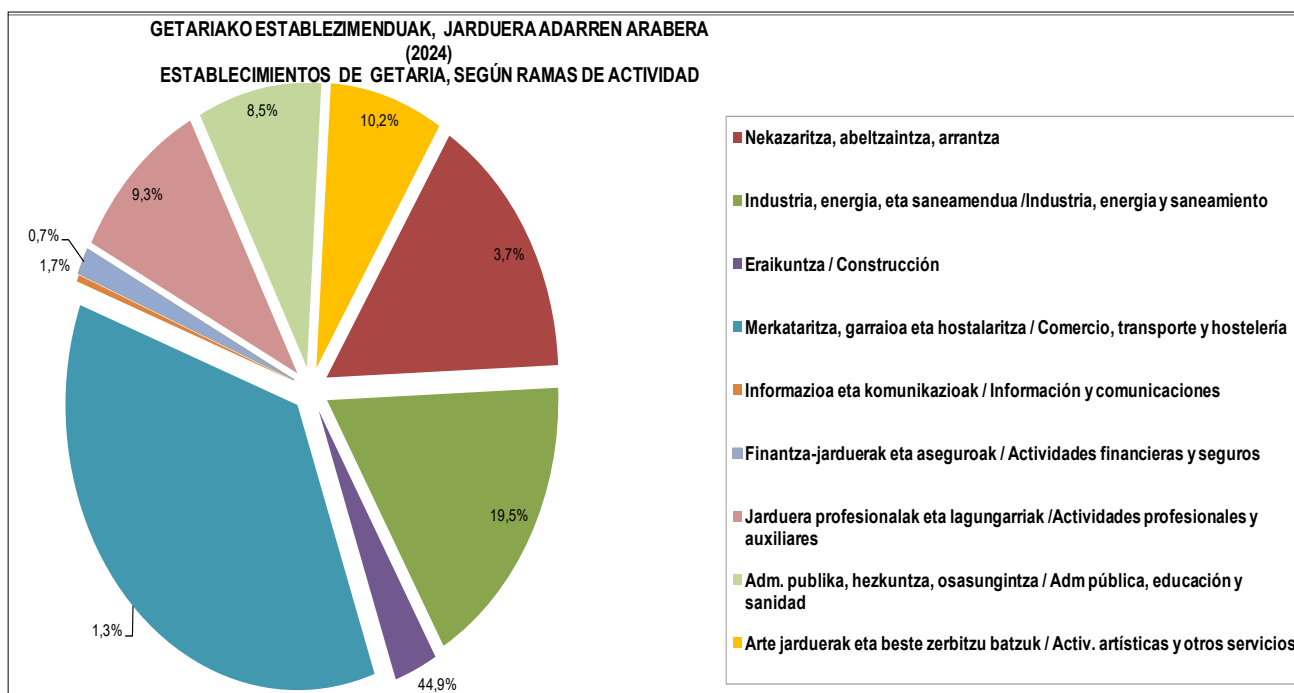
Fuente. Censos de Población y Viviendas. Actividad. Elaboración propia

2024an, JEGIDak 266 establezimenduren zifra ematen du, eta horrek adieraziko luke enpresa kopurua handitu egin dela 2000tik (210etik 266ra), hurrengo grafikoan ikus daitekeen bezala. Hala ere, gorabeherak daude bilakaera horretan, krisien intzidentziatik eta, bereziki, COVID-19aren pandemiaren inpaktu ekonomikoagatik. 2019an lortu zen establezimendu-kopururik handiena (305 establezimendu), eta, hurrengo urtean (2020) % 10 desagertu ondoren, ez da berreskuratu pandemiaren aurreko zifra.

Iturria. EUSTAT. Jarduera Ekonomikoen Gidazerrenda (JEGID). Geuk egina.
Fuente. EUSTAT. Directorio de Actividades Económicas (DIRAE). Elaboración propia.

Jarduera-adarren arabera, merkataritza-establezimenduak, ostalaritza eta garraioa dira nagusi (% 36,1), eta, ondoren, industria-, energia- eta hornidura-enpresak (bigarren sektorea) (% 17,3) eta nekazaritza- eta arrantza-enpresak (lehen sektorea) (% 15,4).

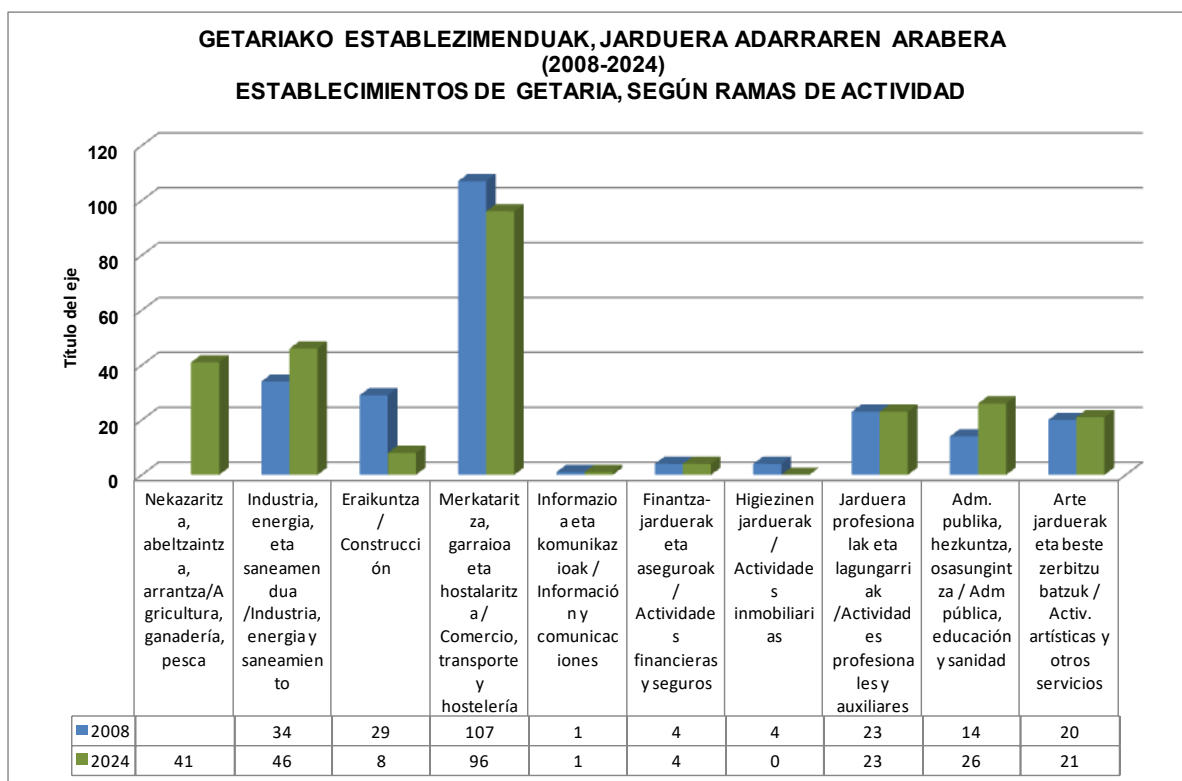

Iturria. EUSTAT. Jarduera Ekonomikoen Gidazerrenda (JEGID). Geuk egina.
Fuente. EUSTAT. Directorio de Actividades Económicas (DIRAE). Elaboración propia.

2008tik 2024ra, Getariako establezimenduen kopurua ia % 13 handitu da (236tik 266ra), industria-jarduerak, administrazio publikoak, hezkuntzak, osasunak, arte-jarduerak eta beste zerbitzu batzuek izan duten portaera onari esker.

Beste establezimendu batzuek, hala nola eraikuntzaren, merkataritzaren, garraioaren eta ostalaritzaren adarrek, behera egin dute establezimendu kopuruan (eraikuntzako enpresak 29 establezimendutik 8ra jaitsi dira), eta higiezin azpisektorea bezalako beste batzuk desagertu egin dira herritik (2008an 4 zeuden).

Ez dakigu zer bilakaera izan duten nekazaritza- eta arrantza-enpresek, ez baitago 2008ko daturik.

Iturria. EUSTAT. Jarduera Ekonomikoen Gidazerrenda (JEGID). Geuk egina.

Fuente. EUSTAT. Directorio de Actividades Económicas (DIRAE). Elaboración propia

Hurrengo koadroan, enpresa-ehunaren egoeraren laburpen bat aurkezten da, eta hura osatzen duten hurbileko udalaz gaindiko lurraldeekin alderatzen da.

Tejido empresarial					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
>> Empleo generado por las microempresas: 0-9 empleados (%)	2023	12,98	35,91	32,57	31,74
>> Tamaño medio de los establecimientos industriales (nº de empleados)	2022	8,09	14,96	16,53	16,32
>> Porcentaje de establecimientos del sector industrial sobre el total	2023	17,71	10,86	7,64	6,45
>> Porcentaje de establecimientos del sector construcción sobre el total	2023	2,95	10,68	11,71	11,79
>> Porcentaje de establecimientos del sector servicios sobre el total	2023	63,09	71,58	77,98	78,73
>> Porcentaje de establecimientos del sector primario sobre el total	2023	16,23	6,86	2,65	3,01

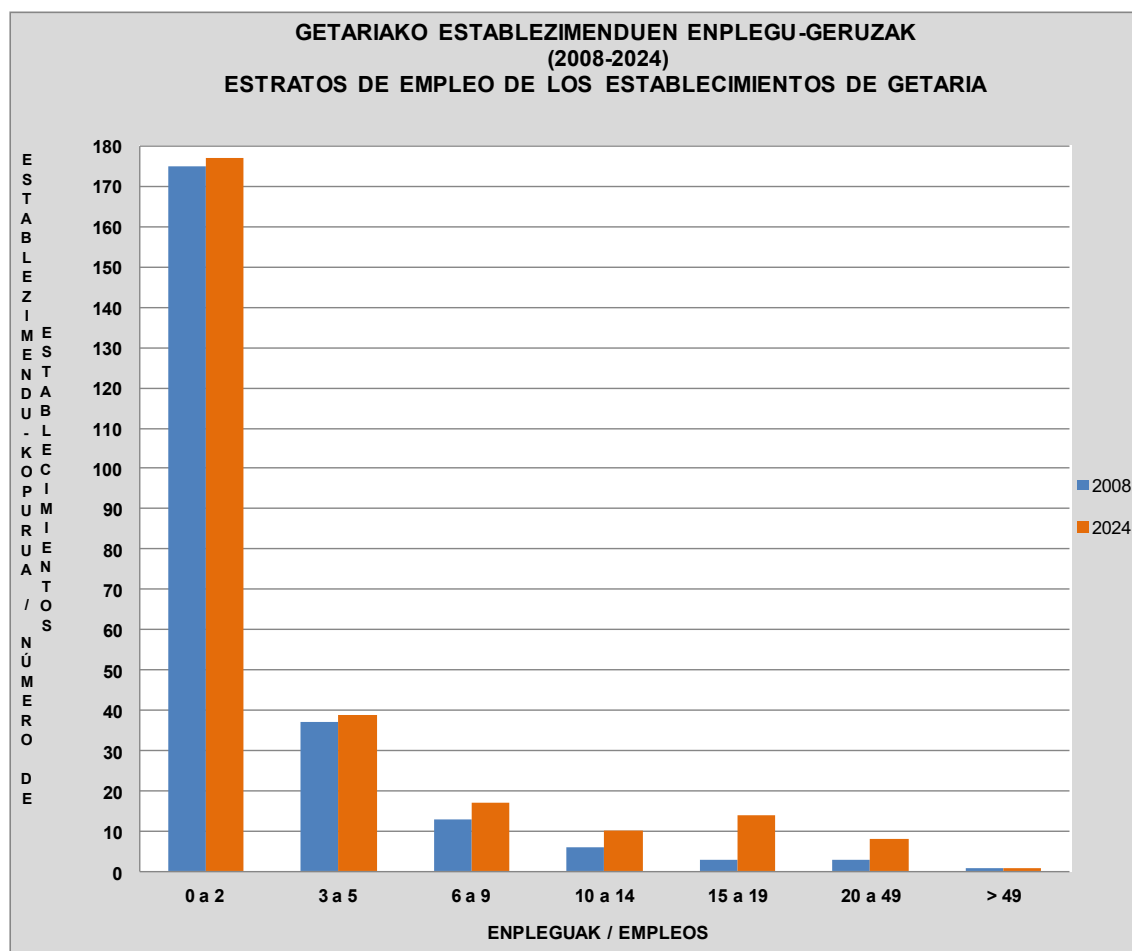
Iturria. Eusko Jaurlaritza eta Eustat. Udalmap.

Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap

Egungo enpresa-sarea enpresa txikiek osatzen dute, eta Getariako 4,53 enplegu/establezimendu dira batez beste.

2024ko establezimenduen 2/3k 3 enplegu baino gutxiago dituzte (2008an baino sei puntu gehiago), eta % 0,4k 50 baino gehiago. Enpresa handiena 100-249 enpleguko tartean dago, eta gainerakoak 50 enplegutik behera. Enpresa-ehunaren atomizazioa denboran zehar mantendu den errealitatea da; enpresen % 87,6 mikroenpresak dira, 10 langile baino gutxiagoko establezimenduak. 2008tik 2024ra, 10-19 enpleguko enpresek izan dute hazkunderik handiena.

Lehen sektoreko enpresen erdiek 15-19 enplegu dituzte, eta eraikuntza-enpresek 1-2 enplegu. Udalerriko 10 enplegu baino gehiagoko enpresen herena industria-sektoreari dagokio, eta horietako bat 100-249 enpleguko geruzan dago (udalerriko establezimendu handiena). Zerbitzuei dagokienez, % 80k baino gehiagok bost enplegu dituzte gehienez, eta merkataritza-, garraio- eta ostalaritza-establezimenduek sortzen dute enplegu gehien (10-49 enpleguko geruza). Getariako ostalaritza- eta jatetxe-establezimenduak % 16,17 izan ziren 2023an, hau da, 27 EAEko udalerrri guztietan.

Iturria. EUSTAT. Jarduera Ekonomikoen Gidazerrenda (JEGID). Geuk egina.
Fuente. EUSTAT. Directorio de Actividades Económicas (DIRAE). Elaboración propia

Udalerrri horretako enpleguak eskualde osoan duen garrantzia honako taula honetan ikus daiteke:

Puestos de trabajo en Urola Kosta, según sectores de actividad (% que representa cada municipio en su comarca).
2022

Urola Kostaseko lanpostuak, jarduera-sektoreen arabera (udalerri bakoitzak bere eskualdean duen %).

	TOTAL	AGRICULTURA, GANADERIA Y PESCA	INDUSTRIA Y ENERGIA		CONSTRUCCION	SERVICIOS
			Total	Industria manufacturera		
Aia	3,385	13,341	4,457	4,568	3,560	1,968
Aizarnazabal	2,009	1,941	4,245	4,323	0,890	0,893
Azkoitia	15,906	11,886	22,384	21,831	16,581	12,573
Azpeitia	22,042	16,677	22,153	22,068	32,834	21,284
Beizama	0,181	2,122	0,062	0,064	0,141	0,093
Errezil	1,459	6,671	2,818	2,894	0,562	0,378
Getaria	4,198	20,982	3,456	3,540	0,515	3,636
Orio	4,545	6,913	0,700	0,646	8,103	6,110
Zarautz	26,327	7,398	13,381	13,304	23,560	35,319
Zestoa	7,039	9,278	10,651	10,738	5,527	5,015
Zumaia	12,910	2,790	15,693	16,025	7,728	12,730
UROLA KOSTA	100	100	100	100	100	100

Iturria. Eustat. Udal BPG.

Fuente. Eustat. PIB Municipal.

VI.4.4.- Nekazaritza-ustiategien eta turismo-establezimenduen ezaugarriak

Getariako nekazaritza-ustiategiak aztertzeko, Eustatek Nekazaritza Erroldei buruz argitaratzen dituen datuak erabili dira (1989, 1999, 2009 eta 2020). Iturri honen arabera, edizio bakoitzeko desberdintasun metodologikoak direla eta, doikuntzak egin dira aztertutako aldagaien koherentziari eusteko.

Azken Nekazaritza Erroldaren arabera (2020), Getarian 56 nekazaritza-ustiategi daude, 2009an erroldatutakoak baino % 9,8 gehiago eta 1999koak baino % 16,5 gutxiago.

	1989	1999	2009	2020
-Erroldatutako ustiategiak/Explotaciones censadas	68	67	51	56
-Ustiapien bakoitzeko azalera osoaren batez bestekoa/Media superficie total (ha) por explotación	12,81	12,24	13,35	12,66
-ENAREN batez bestekoa ustiategi bakoitzeko (ha)/ Media de SAU (ha) por explotación	9,88	10,81	10,90	10,18

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.

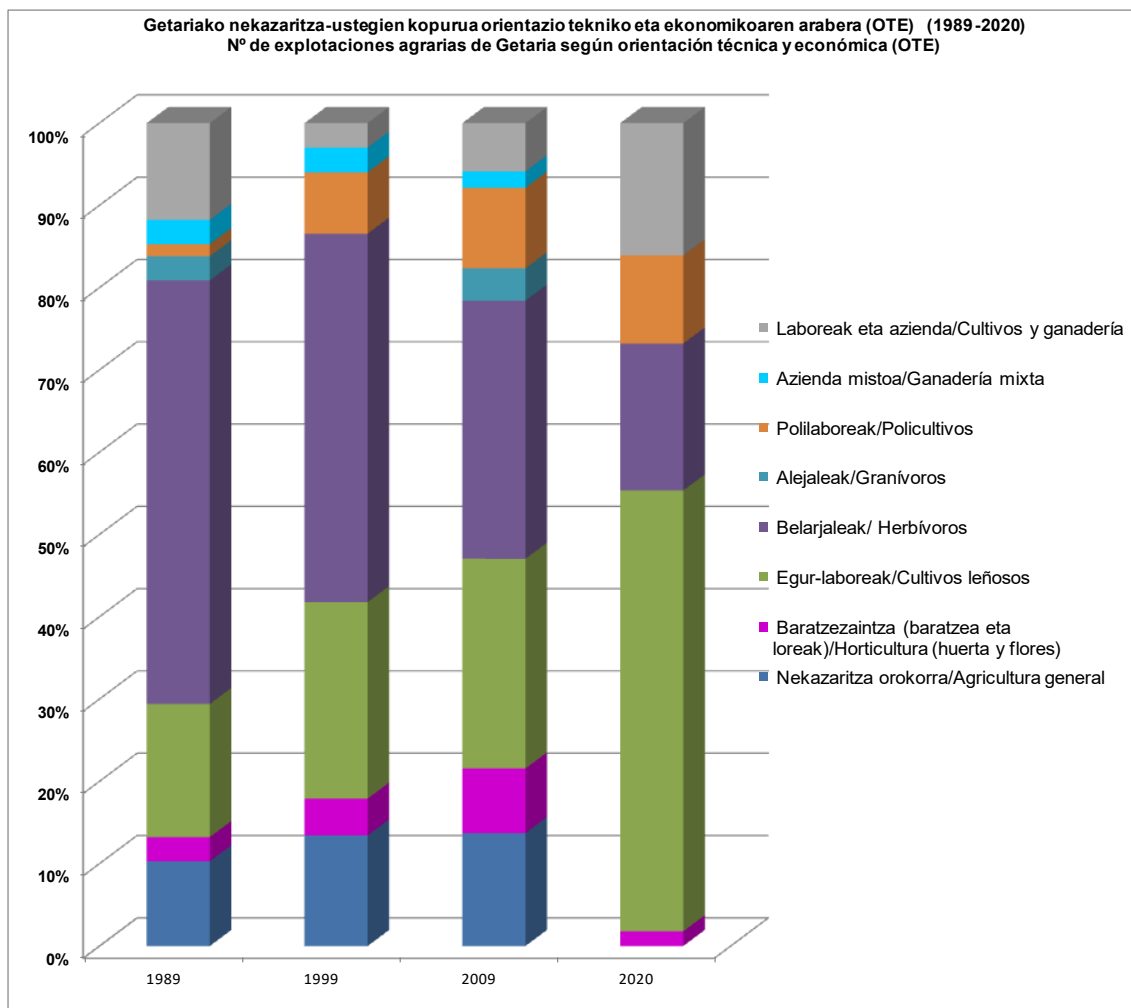
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Ustiategien orientazio teknikoa eta ekonomikoa kontuan hartuta, erdiak baino gehiago (% 53,4, 30 ustiategi) mahastiak dira – zurezko laboreak –, eta orientazio hori asko zabaldu da udalerri horretako nekazarien artean: 2009-2020 aldiko errolda arteko hazkundera % 131ekoa izan da.

Ondoren, batez ere behi- eta ardi-azienden ustiategiak daude (ia % 18 belarjaleak dira, 10 ustiategi), 1989tik behera egin dutenak (35 ustiategi erroldatu ziren), eta laboreetara eta abeltzaintzara bideratutakoak (% 16,1), berriz, hirukoiztu egin dira 2009tik.

Polilaborantzarako 6 ustiategi daude (% 10,7) eta baratzezaintzarako ustiategi bakarra (baratzea eta loreak); 2009an, ordea, 4 zeuden.

Denboran izandako aldaketak hurrengo grafikoan ikus daitezke.

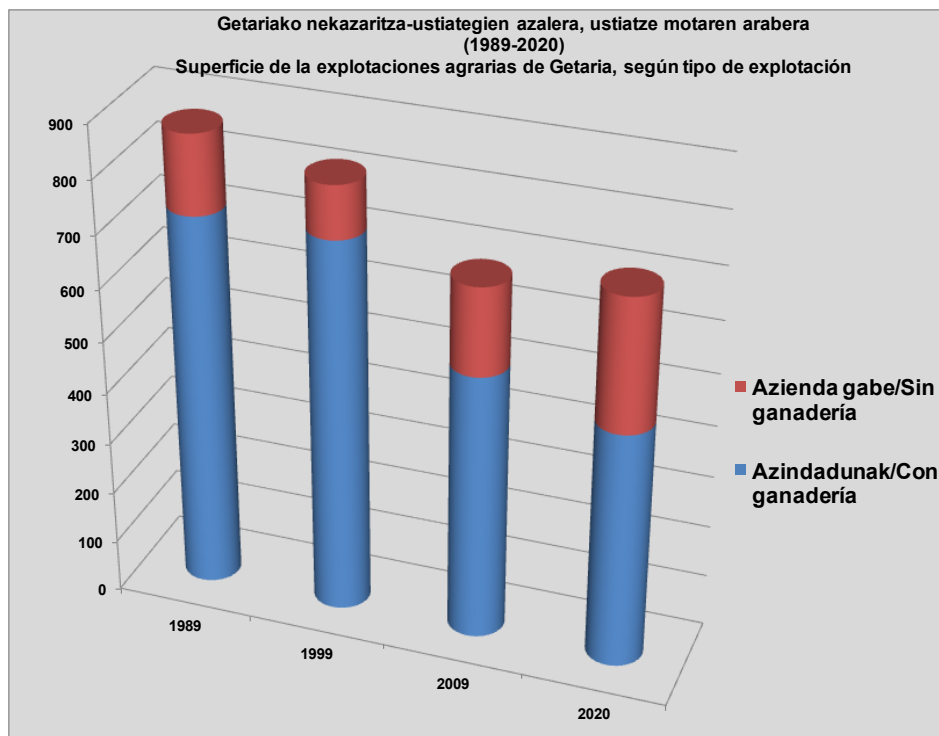

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina

Abeltzaintzarik gabeko ustategiek 252 ha dituzte 2020an, Getariako ustategien lur guztien % 35,5, eta abeltzaintza dutenek 457 ha, gainerako % 64,5.

Denboran izandako bilakaerak erakusten du abeltzaintzako ustategiek gero eta azalera gutxiago erabiltzen dutela (gero eta abeltzaintzako ustategi gutxiago daude), baina, batez beste, abeltzaintzakoak ez diren ustategiek baino azalera handiagoa dute.

Azalera osoaren % 80 NAEri dagokio (nekazaritza-azalera erabilia): 262 ha lur landuei eta 308 ha larre iraunkorretarako lurri. 2009. urtearekin alderatuta, NAE % 2,5 hazi da 570 hektarea (ha) erroldatu direlako, baina 1999. urtean baino 154 ha gutxiago dira. NAEren 2009-2020 aldiko hazkundera lur landuen hazkunderaren ondorio zuzena da (ia % 66, 158 ha-tik 262 ha-ra). Bestalde, 1989tik gertatzen ari da hori, 60 ha zentsatu baitziren, larre iraunkorretarako lurrek azalera jarraitua galdu baitute 1999tik (erdira murriztu da: 1989ko 611 ha-tik 2020ko 308 ha-ra).

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina

Getariako nekazaritza-ustiategien azalera (ha), erabilera-motaren arabera (1989-2020)

Getariako nekazaritza-ustiategien azalera (ha) erabilera-motaren arabera

	1989	1999	2009	2020
Lur guztiak/Todas las tierras	871	820	681	709
*ENA/SAU	672	724	556	570
.Lur landuak/Tierras labradas	60	101	158	262
.Larre iraunkorretarako lurak/Tierras para pastos permanentes	611	623	398	308
*Bestelako batzuk/Otras tierras	199	96	125	139

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Azalera osoaren gainerako % 20a "beste lur batzuk" izenekoei dagokie, eta horietako a baso-zuhaitzekin okupatuta dago.

EAEko 2024ko Baso Maparen arabera, baso misto atlantikoa da nagusi (haritz kanduduna, lizarra, gaztainondoa, astigarra, zumarra, haltza, etab.), eta, ondoren, Quercus ilex, Pinus radiata eta Quercus robur, askotariko hostozabalez gain. Baso-masa pribatuak dira, jabetza publikoa oso txikia da (% 2 baino zertxobait gehiago).

Aprobetxamendu motaren arabera, nabarmena da mahastiaren hazkundera: % 71,5 2020-2009 errolda arteko aldiaren eta % 236 2020-1999 aldiaren (1989ko 29 hektareatik 2020ko 235 hektareara igaro da).

Egia esan, landutako lurren ia % 90 mahastietarako da, eta hori are nabarmenagoa da egungo paisaia, non laborantza horrek arrastoa uzten baitu.

Belarki-laboreek, lugorriak eta autokontsumorako baratzeak barne, azalera bera dute (12 ha), baina 1999aren aldean azaleraren heren bat galdu dute (barazkiek, patatak izan ezik, gainerako azaleraren erdia hartzen dute, eta lekadunek, berriz, heren bat).

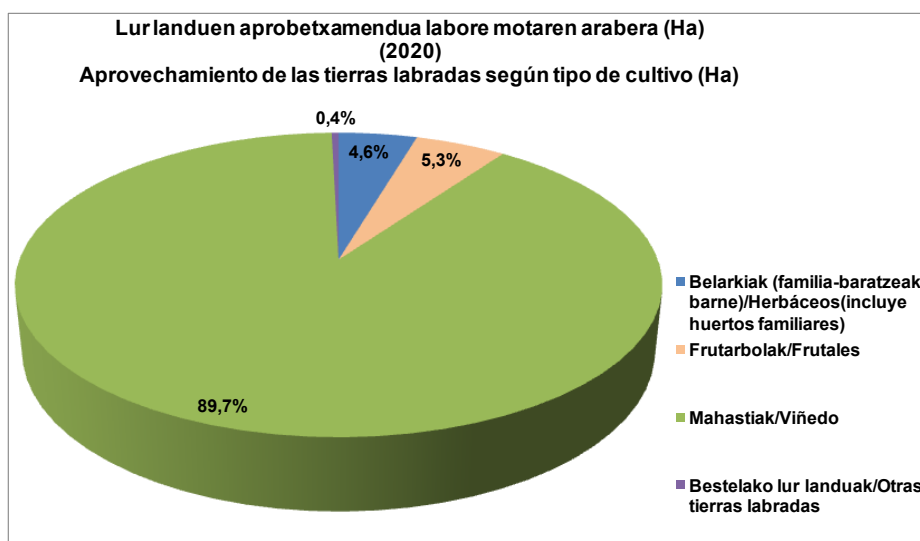
Fruta-arbolen azalera (14 ha) ia % 60 handitu da 2009. urtearekin alderatuta. Ez dago olibadi-azalerarik, ez 2020ko azken errolda-urtean, ez aurrekoetan.

Getariako nekazaritza-ustiatzearen lur landuen azalera (ha), labore-motaren arabera (1989-2020)

Superficie (ha) de las tierras labradas de las explotaciones agrarias de Getaria, según tipo de cultivo.

	1989	1999	2009	2020
.Belarkiak (familia-baratzeak barne)/Herbáceos (incluye huertos familiares)	22	18	12	12
.Frutarbolak/Frutales	9	12	9	14
.Olibondoak/Oliver	0	0	0	0
.Mahastiak/Viñedo	29	70	137	235
.Bestelako lur landuak/Otras tierras labradas	0	0	0	1
Lur landu guztiak/Todas las tierras labradas	60	101	158	262

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Beste alde batetik, abeltzaintzako ustiatzeak, ustiatze-kopuruaren beherakada kuantitatiboarekin batera, ustiatze bakoitzeko abelburu-kopuruaren batez bestekoak gora egin du, Euskadin bezala, lehen sektorea dinamika ekonomikoetara eta merkatuaren eskaeretara etengabe egokitzen ari baita.

2020an, 646 behi-azienda buru erroldatu dira, 817 ardi-azienda eta 205 txerri-azienda, eta oso gutxi ahuntz- eta zaldi-azienda. 2009. urtearekin alderatuta, behi-aziendak % 16,4 egin du gora, eta ardi-aziendak eta txerri-aziendak, aldiz, % 33 eta % 42,7 galdu dituzte, hurrenez hurren. Nekazaritza-ustiatze batzuek erlauntzak eta untxiak dituzte, eta erlezaintza da herrian hazten den abeltzaintza-jarduera bakarra. Ez dago hegazti-ustiatzeirik.

Ustiategi bakoitzeko batez besteko lan-karga 1989an 1,41 NLU izatetik 2020an 3,11 NLU izatera igaro da (NLU 1 – Urteko Lan Unitatea – lanaldi osoko pertsona batek urte batean egiten duen lanaren baliokidea da, hau da, lan egindako ordu guztiak lanaldi osoko enpleguetan urtean lan egindako orduen batez bestekoarekin zatituta). Ustiategi bakoitzeko batez besteko lan-kargak gora egin du, eta ustiategi bakoitzeko ULU 1etik gorako lan-kargak dituzten ustiategiaren kopuruak behera egin du, Gipuzkoan eta Euskadin bezala, ustiategiaren nortasun juridikoa eta burua edozein dela ere.

Getariako nekazaritza-ustiategiaren urteko lan-unitateak (NLU), lan unitate motaren arabera (1989-2020)

Unidades de trabajo año (UTA) en las explotaciones agrarias de la Getaria, según tipo de unidad de trabajo.

1989	1999	2009	2020
1,09	1,41	1,61	3,11

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Herri honetako nekazaritza-ustiategiaren garrantzi ekonomikoa islatzeko eta haien ekoizpen-egitura eta orientazio ekonomikoa ulertzen laguntzeko, Guztizko Ekoizpen Estandarra (PET) ematen da, jarduera guztien ekoizpen estandarren batura jasotzen duena. Hurrengo taulan ikus daiteke denborak aurrera egin duela (lehiakorragoak dira).

Número de explotaciones agrarias de Getaria según tramo de Producción Estándar Total (PET) (€). (1989-2020)

Getariako nekazaritza-ustiategiaren kopurua, guztizko produkzio-tarte estandarren (PET) arabera (€).

	1989	1999	2009	2020
< 2.000	13	13	8	2
2.000 - 3.999	7	6	4	3
4.000 - 7.999	9	7	2	5
8.000 - 14.999	3	9	5	8
15.000 - 24.999	6	3	8	6
25.000 - 49.999	15	9	8	14
50.000 - 99.999	13	17	7	9
100.000 - 499.999	2	3	9	9
>= 500.000	-	-	-	-
Ustiategiaren guztira/Total de las explotaciones	68	67	51	56

Fuente. Censos Agrarios. Elaboración propia.
Iturria. Nekazaritza-zentsuak. Geuk egina.

Getariako ustiategi batzuek beren nekazaritza-jardueraren osagarri diren beste jarduera batzuk egiten dituzte ustiategiaren beraren baliabideak erabiliz. Jarduera horien artean, nekazaritza-produktuen eraldaketarekin lotutakoak eta turismoarekin, ostatuarekin eta beste jolas-jarduera batzuekin lotutakoak (upategiak, nekazaritza-turismoa, etab.) nabarmentzen dira. Akarregi txiki, Ameztai, Gaintza, Gañeta eta Txomin-Etxaniz upategiek, adibidez, upategia bisitatzeko aukera eskaintzen dute: txakolina egiteko prozesua, familiaren historia eta Getariako txakolina dastatzeko aukera, 1989an Getariako Txakolina izenarekin aitortu zena. Ameztaiaren kasuan, logelak eta Wine Bar bat ere baditu.

Getariako Txakolina Jatorrizko Deituraren Kontseilu Arautzailearen bulegoaren datuen arabera, 1989an, 60 hektarea eta 12 upategi ziren txakolina egiten zutenak, Getaria, Zarautz eta Aiako udalerrietan. 2007an Getariako Txakolina Jatorrizko Deitura (DO.GT) Gipuzkoako Lurralde Historiko osora zabaltu ondoren, mahasti-azalera 402 ha-ra handitu zen, eta Kontseilu Arautzaile honek, Getarian duen egoitzatik, bertako mahatsen jatorria, elaborazioa eta kalitate-kontrola zaintzen ditu. 2008tik aurrera, azalera eta inskribatutako mahastizainen kopurua handitzeak inskribatutako upeltegien kopurua ere handitzea ekarri du.

DO.GTren erregelamenduak barietate nagusi gisa onartzen ditu Hondarrabi Zuri eta Hondarrabi Beltza (barietate autoktonoak), eta barietate baimendu gisa: Petit Courbu, Gros Manseng, Riesling eta Chardonay. Azken barietate horiek azalera mugatua dute Getariako txakolina egiteko, eta, beraz, lehentasuna ematen zaio Hondarrabi erabiltzeari. Eta, elaborazio mota gisa, zuria, gorria, beltza, aparduna eta mahats-bilketa berantiarra daude.

Upategiak ahalegin handia egiten ari dira Getariako Txakolina munduan kalitate oneko ardo gisa kokatzeko. Ingurunea zaindu dute eta mahasti-paisaia lortu dute, itsasoa paisaiaren hondo gisa hartuta, eta zaila da beste mahastizaintzako eta ardogintzako eremu batzuetan aurkitzea. Sektorearen iraunkortasunak bideragarritasun ekonomikoa dakar, besteak beste, eta, beraz, upategi batzuek beren mahasti-azalera eta ekoizpena handitu behar dute. Era berean, klimatologikoki zailak diren urte batzuetan, ekoizpena jaisten denean, merkatuaren eskaria eskaintza baino handiagoa da, eta horrek eragina izan du prezioetan. Oraingoz ez da produkzio-soberakinik egon.

Ekoizpenaren zati handi bat esportatu egiten da: 2023-24 kanpainan 28 upategi izan dira, eta 2000-21 aldirian, berriz, 4. Herrialde hartzaileak geroz eta gehiago dira: AEB, Japonia, Frantzia, Erresuma Batua, Irlanda, Holanda, Belgika, Alemania, Errusia eta Mexiko, besteak beste, beren botila-ekoizpenaren zati handiena hartzen duten merkatuak dira.

Gaur egun, 69 mahastizain daude inskribatuta, eta 31 upategi; beraz, mahastizain batzuek upategiei ematen diete mahatsa. Getarian, gaur egun 9 upategi egiten dituzte: Agerre (Askizu auzoa), Aizpurua (Akerregi auzoa), Akarregi-txiki (Akerregi auzoa), Ameztai (Eitzaga auzoa), Gaintza (Akerregi auzoa), Gañeta (Askizu auzoa), Izar Leku (Askizu auzoa), Txomin Etxaniz (Eitzaga auzoa) eta Ulacia (Erregi auzoa).

Erregistratutako azalera 479 ha-koa da gaur egun, eta horietatik 210 inguru Getarian daude (guztizkoaren % 44), ondoren Aia (65 ha), Zarautz (55 ha), Hondarribia (20 ha), Zumaia (18 ha), Oñati (13 ha) eta, azkenik, 10 ha-tik beherako azalera duten Gipuzkoako beste udalerri batzuk.

Urteak / Años	DO botilaren guztizko ekoizpena/ Producción total botellas DO	DO upelategiak guztira/ Total de bodegas de DO	Getariako upelategietako botilak ekoiztea/ Producción botellas bodegas Getaria	Getariako upelategi-kopurua/ Nº de bodegas Getaria
1990	255.000 (1ª cosecha con precinto de garantía)	12	220.000	9
2007	1.800.000 (antes de ampliación del ámbito geográfico)	18	1.380.000	11
2008	2.000.000 (1º año tras ampliación)	22	1.540.000	11
2010	2.320.000	24	1.590.000	11
2015	3.400.000	31	2.200.000	12
2020	4.000.000	34	2.500.000	12
2024	3.300.000	31	2.000.000	9

Iturria. Getariako Txakolina Jatorrizko Deituraren Kontseilu Arautzailea.

Fuente. Consejo Regulador de la Denominación de Origen Getariako Txakolina.

Hona hemen jarduera horrek Getarian sortzen dituen lanpostuen hurbilketa:

- Jatorri Deituraren Kontseilu Arautzailearen egoitza: 2 pertsona.
- Upategietan: 20 pertsona inguru
- Mahastietan: 80 pertsona inguru
- Mahats-bilketaren garaian eta bestelakoetan (inaustea, lotzea, etab.): 400 pertsona inguru.

Azken hamarkadetan nekazaritza-sektorean izandako aldaketak dinamika ekonomikoetara eta merkatuaren eskaeretara (globalizazioa, nazioarteko lehia, nekazaritza-politikak eta Europako araudia, etab.) etengabe egokitzearen ondorio dira, eta nekazaritza eraginkorrago eta jasangarriago baterako bidea markatzen dute. Termino ekonomikoetan, eta ez sozialetan, lehen sektoreak pisua galtzen du, gero eta nekazaritza-ustiategi gutxiago erroldatuta baitaude (txikienak eta lehiakortasun gutxien dutenak), baina ustiategi bakoitzeko hektarea gehiago daude bideragarritasun ekonomikoaren bila.

Turismo-establezimenduei dagokienez, 2025eko uztailaren 28an, Euskadiko Turismo Enpresen eta Jardueren Erregistroak (ETEJE) 44 turismo-jarduera eman zituen Getarian, 526 plaza guztira, hau da, 12 plaza/establezimendu batez beste.

Eskaintza hori establezimendu motaren arabera nola banatzen den honako taula honetan ikus daiteke:

ESTABLEZIMENDU-MOTA / TIPO DE ESTABLECIMIENTO	Establezimendu kopurua/ Nº Establecimientos	Plaza kopurua / Nº plazas	Nº plazas/establecimiento Plaza- kopurua/establezimendu
NEKAZARITZA-TURISMOKO ESTABLEZIMENDUAK / AGROTURISMO	4	52	13
LANDETXEAK / CASAS RURALES	6	66	10
ATERPETXEAK / ALBERGUES	2	44	22
HOTELAK / HOTELES	10	210	21
ERABILERA TURISTIKO ETXEBIZITZAK / VIVIENDAS TURÍSTICAS	14	58	4,14
APARTAMENTU TURISTIKOAK / APARTAMENTOS TURÍSTICOS	7	91	13
ERABILERA TURISTIKOKO ETXEBIZITZA PARTIKULARRETA LOGELAKO OSTATUAK / HABITACIONES TURÍSTICAS	1	6	6
GUZTIRA / TOTAL GETARIA	44	527	12

Iturria. Eusko Jaurlaritzako Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila. Euskadiko turismo-enpresa eta establezimenduen Erregistroa. Geuk egina.

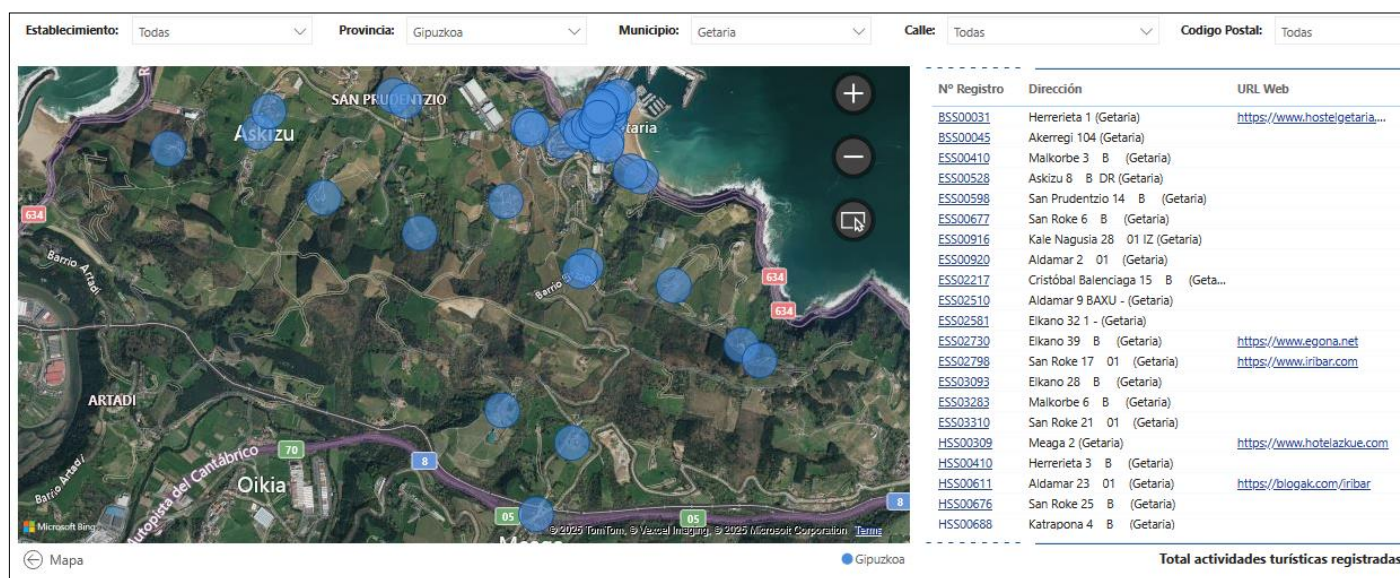
Fuente. Departamento de Turismo, Comercio y Consumo del Gobierno Vasco. Registro de empresas y actividades Turísticas de Euskadi. Elaboración propia.

Eskaintza hori udal-mugarte osoan dago, bai hiri-eremuan (ahal dela, etxebizitza eta apartamentu turistikoak eta hotelak), bai landa-biztanleriaren entitateetan (ahal dela, nekazaritza-turismoak eta landetxeak). Aterpetxeak hiri-eremuan eta Akerregin daude, eta hotel batzuk Meaga, San Prudentzio eta Askizu landa-entitateetan ere badaude. Hotelak 2 izarrekoak dira gehienbat, izarren batekoak, eta kategoria handienekoa (4 izar) Askizun dago (Iturregi hotela). Logela turistikoa Eitzagan dago.

Nekazaritza-turismoko lau establezimenduak Askizu, Eitzaga, San Prudentzio eta Meagan daude, eta lau landetxeak Eitzagan (3) eta San Prudentzion.

Turismo-ostatuko plazak % 146,08 izan dira 2022an, EAEko udalerri guztien rankingeko 20. postuan.

Hurrengo irudian, turismo-establezimendu horien kokapena ikus daiteke.

Iturria. Eusko Jaurlaritzako Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Saila. Euskadiko turismo-enpresa eta establezimenduen Erregistroa. Geuk egina.

Fuente. Departamento de Turismo, Comercio y Consumo del Gobierno Vasco. Registro de empresas y actividades Turísticas de Euskadi (REATE). Elaboración propia.

VI.4.5.- Adierazle makroekonomikoak eta beste adierazle batzuk

Getariako egitura ekonomikoa, zein sektore ekonomikotan oinarritzen den eta ziklo ekonomikoez beren jarduerak eta enplegu-mailan duten eragina gertuago ezagutzeko, BEGd-aren, BPGd-aren eta per capita BPGd-aren adierazleak ematen dira.

Hurrengo koadroko BEGd-aren (prezio arruntak) datuek erakusten dute zerbitzuen sektorea dela Getariako BEGd-ari egin dion ekarpena handitu duen bakarra (2000ko % 45etik 2022ko % 51,7ra), merkataritzako, ostalaritzako, garraioko, hezkuntzako, osasuneko eta gizarte-zerbitzuetako azpisektoreek izan duten portaera onari esker, nahiz eta, bestalde, ehuneko hori txikia den EAEko lurralde askotan egiten denarekin alderatuta.

Lehen sektorea % 21,4 inguruan finkatu da, eta mahastizaintza- eta arrantza-jarduerak tokiko ekonomiatik tiraka jarraitzen dute; industria-sektoreak ia 4 puntu galdu ditu 2000. urtearekin alderatuta, baina udalerriko ekonomian arrastoa izaten jarraitzen du, dinamismoa galtzen ari

den testuinguru orokor batean. Hala ere, eraikuntza da portaera negatiboa izan duen sektore bakarra, eta tokiko ekonomian jarduera marjinal gisa kokatzen du (BEGd-aren % 0,6). Hirugarren sektoreak, industria-sektoreak eta lehen sektoreak duten pisuaren arabera nahiko egitura ekonomiko dibertsifikatua duen lurralde baten erradiografia proiektatzen dute datu horiek.

GETARIAKO BEG, JARDUERA-SEKTOREKA (%)
2000-2022
VAB DE GETARIA, POR SECTORES DE ACTIVIDAD (%)

	2000	2005	2008	2010	2012	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
NEKAZARITZA, ABELTZAINZA, ARRANTZA/AGRICULTURA, GANADERIA Y PESCA	21,4	21,4	16,8	18,6	26,6	22,7	21,1	26,7	24,7	22,2	18,9	22,8	21,4
INDUSTRIA Y ENERGÍA/INDUSTRIA ETA ENERGIA	30,4	27,1	30,3	29,6	24,3	26,4	26,6	24,0	24,0	21,8	23,2	22,4	26,3
-Industria manufacturera	-	-	27,8	27,2	22,2	24,0	24,1	22,1	21,9	19,3	20,5	20,7	24,8
ERAIKUNTZA/CONSTRUCCIÓN	3,1	2,7	4,2	3,7	3,1	1,3	1,1	0,8	0,6	10,3	13,1	10,5	0,6
ZERBITZUAK/SERVICIOS	45,0	48,8	48,7	48,2	46,0	49,7	51,2	48,5	50,7	45,6	44,9	44,3	51,7
-Comercio, Hostelería y Transporte	-	-	23,1	21,5	22,9	23,7	25,6	23,6	24,6	23,8	19,2	21,1	26,1
-Administración Pública, Educación, Sanidad y Servicios Sociales	-	-	6,3	6,5	4,5	5,2	4,9	4,6	4,8	4,1	5,2	5,2	5,7
-Resto de servicios	-	-	19,3	20,1	18,6	20,8	20,7	20,3	21,3	17,7	20,6	18,1	19,9
GUZTIRA/TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina.

Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia.

Hurrengo koadroan, udalerriaren egitura ekonomikoaren egoeraren laburpen bat aurkezten da, eta hura osatzen duten udalaz gaindiko hurbileko lurraldeekin alderatzen da.

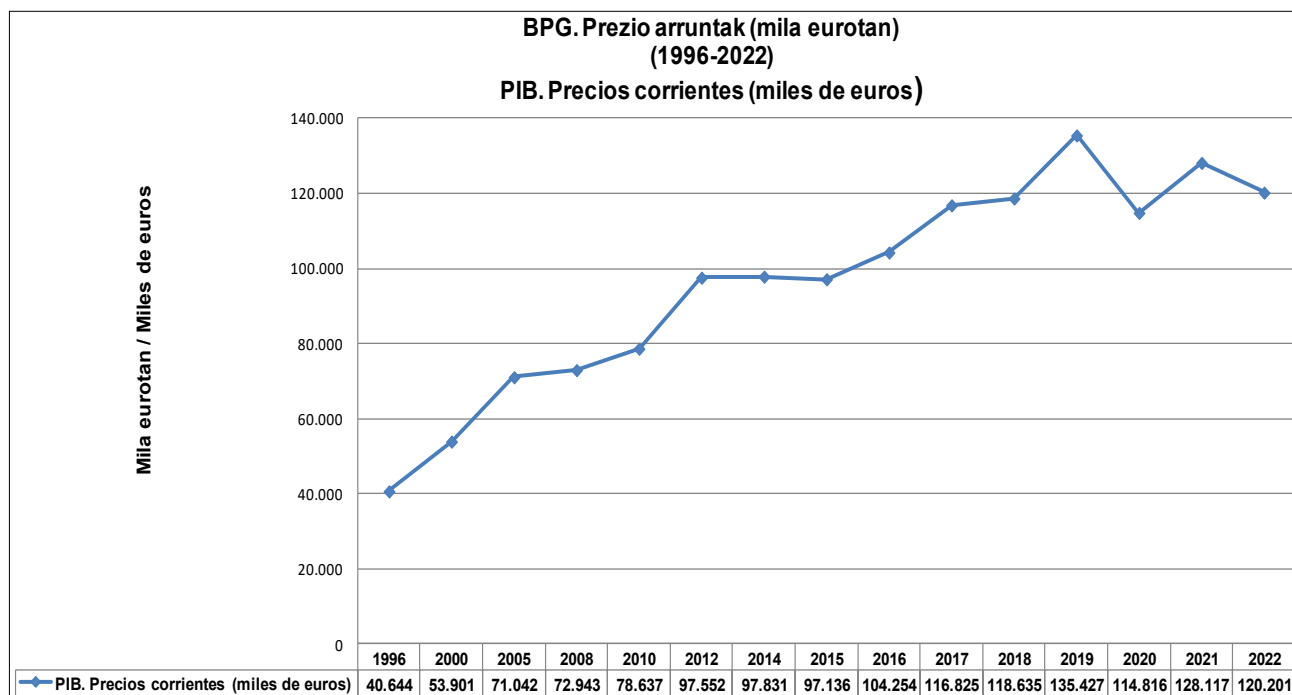
Estructura económica					
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
Valor Añadido Bruto					
>>Sector Agropesquero (%)	2021	21,17	2,17	0,64	0,84
>>Sector Industrial (%)	2021	23,31	35,27	27,90	23,34
>>Sector Construcción (%)	2021	9,89	6,91	5,53	5,23
>>Sector Servicios (%)	2021	45,63	55,65	65,93	70,58
Población de 16 y más años ocupada					
>>Sector Agropesquero(%)	2023	6,89	1,70	0,80	0,91
>>Sector Industrial (%)	2023	26,89	27,64	21,49	18,03
>>Sector Construcción (%)	2023	3,31	5,22	5,23	5,57
>>Sector Servicios (%)	2023	62,90	65,42	72,47	75,47

Iturria. Eusko Jaurlaritza eta Eustat. Udalmap.

Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap.

BPGd-tik abiatuta (prezio arruntetan), esan daiteke Getariako ekonomiak bilakaera positiboa izan duela 1996tik 2022ra, haren balioa hirukoiztu egin baita (40.644 mila eurotik 120.201 mila eurora).

Oro har, hazkundea nahiko jarraitua izan da 2020ra arte, non % 16 jaitsi baita COVID-19aren pandemiaren ondoren, eta hurrengo bi urteetan BPGak gora egin du, baina ez da iristen 2019ko mailetara (135.427 mila euro, aldi horretako baliorik altuena), eta, are gehiago, 2022an behera egin du 2021eko balioarekin alderatuta, hurrengo grafikoan ikus daitekeen bezala.

Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina.

Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia.

Per capita BPGd-a (prezio arruntetan) 41.780 eurokoa da 2022an, eta bilakaera positiboa izan du 1996tik, une jakin batzuetan izan ezik, hala nola COVID-19aren pandemiak eragindako beherakadan (47.719 biztanleko 2019an, aldi horretako baliorik altuena), jarraian ikusten den bezala.

	1996	2000	2005	2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BPG per capita. Prezio arruntak (eurotan)/PIB per cápita. Precios corrientes	16.977	22.338	28.715	28.240	29.708	36.715	35.888	35.029	37.287	41.486	41.788	47.719	40.499	44.843	41.780
BPG per capita. Indizea (EAE=100)/PIB per cápita. Índice (CAE=100)	113	109	104	87	95	120	116	110	113	121	118	130	122	125	106

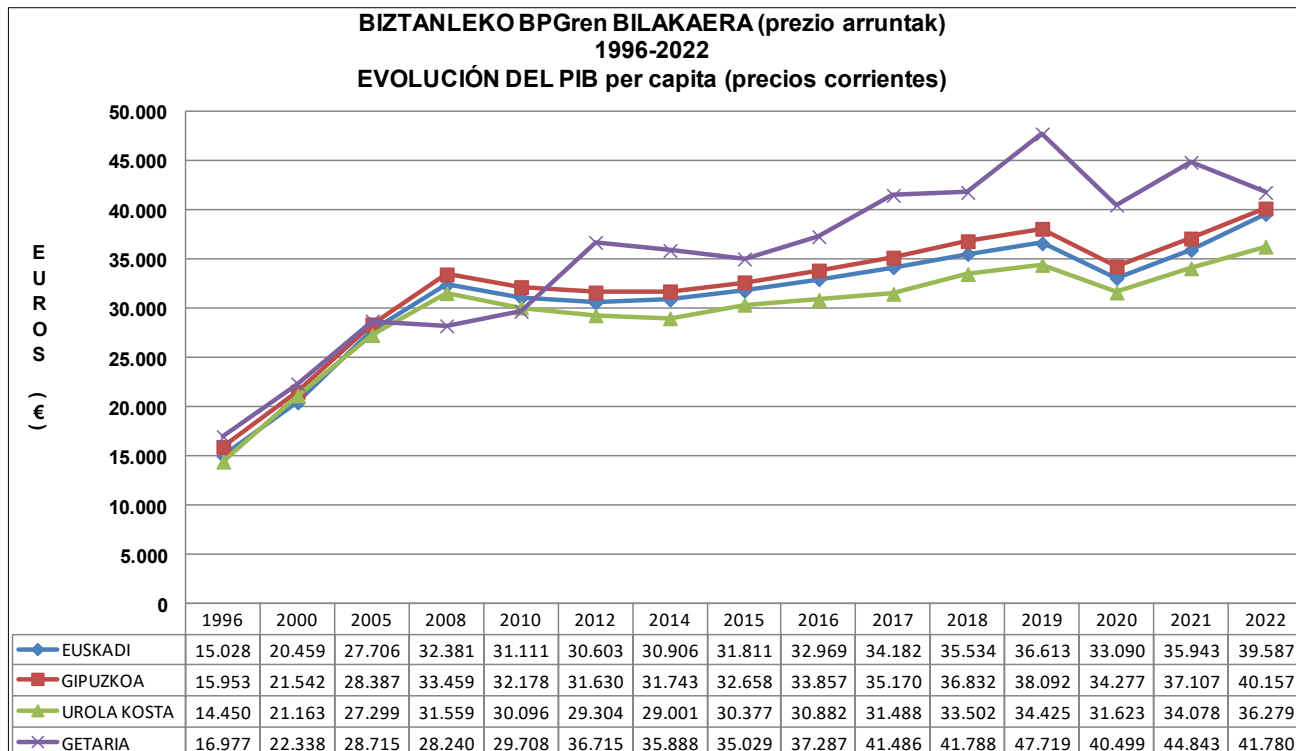
Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina.

Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia

1996tik 2008ra bitartean, Getariako per capita BPGren goranzko balioak udalerriz gairik lurraldeetatik oso hurbil daude. Une horretan, 2008ko krisiaren ondorioz, balio horiek txikiagoak izan ziren lurralde horietan 2012ra arte erregistratutakoak baino. Urte horretatik aurrera, udalerririk horretako per capita BPGd-a Urola Kostakoa, Gipuzkoakoa eta Euskadikoa baino handiagoa izan zen, baita 2020an ere, COVID-19aren pandemiak jardura ekonomiko globala uzkuritu zuelako. 2021ean ekonomia hobetu izanaren ondorioz, berriz ere Getaria da lurralde dinamikoena, ekonomia sendoa eta hazten ari dena (44.843 euroko per capita BPGd, Urola Kostako 34.078 euroen, Gipuzkoako 37.107 euroen eta EAEko 35.943 euroen aldean), eta 2022an per capita BPGd-ak behera egin du, baina udalaz gairik lurraldeetakoa baino balio handiagoa du oraindik.

1996tik 2008ra bitartean, Getariako per capita BPGren goranzko balioak udalerriz gairik lurraldeetatik oso hurbil daude. Une horretan, 2008ko krisiaren ondorioz, balio horiek txikiagoak izan ziren lurralde horietan 2012ra arte erregistratutakoak baino. Urte horretatik aurrera, udalerririk horretako per capita BPGd-a Urola Kostakoa, Gipuzkoakoa eta Euskadikoa baino handiagoa izan zen, baita 2020an ere, COVID-19aren pandemiak jardura ekonomiko globala uzkuritu zuelako.

2021ean ekonomia hobetu izanaren ondorioz, berriz ere Getaria da lurralde dinamikoena, ekonomia sendoa eta hazten ari dena (44.843 euroko per capita BPGd, Urola Kostako 34.078 euroen, Gipuzkoako 37.107 euroen eta EAEko 35.943 euroen aldean), eta 2022an per capita BPGd-ak behera egin du, baina udalaz gaindiko lurraldeetakoa baino balio handiagoa du oraindik.

Iturria. Eustat. Udal barne produktu gordina (BPG). Geuk egina.

Fuente. Eustat. Producto interior bruto (PIB) municipal. Elaboración propia.

Jarraian, udalerriko beste adierazle batzuk jasotzen dira, ingurune hurbileko adierazleekin alderatuta.

Dinamismo económico

	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
» Contratos registrados en el año (% habitantes)	2023	318,54	190,23	315,90	331,52
» Variación interanual en la cifra de empleo (%)	2023	0,00	1,56	1,80	1,79
» PIB per capita (€)	2021	41.967,00	38.756,00	36.276,00	35.636,00
» Tasa Crecimiento acumulativo anual del PIB en el último quinquenio (%)	2021	12,24	7,57	8,22	8,65

Recursos económicos de la población

	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
» Renta Personal Total (€)	2022	26.989,00	26.949,00	26.639,00	25.061,00
» Renta Personal Disponible (€)	2022	22.299,00	22.446,00	22.187,00	20.855,00
» Tasa media de crecimiento acumulativo anual de la renta personal(%)	2022	5,62	5,59	6,44	5,91
» Porcentaje de la Renta Personal derivada del trabajo (%)	2022	59,94	59,61	56,16	58,29

Gestión económico financiera

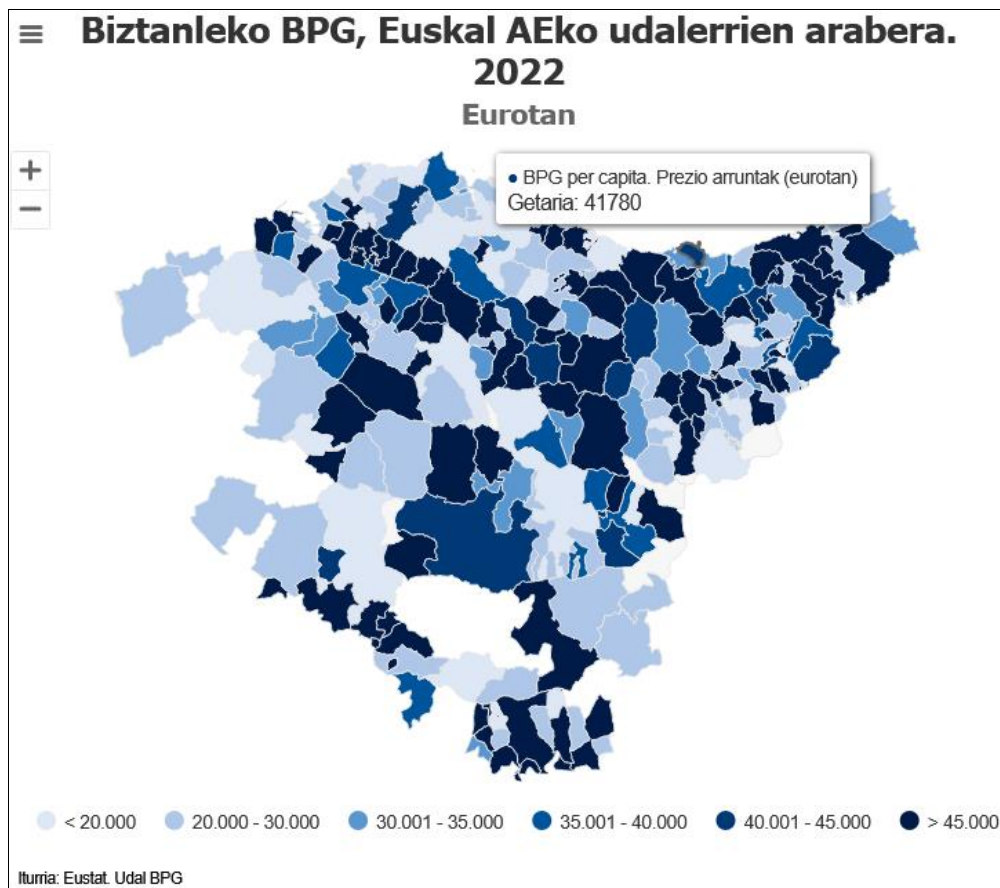
	Año	Municipio	Comarca	Gipuzkoa	CAPV
» Gasto liquidado del ayuntamiento por habitante (€)	2022	1.841,00	1.596,03	1.663,67	1.605,92
» Recaudación impositiva del ayuntamiento por habitante (€)	2022	337,45	364,78	371,14	353,50
» Deuda viva del ayuntamiento por habitante (€)	2023	101,04	86,60	211,12	134,10
» Inversión neta del ayuntamiento por habitante (€)	2022	311,75	157,89	134,86	98,47

Iturria. Eusko Jaurlaritz eta Eustat. Udalmap.

Fuente. Gobierno Vasco y Eustat. Udalmap.

Getariak Euskal Autonomia Erkidego osoan duen egoera honako irudi honetan ikus daiteke.

EAEko udalerri guztien artean 74. postuan dago per capita BPGd-aren mailan, eta 50 BPGd-aren mailan pertsona okupatu bakoitzeko 2021ean (78.263 euro pertsona okupatu bakoitzeko).

VI.5.- Kartografia eta toponimia

Udalak hiri-eremuari dagokion topografia du euskarri digitalean, 1:500 eskalari dagokion zehaztasunarekin egina. Bestalde, gainerako udal-lurraldea aztertzeke eta antolatzeke proposamena egiteko, Gipuzkoako Foru Aldundiak egindako kartografia dago, 1: 5.000 eskalari dagokion zehaztasunarekin, eta euskarri digitaleko oinarri batzuk daude.

Eskuragarri dagoen dokumentazio kartografikoak aukera ematen du udalerriaren lurralde-dimentsioa behar bezala ezagutzeko, dokumentu hau idazteari dagokionez. Informazio hori euskarri digitalean edukitzeak, gainera, lanari gaur egun horretarako egokiak diren bitarteko eta tresnekin ekiteko aukera ematen du.

Hasierako dokumentazioa da, halaber, toponimia-informazio oso osatua, bai ingurune naturalari berari buruzkoa, bai hainbat kokalekuri buruzkoa, Eusko Jaurlaritzako Lurraldearen Antolamendurako Zuzendaritzak eta Udalak 1: 7.500 eskalan egindako Getariako planotik eta Foru Aldundiak egindako kartografiatik lortua.

Horrela, dokumentu hau egiteko, Foru Aldundiaren kartografia erabiltzen da, 1: 50.000, 1: 20.000 eta 1: 10.000 eskaletan irudikatua, eta udal-kartografia, funtsean 1: 2.000 eskalan irudikatua, abiapuntuko egoera deskribatzen duena.

Informazioa deskribatzeko erreferentzia gisa erabiliko den toponimia 3. eta 6. planoetan irudikatzen da, aipatutako erreferentzietatik abiatuta.

VI.6.- Jabetzaren egitura.

Gipuzkoako lurralde historikoan ohikoa denez, udalerriko lurzoruaren jabetza minifundismo handi bati dagokio, eta horrek baserri sakabanatu bat eta finkak, lurzatiak eta azpilurzatiak are gehiago sakabanatzea eta ugaritzea eragiten du.

Nabarmendu beharreko beste ezaugarri erantsi bat da udalerri batean lurzoria batez ere esku pribatuetan dagoela, eta lurzoru gutxi daudela titulartasun eta jabari publikokoak.

Katastroak modu adierazgarrian erakusten du deskribatzen den egoera, eta, beraz, bertara jotzen dugu zuzenean lurzatiaren konfigurazioa ezagutzeko.

Getariako Hirigune Historikoaren irudia.

VII.- LURRALDEA: INGURUNE FISIKOA, INGURUMENA ETA KLIMA-ALDAKETAREN ERRONKA.

VII.1.- Sarrera.

Aurreko VI. epigrafean, lehenik eta behin, Getaria habitat gisa izan duten eta duten pertsonak, herritarrak eta belaunaldiak protagonista diren lurraldearen zatia aipatu dugu. Hemen, Getariako inguruneari buruz arituko gara, bertako biztanleen eta erabiltzaileen bizitzak igarotzen duen euskarri fisikoari buruz, zeina, iraunkorra ez bada ere, astiroago bilakatzen baita denboraren eta pertsonen ekintzagatik.

Nolanahi ere, lurraldearen morfologia gutxi aldatzen bada ere, haren landaredia eta erabilera etengabe berritzen dira, eta, beraz, ezin da Getariako lurraldea, paisaia-balio handiak dituen arren, leku natural gisa kalifikatu, baizik eta naturalizatu gisa, etengabeko bilakaeran. Horren adibide da aurreko epigrafean atzemandako egoera, mahastietarako azalera nabarmen hedatzeari dagokionez, nekazaritza- eta abeltzaintza-erabilerako belardien kalterako, horrek paisaian eta estazio bakoitzean dituen ondorioekin.

Lkusiko dugunez, orografiaren ikuspegitik, Getaria ez da oso udalerrri gorabeheratsua. Kotarik altuenak Garatemendiri dagozkio (281 m), bai eta aurrekoarekin lerrokatutako gailurrei ere ipar-mendebaldetik hego-ekialdera (Arriaundi, 222 m; Iturregiko gaina, 228 m; Pagotaalde, 223 m, etab.). Ibai-sareari dagokionez, udalerrrian ez dago ibai-ibilgu garrantzitsurik. Txandaka, sare hidrografikoa lurraldeko altitudeneko gailurretan sortzen diren erreka txikiek osatzen dute. Bi erreka mota bereiz ditzakegu: batetik, urak zuzenean itsasora isurtzen dituztenak (Aziarredierreka, Ubidiko erreka, Iturritxikiko erreka, Loidiko erreka, etab.), eta, bestetik, udalerrriaren hegoaldeko mugaraino igarotzen direnak eta Urolaren arroaren parte direnak (Zigotzagako erreka, Aldazabalgo erreka, Arriarteko erreka, Asuerreka, etab.).

Testuinguru horretan, indarrean dauden Arau Subsidiarioen Testu Bategina onartu zenetik (2008ko urriaren 27ko GAO, 206. zk.), udalerrriak aldaketa nabarmenak izan ditu gaur egun definitzen duten ingurumen-aldagaietan. Gauzak horrela, Getariako Udal Mugartearen ingurune fisikoaren diagnostiko hau idatzi da, egungo egoera ezagutzeko helburu nagusiarekin. Lortu nahi den helburua lortzeko, dokumentu honetan ohiko ingurumen-aldagaiak aztertu dira; izan ere, horietako bakoitzaren deskribapenarekin batera, ahal izan den guztietan, irudi geoerreferentziatu bat aurkeztu da UTM30N ETRS89 sisteman, normalean 1: 20.000 eskalan egina, udalerrri osoa jasotzeko (A3-etzana formatua).

Erabilitako informazio-iturriak beti testuan aipatzen dira, eta erabilitako toponimia Gipuzkoako Foru Aldundiko Datu Espazialen Azpiegiturak (BM5) eman du.

Aipatutako aldagaiak deskribatu ondoren, udalerriko natura-intereseko eremuei heldu zaie, baita ingurumen-arriskuei ere, eta horiei lotuta egongo da.

Egindako informazioari eta hurbilketari esker, ondorio batzuk atera ahal izan dira. Ondorio horiek diagnostikoaren sintesian jasotzen dira, eta laburpen hori ere modu globalean lantzen da, eta aurrerago, dokumentu honetan.

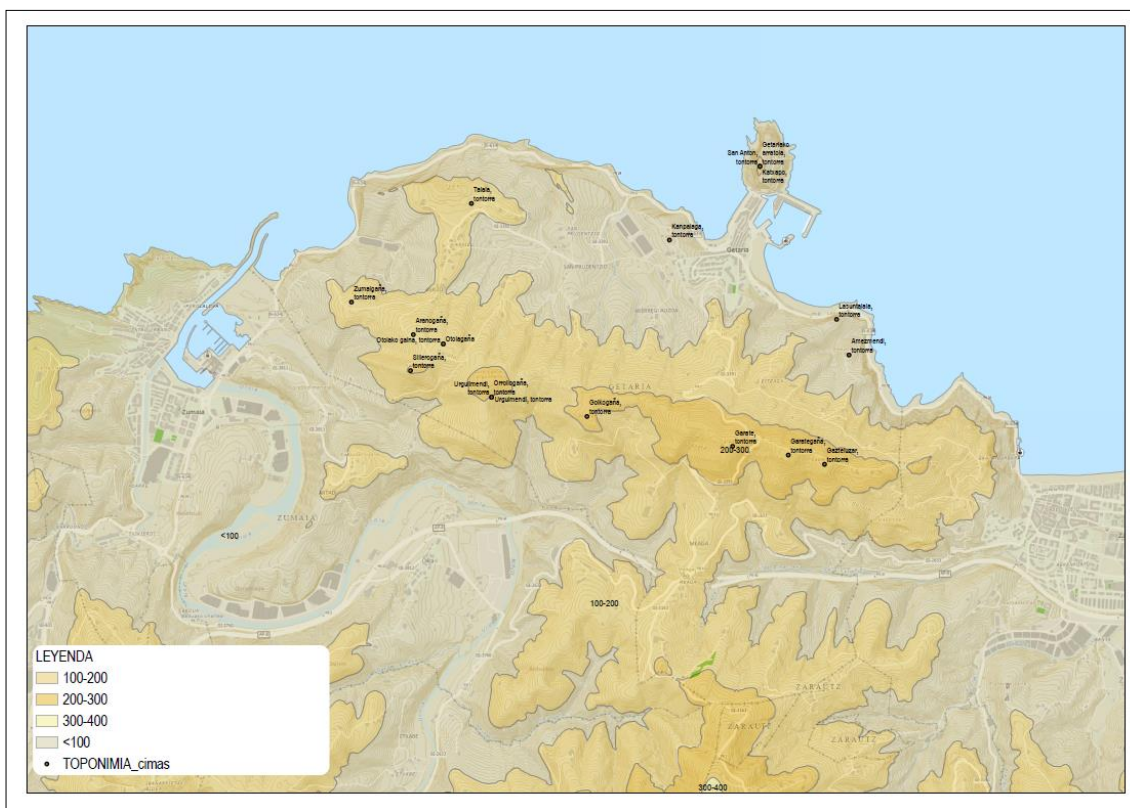
Iván Ledererrek hartutako eta Google Maps-en argitaratutako argazkia

VII.2.- Ezaugarri orokorrak.

Getariako udalerria Gipuzkoako lurralde historikoko kostaldean dago, Kantauri itsasoaren ertzean, eta iparraldeko banalerroa osatzen du. Mendebaldean Zumaiarekin egiten du muga, hegoaldean Aizarnazabalekin eta Aiarekin, eta ekialdean Zarautzekin, eta honako koordenatu geografiko hauetan dago: ETRS89 UTM30N (erdialdea) [X = 563680,429 Y = 4793918,840]. Gutxi gorabehera 11,03 km²-ko azalera du, GeoEuskadik emandako udalerrri-geruzaren arabera.

Herrigune nagusia itsas mailatik 27 metroko altueran dago, Donostiatik 30 km-ra eta Bilbotik 85 km-ra. Udalerrirako sarbidea N-634 errepidetik egin daiteke. Errepide hori AP-8 autobidearekin lotzen da, bi lotuneren bidez. Hurbilena 4 km-ra dago, Zarauzko udalerrian, eta bigarrena 12 km-ra dago Arroan (Zestoa). Era berean, udalerrira GI-2633 errepidetik sartzen da [Zarautzetik Zestoara (Iraeta) Meagatik]. Errepide horrek hegoaldetik zeharkatzen du, eta bertatik Getariako hirigunera irits daiteke Meagatik, GI-3391 errepidearen bidez [Meaga gaina (Getaria)] Gárate gainetik.

Orografikoki, Getaria ez da oso udalerri malkartsua. Kotarik altuenak Garatemendiko gailur-lerroa (281 m) eta hura osatzen eta laguntzen duten muinoak dira. Ikus erantsitako irudia.

Getariako udalerriaren egoera. Iturria: IDE Euskadi

Getariak Urola Kostako Ereku Funtzionalaren azaleraren % 3,27 baino ez du hartzen.

Udalerriak hirigune historiko bat du, kaiak Getariako Sagua izenekoari lotua, bai eta zenbaitauzo edo biztanle-entitate txiki ere, hala nola Askizu auzoa eta San Prudentzio auzoa, hirigune historikoaren mendebaldean kokatuak; Eitzaga auzoa, hirigune historikoaren ekialdean kokatua, eta Mia edo Meaga auzoa, udalerriaren hego-mendebaldeko muturrean kokatua.

VII.3.- Klima

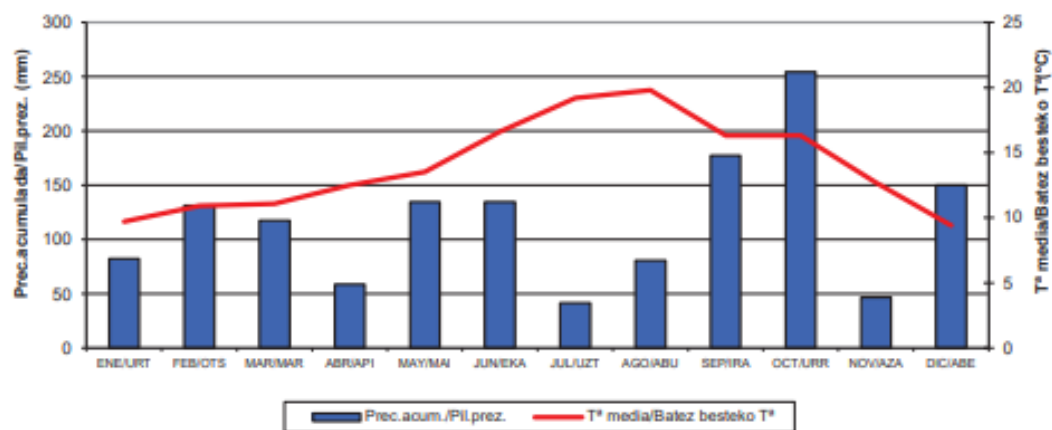
Getariak klima epel ozeanikoa du, eta honako ezaugarri hauek ditu: temperatura leunak (itsasotik hurbil egotea eta hodei handiak izatea, bero-galerak saihesteko), hezetasun erlatibo handia, hodeitza maiz izatea eta euri ugari egitea, urte osoan zehar erregularri banatuta. Euskal Autonomia Erkidegoko gainerako lekuetan bezala, mendebaldeko zirkulazio orokorretik hegoaldera dagoenez, ondo markatutako bi estazio daude, neguan eta udan, eta trantsizioko beste bi estaziok bereizten dituzte: udaberria eta udazkena.

Euskalmeten sareko hurbilen dagoen estazio meteorologikoaren arabera (Iñurritza X = 567396, Y = 4792020), urteko batez besteko temperatura moderatua da (14,7°C), baita urteko zabalera termikoa ere (10,3°C). Hilabete hotzenak abendua eta urtarrila dira, eta beroenak uztaila eta abuztua. Tenperaturen leuntasuna, beste faktore batzuen artean, hodei-indize handiak eragiten du, neguko irradiazioak eragindako bero-galera arintzen baitu eta udan gehiegizko berotzea saihesten baitu. Hala, neguak epelak dira (itsas korranteetatik datozen aire-masa hezeen eta tibien eragina), hotz-aldi gutxi eta batez besteko tenperaturak 7°C-tik gorakoak dira (klimaren meridionalitatea, gainera, Föhn izaerarekin neguko tenperaturak leuntzen laguntzen duen hegoaldeko haizeak eragindakoa), eta udak leunak dira (hodei-indize handia eta udako soberakinak gozotzen dituzten aire ozeanikoko masen etorrera), batez besteko tenperaturak 20,3°C-ra iristen dira eta kankula luzeen maiztasun eskasa. Izozte-aldia azaroaren erdialdetik apirilaren erdialdera bitartekoa da. Egun erabat garbiak urriak dira, eta intsolazioa moderatua da hodeitza handiaren ondorioz, lehen esan bezala.

Prezipitazioak ugariak dira, 1.453,4 l/m² ingurukoak. Maximoak udazken-neguan lortzen dira (azaroan eta abenduan), batez ere euria eginez (txingor-egunak eta elurra urriak dira), eta minimoak udan gertatzen dira. Prezipitazio maximoak fronte polarraren uhin-borraskak eta jatorri atlantikoko aire ozeanikoko masak iristearekin lotuta daude. Batez besteko hezetasun erlatiboa handia da (% 82,3) eta aldakortasun txikia du urtean zehar.

Laugarren koadrantea haizeak dira nagusi, urtaroen arabera aldeak badaude ere. Mendebaldeko haize-gerrikoarekiko Euskal Autonomia Erkidegoaren hegoaldeko izaerak alde nabarmenak eragiten ditu urtaroen arabera. Hala, neguan, eta antizikloi kontinentalak mendebaldetik ipar-ekialdera desbideratzen duenez fluxu orokorra, Euskal Autonomia Erkidegoaren gaineko fluxua hegoaldekoa da nagusiki; udan, berriz, Las Azoreetako antizikloiaren eraginpean, antizikloiaren ekialdeko ertzeko haizeak jasotzen dira, eta N osagaiko haizeak dira nagusi.

Udaberrian eta udazkenean ipar-mendebaldeko haizeak nabarmentzen dira, eta horien garrantzia azpimarragarria da, Gipuzkoako kostaldean, batez ere irailean, martxoan eta apirilean, astindutako denboraleekin duten loturagatik. Gehieneko boladak NW osagaiko haizeekin lotzen dira, eta, ondoren, S eta N osagaietakoekin. Getariako klima, Köppen sailkapenaren arabera, Cfb kategoriakoa da, hau da, mendebaldeko fatxadako eta udako klima epel ozeanikoa. Atal honetan azaldu diren datuak Iñurritzako estazio horretako klimogramatik aterata dira.

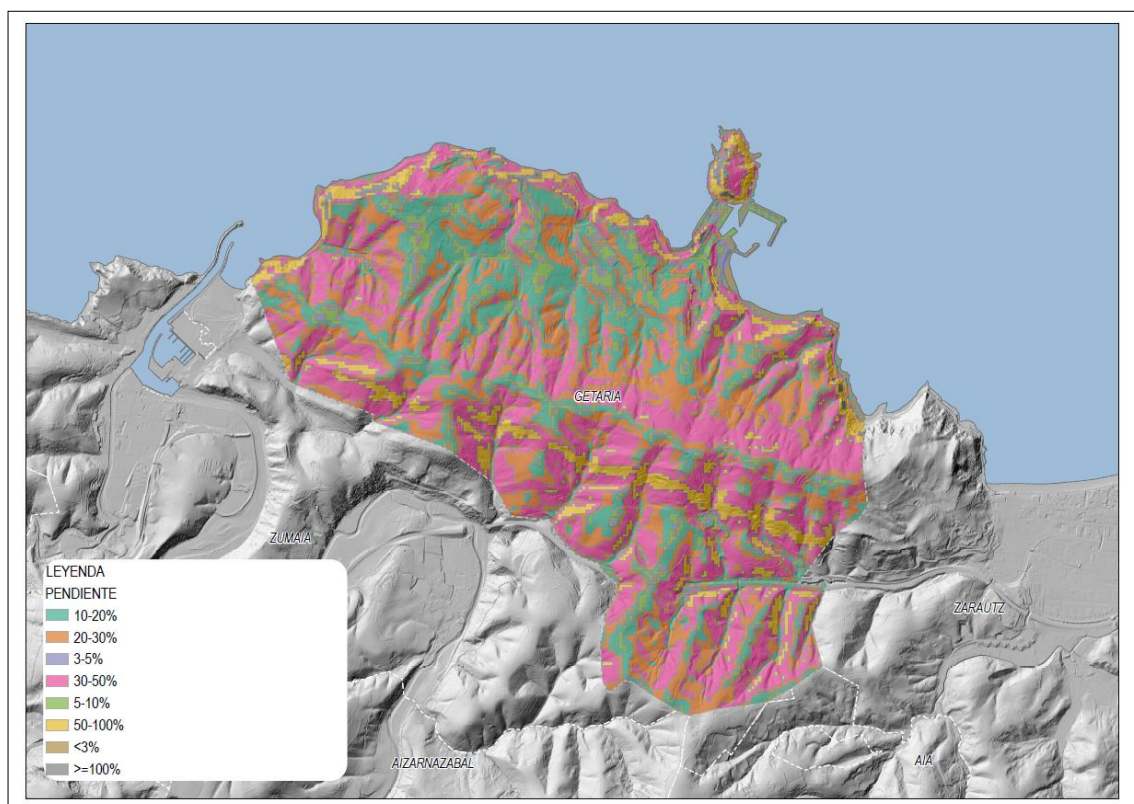

Iñurritzako estazioari buruzko klimograma. Iturria: Euskalmet.2024

VII.4.- Maldak

Getariako udalerrian, jarraian aurkezten den informazio grafikoaren arabera, malda nagusiak % 30 eta % 50 artekoak dira, eta, ondoren, % 20 eta % 30 artekoak.

Malda handienak kostaldeko aurrealdean eta ipar-ekialdetik hego-ekialdera doan muino-katearen hegoaldean daude.

Malda-mapa. Iturria: GeoEuskadi.

Proportzionalki, taula honetan zehazten da zer ordezkaritza duten udalerriko malda-tarteek:

PENDIENTE	% DE LA SUPERFICIE DEL MUNICIPIO
>=100%	0,47
50-100%	9,3
30-50%	35,3
20-30%	27,9
10-20%	18,7
5-10%	5,8
3-5%	1,35
<3%	1,13

VII.5.- Geologia eta geomorfologia. Interes geologikoko lekuak.

Ikuspegi geologikotik, Getariako udal-mugartea Pirinioen mendebaldeko mendietan dago, euskal-kantauriar arroaren barruan, eta, zehazki, Euskal Arkuaren mendebaldeko adarrean, WNW-ESE jarraibide nagusiekin. Udalerria kokatzen den koadrantean azaleratzen diren materialak San Sebastian unitatekoak dira, Oiz Unitatea inguratzen duen unitate autoktono erlatiboa osatzen duena. Unitate horretan Cenomaniensetik Behe Eozenora bitarteko materialak sartzen dira.

Multzoa markatzen duen egitura tektonikoa Pagoetako zamalkadura da, adierazitako bi unitateen (Donostia eta Oiz) arteko eskualde-muga osatzen duena, nahiz eta aztergai den eremuan muga hori zamalkatze horri eragiten dion alderantzizko faila batek ezartzen duen. Ikuspegi estratigrafikotik, eremuan azaleratzen diren materialak, kuaternarioa izan ezik, Aptiense eta Beheko Eozenoaren artean daude, eta Orogenia Alpetarraren tektonikak eragiten die.

Udalerraren zatirik handienean hirugarren sektoreko materialak dira nagusi, nahiz eta udalerraren hego-ekialdeko koadrantean Goi Kretazeoko materialak agertu. Material tertziarioak Flysh tertziario bati dagozkio. Flysh hori hareharriz eta lutitaz (Eozenoa) osatuta dago gehienbat, eta hainbat tarte bereiz daitezke hareharria/lutita proportzioaren arabera.

Horrela, kostaldeko zerrendarekin paraleloan dagoen zerrenda zabal batean (Getariako hirigunea eta San Prudentzio auzoa hartzen ditu), azaleratzen diren materialak hareharrien eta lutiten alternantzia bati dagozkio, eta lehenengoak dira nagusi (% 70). Hareharrizko geruzak izaten dira, oro har nahiko ahaltsuak (5 metrora arte), eta ale tamaina dute, batzuetan harea lodira iristen dena. Banku indartsuetan amalgamazioak, higadura- eta betetze-fenomenoak, ertz bigunak eta ur-ihesen ondoriozko egitura sedimentario ugari ikus daitezke.

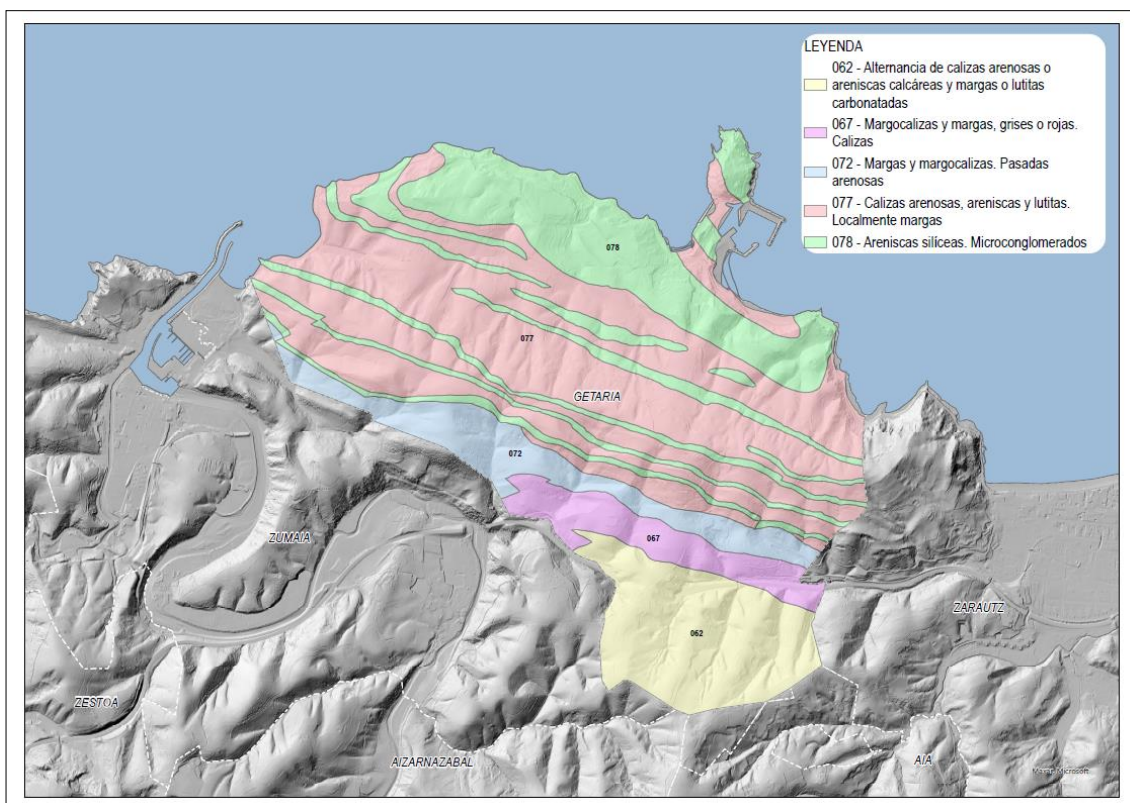
Jarraian, udalerraren hegoaldeko mugaraino ia luzatzen den zerrenda zabal batean ere, material nagusiak lutitak eta hareharriak dira, lutitak hareharrien gainetik nagusitzen dira, eta hareharrizko eta mikrokonglomeratuzko maila handiak tartekatzen ditu alboko jarraitutasun nahikoarekin, nahiz eta, oro har, potentzia eta ale-tamaina galtzen ari diren hego-ekialdetik ipar-mendebaldera. Ereku horri udal-mugartearen erdialdeko zerrenda dei dakiokiena dagokio, eta haren altitude handieneko kotak barne hartzen ditu.

Udalerriaren hego-ekialdeko koadrantean, aurreko zerrendetik paraleloan, material tertziarioak ere badaude, baina, kasu honetan, Paleozenokoak. Gehienak noizbehinkako hareazko tartekatzeak dituzten tuparriak eta tuparri-kareharriak dira, eta trantsizioko flysch delakoa osatzen dute. Tonu gris argiko kareharri mikritikoak dira, tuparriak eta kareharri grisak. Maila karbonatatuak ijezketa paraleloak izaten dituzte, eta noizean behin karga-deformazioak.

Era berean, eta aurrekoaren hegoaldean zerrenda estu gisa, kareharrizko tuparriak eta kareharriak daude, 30 cm inguruko bankuetan geruzatuta eta mikrofauna ugariarekin. Oro har, izokin-arrosa tonuak dira nagusi. Azkenik, eta udalerriaren hegoaldeko muturrean, material kretazikoak azaleratzen dira.

Lehenik eta behin, tuparri-zerrenda bat, tuparri-kareharriz eta kareharri tuparritsuz osatutako zerrenda bat, 200 m-ko guztizko potentzia duena eta oinarritantz hareharrizko mailak tartekatzen dituen, eta, bigarrenik, kareharrizko flysch detritikoa izenekoa, pikor fin-oso fineko tuparri, tuparri-kareharri eta kareharri hareatsuen alternantzia flyschoid bati dagokiona, zeinen mailak pixkanaka gutxitzen baitira hormatik sabaira, bai lodieran, bai ugaritasun erlatiboan. Campanense-Maastrichtiense adin-tartea da.

Jarraian, GeoEuskadin lortutako irudia erantsi da, aurretik egindako deskribapena grafikoki adierazten duena.

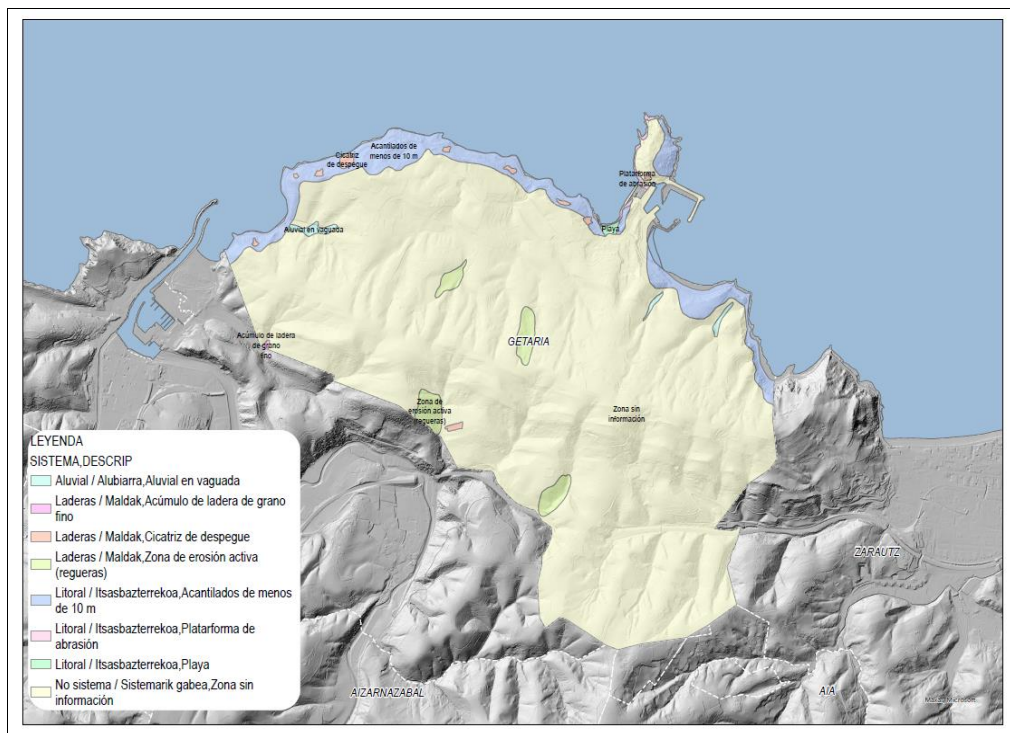
Litología. Iturria: GeoEuskadi.

Proportzionalki, deskribatutako unitate litologikoez udalerrian duten ordezkartza erantsitako taulan zehazten da:

LITOLOGÍA	% DE LA SUPERFICIE MUNICIPAL
Alternancia de calizas arenosas o areniscas calcáreas y margas o lutitas carbonatadas.	13,6
Margocalizas y margas grises o rojas. Calizas.	6
Margas y Margocalizas. Pasadas arenosas.	8,6
Calizas arenosas, areniscas y lutitas. Localmente margas.	44,6
Areniscas silíceas. Microconglomerados.	27,2

Ikuspegi geomorfologikotik, Getariako udal-mugartearen zatirik handiena "Mazelak" izeneko sistema morfodinamikokoa da. Sistema hori muinoek eta mendiek osatzen dute, eta bi eremu bereizgarri ditu: mazelak berak eta forma bereziak jasotzen dituzten azalerak, hala nola sorbaldakoak, mazelako eskailera-buruak eta abar. Iparraldean, "Itsasertza" Sistema dago irudikatuta, eta, neurri txikiagoan, lurralde osoan, "Alubiala" sistema (ikus erantsitako taula). Horietan guztietan, nabarmentzekoak dira ondoren grafiatzen eta zehazten diren unitateak eta elementuak.

SISTEMA MORFODINÁMICO	% DE LA SUPERFICIE MUNICIPAL
Litoral	7,4
Laderas	92,20
Aluvial	0,4

Getariako formazio geomorfologikoak. Iturria: GeoEuskadi.

"Mazelak" sisteman:

Higadura aktiboko eremuak (1,9Ha): batez ere koherentzia txikiko litologiei lotutako eremu txikiak dira, ia landaredirik ez duten hegaletan jariatze-urek ildoak edo erretenak eragiten dituztenean. Eremu horien adibideak Amuginetxeberri erreken isurialdeko hegaletan edo San Prudentzioko Etxeberri kalearen inguruetan ikus daitezke. Horrelako eremuetan, jakina, lurzorua galtzeko arriskua dago.

Mendi-hegal finen metaketak: izen horren pean biltzen dira mendi-hegaletan dauden ale fineko kolubiak, Getariaren kasuan, adibidez, Karakas erreken ibilguaren inguruan bereizten direnak.

"Itsasertza" sisteman:

Itsaslabarrak: udalerriko kostaldeko zerrenda osoa hartzen du, Zumaiarekiko mugatik (mendebaldetik) Zarauzko mugaraino (ekialdetik).

Hondartzak: Gaztetape eta Malkorbe.

Urradura-plataforma (zabalgunea): atal honetan Getariako Saguaren mendebaldeko muga sartzen da.

Aireratzeko orbainak eta askatutako masak: oso azalera txikiko eremuak dira, sakabanatuta eta kostaldean isolatuta daudenak, itsaslabarrei lotuta. Getariako saguaren mendebaldean baino ez daude.

Alubioi-sisteman:

Alubioi-deposituak: oso gutxi daude udalerrian, eta, adibidez, Orroaga, Iturritxiki eta Ubide errekekin batera daude kokatuta.

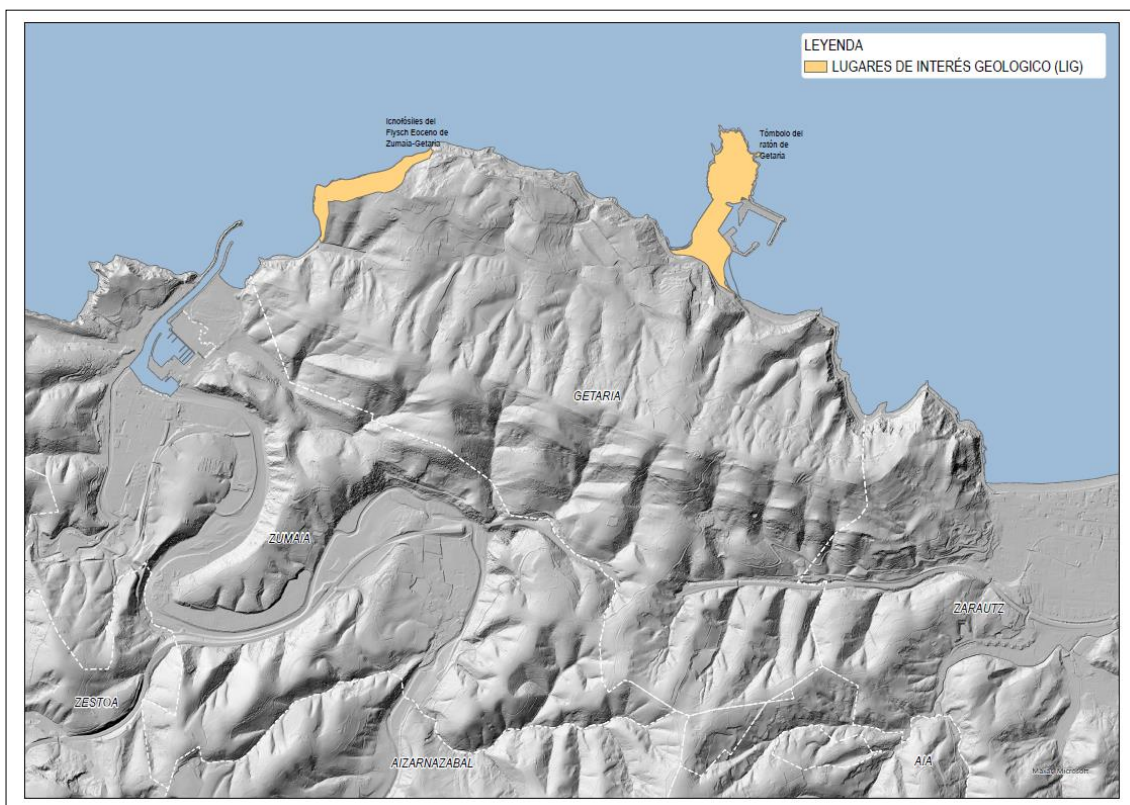
Interes Geologikoko Lekuen (IGL) Inbentarioa 2014ko ekainaren 26ko Aginduaren bidez onartutako «Euskal Autonomia Erkidegoko 2020rako Geodibertsitate Estrategia» egiteko oinarri gisa sortu zen, eta, besteak beste, interes geologikoko lekuak antolamendu-tresnetan sartzeari proposatu zen, babestu beharreko elementu gisa, haien kontserbazioa eta babesa ziurtatzeko gidalerroak ezarriz. Getariako udalerrian bi GIL daude, eta hauek dira (ikus erantsitako irudia):

- 85. IGL: Getariako Saguaren Tonboloa, interes geomorfologikokoa. Getariako sagu ezaguna morfologia apetatsua da, itsasoak higadura diferentzialaren bidez landua Flysch Eoceno hareatsuaren materialen gainean. Penintsularen muturra hareharrizko banku eta limolita indartsuek osatzen dute; istmoan, berriz, material lutikoenak eta higagarrienak dira nagusi. Denboraleetan, kordoi mehe hori urez estalita geratzen zen, eta, beraz, egitura artifizial bat eraiki behar izan da, portuko arrantza-jarduerarekin lotutako pabiloi batzuk kokatzeko.

Saguaren forma irudiaren "gorputza" eta "burua" osatzen duten ondoz ondoko lautzeek eta mailakatuek ematen dute. Bi gainazal lautu horiek, segur aski, aurreko glaziar arteko garaietan itsasoaren higadurak eragindako suntsipen-maila banari dagozkio, itsasoaren maila egungo mailatik gora zegoenean. Goiko eraipen-maila gaur egungo kostaldeko lerroaren hegoaldean ere ikus daiteke, Askizu, San Prudentzio eta Eitzaga inguruetan.

135. IGL: Zumaia-Getariako flysch eozenoaren iknofosilak, interes paleontologikokoak (Askizu auzoa). Eozenoko flysch hareatsuak maila turbiditiko ugari ditu, eta orogenia alpetarraren konpresio-fase berri batek jalkitzen ditu. Mugimendu konpresibo horien ondorioz sortzen ari ziren erliebeen higadurak material siliziklastiko ugari sortzen zuen, flyscharen arrora zetorrena, zohikatz ugari, seriean igo ahala ugariagoak eta indartsuagoak (geruza batzuk 3 metrora iristen dira). Itzurun hondartzaren eta Marianton puntaren arteko material eozenoetan aztarna fosil ugari ikus daitezke (ichnofosilak), arroko itsas hondoetan jarduera biologikoaren azarnak direnak.

Deskribatutako GILEk 39,9 ha hartzen dituzte guztira udalerrian (udalerriaren % 3,66).

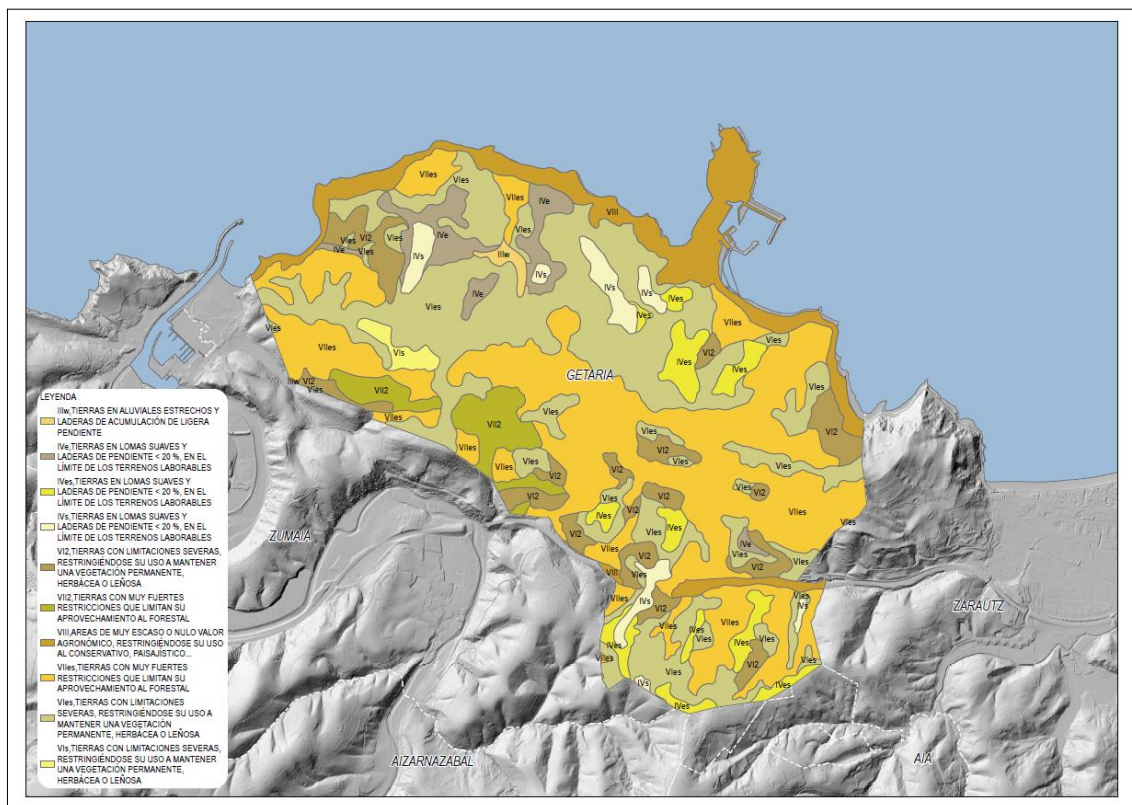
Lugares de Interés Geológico. Fuente: GeoEuskadi

VII.6.- Lurzoruak.

Ikuspegi edafologikotik, Getariako Udal Mugarteak lurzoru-aniztasun handia biltzen du, desberdintasun topografikoen ondorioz sortuak, bereziki malden ondorioz, bai eta aniztasun litologikoaren ondorioz ere, eta, aurreko faktoreari lotuta, dauden lurzoru-motak definitzen dituzten ezaugarri kimikoak eta testuralak sortzen ditu.

Udalerrian nagusi diren lurzoruak, FAO-Unesco.1974 Lurzoruaren Sailkapen Sistemaren arabera, aldapa eutrikoak dira, maldak edo propietate kimikoek eragindako mugak dituztenak, bai eta Kanbisol distrikoa/Kanbisol humikoa elkarketa ere, malda-mugekin.

Gainera, bereizi egin behar dira ibai-sistemari lotutako lurzoruak, nekazaritza-lurzoru onenak osatzen dituztenak, baina oso urriak dira Getarian, eta, nolanahi ere, udalerritik igarotzen diren jariatze edo erreka txikien goi-ibarreko eremuekin lotuta daude; hegoaldean, Urolaren eskuineko ertzaren eta Iñurritza ibaiaren ezkerreko ertzaren adarrekin lotuta, eta iparraldean, zuzenean Kantauri itsasora isurtzen duten ibilgu txikiekin lotuta. Gipuzkoako Foru Aldundiko orduko Nekazaritza eta Arrantza Sailak argitaratutako "Gipuzkoako Mota Agrologikoen Mapa" lanaren arabera (1990), udalerrian dauden klase agrologikoak honako hauek dira eta horien ezaugarri nagusiak laburbiltzen dira (ikusi erantsitako irudia):

Mota agrologikoak Getariako udalerrian. Iturria: GFA

IIIw: Lurzoru emankorrak dira, eta metatze-eremuekin bat egiten dute, bai alubialekin, bai kolubialekin. Lurzoru nahiko sakonak ere badira, 65 cm-tik gorako lodierakoak. IIIw azpimotak hidromorfia moderatuko arazoak ditu, malda leuna eta drainadura eskasa duelako. Udalerraren % 0,5ean bakarrik agertzen dira, adibidez, Azti eta Karakas erreken goi-ibarrean.

IVs, IVe eta IV: IV. klasea muga iraunkorrak dituzten lurzoruek osatzen dute, eta horien ekoizpen-ahalmena nabarmen murrizten da. s, e eta es azpiklaseetako lurrek malda diferentzialak dituzte, lehenengoaren inklinazio leunaren eta gainerako bien % 12ra eta % 20ra bitarteko maldak dituztenak. Azpiklasea eta lurzoru sakonenak biltzen ditu; izan ere, mazela ahurren eta ibarbide estuen beheko aldeetan daude. Bertan, lodiera desberdineko kolubioiak jarri dira, eta, askotan, sakoneran dauden aldi baterako geruza freatikoeekin, euri handiko aldien ondoren bakarrik igotzen direnak. IV. klasea udalerraren % 11,70ean dago, eta Askizu, San Prudentzio, Meaga, Igarategi poligonoa eta abarretan dago.

VI, VI eta VI2: Lurzoru horiek ezin dira erabili nekazaritzarako, ekoizpen-ahalmena galtzeko arrisku larria dagoelako, baina landaredi iraunkorrari, belarkarari edo zurezkoari eusteko erabil daitezke. Materia organikoaren maila handiak dituzte azaleko horizontean, eta pH-a pixka bat azidoa da. s azpiklaseak aurkezten diren maldak definitzen ditu, leunak dira lehenengo kasuan, eta % 20 eta % 30 artekoak bigarrenean. Muturreko kasua VI2 azpimotakoak dira, eta horien maldak % 30etik gorakoak dira; ondorioz, lurzoruak oso ahulak dira. Mota horretako lurzoruak udalerriaren % 40,4an daude.

VII eta VII2: Mota honetan sartzen diren lursailek muga iraunkorrak eta larriak dituzte, eta, beraz, baso-lurzorutzat hartzen dira. Erliebe irregularreko eta malkartsuko eremuak hartzen dituzte, eta asko garbitzen dira. Hala, gezatuta geratzen dira, eta azidotasan handiagoa dute. Azpiklaseen eta 2ren arteko aldea bigarrenak duen aldapa handienari dagokio, % 50etik gorakoa. Mota horretako lurzoruak udalerriaren % 38,1ean daude.

VIII: Mota hori udalerriaren % 9,3an agertzen da, eta ekoizpenik gabeko edo agronomia-xedeetarako erabilera mugatuko lur guztiak hartzen ditu. Eremu horren barruan, hiri- eta industria-eremuak nabarmentzen dira, baita harkaitz-azaleratzeak ere, hala nola itsaslabarrak eta, neurri txikiagoan, lurrazaleko urak eta zaborteak, hala nola Altutzakoa.

VII.7.- Lurrazaleko eta lurpeko hidrologia

Getariako udal-mugartea unitate hidrologiko banatan sartuta dago: Urola UH eta Oria UH, biak ere Kantauri Ekialdeko Demarkaziokoak.

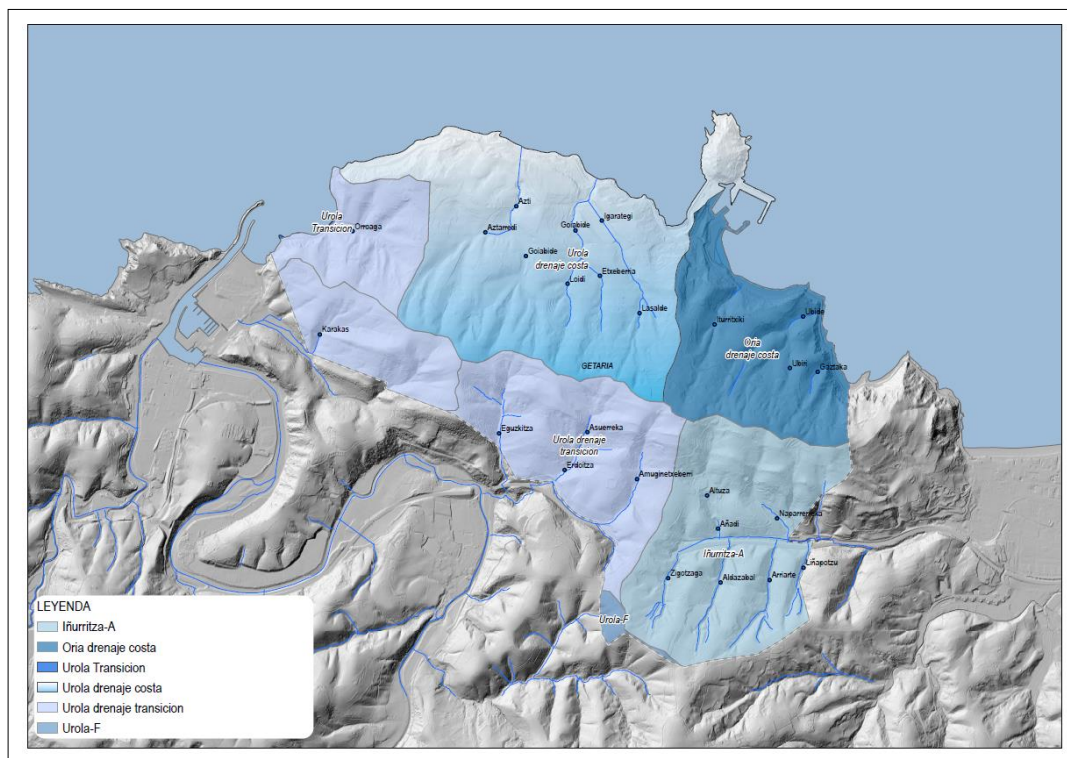
Era berean, indarrean dagoen Plan Hidrologikoan³ jasotako ur-masen identifikazioaren eta mugaketaren arabera, udalerriak lau ur-masa biltzen ditu aipatutako lehen unitate hidrologikoaren barruan (Urola-Kostaldeko Drainatzea, Urola-Trantsizioko Drainatzea, Urola Trantsizioa eta Urola-F), eta beste bi bigarrenean (Oria-Kostaldeko Drainatzea eta Iñurritza-A).

Udalerriaren barruan dauden eta ur-masa horien barruan sartzen diren ur-ibilguak erantsitako taulan zerrendatzen dira (ikus erantsitako irudia):

MASA DE AGUA	CURSOS DE AGUA	CABECERAS
UROLA DRENAJE COSTA	Azti (Lg: 708m)	Aztarredi
	Igarategi (Lg: 1.456m)	Loidi, Etxebarria
	Tributarios margen derecha	
	Lasalde (Lg: 381m)	
ORIA DRENAJE COSTA	Gaztaka (Lg: 316m)	
	Ubide (Lg: 315m)	
	Iturritxiki (Lg: 110m)	
UROLA TRANSICIÓN	Orroaga (Lg: 337m)	
UROLA DRENAJE	Karakas (Tributaria de la regata Santiyo.	

³ Kantauri Ekialdeko Demarkazio Hidrografikoaren Espainiako zatiko Plan Hidrologikoa 2022-2027 (indarrean).

TRANSICIÓN	Lg: 645m)	
	Mako (Lg:1.597m)	
	Tributarios margen derecha	
	Eguzkitza (Lg: 844m)	
	Erdoitza o Asuerreka (Lg: 347m)	
	Amuginetxeberri (Lg: 286m)	
IÑURRITZA-A	Igerain (Lg: 3.823m)	
	Tributarios margen izda.	
	Añadi (Lg:156m)	
	Nappererreka (Lg: 378m)	
	Tributarios margen derecha	
	Zigotzaga (Lg: 425m)	Nacimiento Igerain
	Aldazabal (Lg: 633 m)	
	Arriarte (Lg: 568m)	
	Liñapotzu (Lg: 348m)	
UROLA- F	-	

Ur-masak eta errekek Getariako udal-mugartean. Iturria: GeoEuskadi.

Oro har, Getariako ibai-sarea oso mugatua da, eta, oro har, euri-uretatik sortzen diren eta kuaternarioko material garrantzitsurik ez duten jariatze-urak dira. Batzuetan, itsaslabarretan uharrak sortzeko gai dira, kostaldean drainatzen dutenen kasuan.

Uren kalitateari dagokionez, Iñurritza-A ur-masak estazio bat du URAk garatutako uren egoera kontrolatzeko sarearen barruan, eta, hala badagokio, 2023an egoera kimiko "ona", egoera ekologiko "moderatua" eta egoera global "txarragoa" ditu. Udalerrian dauden gainerako ur-masek ez dute sare horretan kontrol-estaziorik, azkenean urak biltzen dituztenetatik harago, hala nola Matxixako-Getaria edo Getaria-Higer kostaldeko ur-masak, zeinen egoera kimikoa eta ekologikoa "Ona" baita bi kasuetan, eta berdin egoera globalari dagokionez. Urola Trantsizioko masan jasotako Urola-Drainadura Trantsizioko masaren kasuan, E-U8 estazioak (Zumaia Trenbidearen Zubia) 2023an jasotako azken horren datuak honako hauek dira: egoera kimiko "ona", egoera ekologiko "ona" eta egoera global "ona". Getariako hiriguneari eta San Prudentzio gunearen zati txiki bati dagozkien hondakin-urak Sanantonpeko HUAn tratatzen dira (6.360 biz-eq), eta Getariako portuko dikean isurtzen ditu kostaldera.

Indarrean dagoen Kantauri Ekialdeko Demarkazioko Plan Hidrologikoaren (2022-2027) lurpeko ur-masen mugaketaren arabera, Getariako udalerria «Kostaldeko katea/Goi Kretazeoa» ren jabari hidrogeologikoaren barruan dago, eta, zehazki, «Zumaia-Irun» ur-masan, zeinak urtean 41,10 Hm³-ko baliabide hidrikoak baititu.

Era berean, udalerriaren iparraldean, kostaldeko kate horren mendebaldeko sektorea deritzona dago (ikus erantsitako irudia), EAEko Interes Hidrogeologikoko Eremu baten parte dena.

Sektore horren birkarga azaleratzeetan eroritako prezipitazioa infiltratzen dator, bai eta iragazkortasun gutxien duten eremuetatik datorren gainazaleko jariatze-ura infiltratzen ere.

Deskarga ur-puntu ugariaren bidez eta modu lausoan egiten da, erreken ibilgura. Era berean, zuzeneko hainbat deskarga daude itsasora, hala nola San Prudentzio dolinaren drainatzea, prezipitazio handiko uneetan itsasoan uhertasun handiko puntu bat sortzen duena.

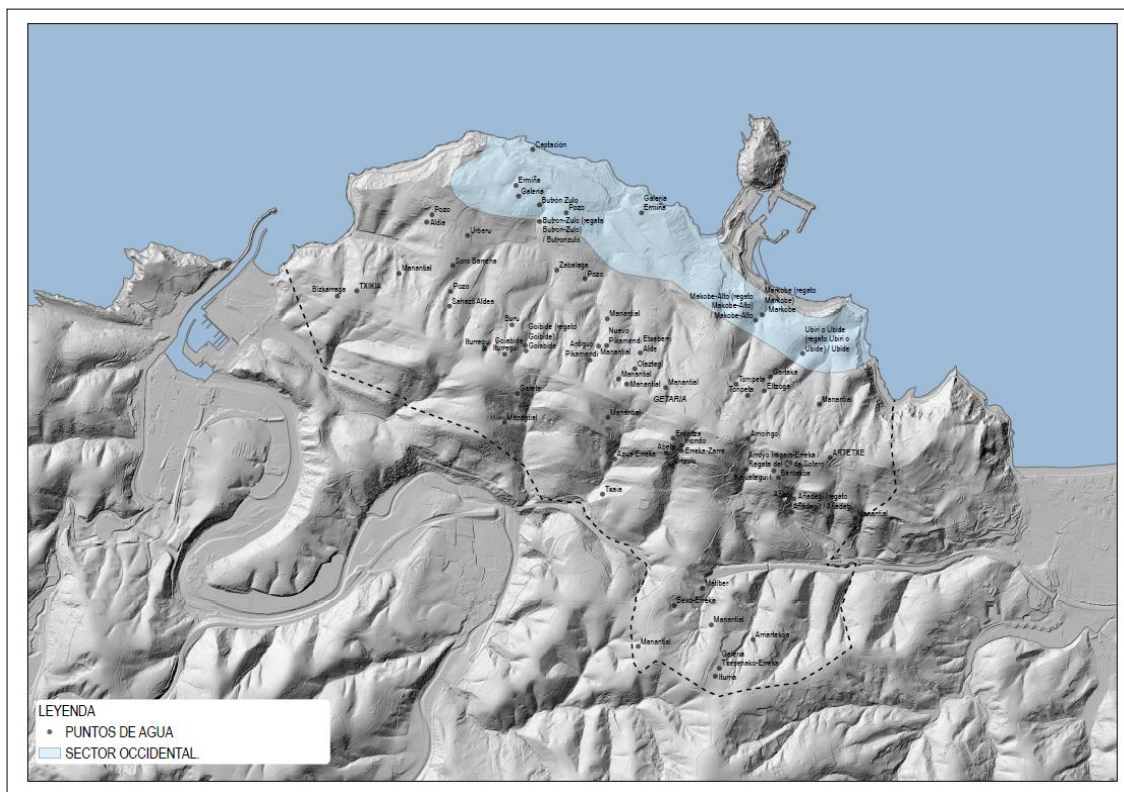
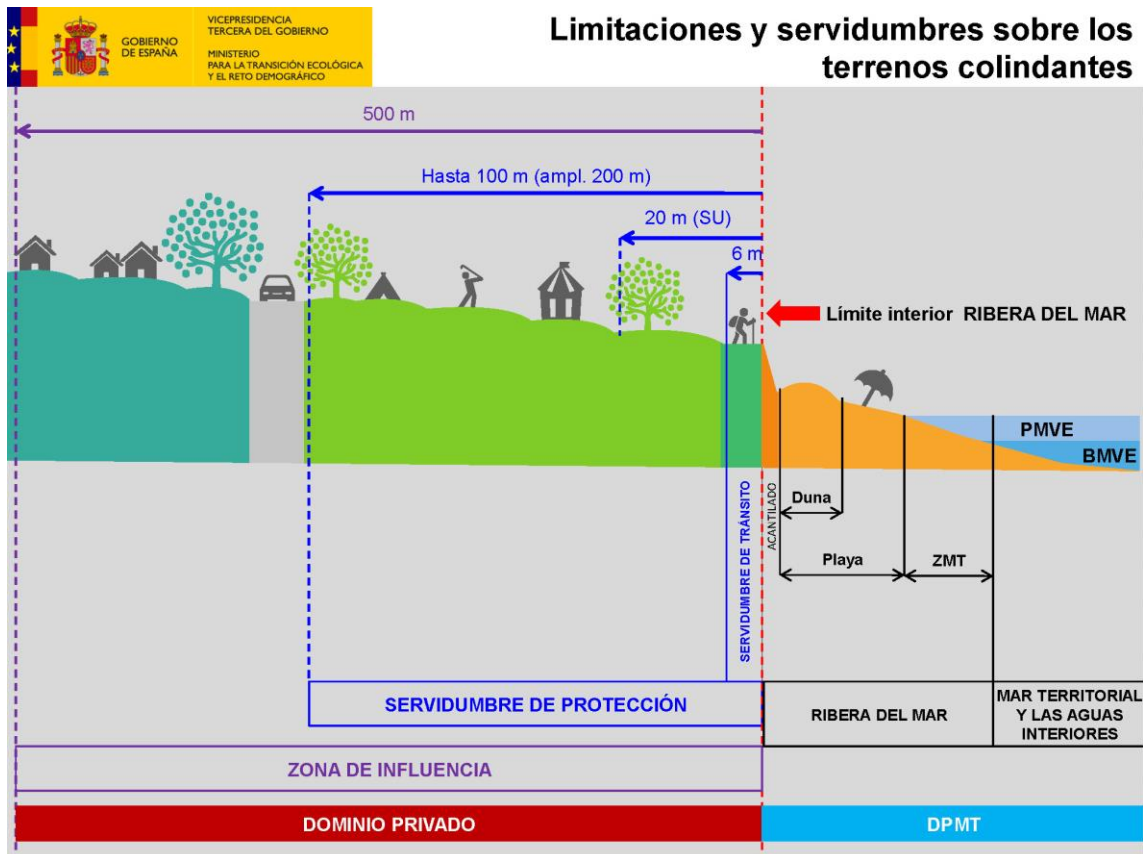
Sektore honetako baliabide hidriko zenbatetsiak 2,6 Hm³/urte dira.

Udalerrian 65 ur-punturaino⁴ daude errolatuta, eta erantsitako irudian adierazi dira. Lan honen 2. eranskinean jasotako zerrenda batean definitu dira horien ezaugarri nagusiak.

Azkenik, atal honetan adierazten da Getariako itsaso eta lehorraren arteko jabari publikoaren mugaketa 1988az geroztik onartuta dagoela, urtarrilaren 14ko ministro-aginduen bidez. Agindu horretan, itsaso eta lehorraren arteko jabari publikoaren lerroa, itsasertza eta babes-zortasuneko eremua definitu ziren.

Hurrengo grafikoan ikus daiteke.

⁴ Agencia Vasca del Agua-URA.

Getariako kostaldeko katearen eta ur-puntuen mendebaldeko sektorea. Iturria: GeoEuskadi

VII.8.- Batasunaren intereseko landaredia eta habitatak

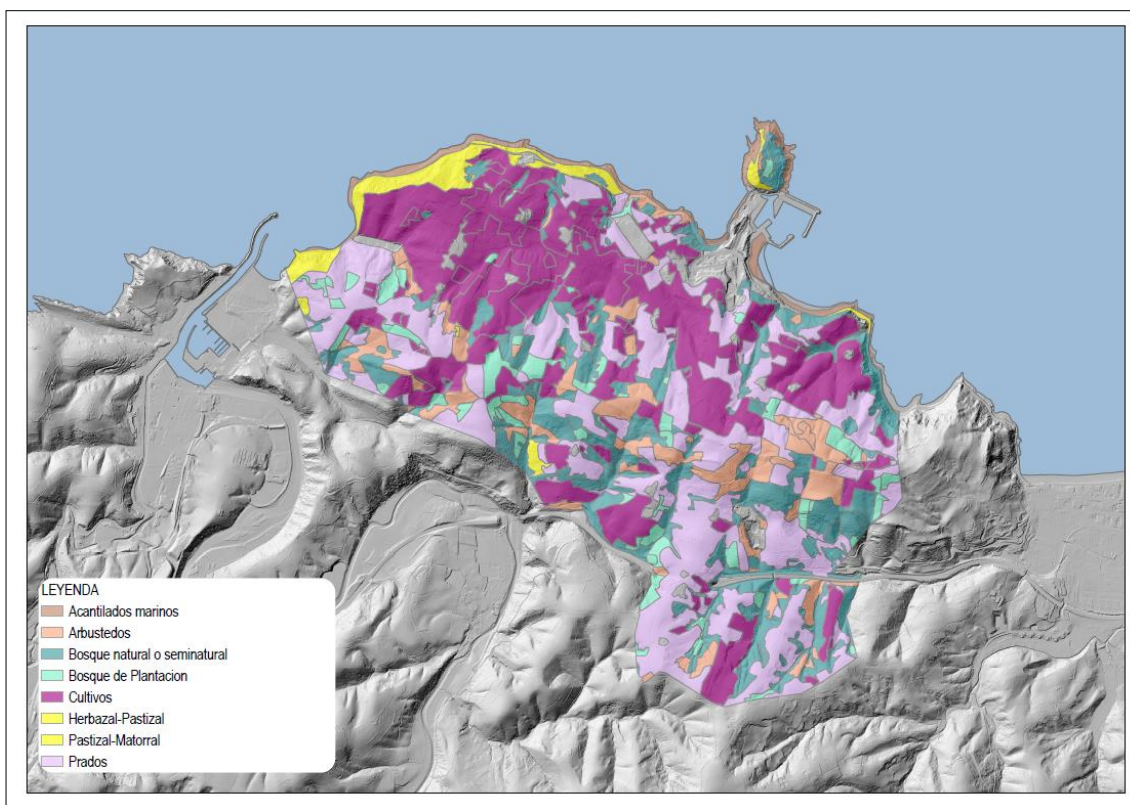
Landarediaren eta, azken batean, Getariako udalerriko lurzoruaren erabileren azterketa – eremu artifizializatuak izan ezik – egiteko, EAEko 2024ko Baso Inbentarioari dagokion kartografia eta dagozkion egiaztapen-lanak erabili dira.

Getarian, landaredi potentziala haritzaren serie kolino-montana kantabroeskalduna azidofiloa da (*Quercus robur*): Tamo communis-Querceto roboris sigmetum. Serie hau sesil-hosto aurikulatuko (*Quercus robur*) haritz-baso trinko bati dagokio bere etapa helduan edo serie-buruan. Bertan haritz hibridoren batek parte har dezake, eta, salbuespen gisa, eta lurraldearen altitudearen arabera, pagoren batek (*Fagus sylvatica*), batez ere menditar kantabroeskalduna seriearen altitudearen arabera eremu ekotonikoetan (*Saxifraga hirsutae*- Fageto sigmentum) eta pagoak eta zukuak (*Ulmus glabra*) ekotonoetan, harizti misto fresatu mesofisitikoetan (*Polysticho setiferi*- Fraxineto excelsioris sigmetum). Hariztiaren ertzetan, batez ere lurzoruaren hezetan gehigarria metatzen ez duten gailur-lerro edo hegaletarantz, *Pteridium aquilinum* iratzeak, erratz beltzak (*Cytisus scoparius*) eta toxuak (*Ulex europaeus*) daude, eta horiek orla nahiko itxiko komunitate azidofiloak osatzen dituzte (*Ulici europea*-*Cytisum scopari*).

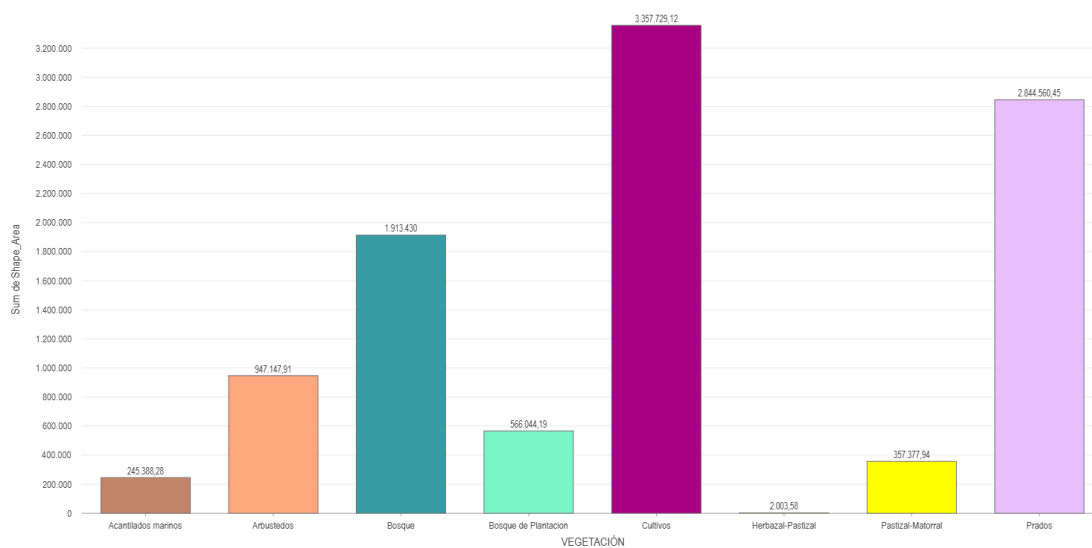
Seriearen optimotik urrunen dauden ordezkapen-etapetan, suaren eta artzaintzaren ekintza konbinatuaren bidez sortu eta mantentzen diren, lehenik eta behin *Brachypodium rupestre* espeziearen larre gogorrak agertzen dira, eta, ondoren, lurzoru degradatu eta azidotuenetan, txilardiak agertzen dira, *Erica vagans*, *Enea ciliaris*, *Calluna vulgaris*, *Agrostis curtisii*, *Ulex europaeus*, *Daboecia cantabrica* eta abarrek osatuak.

Aitzitik, eta estai muinotarreko biotopo xerofiloetan, hala nola kareharizko mendi-hegal malkartsuetan, gailurretan, erretenetan, haitzarteetan eta abarretan, landaredi potentzial gisa arte hibridoaren (*Quercus ilex*) Lauro nobilis-Querceto ilicis sigmetum muino kantabroeskalduna seriea agertzen da. Serie hau tamaina ertaineko baso nahiko trinko bati dagokio helduaroan. Bertan, *Quercus ilex*, *Quercus x ambigua* (*Quercus ilex rotundifolia*) eta *Laurus nobilis* zuhaitzak dira nagusi. Zuhaitz horien azpian zuhaixka eta liana ugari daude, sartze zaileko egitura bat osatuz, hala nola *Rhamnus alaternus*, *Rosa sempervirens*, *Smilax aspera*, *Arbutus unedo*, *Ligustrum vulgare*, *Hedera helix*, eta abar. Terra fuskoa eta rendzine gutxi-asko emetsuak ohiko lurzoruak dira, non ongoskolilima hezeko artadi horiek baitaude. Nolanahi ere, horien optimoa bat dator euri gutxien egiten duten eremuekin eta eremu gutxienekin.

Landare-paisaia "potentzial" hori oso desberdina da gaur egun Getarian; izan ere, nabarmen aldatu da, bai denboran, bai espazioan, gizakiak eta hark garatu dituen jarduerak eraginda. Hala, batetik, hiri- eta industria-hazkundearen ondorioz, eta, batez ere, nekazaritza eta abeltzaintzako jarduerak areagotzearen ondorioz, eta, bereziki, mahastien laborantzaren ondorioz, landare-paisaia horren zati handi bat modu itzulezinean galdu edo eraldatu da. Gaur egun, laboreak dira udalerriko unitaterik zabalena, eta, ondoren, belardiak eta baso naturalak edo erdinaturalak daude, erantsitako irudian ikus daitekeen bezala.

Getariako udal-mugartean dagoen landaredia (2024). Iturria: GeoEuskadi.

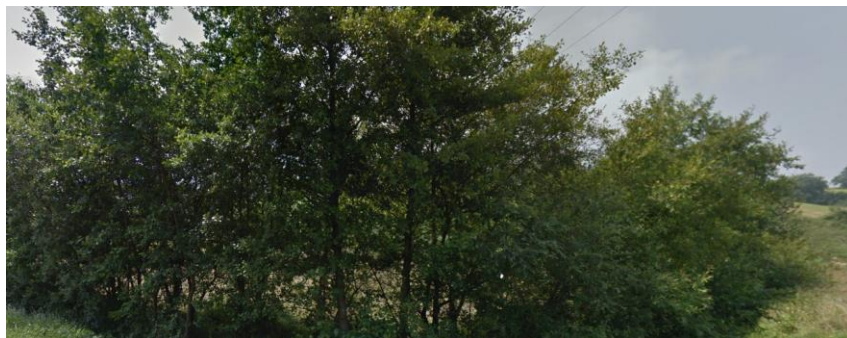
la labore gehienak Ondarribi Zuri mahats-mahastiak dira (335,7 ha-ko azalera dute herrian), txakolina ekoizteko. Baratzeak⁵ eta fruta-arbolen landaketak ere horiei atxikita daude, baina oso azalera mugatuan. Horietan sagarrondoak, intxaurreondoak eta gereziendoak dira nagusi, eta gaztainondoak eta hurritzak ere badaude. EUSTATEk emandako datuen arabera, 2020an⁶, Getarian 262 ha nekazaritza-ustiategi bati atxikita zeuden; horietatik 12 belarki-laboreei zegozkien (familia-baratzeak barne), 14 fruta-arbolei eta 235 mahastiei. Gainerako hektarea «Landutako beste lur batzuk» epigrafean sartuta zegoen.

⁵ Horietako batzuk oso esanguratsuak dira, hala nola Askizuko Alikante baserrikoak edo San Prudentzioko Loidi baserrikoak.

⁶ EAEko nekazaritza-errola 10 urtean behin egiten da.

Getariako paisaian, belardien jatorria jatorrizko basoaren aurretiazko mozketen edo basosuteen ondoriozko artifizializazioa da; ondoren, belarjaleek basoetan izandako eraginaren ondorioz, egonkortu egin ziren. Getarian 284,4 Ha betetzen dituzten sega-belardien erabilera zuzenean lotuta dago ganaduarekin, neguan zuzenean aprobetxatzen duen bakarra baita. Hagin-belardiak, aldiz, guadaña sartzen ez den eta animaliek aprobetxatzen dituzten belardiak dira, eta horrek eragina du haien ezaugarrietan, etengabe zapaltzen, simaurtzen eta abar direlako. Getarian, dauden nekazaritza-ustiategiei lotutako belardi ugari daude, eta Askizu eta Meaga auzoetan daudenak nabarmentzen dira, duten tamainagatik. EUSTATEk emandako datuen arabera, 2020an, Getarian, erroladatutako nekazaritza-ustiatagietako abelburuek zerrenda honi erantzuten zioten: 646 behi, 817 ardi, 25 ahuntz, 205 txerri, 14 zaldi, 10 untxi ama eta 18 erlauntz.

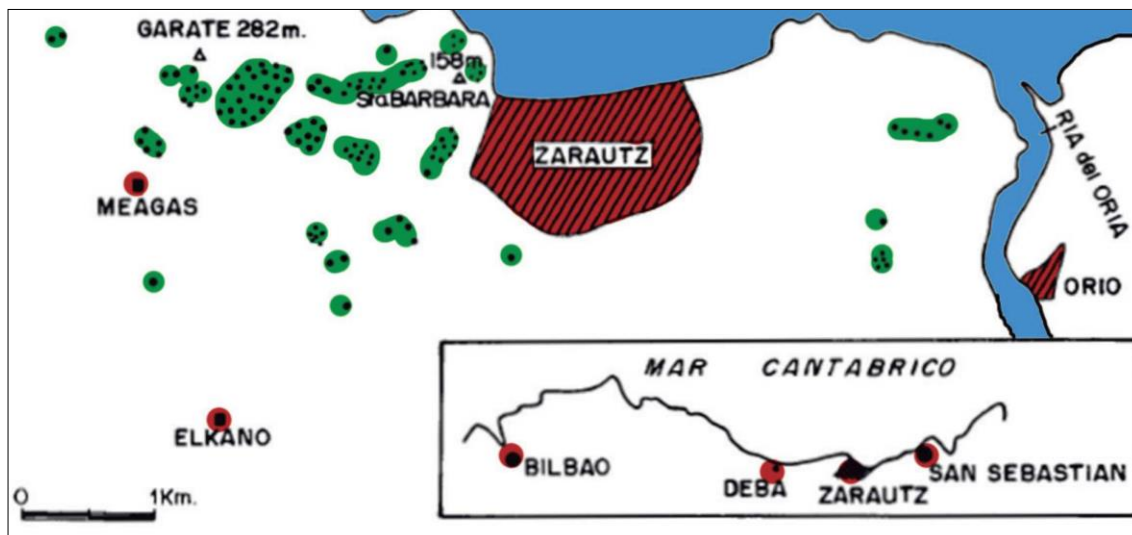
Baso naturalei dagokienez, udalerrian nagusi da baso misto atlantikoa (129,2 ha). Baso horietan, haritzaz (*Quercus robur*) gain, haltza (*Alnus glutinosa*) ere badago ur-ibilguen ertzen ondoan (ikus Aztierrekan hartutako irudi erantsia), gaztainondoa (*Castanea sativa*), urkia (*Betula celtibéri*), lizarra (*Fraxinus excelsior*) eta abar.

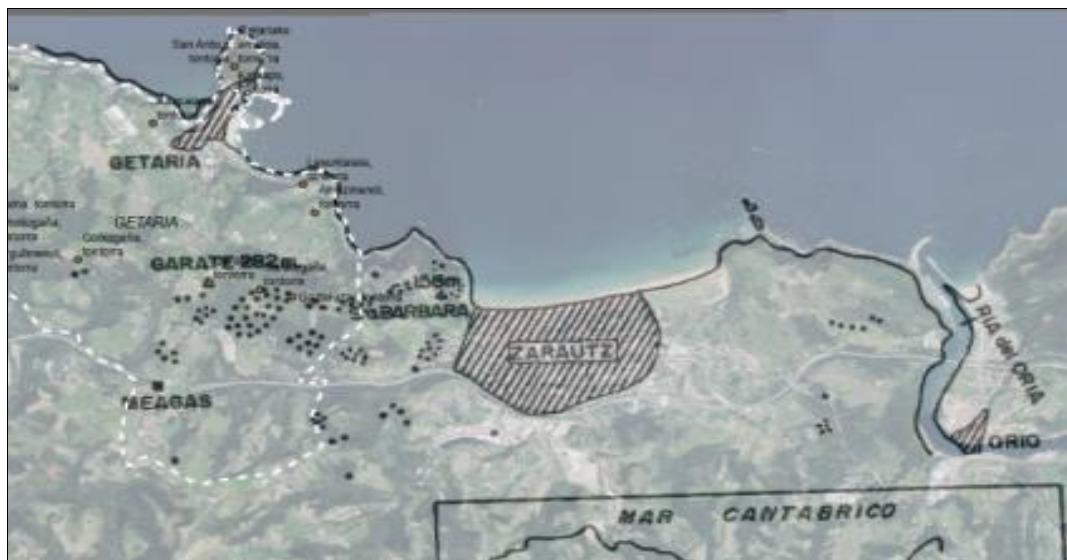
Getarian *Quercus robur* nagusi den baso azidofiloak ere bizi dira (14,8 ha), batez ere Meagan daudenak, zehazki AP-8 autobidearen ezkerreko ibarbideetan (Behobia-Bilbo norabidean) edo *Quercus pyrenaica* espezieko zuhaitzi txikietan (ameztia), hala nola Karakas errearen inguruetan dagoen Cº Gárate eta *Quercus pubescens* (haritz pubescente) ibaien ondoan dagoena, 3.193 m² eta 2,5 Ha okupatuz, hurrenez hurren. Oro har, udalerriaren hegoaldeko erdian dauden hariztiak ez dute Eitzaga eta San Prudentzio auzoetako hariztiak bezain kontserbazio-egoera ona, ziurrenik lurraldeko sektore horretan baso-landaketak ohikoagoak izan direlako, eta horiek mozteak eta beste lan batzuek landare-komunitate horri eragin diotelako.

Baso naturalen barruan, halaber, arte erreliktoa (*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia*) Getarian bizi da 14 tseletan, eta 45,3 ha-ko azalera hartzen du. Nabarmentzekoa da Eitzaga auzoaren iparraldeko zerrendan edo Goikogaña eta Garategaña hegoaldeko hegalean dauden artadiak, non artelatzarekin batera baitaude Kajuategi kalearen inguruko eremu banatan. Artelatza herriko beste leku batzuetan ere ikusi da sakabanatuta (ikus erantsitako irudia). Espezie mehatxatuen EAEko katalogoan sartutako espezie mehatxatua da, «Bakana» kategoriarekin. Kostaldetik gertu dauden mendi-hegaletan eta barrualdeko amildegi babestuetan egon ohi da, lur hareatsuetan. Espeziearentzako arriskurik handiena habitata galtzeak edo aldatzeak eragiten du.

"Artelatza (*Quercus suber* L) Euskal Autonomia Erkidegoan". Salaberria Monfort, M.R eta Lizaur, Xabier (1988): "... Getaria-Aia-Zarautz eremuan unada ugari, ale isolatuak eta zuhaitzen bat daude, hogeitaz km2-ko lurralde batean banatuta eta puntu askotan sakabanatuta; guztira mila ale baino gehiago daude zuhaitz helduen eta gazteen artean. Enklabe horietako batzuetan, berez ugaltzen direla ikusi dugu; horietako askotan, gaur egun, ez da gizakiaren eskua hautematen. Arrazoi horiengatik uste dugu artelatzak area. Hala ere, bat gatoz JOVET & DUPIArekin (1969): gizonak zeregin garrantzitsua izan du espeziearen egungo banaketan.

Artelatzen banaketa Getaria-Aia-Zarautz ardatzean (berdez). Iturria: Artelatza (*Quercus suber* L) Euskal Autonomia Erkidegoan. Salaberria Monfort M.R eta Lizaur, Xabier.

11.a irudia oinarri georrefrentziatu batera eramatea. Iturria: Propioa.

Baso-landaketak, batez ere *Pinus radiata*, *Pinus pinaster*, *Chamecyparis lawsoniana* edo *Sequoia sempervirens* espezieek osatutako koniferoenak, ez dira oso adierazgarriak udalerrian, eta sakabanatuta daude udalerrian.

Hostozabalen baso-landaketak ere badaude, bai iraunkorrak bai galkorrak (*Eucalyptus globulus*, *Quercus rubra*, *Fagus sylvatica*, etab.), eta horien artean deigarria da sasiakazia inbaditzailearen (*Robinia pseudoacacia*) kokapena, dauden lurzatietan, bere izaerarekin bat ez datorrenean, hala nola Askizuren Gure Ametsa zentroaren ondoan (taberna). Zuhaixkei dagokienez, lurraldean, funtsean, txilardi atlantikoak daude (kasu askotan, mahasti batzuek ordezkatu zituzten), bai eta *Erica vagans* espezieko kostaldeko txilardia ere (itsaslabarren goiko zerrendak hartzen ditu, lurzorua dagoen lekuetan) (ikus Batasunaren intereseko habitatetan sartutako informazio gehiago), Getariako Saguaren adierazpiderik onena erakutsiz. Iratzedi atlantikoak tamaina handiko teselak ere hartzen ditu Garatemendiaren hegoaldeko magalean, Gazteluzarren edo Aldazabalen.

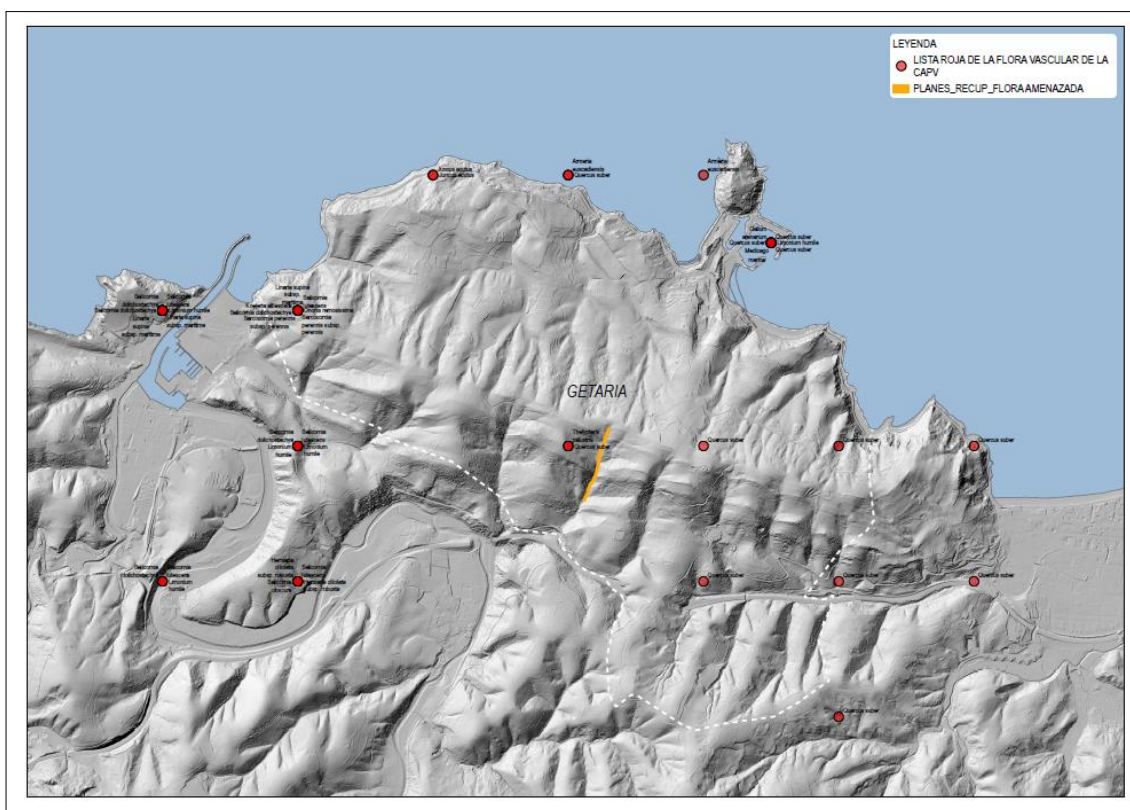
Itsaslabarretako landaredia hainbat bandak ordezkatzeko dute: itsaslabarraren oinarritzko aldetik (olatuaren eraginak ez du aukerarik ematen landare baskularrak dituen landare-komunitaterik garatzeko) olatuaren zipriztinak iristen diren eremu harritsuetaraino (landaredi halokasmoitikoa du, landare-estaldura txikiarekin); izan ere, landareak arrailetan eta eremu babestuenetan baino ezin dira sustraitu, horietan lurra pilatu baitaiteke. Itsas mihilua (*Crithmum maritimum*) eta itsas lautada (*Plantago marítima*) *Spergularia rupicola* eta *Desmazeria marina* ageri dira. Era berean, talde honetan *Armeria euscadiensis* espeziearen aleren bat aurki daiteke. Espezie hori endemikoa da, eta "kaltebera" gisa katalogatuta dago Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan (167/1996 Dekretua, uztailaren 9koa, Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Zerrenda arautzen duena), bai eta hura eguneratzen duen ondorengo araudia ere.

Aurreko landaredi-bandaren gainetik, murriztu egiten da olatuaren eta gazitasunaren eragin mekanikoa, eta aukera ematen du lurzorua metatzeko eta landare-estaldura nahiko jarraitua eta espezie aniztasun handiagokoa eratzeko. Hain esposizio txikia duen komunitate honetan, nagusiki belar-soropil formako formazioak daude, eta *Festuca rubra* subsp. *pruinosa* graminnea da horren bereizgarria, belardi aerohalofiloak osatuz (gatz- eta bentosa-eremuetakoak). Espezie honen ondoan beste espezie halofito batzuk daude. Landaredi-banda horretan, *Armeria euscadiensis* espeziea da optimoa. Era berean, ugariak dira *Crithmum maritimum* eta itsas plantago espezieak edo tanarizeak, neurri handiagoan edo txikiagoan nabarmentzen direnak. Azkenik, lurzoru sakonagoak dituen zerrenda bat hartzen du, baina haizeak oraindik indartsuak dira eta ur gaziaren zipriztinen eragina oraindik sentikorra da. Hala, lehen aipatutako kostaldeko txilardia garatzen da. Landaredi-unitate horiek nahiko aldatuta daude Getarian, N-634 errepidearen eta haren ezpona artifizialen, egonkortze-pantailen eta abarren presentziari esker, itsasertzeko ertz osoan zehar, eta San Anton mendiko itsaslabarrak dira adierazgarrienak.

VEGETACIÓN 2024	% DE LA SUPERFICIE DEL MUNICIPIO
Cultivos	30,8
Prados	26,1
Bosques naturales	17,5
Arbustados	8,7
Bosques de	5,2
Pastizal-matorral	2,3
Acantilados	1,94
Superf.	7,46

Arriskuan dagoen florari dagokionez, Getariako udalerrian hainbat aipamen egiten dira EAEko Landaredi Baskularraren Zerrenda Gorrian (ikus grafikoa eta erantsitako taula); izan ere, zerrenda horrek Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan (aurrerantzean, EMEK) sartuta dagoen eta «Galtzeko arriskuan» kategoria duen espezie bat berreskuratzeko eremu bat du, hau da, *Thelypteris palustris*, iratze biziak. Horien habitata lezkadiak, ihidiak eta istildutako lurzorua dituzten haltzadiak dira, eta Asuerrekan mugatuta dago (ikus erantsitako irudia). Aipatutako katalogoan kategoria bera dute *Limonium humile*, *Galium arenarium* eta *Medicago marina* espezieek, eta San Anton mendian daude.

FLORA INCLUIDA EN LA LISTA ROJA DE LA FLORA VASCULAR DE LA CAPV	
	ESTADO DE PROTECCIÓN en el CVEA
<i>Limonium humile</i>	En Peligro de Extinción
<i>Thelypteris palustris</i>	En Peligro de Extinción
<i>Galium arenarium</i>	En Peligro de Extinción
<i>Medicago marina</i>	En Peligro de Extinción
<i>Armeria euscadiensis</i>	Vulnerable
<i>Quercus suber</i>	Rara
<i>Juncus acutus</i>	Rara

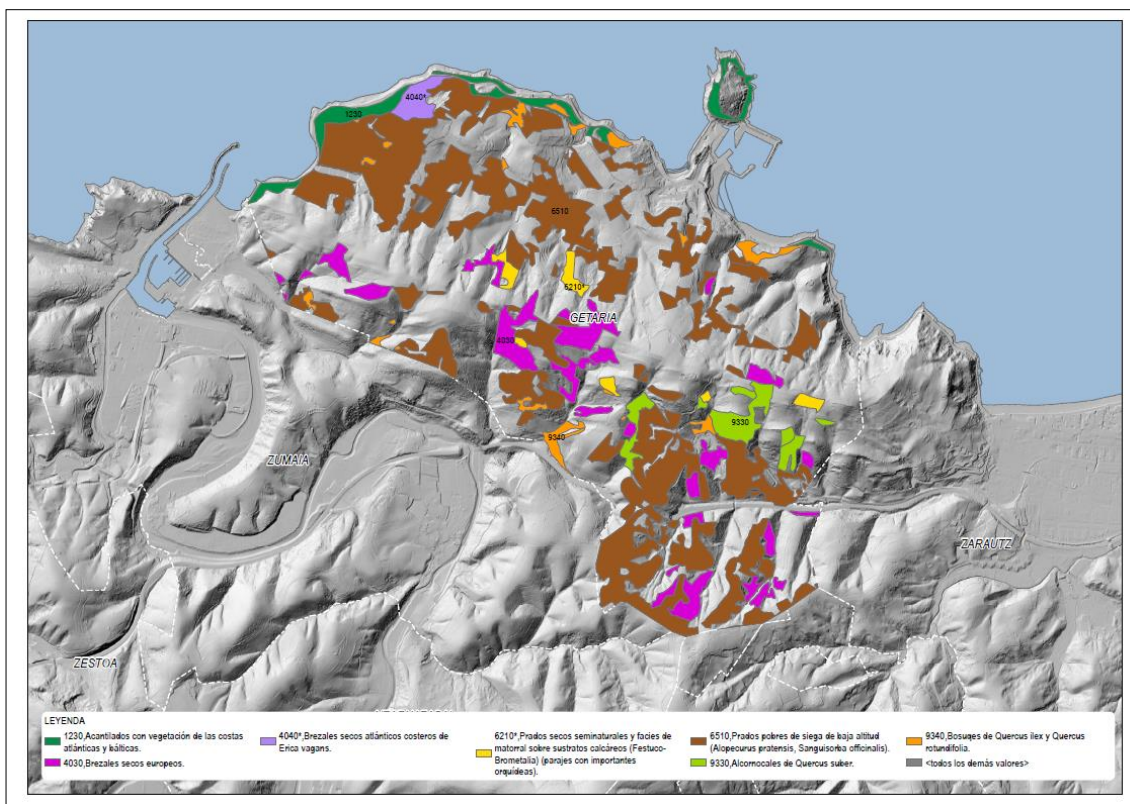
EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorria eta *Thelypteris palustris* espeziea berreskuratzeko eremua. Iturria: GeoEuskadi.

Batasunaren intereseko habitatak, Habitategi buruzko Zuzentzarauak (92/43/EE) honela definitzen ditu: Batasunaren intereseko habitat natural motak dira eremu natural eta erdinaturalak, lehorrekoak edo uretakoak, EBko estatu kideen Europako lurraldean:

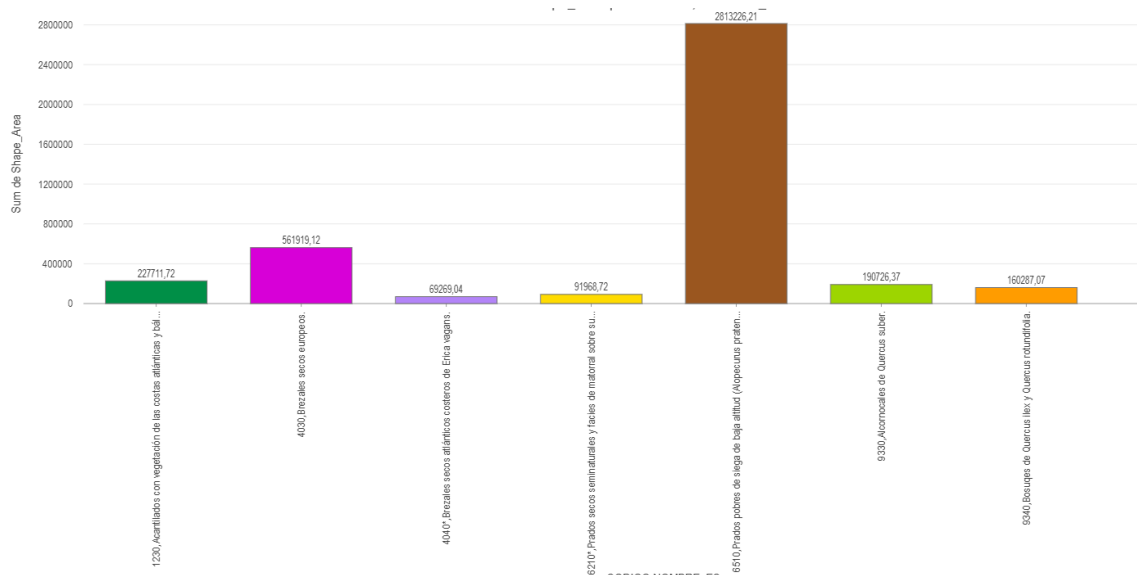
- beren banaketa-eremu naturalean desagertzeko arriskuan daude, edo banaketa naturaleko eremu txikia dute, atzera egin dutelako edo berez mugatua delako, edo
- Europar Batasuneko eskualde biogeografiko baten edo batzuen adibide adierazgarriak dira.

Horien artean, Zuzentzarauak lehentasunezkoztat jotzen ditu Europar Batasunaren lurraldean desagertzeko mehatxupean dauden habitat naturalak, baldin eta horiek kontserbatzea EBren erantzukizun berezia bada.

Getariako udal-mugartean dauden Batasunaren Intereseko Habitategi (aurrerantz, BIH) 411,5 ha-ko azalera hartzen dute guztira (udalerriaren % 37,7), 2019ko kartografiaren arabera (ikusirik erantsitako irudia). 7 habitat desberdin daude bertan (ikusirik erantsitako grafikoa), eta hedadura handienekoak 6510 habitata dira, «Altitude baxuko sega-belardi pobreak (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)» eta 4030 habitata «Txilardi lehor europarrak». Gainera, lehentasunezko bi habitat daude: 4040* habitata, «*Erica vagans* espezieko kostaldeko txilardi lehor atlantikoak», eta 6210* habitata, «Belardi lehor erdinaturalak eta kare-substratuen gaineko sastrakadi-faziesak (*Festuco-Brometalia*) (orkidea garrantzitsuak dituzten parajeak)».

Batasunaren intereseko habitatak (2019). Iturria: GeoEuskadi.

4040* kodea duen habitatak («Erica vagans espezieko kostaldeko txilardi lehorra») itsaslabarren goiko zerrendak hartzen ditu, lurzorua dagoen lekuetan, baina haizeak handiak dira eta ur gaziaren zipritzinen eragina oraindik ere nabaria da. Tamaina txikiko zuhaixka-formazioak hartzen ditu, Erica vagans, Calluna vulgaris, Erica cinerea, Genista hispanica subsp. occidentalis eta oma espezieek osatuak, Smilax aspera espeziearekin batera. Armeria euscadiensis endemismoa egon daiteke zerrenda horietan. Lehen aipatu bezala, espezie hori Getariako udalerrian dago, bereziki San Anton mendian, eta "kaltebera" gisa katalogatuta dago Espezie Mehatxatuen EAeko Katalogoan. Habitat horrek 6,9 ha hartzen ditu udalerrian, eta kontserbazio-egoera, «Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauen arabeko txostena. 2019-2024 ", " Kaskarra-Txarra "da.

6210* habitatak ("Belardi lehor erdinaturalak eta kare-substratuetako faziesak (Festuco Brometalia)") 9,1 Ha hartzen ditu erreferentziako udalerrian. Habitat hori osatzen dute, alde batetik, estepa-belardiek edo subkontinentalek (Festucetalia valesiaca) eta, bestetik, eskualde ozeanikoagoetako eta submediterraneoetako belardiek (Brometalia erecti); azken kasu horretan, bereizketa bat egiten da Xerobromion belardi primarioen eta Mesobromi eta Bromus erectus espezieetako belardi sekundarioen (erdinaturalak) artean; azken horiek orkidea flora aberatsa dute.

Habitat horiek gutxiago erabiltzen dira sastraka termofiloak garatzen eta finkatzen segidaren azken etapan, orla termofiloko landarediaren tarteko etapa batekin (Trifolio-Geranietea). "Orkidea bikainak dituzten inguruak" soilik jotzen dira lehentasunezko habitatzat. «Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauek arabiar txostena. 2019-2024 ", " desegokia "da.

1230 kodeko habitata, «Atlantikoko eta Baltikoko kostaldeetako landaredia duten itsaslabarrak», bat dator itsaslabarretako landarediari buruz aurreko paragrafoetan egindako deskribapenarekin. «Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauek arabiar txostena. 2019-2024 ", " Desegokia-Desegokia "da.

4030 kodeko habitata ("Txilardi lehor europarrak") sastrakadiak dira, eta klima euritsuko eskualdeetan (onbroklima, azpihezetik hiperhezera) jartzen dira lurzoru azidoetan, bai substratuaren izaera silizeoagatik, bai euriak lurzorua garbitu eta deskaltzifikatzeagatik. EAEko isurialde atlantikoan oso hedatuta daude, landaredi muinotar eta menditarreko solairuetan. Altitude baxuetan eta ertainetan, otakak (*Ulex europaeus* eta *U. gallii*) gehitu ohi zaizkie txilarri nagusiei. «Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauek arabiar txostena. 2019-2024 ", " desegokia "da.

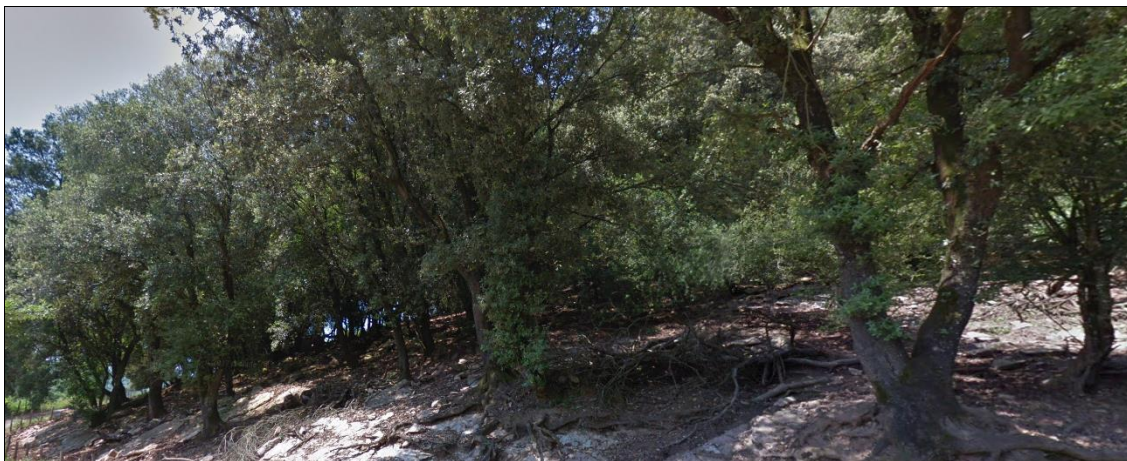
6510 kodeko habitata, «Altitude baxuko sega-belardi pobreak (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)», oso habitat arrunta da gure lurralde historikoan, eta Arrhenatherion eta *Brachypodio-Centaureion nemoralis* aliantzetako sega-belardiak biltzen ditu, espezetan aberatsak, ongarritze apaleko lurzoruetan. Belardi zabal horiek lore ugari dituzte, eta urtean behin edo bitan segatzen dira, inoiz ez gramineoen loraldia eta kontserbazio-egoera baino lehen, "Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauek arabiar txostena. 2019-2024 ", " aldekoa "da.

9330 habitata EAEko kostaldeko artelatza osatzen du. Artelatza estai muinotar eta baxuan dago, onbroklima hezearekin, baita hiperhezearekin ere. Klima atlantikoaren ontasuna eta itsasotik gertu dauden muinoetako egutera bilatzen ditu habitat horrek. Baso horiek lurzoru silizeoetatik garatutako lurzoru azidoen gainean daude, eta aldeztu aurretik deskribatu dira.

«Naturaren egoera Euskadin. EBko hegaztiei eta habitatei eta geodibertsitateari buruzko zuzentarauek arabiar txostena. 2019-2024 ", " Kaskarra-Txarra "da.

Azkenik, 9340 kodeko habitata, «*Quercus ilex* eta *Quercus rotundifolia* basoak», lehen ere zuhaitz txiki, zuhaixka eta liana mediterraneoan oihane oparoa zuten artadiak dagokie, askotan laurifolioak, hala nola *Laurus nobilis*, *Rhamnus alaternus*, *Arbutus unedo*, *Phillyrea media*, *Rosa sempervirens*, *Rubia peregrina*, *Smilax aspera* eta *Hedera helix*. Ikus Eguzkitza kalearen iparraldean dagoen artadiaren argazkia.

CODIGO	NOMBRE HÁBITAT	ÁREA (m2)
1230	Acantilados con vegetación de las costas atlánticas y bálticas.	227.711,72
4030	Brezales secos europeos.	561.919,12
4040*	Brezales secos atlánticos costeros de <i>Erica vagans</i> .	69.269,04
6210*	Prados secos seminaturales y facies de matorral sobre sustratos calcáreos (Festuco-Brometalia) (parajes con importantes orquideas).	91.968,72
6510	Prados pobres de siega de baja altitud (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>).	2.813.226,21
9330	Alcornocales de <i>Quercus suber</i> .	190.726,37
9340	Bosques de <i>Quercus ilex</i> y <i>Quercus rotundifolia</i> .	160.287,07

VII.9.- Biotopoak eta fauna mehatxatua

Getarian, izaera eurosiberiarreko fauna-multzo bat dago, non baso hostoerorkor atlantikoko eta komunitate subserialeko eta ordezkapen artifizialeko espezieak nagusitzen diren (laboreak eta landaketak, batez ere). Getariako udal-mugartea hartzen duen 30TWN69 laukian (10 x 10 km, alde batetik), "EAEko ornodunen azterketa" (Aranzadi) lanaren arabera, deigarria da detektatutako anfibio-espezieen eta narrastien eta hegaztien kopuru txikia; hala ere, azken horiei dagokienez, belatz handiak (*Falco peregrinus*) habia egiten du.

Mikromamiferoei dagokienez, muxar grisa (glis glis) nabarmentzen da, eta ugaztun handiei dagokienez, EAEn oso ohikoak diren espezieak daudela egiaztatu da. Fauna horrek biotopo hauek erabiltzen ditu udalerrian:

Landazabal atlantikoa: lurraldearen egitura gizatiartu horren izaera ekotonalak ornodunetan aberatsak diren komunitateak finkatzea ahalbidetzen du. Alde batetik, kalitate handieneko ugaztunen eta baso-hegaztien espezieak galtzen dira, eta maila handieneko geruza trofikoak sinplifikatzen dira. Baina ingurumen-aniztasunak berak errazten du espazio horien bereizgarri den fauna aberatsa egotea. Ondorioz, lurreko ornodunak, talde taxonomikoa edozein dela ere, ugariak dira landazabalean.

Itsaslabarrak: udalerriko kostaldean izaera geologiko desberdineko itsaslabarrak daude, lur-zerrenda estu bat hartzen dutenak. Faunari dagokionez, biotopo horren ezaugarri nagusia malda handiak dira, askotan horma bertikalez osatuak, eta dibertsitate txikiko fauna ornoduna soilik har dezakete, baina nitxoaren espazio-osagaian oso espezializatua. Biotopo horren garrantzia estuarioetan eta kostaldeko itsas ingurunean bizi-zikloaren gainerako zatia garatzen duten hegaztien habiak hartzen dituen substratua izatean datza.

Basoak: Herri horretan irauten duten baso mistoetan eta hariztietan, garai batean isurialde kantauriarreko zati handi bat bizi zen faunaren lekuko da. Oihanpearen ezaugarriek, landare-espezie ugariak, fauna-barietate handia ahalbidetzen dute, batez ere baso zabaletan. Hala ere, udalerrian dauden orban gehien azalera txikiak mugatu egiten du tamaina handieneko espezieen presentzia.

Baso-landaketak: Erabilitako landare-espezieen ezaugarriek eta laboreak ustiatzeko ohiko errutinek baso hostoerorkor helduaren fauna-komunitate tradizionalak ezartzea eragozten dute, eta populazioen aberastasun espezifiko eta dentsitatea nabarmen jaisten dira.

Txilardi, otadi eta iratzedi atlantikoko zakardiak: Zakardietako egitura irekiak, harrapakinak harrapatzen, ugaltzen eta tamaina txikiko zuhaixka-ingurunean babesten espezializatutako fauna egotea errazten badu ere, basoetako fauna tipikoa instalatzeko aukerak ezabatzen ditu, eta aberastasun espezifiko nabarmen murrizten du.

Artadi kantauriarra: Artadien morfologiari eta barne-egiturari eta haien zuhaixka-etapei esker, jatorrizko basoa eta landatutako basoa ordeztzeko espazio irekien komunitatea baino egituratuagoa dago, hau da, lehen mailako basoaren elementu bereizgarri gehiago ditu. Beraz, artadiko ornodunen komunitatea eremu degradatu horietakoa baino handiagoa dela ulertu behar da.

Udalerrian dagoen fauna mehatxatua ezagutzeko, Euskadiko DEAk emandako kartografia tematikoko datuak erabili dira, eta, ondoren, zenbait egiaztapen egin dira. Horien arabera, Getariako udal-mugartea barne hartzen duen 30TWN69 laukian (10 x 10 km, alde batetik), Espezie Mehatxatuen Euskal Katalogoaren arabera "arraro" gisa katalogatuta dauden bost espezie daude, guztiak hegaztiak, hala nola belatz handia (*Falco peregrinus*), zuhaitz-belatza (*Falco subbuteo*), lezkari tordala (*Acrocephalus arundinaceus*), lezkari arrunta (*Acrocephalus scirpaceus*) eta ubarroi mottoduna (*Phalacrocorax aristoteli*); bi espezie "kaltebera" gisa katalogatuta daude [kroptero bat: *Geoffroy saguzarra* (*Yomoemtis arginatus*)].

Gainera, lauki horretan hamaika espezie gehiago daude, "Interes Berezia" kategoriarekin. Erantsitako zerrendan jasotzen dira.

NOMBRE	CVEA	Hábitat
<i>Corvus corax</i> (Cuervo)	De interés especial	Generalista.
<i>Dendrocopos minor</i> (Pico menor)	De interés especial	Bosques, bosque de ribera, etc.
<i>Falco peregrinus</i> (Halcón peregrino)	Rara	Roquedos.
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Carricerín)	En peligro de	Humedales.
<i>Cinclus cinclus</i> (Mirlo acuático)	De interés especial	Cursos fluviales.
<i>Falco subbuteo</i> (Alcotán europeo)	Rara	Bosque.
<i>Lacerta schreiberi</i> (Lagarto verdinegro)	De interés especial	Bosques, campiña, prados, etc.
<i>Acrocephalus arundinaceus</i> (Carricero tordal)	Rara	Humedales.
<i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Carricero común)	Rara	Humedales.
<i>Alcedo atthis</i> (Martín pescador)	De interés especial	Cursos fluviales.
<i>Circus cyaneus</i> (Aguilucho pálido)	De interés especial	Campiña, matorral.
<i>Eptesicus serotinus</i> (Murciélago hortelano)	De interés especial	Roquedos, bosques, edificios, etc.
<i>Caprimulgus europaeus</i> (Chotacabras gris)	De interés especial	Campiña, matorral.
<i>Myotis emarginatus</i> (Murciélago de Geoffroy)	Vulnerable	Cuevas.
<i>Phalacrocorax aristotelis</i> (Cormorán moñudo)	Rara	Tramos de costa rocosos.
<i>Charadrius dubius</i> (Chorlitejo chico)	Vulnerable	Cursos fluviales.
<i>Nyctalus leisleri</i> (Nóctulo menor)	De interés especial	Bosques, bosque de ribera, etc.
<i>Zamenis longissimus</i> (Culebra de Esculapio)	De interés especial	Bosques, campiña, etc.
<i>Jynx torquilla</i> (Torcecuello)	De interés especial	Bosques.

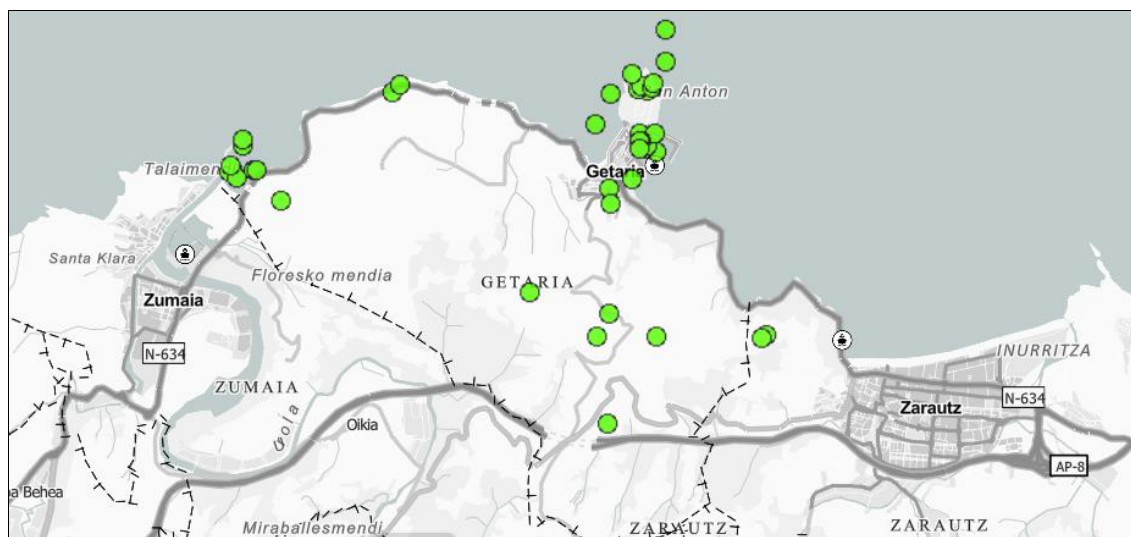
GeoEuskadin eskuragarri dagoen informazioaren arabera, Getariako udalerria ez dator bat onartutako kudeaketa-plana duten espezie mehatxatuen «interes bereziko eremu» batekin, baina bai Schreiber muskerraren (*Lacerta schreiberi*) «lehentasunezko banaketa-eremu»⁷ batekin. Eremu hori Gipuzkoako itsasertz osora eta belatz handira (*Falco peregrinus*) hedatzen da, eta udalerrian «puntu sentikor distortsionatu»⁸ bat ere grafiatzen da, ubarroi mottodunarentzat bezala (*Phalacrocorax aristotelis*).

Euskadiko Naturari buruzko Informazio Sistemaren (aurrerantzean, ENIS) informazioaren arabera, ubarroi mottoduna San Anton mendian ikusi da, baita belatz handia ere.

Jarraian, Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan sartuta dauden eta Getarian behatutako ENISen sartuta dauden fauna-espezieen zerrenda osoa jasotzen da:

⁷ "Interes Bereziko Eremuak" espezie jakin bat kontserbatzeko garrantzi berezia hartzen duten eremuak dira. Gainera, eragozpenak edo inpaktuak besterik ez dituzten eremuei erantzuten diete, eta espezie horiek leku horiek saihestea eragiten dute. Zonakatze hori espezie mehatxatuen Kudeaketa Planak garatu dituzten adituen taldeek eman dute.

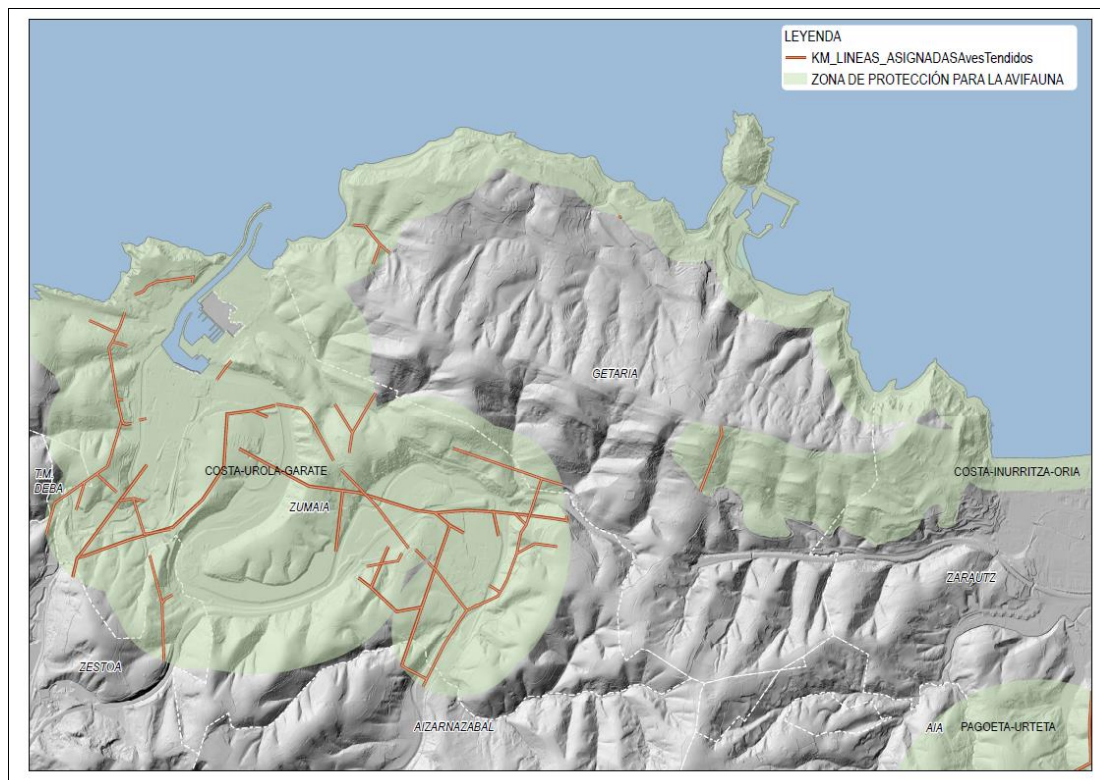
⁸ "Lehentasunezko Banaketa Zonak" espezie jakin baten kontserbaziorako habitat egokienak eta egoerarik onenean daudenak dira. Zonifikazio hori katalogatutako espezieen Kudeaketa Planetan egindako proposamenen ondorio da. Eusko Jaurlaritzako orduko Biodibertsitaterako eta Ingurumen Partaidetzarako Zuzendaritzak emandako informazioa.

EMEKn sartutako espezieei buruzko oharak. Iturriak: SINE

ESPECIES AMENAZADAS OBSERVADAS EN GETARIA (SINE)	
<i>Upupa epops</i> Linnaeus, 1758	<i>Circus cyaneus</i> (Linnaeus, 1766)
<i>Corvus corax</i> Linnaeus, 1758	<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Caretta caretta</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Dryobates minor</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Gelochelidon nilotica</i> (Gmelin, 1789)	<i>Phoenicurus phoenicurus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Chlidonias niger</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Saxicola rubetra</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Platalea leucorodia</i> Linnaeus, 1758	<i>Monticola solitarius</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Riparia riparia</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Phylloscopus trochilus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Zamenis longissimus</i> (Laurenti, 1768)	<i>Regulus regulus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Podiceps nigricollis</i> Brehm, 1831	<i>Hydrobates pelagicus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Caprimulgus europaeus</i> Linnaeus, 1758	<i>Actitis hypoleucos</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Cerambyx cerdo</i> Linnaeus, 1758	<i>Streptopelia turtur</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Milvus milvus</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Athene noctua</i> (Scopoli, 1769)
<i>Pandion haliaetus</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Burhinus oedicephalus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Jynx torquilla</i> Linnaeus, 1758	<i>Tachybaptus ruficollis</i> (Pallas, 1764)
<i>Larus fuscus</i> Linnaeus, 1758	<i>Ciconia nigra</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Falco columbarius</i> Linnaeus, 1758	<i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Falco peregrinus</i> Tunstall, 1771	<i>Asio flammeus</i> (Pontoppidan, 1763)
<i>Falco subbuteo</i> Linnaeus, 1758	<i>Alcedo atthis</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Neophron percnopterus</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Circus aeruginosus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Gyps fulvus</i> (Hablizl, 1783)	<i>Ficedula hypoleuca</i> (Pallas, 1764)
<i>Calidris alpina</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Ciconia ciconia</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Spinus spinus</i> (Linnaeus, 1758)	<i>Podiceps cristatus</i> (Linnaeus, 1758)
<i>Gulosus aristotelis</i> (Linnaeus, 1761)	

Bestalde, Getariako udalerria zati batean kokatzen da "Kosta-Urola-Gárate" (343,7 ha) hegaztien babes-eremuan eta linea elektrikoetan, zeinak partzialki eragiten baitio Getariako udalerriari; izan ere, egokitu gabeko goi-tentsioko bi linea daude, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuaren 2016ko maiatzaren 6ko Aginduan jasotakoak. Agindu horren bidez, arriskupean dauden hegazti-espezieen ugalketa, elikadura, sakabanatze eta kontzentrazioko lehentasunezko eremuak mugatzen dira eta abifaunaren babes-eremuak argitaratzen dira, non goi-tentsioko aireko linea elektrikoetan ez elektrokutatzeko edo talka ez egiteko neurriak aplikatuko baitira. Ikus erantsitako irudia.

Hegazti-fauna babesteko eremuak eta egokitu gabeko linea elektrikoak. Iturria: GeoEuskadi.

Atal hau amaitzeko, gehitu behar da udalerria ez datorrela bat EAEko Korridore Ekologikoen Sareko egiturazko ezein elementurekin (2005), eta, horri dagokionez, «Fragmentazio- eta konektibitate-indizeak Euskal Autonomia Erkidegoko biodibertsitate- eta paisaia-adierazlerako» (IKT.203) lanetik ateratako informazio gehigarri hau eman da: «... lurzorua erabileren erresistentzia-indizea deiturikoa maneiatzen duen lurralde baten konektibitate ekologikoak, baso-espezie «tipo» baten desplazamenduari dagokionez, 1etik 100era bitarteko balioa izan dezake. 1 balioak esan nahi du ahalik eta iragazkortasun handiena dagoela desplazamendu horrekin alderatuta, eta 100 balioak, berriz, txikiena. Mahastiek protagonismo nabarmena duten paisaietan, 60 "inguruko erresistentzia-balioa lortzen da, eta hori oso adierazgarria da faunaren mugimendurako ere.

VII.10.- Gune babestuak. Azpiegitura berdeak.

Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legea aplikatzearen ondoriozko naturagune babestuak, zeina kontserbazioaren, natura-ondarearen babesaren eta biodibertsitatearen arloko oinarritzko legeria baita, 3 kategoriatan banatzen dira:

Naturagune babestuak. Horiek honela sailkatzen dira: parkeak, natura-erreserbak, itsas eremu babestuak, natura-monumentuak eta paisaia babestuak.

Natura 2000 Sareko Naturagune Babestuak.

Nazioarteko tresnek babestutako eremuak. Espainiak parte hartzen duen nazioarteko hitzarmen eta akordioetan xedatutakoaren arabera formalki izendatutako naturagune guztiekin bat datoz, eta, bereziki, honako hauekin: Nazioarteko Garrantziko Hezeguneak (RAMSAR), Nazioarteko Garrantziko Hezeguneei buruzko Hitzarmena (bereziki, Uretako Hegaztien Habitat gisa), Munduko Ondarearen Zerrendako gune naturalak, Munduko Ondare, Kultura eta Natura Ondarea Babesteari buruzko Konbentzioa, Ipar-ekialdeko Atlantikoko Itsas Ingurumena Babesteko Hitzarmeneko eremu babestuak (OSPAR), Mediterraneorako Garrantziko Eremu Bereziki Babestuak (ZEPIM), Itsas Ingurunea eta Mediterraneoko kostaldeko eskualdea babesteko Hitzarmena, Geoparkeak (UNESCOk izendatuak), Biosfera Erreserbak.

Euskadiko Natura Ondarea Kontserbatzeari buruzko azaroaren 25eko 9/2021 Legearen 37. artikulua arabera, naturagune babestuak Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legeak ezarritako naturagune babestuen sistema garatzen duten kategoria hauetakoren batean sailkatuko dira:

Naturagune babestuak. Kategoría honetan sartuko dira parke naturalak, erreserba naturalak, monumentu naturalak eta paisaia natural babestuak.

Natura 2000 Sareko naturagune babestuak. Kategoría honetan sartuko dira Batasunaren garrantzizko lekuak (BIL), kontserbazio bereziko eremuak (KBE) eta hegaztientzako babes bereziko eremuak (HBBE).

Nazioarteko tresnak aplikatuz babestutako guneak. Kategoría honetan sartuko dira Biosfera Erreserbak, Nazioarteko Garrantzia Duten Hezeguneei buruzko Konbentzioko nazioarteko garrantzia duten hezeguneak (RAMSAR), UNESCOk deklaratutako geoparkeak, OSPAR hitzarmeneko eremu babestuak, Munduko Ondarearen Zerrendako Gune Naturalak eta Europako Kontseiluaren Erreserba Biogenetikoak.

Azaldutako informazioaren arabera, Getariako udalerrian naturagune babestu hauek daude (ikusi erantsitako irudia):

- Naturagune babestuak: "Getariako artelatza" natura-monumentua, Garate gainean kokatua, Kajuategi kalearen inguruan.
- Natura 2000 Sarea: ES2120007 Garate-Santa Barbara KBEa. Eremu horrek hartzen dituen 160,5 hektareetatik, 90,45 Getariako udal-mugartekoak dira. Kontserbatzeko irizpide nagusia zuhaitziak, unadak eta artelatze-ale solteak (*Quercus suber*) dira. Artelatze horiek, beste formazio batzuen artean, EAEko banaketa-gune nagusia dute hemen, eta oso espezie arraroa da. Izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko artelatzearen berezko eremua Gipuzkoako eremu horretara mugatzen da. Hain esanguratsuak ez diren beste batzuk ezagutzen dira, eta horietan, gainera, ezin da baztertu zuhaitzen jatorri landua.

Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroak behin betiko onartzen dituen uztailaren 30eko 128/2019 Dekretuaren bidez onartutako Lurralde Antolamenduaren Gidalerroek «EAEko azpiegitura berdea» dute. Azpiegitura hori natura-gune babestuek osatzen dute, eta beren babes-figurak dituzte: espazio horiek lotzen dituzten korridore ekologikoak, EAEn ingurumen-balio aipagarriak ez duten eta onartutako babes-figurarik ez duten interes multifuntzionaleko beste espazio batzuk, eta bilbe urdina, lurrazaleko urak babesteko ibilgu eta zona gisa kategorizatutako eremuek, RAMSAR hezeguneek eta Hezeguneen LPSk inbentariatutako ur-masa guztiek osatua.

Osaera horren arabera, Getariak "Garate-Santa Barbara" biodibertsitaterako erreserbaren zati bat hartzen du, lehen deskribatutakoa, bai eta San Anton mendia edo "Getariako Sagua" ere (14,5 ha). Bertan, dokumentu honen beste atal batean aipatutako berezitasun geologikoaz gain, itsasertzeko itsaslabarretako landarediaren oso ordezkaritza ona nabarmendu behar da, nahiko humanizazio txikia duelako. Halaber, Armeria euscadiensis bezalako flora berezia eta intereseko fauna dagoela nabarmendu behar da, hala nola belatz handia edo ubarroi mottoduna. San Anton mendia natura-intereseko eremutat hartu zen EAEko Lurralde Antolamenduaren Gidalerro zaharren zerrendan (1997), eta EAEko Naturagune Garrantzitsuen Katalogo Irekian ere sartu zen (1996). Hala ere, kontuan hartu behar da Robinia pseudoacacia edo sasiakazia espezieak duen inbasio-maila handia.

Bestalde, Gipuzkoako Foru Aldundiak azpiegitura berdearen proposamen bat aurkeztu zuen 2019an, garrantzi ekologikoa, ekosistemen zerbitzuak eta zatikatzeko-maila kontuan hartzen zituzten irizpide teknikoetan oinarrituta, eta koherentea zen Lurralde Antolamenduaren Gidalerroetan definitutako EAEko Azpiegitura Berdearen Sarearekin. Horrela, 104 espazio proposatu ziren guztira — Funtzionaltasun Ekologikorako Intereseko Eremuak, ZIFEak —, Gipuzkoako udalerrir guztietara iristen zen sare interkonektatu bat osatzen zutenak. Era berean, diagnostikoan azpiegitura berdearen funtzionaltasuna hobetu behar zen hainbat eremu identifikatu ziren.

Getarian, erantsitako irudiak erakusten duen bezala, deskribatutako proposamenak lau IFEE (441 ha) biltzen ditu, honako hauek eta hobekuntza-eremu bat bera ere ez:

GAB-UK-01: ZIFEk Urola ibaiaren KBEa lotzen du (mendebaldean) Garate-Santa Barbara KBEarekin (ekialdean).

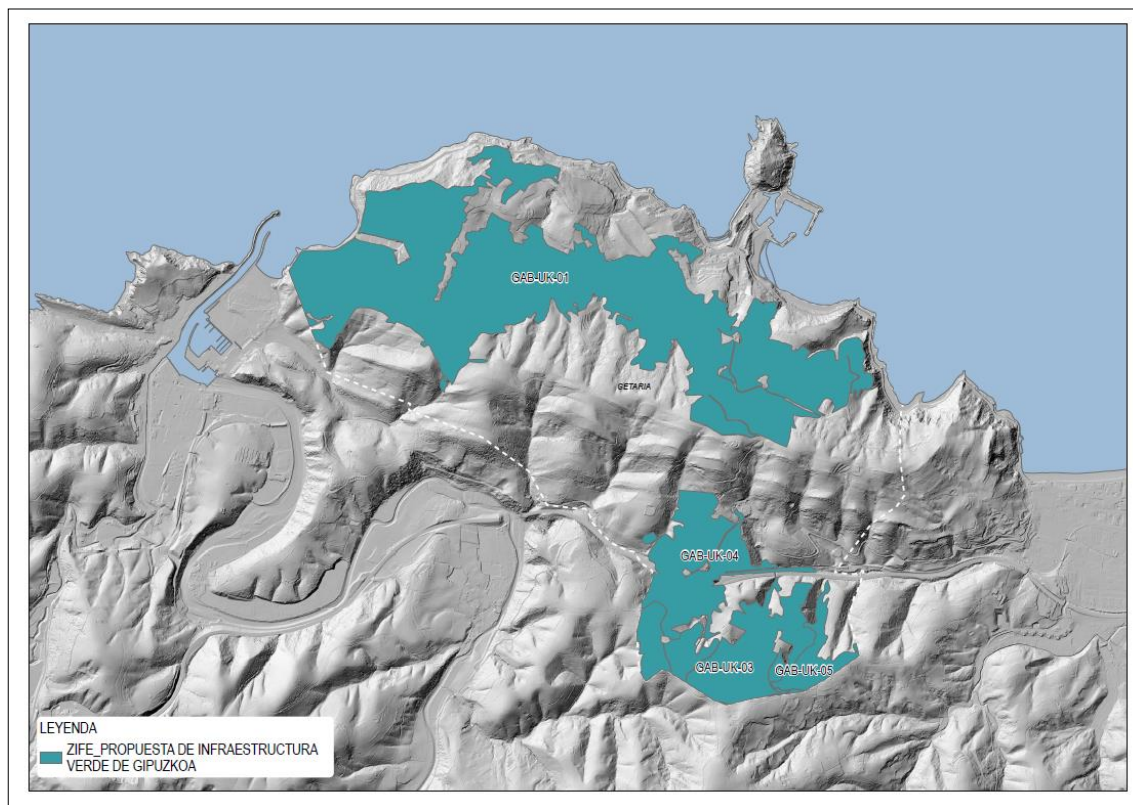
Arazoak: zatikatzeko-elementu esanguratsuen N-634 errepidea da, ZIFE iparraldetik inguratzen duena. Beste errepide batzuek, hala nola GI-3391 eta GI-3392 errepideek eta baserrietara eta laborantza-eremuetara sartzeko bideek, iragazkortasuna murrizten laguntzen dute. Bestalde, ZIFEn mahasti ugari dagoenez, murriztu egiten da eskuragarri dauden nitroen eta habitat naturalen dibertsitatea. Azkenik, adierazi behar da ZIFEn kutsatuta egon daitekeen lurzoruko lurzatiak daudela (zabortegi zaharra).

GAB-UK-03: ZIFEk Urola ibaiaren itsasadarra eta Pagoeta lotzen ditu, Meagas gainaren inguruak eta Elkano auzoa (Aia) zeharkatuz. ZIFEn hegoaldeko sekzioa EAEko IV.aren bat dator (Pagoeta-Izarraitza Arno korridorea).

Arazoak: GI-2633 eta GI-3163 errepideak dira zatikatzeko-kausa nagusiak.

GAB-UK-04: ZIFEk Garate-Santa Barbara KBEa GAB-UK-03 ZIFEarekin lotzen du. Meaga gainaren eta San Isidro ermitaren inguruan dago, eta hiri-inguruko landa-parke batekin bat egiten du. ZIFEn azpian, AP-8 autobidea igarotzen da tunel batetik.

Arazoak: ZIFEn zatiketa eragiten duten elementu nagusiak GI-3391 eta GI-2633 errepideak dira.

Gipuzkoako Azpiegitura Berdearen proposamena. Iturria: GFA

GAB-UK-05: ZIFEk Garate-Santa Barbara eta Iñurritza KBEak lotzen ditu, Zarauzko hirigunearen mugetatik inguratuta, eta Pagoetako gune babestuko inguruetaraino iristen da. Hiri-inguruko zenbait landa-parke eta seinaleztatutako ibilbideak ditu (GR-35-E01, GR-121-E04 eta PG-121-E01).

Problematika: AP-8 autobidean (AP-1), trenean eta errepidean zatituta dago ZIFE. N-634, GI-3791, GI-4163 eta GI-3162 errepideek ere eten egiten dute ZIFEren jarraitutasuna, baina intentsitate txikiagoarekin.

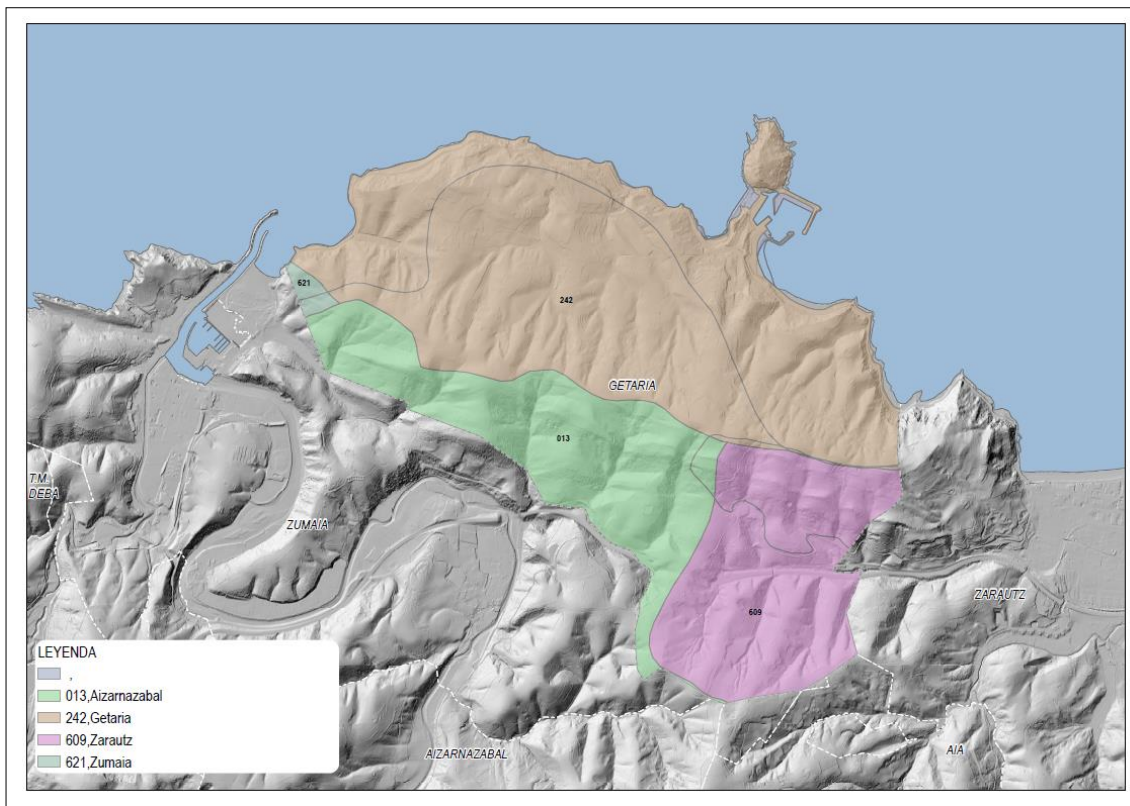
VII.11.- Paisaia

Getariako paisaiaren lehen esanahia itsasoan dago; izan ere, portua eta herrigunea babesleku seguru gisa eraiki ziren itsasoaren aurrean. Barrualdeko lurak mahastiak eta belardi berdeak ditu ardatz nagusi paisaian.

Euskadin, paisaia babesteko konpromisoa jasota geratu zen Euskal Autonomia Erkidegoko Ingurumena Babesteko 3/1998 Lege Orokorretik eratorritako "Garapen Iraunkorraren Euskal Ingurumen Estrategia (2002-2020)". Bertan, 3. xedeari zegozkion helburuen artean, Euskal Autonomia Erkidegoko Paisaia Berezien eta Apartekoaren Katalogoaren Aurreproiektua egitea zegoen, eta 2005ean aurkeztu zen.

Aipatutako aurreproiektuak arro bisualak, berezko paisaia-unitateak eta paisaian eragina duten puntuak mugatzen ditu. Balioa, kontserbazio-metodo gisa, euskal herritarren lehentasun-azterketak, aditu independenteen irizpideak eta paisaia-unitate bakoitza osatzen duten osagaien haztapenak definitzen dute.

Getariako udalerrian, biltzen dituen lauetatik katalogatutako arro bakarra (ikusitako irudia)⁹, aipatutako aurreproiektuaren arabera, "Getaria" arroari dagokio, 329 hektareako azalera hartzen baitu.

EAEko CPSSko arroak. Iturria: GeoEuskadi.

2014an, Eusko Jaurlaritzak 90/2014 Dekretua onartu zuen, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzearen gainekoa, aurreikuspen horiek betetzeko mekanismo normalizatuak finkatzeko helburuarekin. Dekretuak zenbait tresna identifikatzen ditu, hala nola paisaiaren katalogoak, paisaiaren zehaztapenak, paisaiaren ekintza-planak eta paisaia-integratioko azterlanak.

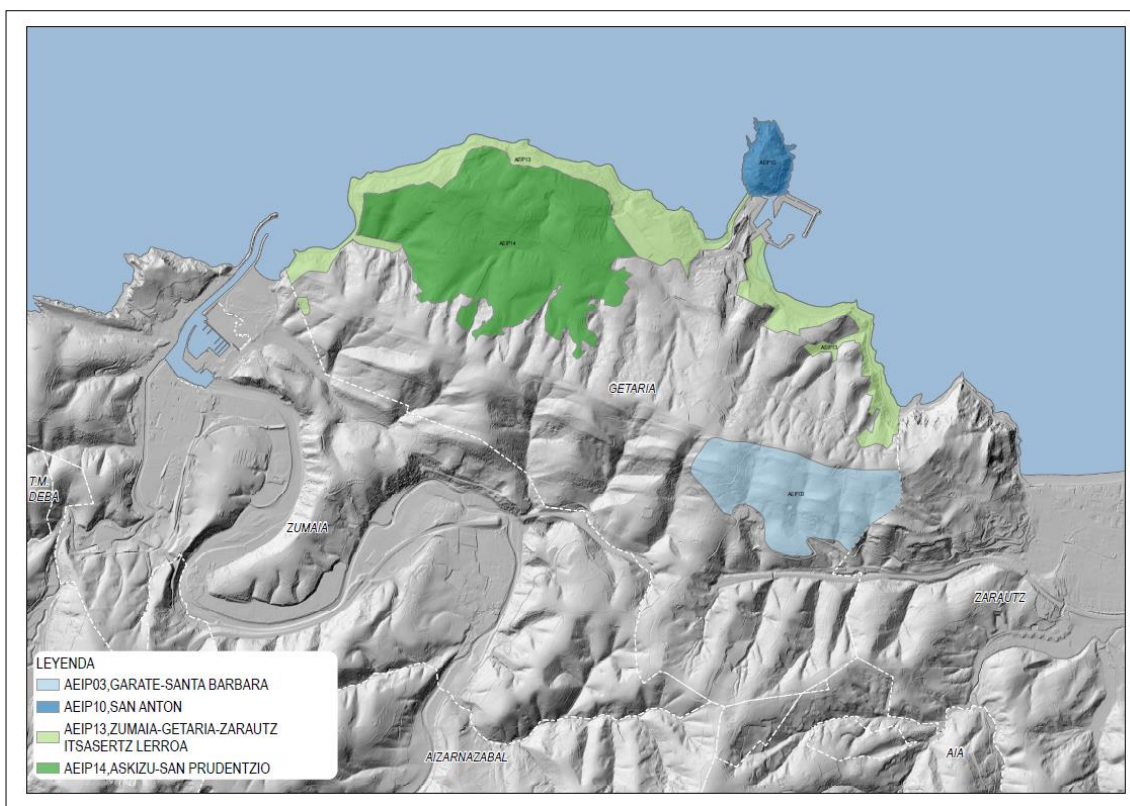
2018. urtean, Zarautz-Azpeitiko (Urola Kosta)¹⁰ Eremu Funtzionalaren Katalogoa onartu zen, eta, bertan, Getariako udal-mugartea «Urola Kostako Itsasertza» (P01) Paisaia Unitatean sartuta geratu zen, eta, gainera, haren barruan, balio bikainak izateagatik, paisaia-interes bereziko eremu hauek bereizi ziren: Ikusi erantsitako irudia). Hona hemen aipamen batzuk:

Eremu babestuei lotu gabeko eremu bikainak: AEIP13 Getaria-Zumaia-Zarautz kostaldeko zerrenda eta AEIP13 14 Askizu-San Prudentzio.

⁹ Arroen katalogazioa honela egiten da: paisaia-balio handiko ikuseremuak, natura-intereseko guneak edo horien zati batzuk, paisaia-balio handikoak, itsasoaren eraginpeko paisaiak edo horien zati batzuk, paisaia-balio handikoak.

¹⁰ 132/2018 Dekretua, irailaren 18koa, Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitzako sailburuarena, zeinaren bidez behin betiko onartzen baita Zarautz-Azpeitia (Urola Kosta) eremu funtzionalaren lurralde-plan partzialaren 2. aldaketa, paisaiaren zehaztapenei buruzkoa (2018ko irailaren 27ko EHAA).

LPPko Natura Intereseko Eremuei lotutako eremu bikainak: EIPE 10 (Getariako Sagua).
Batasunaren intereseko lekuei lotutako eremu bikainak: AEIP03 Garate-Santa Barbara.

AEIP. Iturria: Zarautz-Azpeitiko (Urola Kosta) Eremu Funtzionalen Paisaiaren Katalogoa.

AEIP03 Garate-Santa Barbara eremua paisaia naturaleko eta landazabal atlantikoko eremu batean mugatuta dago, Zarautz eta Zumaia udal-mugarteen ekialdeko eta mendebaldeko muturretan, hurrenez hurren. Natura 2000 Sarean sartutako eremu bati erantzuteaz gain (ES2120007 Garate-Santa Barbara KBE), "Santa Barbara eremua Babesteko eta Kontserbatzeko Plan Berezia" du, 2010eko azaroaren 24an behin betiko onartua (Zarauzko Udala).

10. PIBEa "Getariako suga" izenekoaren inguruan mugatzen da. San Anton mendiak osatzen du, itsasertzeko profilaren gainetik nabarmen nabarmentzen den uharte zahar batek.

AEIP13 "Getaria-Zumaia-Zarautz kostako zerrenda" Zumaia eta Getaria arteko kostako zerrendaren inguruan mugatzen da, Malkorbeko hondartzatik Zarauzko herriguneraino jarraituz. Balio estetiko eta naturalistiko nabarmena duten itsaslabarrak eta N-634 errepidearen trazaduraren eremua hartzen ditu, ibilbide motorizatu gisa eta begiratoki-errepide gisa igarotzen dena.

AEIP14 Askizu-San Prudentzio eremua aurreko kostaldeko zerrendaren mugakide den ingurunean dago, eta Askizu auzoaren inguruko mahasti, belardi, heskai eta zuhaitzien mosaiko bereizgarri batek osatutako landazabal atlantikoko paisaia-ingurunea hartzen du barnean. Eremua Donejakue Bidearen inguruan egituratzen da, Getaria eta Zumaia artean.

CODIGO_AIEP	NOMBRE_AIEP	ÁREA (m2)
AEIP03	Gárate-Santa Bárbara	801.442,55
AEIP10	San Antón	159.426,62
AEIP13	Zumaia-Getaria-Zarautz itsasertz lerroa	1.089.472,63
AEIP14	Askizu-San Prudentzio	1.792.400,36

Katalogoak, halaber, paisaiaren kalitate-helburu batzuk ezartzen ditu, Getariarako jasotzen dituen proposamen zehatzak gehitzen zaizkien alderdi hauei lotuta:

Itsasertzeko paisaiak: Ubiri eta Orruako senadiak eta Planeixa ingurua (Zarautz-Getaria) zaintzea eta babestea, horien mantentze-lanak, garbiketa, itsasorako sarbideen hobekuntza eta Orruako arrain-haztegiko isurketen kontrola barne. Presio antropiko (deforestazioa, gehiegizko artzaintza) edo naturalen (higadura, suteak, etab.) ondorioz landare-estalkia galdu den itsasertzeko eremuetako landaredia lehengoratzeko, bereziki Itsasertzaren LPSan identifikatutako eremuetan, hala nola Urgull-mendin.

Guneetarako sarbideak: N-634 errepidearen integrazioa hobetzea Getariako herrigunetik igarotzean.

Parke eta espazio publikoen sarea: hiri-paisaian finkatutako espazio libreak berreskuratzea eta balioa ematea, San Anton mendiko eta Getariako guneko espazio publikoak nabarmenduta.

Balio historikoak, sinbolikoak eta identitate-balioak dituzten elementuak: Honako elementu hauek dira esku hartzeko premia handiena dutenak: Arrantzaleen Kofradia eta Itsasargia.

Paisaia-behatokien eta -ibilbideen sarea: Zarautz eta Getaria artean, N-634 errepidearen ertzean dagoen oinezkoentzako pasealekuari jarraipena ematea, Zumaia-Getaria, kostako zerrendan zehar bizikleta-ardatz bat sortuz (Gipuzkoako Bizikleta Bideen LPSak jasotzen duenaren arabera). GR-121 ibilbidearekin lotutako seinaleen bidez, Getariatik igarotzen den tartean, "Getariako artelatz" gisa katalogatutako zuhaitz berezia identifikatzea.

Hiri-kokaguneekin lotutako garapenak: Potzuaga-Gaina (HIE.XVIII) eremuaren etorkizuneko garapenen plangintzan eta gunearen goiko eremuetan paisaia-integrazioari buruzko azterlanak egiteko iradokizuna.

Jarduera ekonomikoko erabilera-eremuak: portuaren irudiaren hobekuntza eta hiri-bilbean integratzea sustatzea.

2015ean, Getariako Udalak "Getariako itsasertzeko Paisaiaren Ekintza Plana" aurkeztu zuen. Plan horretan, erantsitako tauletan azaltzen diren helburu nagusiak ezarri ziren¹¹:

¹¹ Informazio hori interesgarria izan daiteke HAPO berria idazteko.

OBJETIVO 1: MEJORA DE LA RED DE ESPACIOS PÚBLICOS Y JARDINES

- 1.1.- Refuerzo estético de la entrada desde Zarautz.
- 1.2.- Refuerzo estético de la entrada desde Zumaia.
- 1.3.- Restauración de la vegetación autóctona en el Monte San Antón.
- 1.4.- Mejora de los jardines del Museo Balenciaga.
- 1.5.- Planificación del arbolado urbano.
- 1.6.- Mejora de las zonas verdes urbanas.
- 1.7.- Recuperar y poner en valor la trasera de la calle San Roke.
- 1.8.- Integrar paisajísticamente las actuaciones realizadas para la estabilización del acantilado de Menditxo.
- 1.9.- Cuidar la estética del mobiliario urbano, carteles, luminosos, toldos...en el casco viejo.

OBJETIVO 2: INTEGRACIÓN DE LAS INFRAESTRUCTURAS, EQUIPAMIENTOS Y ACTIVIDADES ECONÓMICAS

- 2.1.- Recuperar y poner en valor el edificio de la Cofradía de Pescadores.
- 2.2.- Recuperar la antigua fábrica de hielo. Tintaleku.
- 2.3.- Mejora monumento Elcano.
- 2.4.- Ordenar los usos de aparcamiento especialmente en el puerto.
- 2.5.- Realizar el Plan Especial de viviendas en el puerto viejo, reordenando el frente de San Antón desde Getaria e impulsando las actividades terciarias (A.U.XII.- San Anton Azpi).
- 2.6.- Impulsar las cubiertas verdes en el polígono Igarategi.
- 2.7.- Mejora borde del polígono industrial Txoritonpe.
- 2.8.- Mejorar la entrada al núcleo en el camino desde el cementerio.
- 2.9.- Soterrar las líneas eléctricas en el barrio de Askizu.
- 2.10.- Mejorar el entorno del frontón y aparcamiento de Askizu.
- 2.11.- Recuperar el vertedero de Orrua (piscifactoría).
- 2.12.- Habilitar el uso del faro y el observatorio de S. Antón para usos terciarios y públicos.
- 2.13.- Instalar miradores en la ejecución de la carretera de Meaga (GI-3391).
- 2.14.- Integrar antenas de telefonía.
- 2.15.- Integrar paisajísticamente los muros de contención realizados por la D.F.G en la carretera de Meaga.

OBJETIVO 3: RECUPERACIÓN Y CONSERVACIÓN DE LOS PAISAJES NATURALES Y AGRÍCOLAS

- 3.1.- Recuperar la vegetación de ribera en los arroyos Ubiri, Tonpete, Lasalde, Loidi, Etxebarri, Asti, Goiabide y Asionegi.
- 3.2.- Recuperar la vegetación autóctona en el Monte San Antón.
- 3.3.- Eliminar especies invasoras, control y ordenación de exóticas en el Mte. San Antón y otras zonas del municipio afectadas.
- 3.4.- Propiciar la proliferación del alcornocal autóctono.
- 3.5.- Evitar la eliminación de vegetación autóctona.

OBJETIVO 4: CONSERVACIÓN DE IDENTIDAD DE LOS NÚCLEOS RURALES, INTEGRACIÓN CON LOS PAISAJES AGRÍCOLAS

4.1.- Limitar el uso de materiales no acordes con el entorno.

4.2.- Elaborar una carta de colores para la zona litoral.

4.3.- Preservar el mosaico de huertas, pastos y viñedos en el perímetro de Askizu.

4.4.- Poner en valor el disfrute del paisaje del txakoli, añadiendo criterios paisajísticos al desarrollo de esta actividad.

4.5.- Sustituir gradualmente las pantallas de coníferas alóctonas por otro tipo de cierres en piedra o de setos de especies autóctonas.

OBJETIVO 5: CONSERVACIÓN Y PUESTA EN VALOR DE LOS ELEMENTOS HISTÓRICOS, SIMBÓLICOS E IDENTITARIOS

5.1.- Recuperar el entorno y poner en valor la estación megalítica de Arriaundi.

5.2.- Recuperar el fuerte de Gárate, vincular el camino real, recuperar el entorno y ponerlo en valor.

5.3.- Recuperar el fuerte de Gazteluzar y los parapetos existentes.

5.4.- Recuperar los molinos de Igarategi y Ubide.

5.5.- Rehabilitar el palacio Zarautz y ponerlo accesible para su visita y como espacio público.

OBJETIVO 6: POTENCIAR Y MEJORAR LA RED DE RUTAS Y MIRADORES CON UNA VISIÓN PAISAJÍSTICA.

6.1.- Recuperar el camino real.

6.2.- Reordenar con una mirada paisajística el camino de Santiago.

6.3.- Crear una ruta paisajística entre Getaria y Zumaia.

6.4.- Mejorar el paseo entre Getaria y Zarautz a su entrada en Getaria.

OBJETIVO 7: CONSERVAR, RECUPERAR Y PONER EN VALOR LOS FONDOS ESCÉNICOS DE GÁRATE (Ratón de Getaria y cresta de Garatemendi)

7.1.- Conservar, recuperar y poner en valor los fondos escénicos de Getaria.

OBJETIVO 8: DIFUNDIR LA IMPORTANCIA DEL PAISAJE COMO VALOR E IMAGEN DE LA IDENTIDAD DEL PUEBLO

8.1.- Impulsar la creación de un sello de calidad paisajística.

8.2.- Divulgar entre escolares del municipio el paisaje de Getaria.

8.3.- Organizar concursos de fotografía de los paisajes de Getaria.

8.4.- Creación y mantenimiento de un espacio digital del paisaje de Getaria.

8.5.- Integrar transversalmente el paisaje en las políticas municipales.

VII.12.- Udalerriko natura-intereseko eremuak

EAEEn, natura-intereseko eremuak naturagune babestuek osatzen dituzte, bai eta EAEko Naturagune Garrantzitsuen Katalogo Irekian (1996) sartutako espazioek eta 1997ko LAGetan definitutako natura-intereseko eremuek ere. Eremu horiek eguneratu egin dituzte LAG berriek (2019), «Funtzio anitzeko natura-intereseko beste espazio batzuk» epigrafearen pean, eta oso lotuta daude lurralde-plan partzialetako «Babes bereziko» eremuekin. Nolanahi ere, babes-figurarik izan gabe, ingurumen-balioa duten eta naturagune babestuen jarraitutasun ekologikoa bermatzeko garrantzitsutzat jotzen diren espazio batzuk dira.

Gainera, EAEEn, natura-intereseko eremutzat hartzen dira honako hauek:

EAEko Hezeguneen Inbentarioa. Euskal Autonomia Erkidegoko Hezeguneen Lurraldearen Arloko Plana (II. taldeko hezeguneak) behin betiko onartzen duen uztailaren 27ko 160/2004 Dekretuan eta "Zonen Lurraldearen Arloko Planaren I. taldearen berrikuspena eta kartografia" (IKT) proiektuetan ezarritako hezeguneen mugaketak jasotzen ditu inbentarioak. 2011) eta "EAEko Hezeguneen LAPEko III. taldeko Hezeguneen Inbentarioaren Berrikuspena" (IKT. 2011). Getarian ez dago eremu horietako bakar bat ere.

Interes geologikoko lekuak. Getarian bi IGL daude, diagnostiko honen 5. kapituluaren definituak: 85. IGLa: Getariako Saguaren Tonboloa eta 135. IGLa: Zumaia-Getariako flysch eozenoaren iknofosilak.

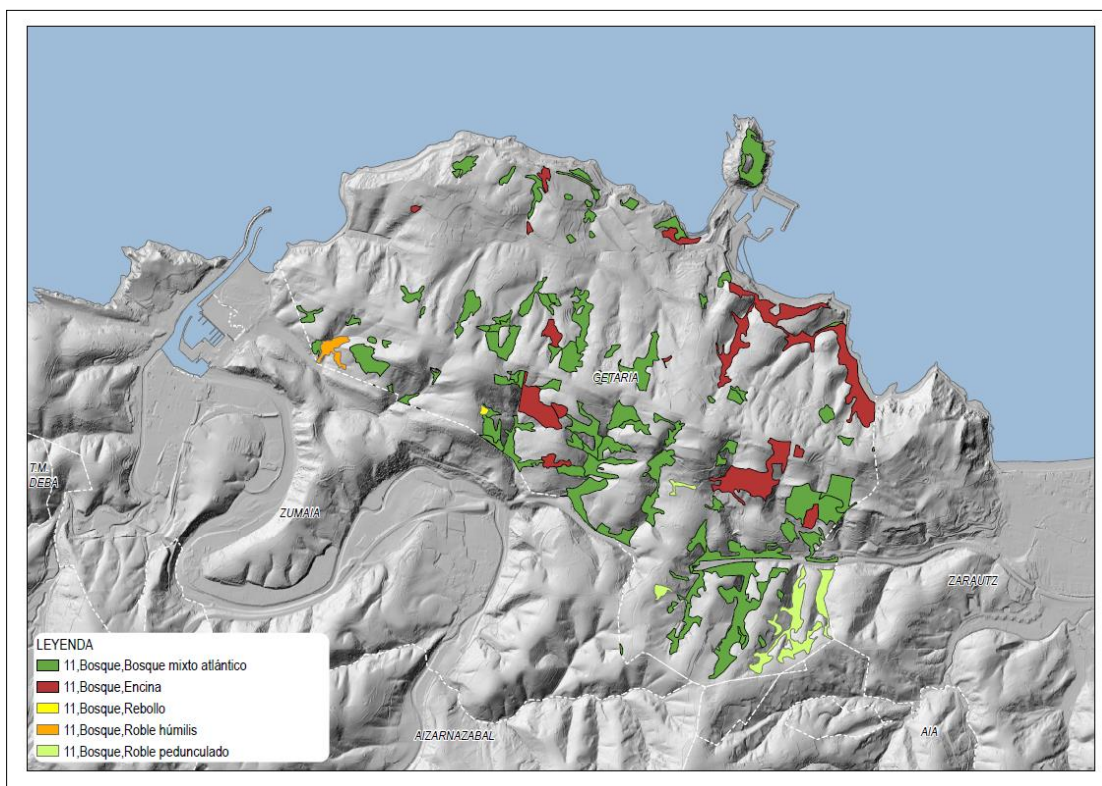
Onura publikoko mendiak. Udalerriaren barruan, San Anton mendiak (2.039 mendia) jasotzen du nomenklatura hori.

Korridore ekologikoak: Getarian ez dago EAEko Korridore Ekologikoen Sareko egiturazko elementurik (2005).

Arriskuan dauden flora- edo fauna-espezieak banatzeko interes bereziko eremuak, Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan sartuta daudenak. EAEko Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planean sartutako interes bereziko beste eremu batzuk eta Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuaren 2016ko maiatzaren 6ko Aginduan ezarritako hegazti mehatxatuen espezieak babesteko eremuak. Agindu horren bidez, arriskupean dauden hegazti-espezieen ugalketa, elikadura, sakabanatze eta kontzentrazioko lehentasunezko eremuak mugatzen dira eta abifaunaren babes-eremuak – non goi-tentsioko aireko linea elektrikoetan ez elektrokutatzeko edo talka ez egiteko neurriak aplikatuko baitira – argitaratzen dira. Getarian berreskuratze-eremu bat dago definituta (Flora mehatxatua berreskuratze planak. IHOBE.2011), Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan «Galzorian» kategorian sartutako Thelypteris palustris espeziearentzat. Faunari dagokionez, lan honen 9. kapituluaren zehaztu den bezala, udalerria "Urola-Garate" abifaunaren "Babes Eremuan" kokatzen da partzialki.

EAEko natura-intereseko eremutzat hartzen dira, gainera, honako hauek:

EAEko Baso Inbentarioan jasotako baso naturalak eta erdi-naturalak. Getarian, aipatutako iturriaren arabera, 191,3 hektareako basoak dira. Ikus erantsitako irudia.

Baso naturalak eta erdinaturalak. Iturria: EAEko Baso Inbentarioa.

EAEko Paisaia Berezien eta Apartekoen Katalogoaren eta Paisaiaren Katalogo eta Gidalerroen arabera paisaia-balioagatik katalogatutako eremuak.

Lehen katalogoaren arabera, Getarian 242. zenbakidun «Getaria» arro katalogatua dago; izan ere, «Zarautz-Azpeitia (Urola Kosta) Eremu Funtzionaleko Paisaiaren Katalogoa eta Zehaztapenak Paisaia-interes Bereziko Eremu gisa definitzen dira, balio bikainak dituztelako. Hauek dira:

- Eremu babestuei lotu gabeko eremu bikainak: AEIP13 «Getaria-Zumaia-Zarautz kostako zerrenda» eta AEIP13 14 «Askizu-San Prudentzio».
- LPPko Natura Intereseko Eremuei lotutako eremu bikainak: EIP 10 (Getariako Sagua).
- Batasunaren intereseko lekuei lotutako eremu bikainak: AEIP03 "Garate-Santa Barbara".

Batasunaren intereseko habitatak dituzten eremuak (92/43/EEE Zuzentarauaren I. eranskina), eta, bereziki, lehentasunezko habitatak, Natura 2000 Saretik kanpo.

"Balio Estrategiko Handiko" lurzoruek 194,4 ha hartzen dituzte Getarian (ikusi erantsitako irudia). Aipatutako erregistroan, berriz, bainatzeko gune banaz gain (Malkorbe eta Gaztetape), eremu sentikorreko hargunea ("Iñurritza") eta urari lotutako kultura-ondare gisa, Igarategigoikoa eta Igarategibekoa errota eta Ubiribekoa errota, betiere balizko arkeologia-gune gisa.

Getaria Herria
itsaso

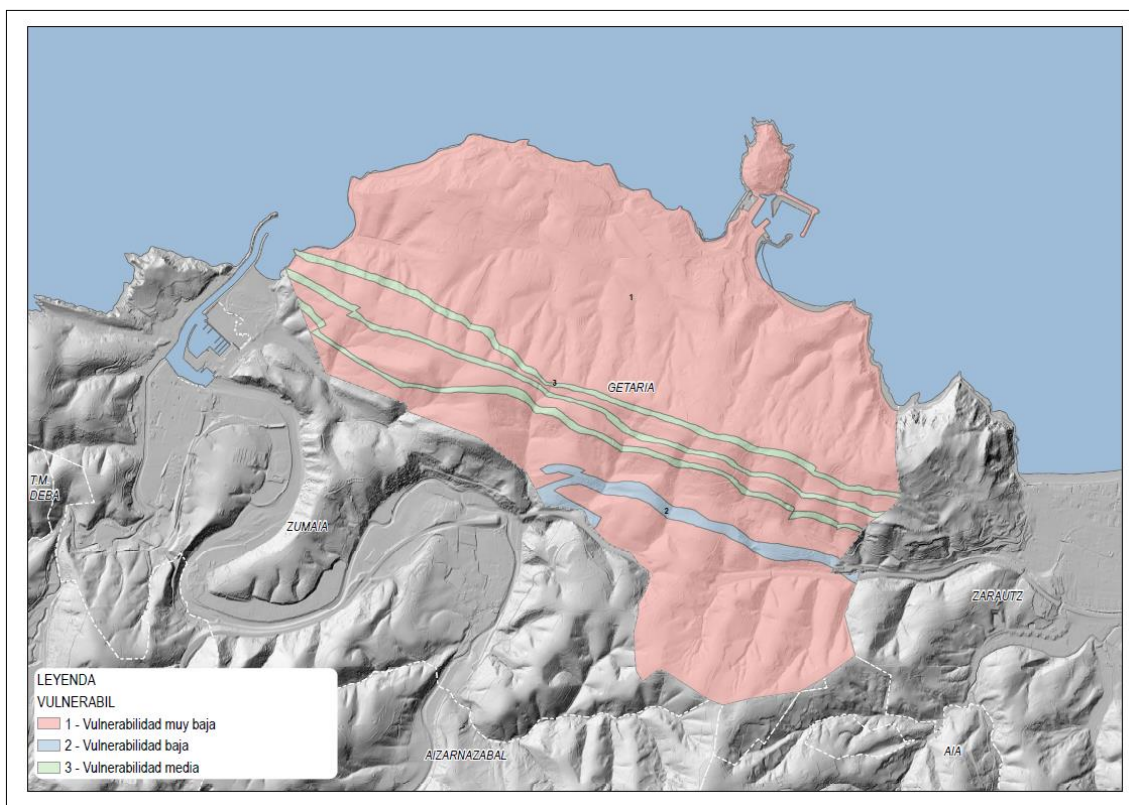
VII.13.- Ingurumen-arriskuak eta klima-aldaketa

VII.13.1.- Ibaien uholde-arriskua

Getariako udal-mugartean ez du arrisku horrek eraginik.

VII.13.2.- Akuiferoen kalteberatasuna

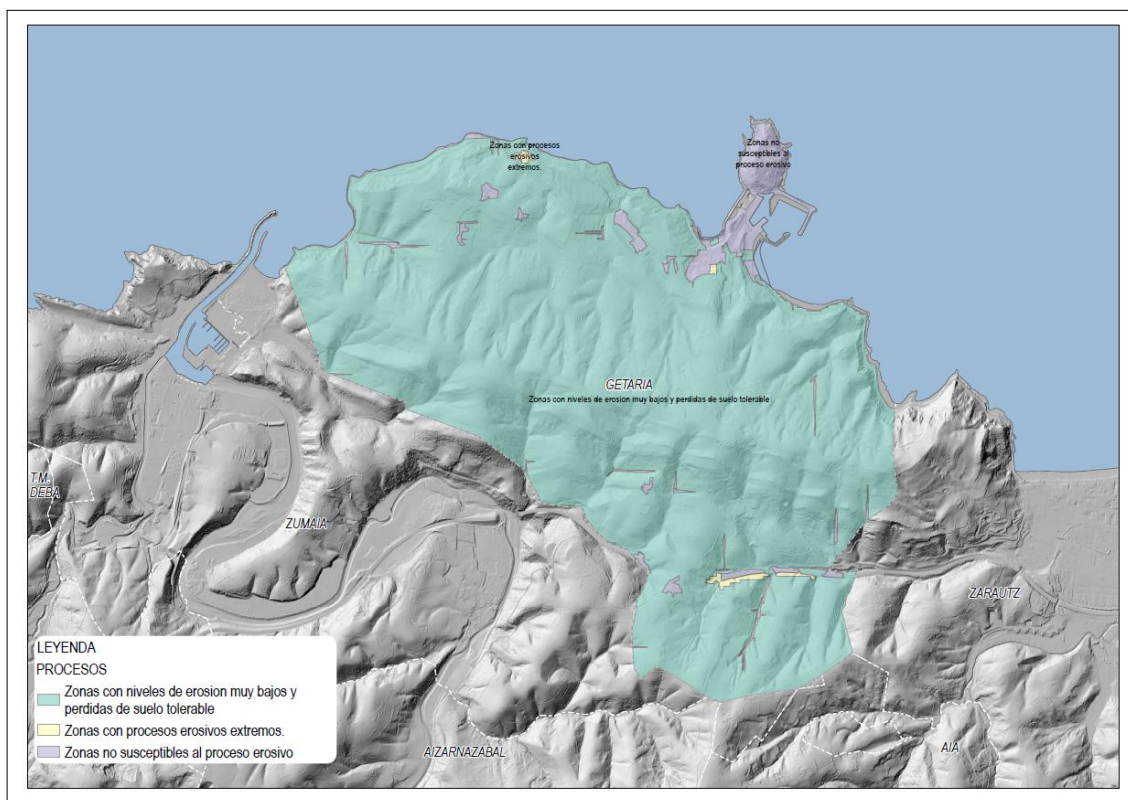
Akuiferoen kalteberatasunaren kontzeptuak lurpeko uren kalitatea hondatzeko arriskua aipatzen du, kutsagarriak izan daitezkeen isurketen edo jarduketan ondorioz. Definizio horren arabera, udalerriak lurpeko urak kutsa ditzaketen gertakarien aurrean duen kalteberatasuna erakusten duen irudia erantsi da, GeoEuskadik emandako informazioaren arabera. Horren arabera, Getariako udalerrian ez dago maila benetan kalteberarik. Ikus erantsitako irudia.

Akuiferoen kalteberatasuna Getariako udalerrian. Iturria: GeoEuskadi.

VII.13.3.- Higadura

GeoEuskadik emandako EAEko lurzoruen higadura hidrikoaren mailaren maparen arabera (laminarra eta erreastoetakoa), arrisku hori txikia da Getariako udalerri osoan, erantsitako irudian ikus daitezkeen bezala. Arrisku horren eraginpeko udalerriaren azalera 4,1Ha-koa da.

RUSLE REAL, Getariako udalerrian. Iturria: GeoEuskadi.

VII.13.4.- Sute-arriskua

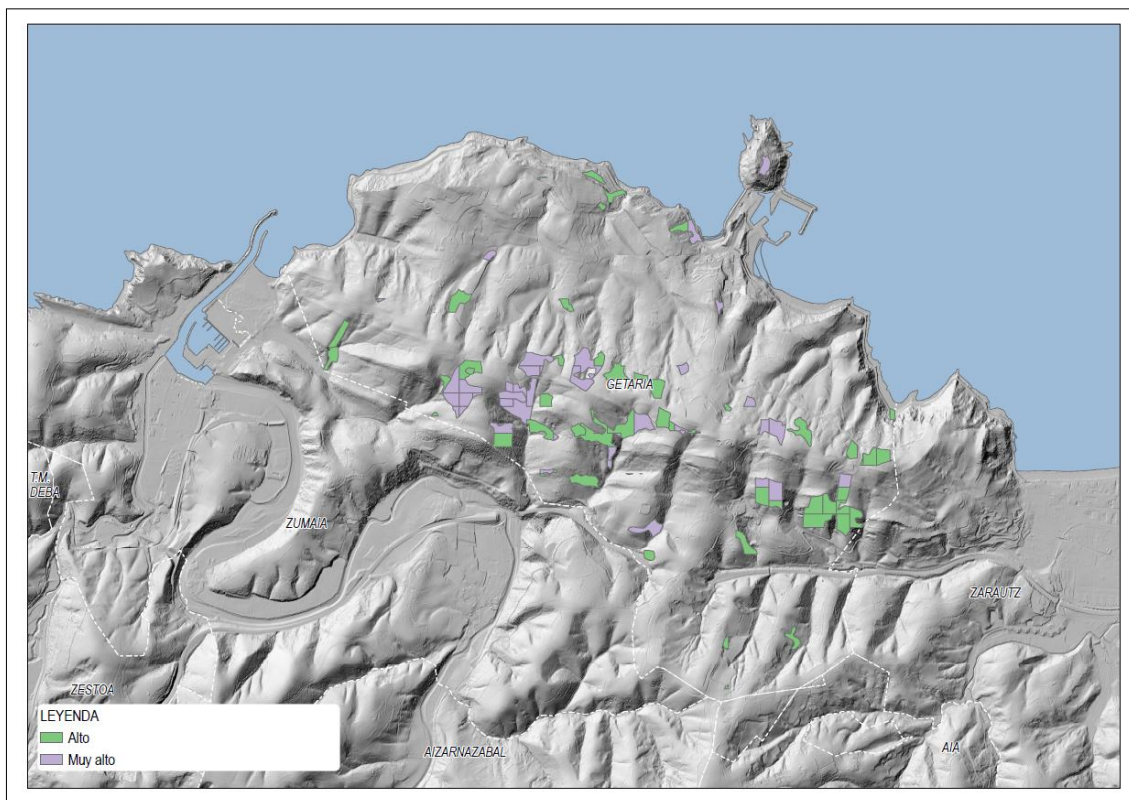
Baso-suteen arriskua identifikatzeko, Eusko Jaurlaritzak emandako informazioa hartu da abiapuntutzat. Informazio hori "FORRISK: baso-masa atlantikoetako arrisku naturalak" proiektuaren emaitza da. Proiektu hori 2012ko urritik 2014ko abendura bitartean egin zen, eta helburu nagusia izan zen parte hartu zuten eskualdeetako bakoitzak jakitea zer neurri hartu behar ziren baso-arrisku aurreikusgarri eta identifikatuak kudeatzeko.

Emandako informazioak hektarea bateko taseletan sailkatzen ditu EAEko lursailak, baso-sutearen arrisku-mailaren arabera.

Kategorien balioak hiru parametroren arabera zehaztu ziren: lurzati bakoitzeko oihanpearen batez besteko altuera, lurzati bakoitzeko oihanpearen batez besteko pisu lehorra eta tesela bakoitzeko batez besteko zuhaitzaren lehen adar biziaren altuera.

Horren guztiaren arabera, Getariako udalerrian, erantsitako irudiak adierazten duen moduan adierazten da arrisku hori.

Arrisku horren eraginpeko udalerriaren azalera 73 ha da.

Baso-suteen arriskua Getariako udalerrian. Iturria: GeoEuskadi.

VII.13.5.- Arrisku sismikoa

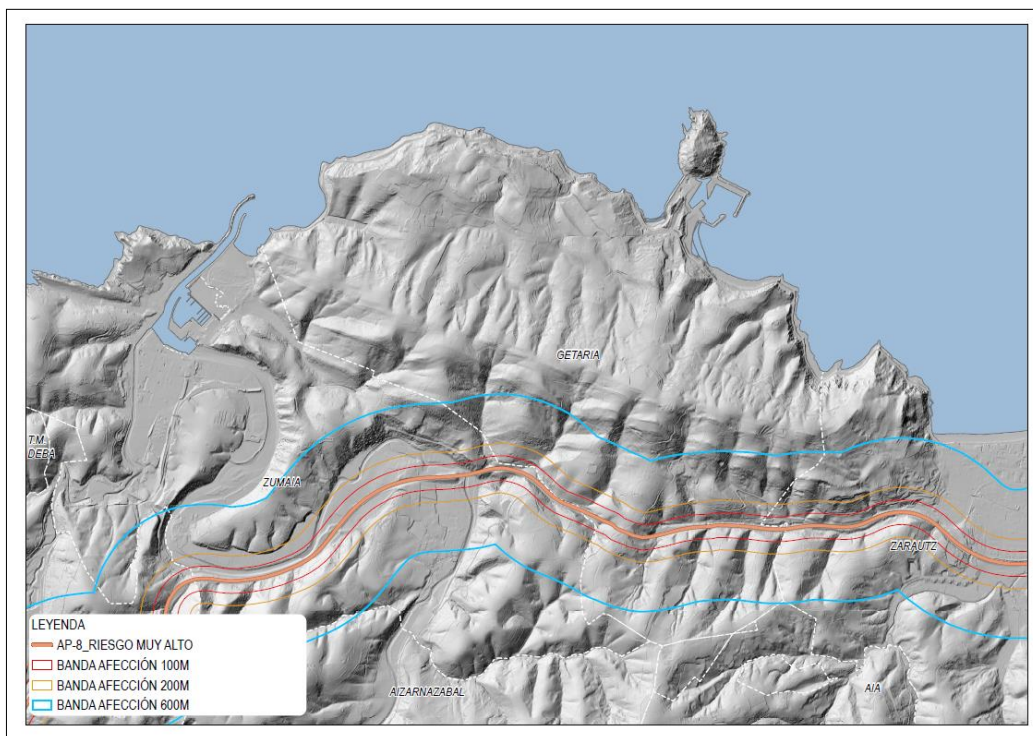
Estatuko arriskugarritasun sismikoa Arriskugarritasun Sismikoaren Mapa baten bidez definitzen da. Mapa horrek, grabitatearen balioaren (g), oinarritzko azelerazio sismikoaren (ab), luraren azaleraren azelerazio horizontalaren balio bereizgarri bat eta K ekarpen-koefizientearen ematen ditu. Koefiziente horrek kontuan hartzen du espero diren lurrikara mota desberdinek puntu bakoitzaren arriskugarritasun sismikoan duten eragina. Aipatutako maparen arabera, Getariako udalerria jarduera sismiko baxuko eremu batean dago, 0,04 g-tik beherako azelerazio sismikoarekin.

2003an Espainiako Arriskugarritasun Sismikoaren Mapa eguneratu zenean, Arrisku Sismikoaren aurrean Babes Zibilaren Oinarritzko Jarraibidea aldatu zen, eta mapa berrira egokitu zen. Hala, arriskugarritasun sismikoko eremu berriak sartu ziren Arabako eta Gipuzkoako Euskal Autonomia Erkidegoan. 2007an aldatutako Oinarritzko Jarraibide horren arabera, "EAEko arrisku sismikorako Larrialdi Plana" egin zen. Eusko Jaurlaritzako¹² Herrizaingo Saila. Haren arabera, Getaria IV-V intentsitateko eremuan dago. Horrela, Geografia Institutu Nazionalak ezarritako VII. intentsitate-lerrotik kanpo geratzen da udalerria, arrisku sismikoaren aurrean babes zibileko plan bat behar duten eremuen muga gisa.

¹² 2021eko martxoan, aldatu egin zen desgaitasuna duten pertsonen eta larrialdien aurrean kalteberatasun bereziko egoeran dauden beste kolektibo batzuei ematen zaien arreta hobetzeko plana, babes zibileko plangintzaren oinarritzko gidalerroen eta babes zibileko estatu-planen aldaketari erantzuteko.

II.13.6.- Arrisku teknologikoak

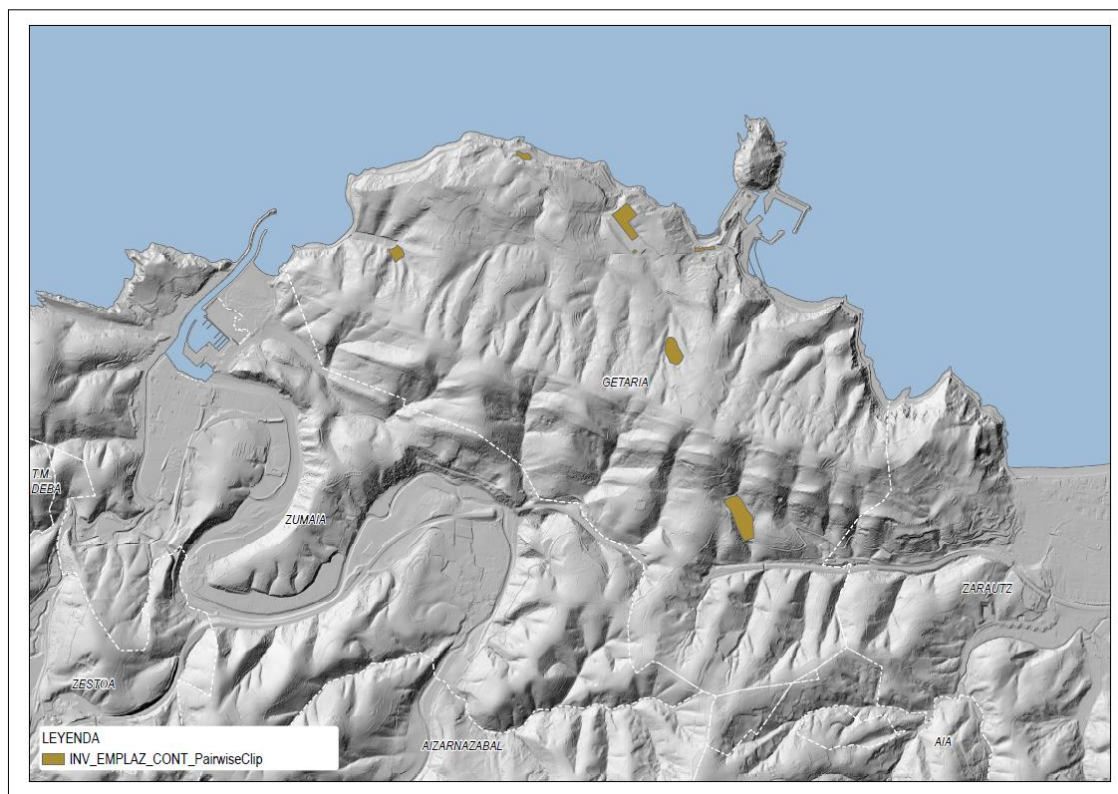
840/2015 Errege Dekretuak Espainiako ordenamendu juridikora ekartzen du 2012/18/EB Zuzentaraua (Seveso III Zuzentaraua), istripu larrietan substantzia arriskutsuak tarteko direnean sortzen diren arriskuak kontrolatzeari buruzkoa. Arau honen xedea da substantzia arriskutsuak tarteko diren istripu larriak prebenitzea, eta istripu horiek gizakien osasunean, ondasunetan eta ingurumenean dituzten ondorioak mugatzea. GeoEuskadiren bisorean egindako kontsultaren arabera, Getariako udalerria arrisku horretatik salbuetsita dago. "Euskal Autonomia Erkidegoko Errepidez eta Trenbidez Salgai Arriskutsuak Garraiatzeko Arriskuari Aurre Egiteko Larrialdi Plan Berezia" ren arabera (Eusko Jaurlaritzak, 2001), Getaria AP-8 autobidearen afekzio-bandaren barruan dago (maila oso altuko arriskua du). Ikus erantsitako irudia.

Salgai arriskutsuak errepidez garraiatzeagatik istripuak izateko arriskua. Iturria: GeoEuskadi

VII.13.7.- Kutsatuta egon daitezkeen lurzoruek

Getariak kutsatuta egon daitezkeen hamasei kokaleku ditu, «Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzoruen inbentarioan» egindako kontsultaren arabera (165/2008 Dekretua, irailaren 30ekoa, eta 2017ko abenduaren 21eko Agindua, Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitzako sailburuarena, lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurzoruen inbentarioa eguneratzeko), erantsitako irudian ikus daitezkeen bezala. Aipatutako lursailetatik hamaika "Industriakoak" dira, 2,9 ha-ko azalera hartzen dute, eta gainerako bostak "zabortegiak" dira eta 7,1 ha-ko azalera hartzen dute. Lehenengo lurzati-motari dagozkio Igarategi poligonoan eta herriguneko eta portuko eremu oso txikietan (erregai-hornigailu gisa, adibidez); zabortegiak, berriz, Orroaga kalearen ondoan daude, N-634 errepidearen ezker aldeko bidezain-etxearen inguruan (Zarautz-Zumaia norabidean), Lasalden (gaur egun mahasti bihurtuta), Altuzan eta Eitzaga auzoan, Kirkillara sarbidearen ondoan.

Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak izan dituzten edo dituzten lurzorua. Iturria: GeoEuskadi

VII.13.8.- Klima-aldaketa

2019ko urtarrilean, eta klima-aldaketari buruz lurralde-plangintzari eta hirigintza-plangintzari buruzko erabaki informatuagoak hartu ahal izateko, IHOBE Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoak «EAEko udalerriek klima-aldaketaren aurrean duten kalteberatasunaren eta arriskuaren ebaluazioa» lana argitaratu zuen.

Proiektuaren emaitzen helburua da kalteberatasuneko eta arriskuko lurralde-patroiak identifikatzen laguntzea, klima-mehatxuen aurrean puntu edo eremu kritikoak nabarmenduz, eskala anitzeko ikuspegi batetik, bai EAE osoan, bai lurralde historikoetan, bai eremu funtzional eta udalerri¹³ desberdinetan. Hauek dira lan horretan definitutako mehatxuak:

Itsas mailaren igoera,

Prezipitazioa, urteko prezipitazioa oro har murriztuta, baina eguneko prezipitazio maximoa pixka bat handituta.

Temperatura, giro-temperatura igota EAEko lurraldean.

Horien arabera, lanak inpaktu-kate global batzuk laburbiltzen ditu Euskal Autonomia Erkidego osoan. Hauek dira:

¹³ Aztertutako inpaktu-kate eta denbora-agertoki bakoitzerako, azterketak* shp geruza bat sortzen du, eta honako balio hauek ditu: sentikortasuna (SE), egokitze gaitasuna (AC), urrakortasuna (VU), mehatxua (HZ), esposizioa (EX) eta arriskua (RK).

Osasunean eragina izan dezaketen bero-boladen eragina.
Lehorteak nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorean duen eragina.
Itsas igoeraren ondoriozko uholdea hiri-ingurunean.

Jarraian, azaldutako mehatxu bakoitza banan-banan aztertuko da. Mehatxu horiek, lehenik eta behin, oro har proiektatu dira, eta, ondoren, zehazki, Getariako udalerrian.

Giza osasunaren gaineko bero-boladak

Muturreko gertaera meteorologikoek eragindako tenperaturen eta bero-boladen igoera gertaera larriagoetarantz eta luzeagoetarantz eboluzionatzen ari da. Hiri-lurzoruetan lurraldearen konfigurazioak eragin handia du.

Eragin handia du giza osasunean, eta muturreko beroak osasun-arazo larriak eragin ditzake. Bero-boladetan izaten diren heriotza eta ospitaleratze gehienak fase aurreratueto gaixotasun kronikoak larriagotzearen eta deskonpentsatzearen ondorio dira. Baina, gainera, eragin zuzena du organismoan, eta nabarmen murrizten du lan-produktibitatea.

"EAEko udalerriek klima-alaketaren aurrean duten kalteberatasunaren eta arriskuaren ebaluazioa" azterlanaren arabera, bero-boladek giza osasunaren gainean duten mehatxuak honako erregistro hauek lortzen ditu Getarian¹⁴:

Escenario	SE	AC	VU	HZ	EX	RK
2000	1,66	1,70	1,40	1,02	1,01	1,18
RCP ¹⁵ _4,5.2040	1,66	1,70	1,40	1,20	1,01	1,28
RCP_4,5.2100	1,66	1,70	1,40	1,47	1,01	1,40
RCP_8,5.2040	1,66	1,70	1,40	1,19	1,01	1,27
RCP_8,5.2100	1,66	1,70	1,40	1,63	1,01	1,47

sentikortasuna (SE), egokitze gaitasuna (KA), urrakortasuna (VU), mehatxua (HZ), esposizioa (EX) eta arriskua (RK).

RK parametroa (arriskua) arretaz aztertuz gero, egiaztatzen da gaur egungo (2000) eta muturreko (2100. urteko RCP8,5) agertokien artean bero-boladek giza osasunean duten arriskua % 24 inguru handitu dela. Kontuan hartuta Getarian mehatxu horren aurrean kalteberak diren adineko pertsonen kopurua handia dela, mehatxu azpimarragarria da.

Lehorteak nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorean duen eragina

Jarduera ekonomikoen gaineko lehorte handieneko aldien hazkundeak interes berezia du nekazaritza eta abeltzaintzako ingurunean. Nekazaritza-sektorean klima-alaketak labore jakin batzuen errendimenduan eragin positiboa izatea espero den arren, kontrako ondorioak izango ditu hainbat alderditan, hala nola izurriteak eta gaixotasunak areagotzean edo espezie inbaditzaileak agertzean. Inpaktu horiei, gainera, suteak gehitu behar zaizkie, lehorteek eta lurzoruen higadurak eraginda.

¹⁴ Adierazle normalizatuak (1etik 2rako eskala).

¹⁵ Adierazle normalizatuak (1etik 2rako eskala).

«EAEko udalerriek klima-aldaketaren aurrean duten kalteberatasunaren eta arriskuaren ebaluazioa» azterlanaren arabera, lehortea nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorean duen mehatxuak honako erregistro hauek ditu Getarian:

Escenario	SE	AC	VU	HZ	EX	RK
2000	1,59	1,38	1,39	1,06	1,80	1,41
RCP_4,5.2040	1,59	1,38	1,39	1,10	1,80	1,44
RCP_4,5.2100	1,59	1,38	1,39	1,12	1,80	1,45
RCP_8,5.2040	1,59	1,38	1,39	1,08	1,80	1,43
RCP_8,5.2100	1,59	1,38	1,39	1,20	1,80	1,49

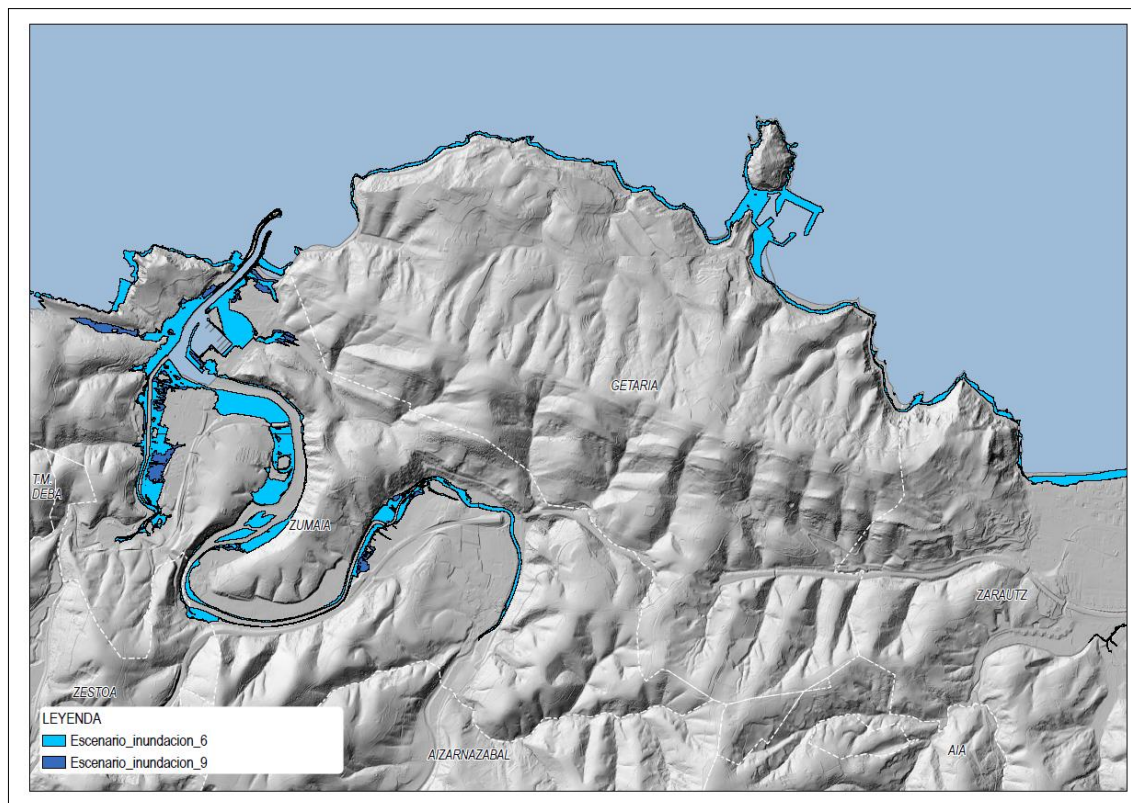
sentikortasuna (SE), egokitze gaitasuna (KA), urrakortasuna (VU), mehatxua (HZ), esposizioa (EX) eta arriskua (RK).

RK parametroa (arriskua) arretaz aztertuz gero, egiaztatzen da lehortea nekazaritza- eta abeltzaintza-sektorean duen eragina areagotu egiten dela egungo agertokiaren (2000) eta muturrekoaren (RCP8,5) artean. 2100. urtea, % 5 ingurukoa da. Kasu honetan, gainera, mehatxu nabarmena da udalerriarentzat, landatutako azalera handi bat baitago. Baita dagoen landaredi atlantikoari eta sute-arriskua handitzea dagokienez ere.

Itsas mailaren igoeragatiko uholdea hiri-ingurunean

«EAEko udalerriek klima-aldaketaren aurrean duten kalteberatasunaren eta arriskuaren ebaluazioa» azterlanaren eta hiri-ingurunean itsasoa igotzeagatiko mehatxuaren arabera, arrisku hori egungo egoeraren (2000) eta muturrekoaren (RCP8,5) artean handitu dela egiaztatu da. 2100. urtea, % 2 ingurukoa da udalerritik osorako. 2023an, IHOBek «KOSTAEGOKI» izeneko proiektu espezifiko bat argitaratu zuen arlo horretan. Proiektu hori Nekazaritza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioaren (MAPAMA) 2017ko PIMA Adapta Costas CCAA proiektuaren barruan kokatu zen. Proiektu hori autonomia-erkidegoei zuzenduta dago, Klima Aldaketara Egokitze Plan Nazionala (PNACC) garatzeko, eta hainbat proiektu egin zituen C3E – Asturias proiektu pilotuan oinarrituta. Kantabriako IHren proiektua da, eta lau fase zituen. I. fasearen helburua, «Kalteberatasuna eta arriskua» izenekoa, klima-aldaketaren arriskua ebaluatzea zen, mehatxuaren (itsas mailaren igoera), esposizioaren (kostalde mota desberdinena eta bertan kokatutako baliabideena) eta kalteberatasunaren (kaltearen eragin- eta sentikortasun-maila) arteko interakzioaren emaitza gisa.

Proiektuaren emaitzak hamar agertoki desberdinetan gerta litezkeen kalteen zenbatespena eskaintzen du, eta erantsitako irudian Getariari dagozkionak erakusten dira 6. agertokian (SLR3 + T1 - 2100 horizontea). Tr = 100 urteko agertokia eta itsas mailaren +70 cm-ko igoera (SLR 2100 RCP 8.5) eta 9. agertokia (SLR4 + T1 - 2100 horizontea. Agertoki ezkorragoa, non Tr = 100 urteko muturreko gertaera eta itsas mailaren +100 cm-ko igoera konbinatzen baitira denbora-horizontean).

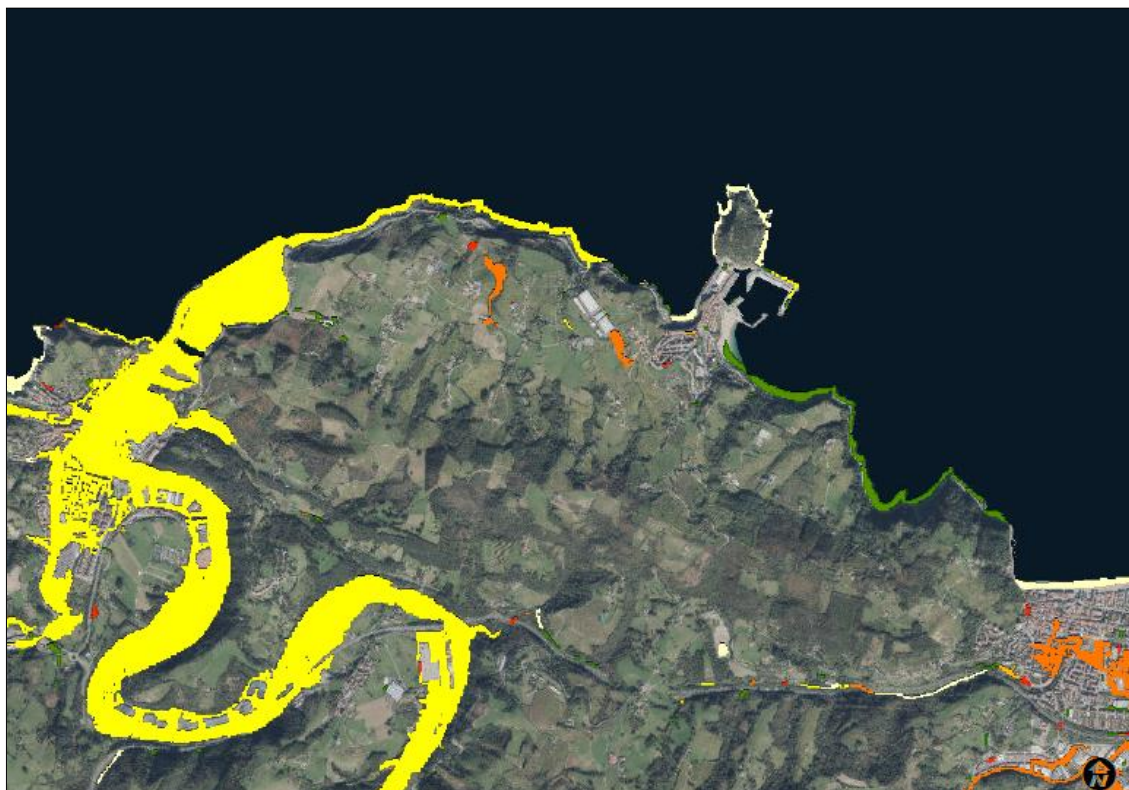
6. eta 9. agertokiak. Iturria: Kostaegoki.

Erakutsitako informazio grafikoaren arabera, Getarian, 6. agertokiak 21,2ha-ri eragingo lioke, itsas mailaren igoeragatik, itsaslabarrak, N-634 errepidearen zati batzuk, bi hondartzak eta portua barne. 9. agertokian, aipatutako eragina 21,6 ha-koa izango litzateke, eta zertxobait handiagoa labarretan. Gauzak horrela, Getariarako mehatxu hori oso esanguratsua da.

Euri-uholdeen eragina hiri-ingurunean

IHOBEk duela gutxi argitaratu du «Euri-uholdea muturreko prezipitazio-gertaerei lotuta Klima Aldaketako agertokietan Euskal Autonomia Erkidegorako» azterlana, eta euri-jasak (egun barruko euri-jasa handia) aztertzen ditu egoeran eta klima-alaketaren agertokietan (RCP 8,5 agertokia eta 2041-2070 aldia), bai eta euri-uholdeetan duten eragina ere.

Euri-uholdeen fenomenoek interes berezia dute saneamendu-sareak diseinatzeko, inpaktuak sortzen dituzte hainbat azpiegituretan, eta sakonago aztertzen dira euriak eragindako uholdeak, Euskadin gertakari meteorologiko horietarako aurreikusitako gorakadaren aurrean. Lan hau Getariako udalerriaren gainean irauli da, erantsitako irudian. Bertan, AP-8an, Potzuagan eta Ermiñakon, Igerain errekaen ondoan, gorriz dauden bi eremuren mugaketa ikus daiteke. Puntu horietarako, klima-alaketari lotutako euri-uholdeak izateko arriskua (2041-2079, RCP8,5) % 100,150 eta % 50 handituko dela aurreikusten da, hurrenez hurren.

Euri-uholdea hiri-ingurunean. Iturria: IHOBE.

VII.14.- Airearen kalitatea eta zarata

Getariako udalerrian ez da arazo berezirik ikusten airearen kalitateari dagokionez, ez ezarritako jardueren ezaugarriengatik, ez kokapenagatik (itsasora irekitako espazioa). Nolanahi ere, airearen kalitateari eragin diezaioketen isurpen-foku nagusiak honako hauek dira:

Ibilgailuen trafikoa. Trafikoak eragindako kutsadura atmosferikoaren fokua AP-8 eta N-634 errepideen pasabideei eta portura zuzenean sartzeko bideei lotuko litzaieke.

Industria-jarduera. Udalerrian ez da hauteman airea kutsa dezakeen enpresarik. Hala ere, portuaren ondoan, San Antonpeko HUA dago.

Beste emisio-foku batzuk. Erregaien kontsumoari (berokuntza, sukaldea, ur korrante sanitarioa...) eta eraikuntzarekin, urbanizazioarekin eta abarrekin lotutako unean uneko eta unean uneko obrei dagozkie.

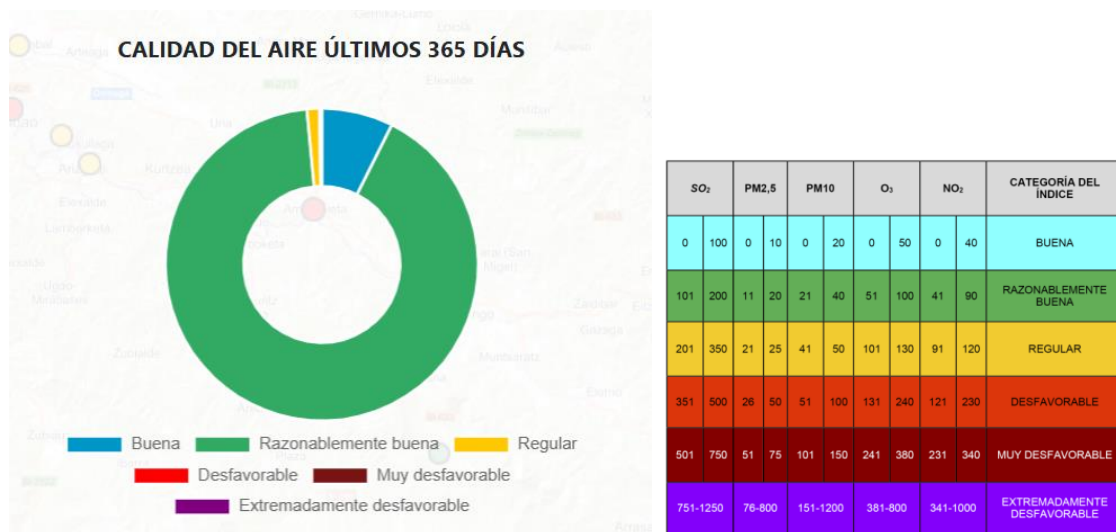
Jarraian, Kostaldea eskualdeko airearen kalitatea laburbiltzen da. Bertan, Getariako udal-mugartea dago, Eusko Jaurlaritzako Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasunaren Sailaren "EAEko Airearen Kalitatea Kontrolatzeko Sarean" eskuragarri dauden erregistroen arabera.

39/2017 Errege Dekretua, urtarrilaren 27koa, Airearen kalitatea hobetzeari buruzko urtarrilaren 28ko 102/2011 Errege Dekretua aldatzen duena, inguruneke airean dauden kutsatzaile nagusietarako mugak ezartzen dituena eta airearen kudeaketa eta kalitatea arautzen dituena. Kutsadura-maila horiek aipatutako sarearen bidez erregistratzen dira, eta horren emaitzekin "EAEko Airearen Kalitateari buruzko Urteko Txostena" idazten da. Horretarako, Sareak 8 zonatan banatu du lurraldea, ozonoaren kasuan izan ezik; izan ere, horretarako, bost zonaldeko zonakatze espezifikoak aplikatzen da, gainerako kutsatzaileekiko portaera desberdina dutelako.

Kutsatzaile gehienak (SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, CO eta O₃) lurraldeko eremu guztietan neurtzen dira, eta bentzenoaren kasuan, metal astunak eta bentzo (a) pirenoa gutxiago dira neurketa-estazioak, ebaluazioa modu globalean egiten baita EAE osorako.

Getariako udal-mugartea, lehen adierazi den bezala, «Kostaldea (ES1603)» eremuan dago, 992,2 km²-ko eremuarekin eta 200.000 biztanle ingururekin. Ozonorako zonakatze espezifikoak «Itsasertza (ES1610)» eremuan barne hartzen du azterketa-eremua, 810 km²-ko eremuarekin eta 570.000 biztanle ingururekin. Airearen kaliterako estaziorik hurbilena Pagoetan dago. Eskuragarri dagoen azken txostenaren 2023ko datuen arabera, estazio horretan neurtutako SO₂, NO₂, CO, PM₁₀ eta PM_{2,5} kutsatzaileen datuek oso maila ona erakusten dute, eta O₃ kutsatzailearentzako xede-balioa betetzen da.

Jarraian, azken 365 egunetan Pagoetako estazioan lortutako airearen kalitatearen indizeen (ICA) grafikoa aurkezten da, MITECOren arabera.

Fuente: ICA- MITECO.

Taulako kutsatzaile guztien balioak µg/m³-tan adierazita daude, eta airearen kalitate-indizearen mailak PM_{2,5}, O₃ eta NO₂-rekiko epe laburreko esposizioari lotutako arriskuak kontuan hartuta ezarri dira, Osasunaren Mundu Erakundeak ezarritakoaren arabera. SO₂-ren kasuan, muga-balioak EBko Airearen Kalitateari buruzko Zuzentarauan ezarritakoak dira.

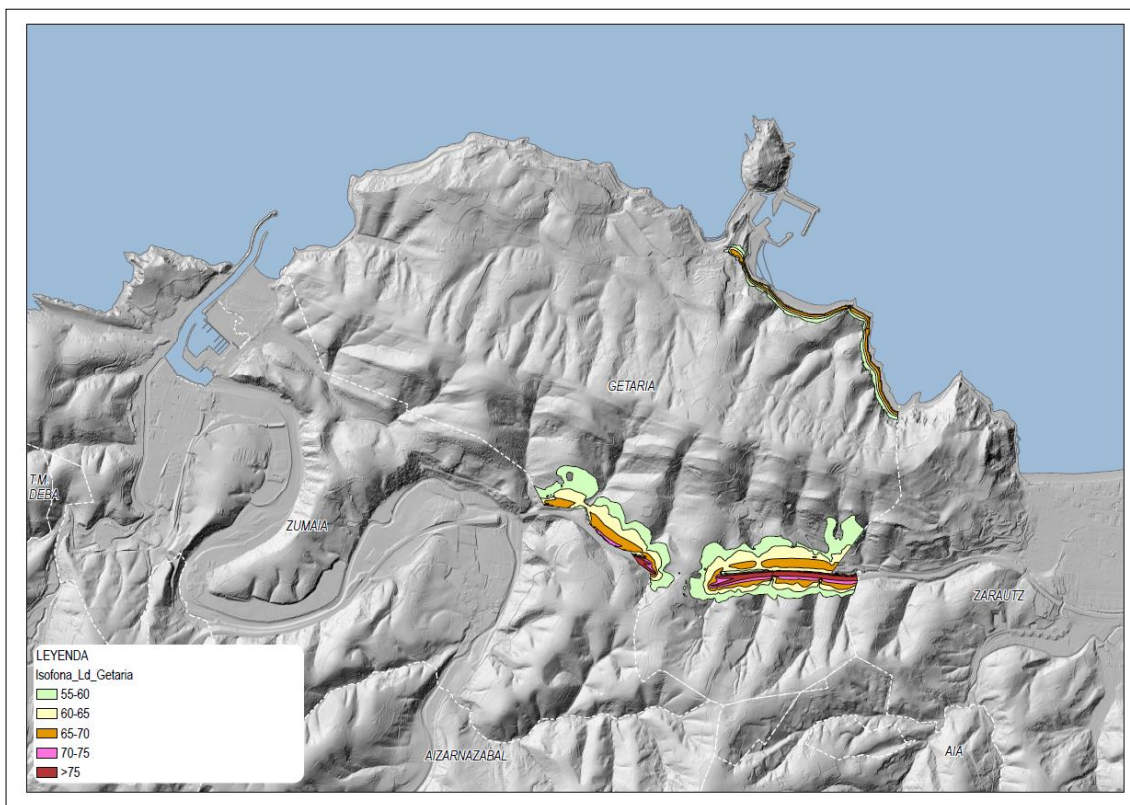
Zaratari dagokionez, Getariak «Zaraten mapa» bat du, Udalak 2015eko irailaren 30eko osoko bilkuran onartua. Mapa horrek ez du arazo garrantzitsurik hautematen udalerrian, Gipuzkoako Errepideen Foru Sareko Zaraten Maparen arabera (GFA 2023), udalerria AP-8 eta N-634 errepideen zaraten eragin-zerrendan sartuta baitago.

Eguneko aldirako (Ld), udalerriko 85 ha-ko afekzio-banda horietan inplikaturik egongo lirateke.

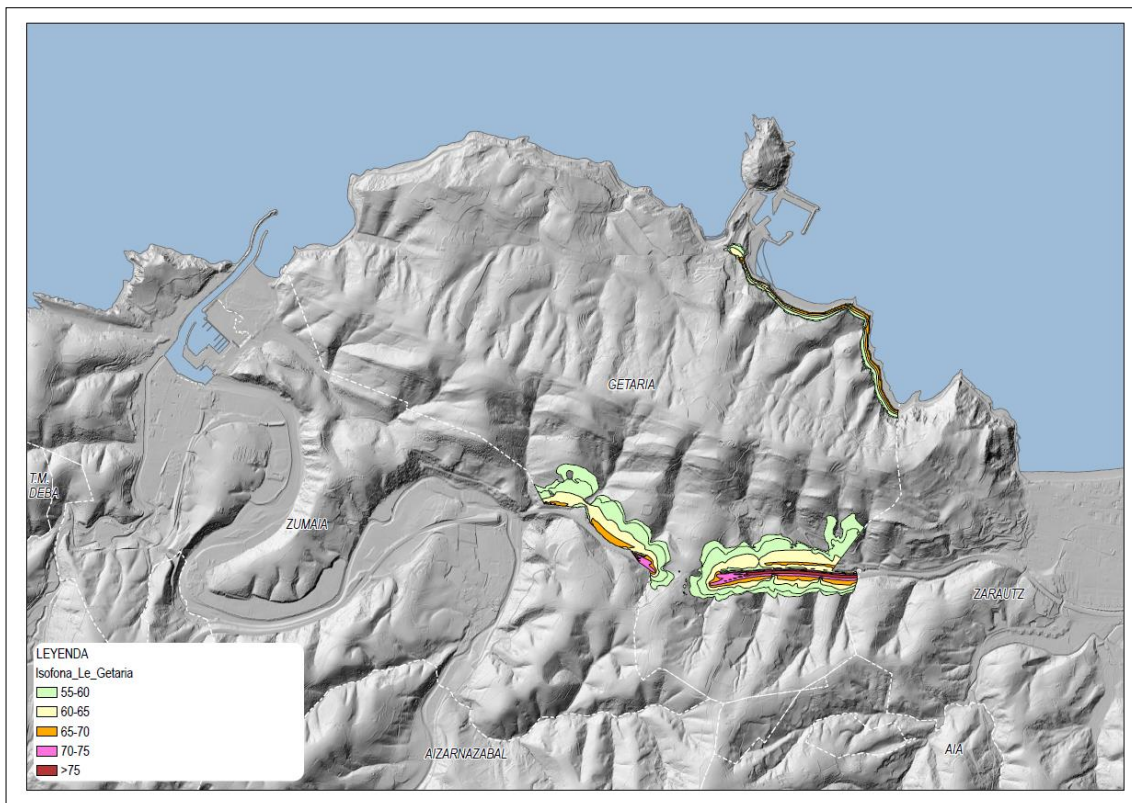
Arratsalderako (Le), udalerriko 62,2 hektareako afekzio-banda horietan inplikaturik geratuko lirateke.

Eta gauerako (Ln) udalerriko 61,1 Ha-ko afekzio-banda horietan inplikaturik egongo lirateke.

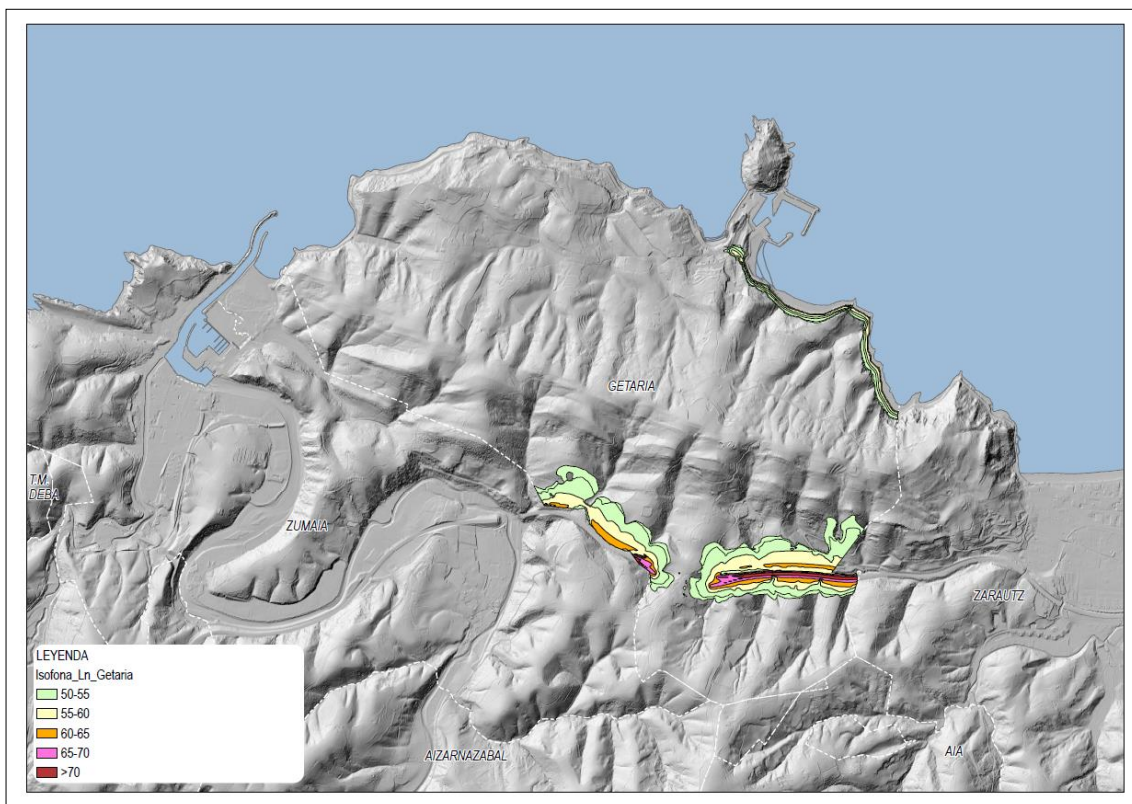
Hurrengo irudietan, grafikoki irudikatzen da hautemandako egoera.

Zarata. Eguneko aldia. Iturria: GFA

Zarata. Arratsaldeko aldia. Iturria: GFA

Zarata. Gaueko aldia. Iturria: GFA

VIII.- LURRALDEA: HIRI-INGURUNEA.

Udalerriko ingurunearen edo euskarri fisikoaren zati txiki batean dago, ordea, biztanleriaren gehiengoa. Indarrean dagoen plangintza orokorrak hiri-lurzoru eta lurzoru urbanizagarri gisa sailkatutako lurzoruak barne hartzen dituen hiri-ingurunea da.

Gaur egun, hiri-ingurune hori udal-mugarte osoaren % 5,58 baino ez da, eta hirigune historikora eta portura mugatzen da, bai eta haren ingurune hurbilenera ere. Ehuneko txikia da, nahiz eta Getariako azalera osoa nahiko txikia izan.

Hiri-ingurune trinkoa da, dentsitate ertainekoa, eta pixkanaka-pixkanaka oso modu neurritsu eta ordenatuan hedatu da.

Hiribilduaren herrigune historikoa San Anton parean eratu zen, penintsulako topografiara egokituta. Topografia berezia da, ekialdean eta mendebaldean dauden itsaslabarrek agerian uzten duten bezala. Kale Nagusia, erdiko kalea, berriz, itsasorantz jaisten da, eta, beraz, harekiko perpendikularrak diren kantoiek erdiko kale horrekiko paraleloak diren kaleetarantz igo behar dute. Kale hori uren eta pertsonen fluxuen hustubide gisa eratzen da.

Trazadura hori berezia bada ere, San Salvador elizaren kokapena ere berezia da. Eliza horren nabeak inklinatuta daude, aldare peraldare baterantz igoz, eta horien azpian, tunel gisa, Kale Nagusira pasatzen utziz.

Hirigunearen eta San Anton mendiaren oinean, bien artean, horiek bereizten dituen istmoan, portua sortu zen, denboran zehar ekialderantz hazten joan dena.

Hegoaldean, harresiak hirigune historikoa mugatzen zuen, eta, haren atean, Megasko bidea iristen zen.

Gipuzkoako beste udalerrri askotan bezala, harresitik kanpo eta harresiaren atala aprobeztatuz, aurrerago eraiki zuten frontoia, oraindik ere hor jarraitzen duena.

Portua bezala, hiri-eremua ere zabaldu zen, kasu honetan harresiz kanpo, lehenik Herrerietako errebalean, Megasko bidean, eta gero, joan den mendeko 50eko hamarkadatik aurrera, bide horren inguruan, lehenik, eta, aurrerago, Sahatsagako ibarbidean.

Aurrekoetan eta indarrean dauden Arau Subsidiarioetan ezarritakoaren ondorioz, Herreriet eta Sahatsaga kaleak lotu dira, eta gaur egun Getariako zabalpena dena osatu da. Ekintza progresibo, jarraitu eta kontrolatu baten emaitza da. Ekintza horrek hiri-hutsuneak osatzen saiatu da, eta egungo bilbea ehundu du du. Bilbearen erdigunea Aldamar parkea, Balentziaga museoa eta Ulpiano etxeko zuzkidura-eraikin mistoa dira.

Hala, udalerriko hiri-eremua, gaur egun, San Anton mendiak eta parke publikoak, Getariako portuak, hirigune historikoak eta Getariako zabalpenak osatzen dute, eta hiri-continuum egituratu bat osatzen dute. Continuum horretan, orografia-konplexutasuna gorabehera, lehendik zeuden hirigintza-oztopoak minimizatzeko behar diren bitarteko mekanikoak jarri dira, eta, beraz, erraz mugi daiteke oinez ibilbide laburren bidez.

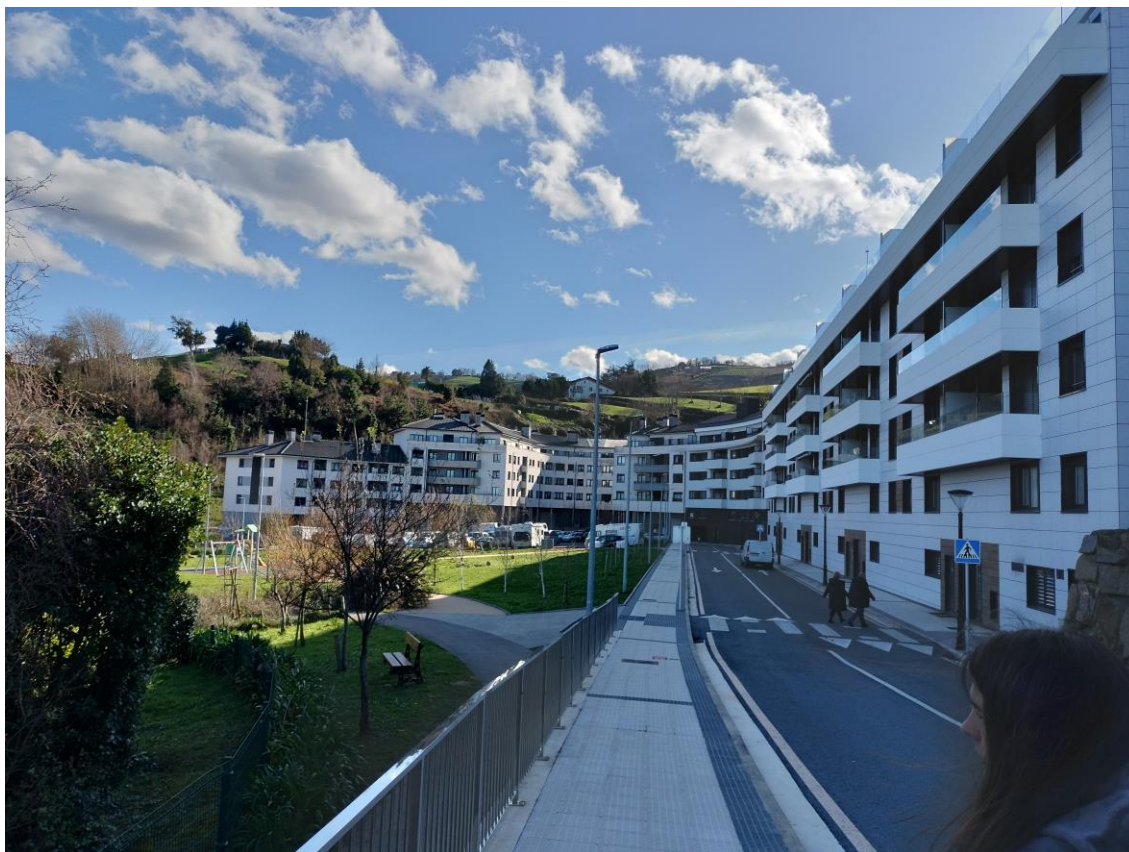
Imagen del Casco Histórico de Getaria desde el mar.

Azken hamarkadetan, hiri-eremu hori etengabe berrurbanizatu da, eta, gainera, indartu egin da, besteak beste, estrategikoki kokatutako irakaskuntza-, osasun-, laguntza-, kirol- eta kultura-ekipamenduekin. Horri dagokionez, esan behar da, alde batetik, berrurbanizatzeko-jarduketa berrienak egin direla, hala nola Balentziaga kalearen birmoldaketa, Herrerieta kaleko esku-hartzea eta Haitze kalearen irekiera, begiratoki erakargarria sortuz, eta, aldi berean, hiri-eremuaren mendebaldeko fatxadaren segurtasunari mesede egin zaio. Eta, bestetik, Zarautz Jauregian egindako esku-hartzea. Birgaitze hori Euskal Herriko Arkitektoen Elkargoak ere saritu du.

Hala, hiri-eremua continuum gisa eratu da, eta behar bezalako egitura du, etengabe hobetzeari kalterik egin gabe, Udalak jada aurreikusten duen ildoan. Horretarako, proiektuak ditu Herrerieta eta Balentziaga kaleen artean igogailu berri bat instalatzeko, Menditxon begiratoki bat antolatzeko eta Elkano monumentutik pasabide bat egiteko, Bista Ona parkea zeharkatuz Aldamar kalera iritsi arte, zeinak pilotalekuaren eta portuaren arteko hirigintza-oztoporik gabeko lotura erraztuko baitu, besteak beste.

Hobekuntza horiei esker, hiri-ingurunean bizitza sustatzeko topagune gehiago eta hobeak sortu dira, jarduera ekonomikoak, komertzialak edo hirugarren sektorekoak eginez beheko solairuetan, batez ere hirigune historikoan. Bertan, tokiko merkataritza-establezimendu ugari daude, eta, bereziki, hurbiltasun esanguratsuko elkarten merkataritza-sarea dago.

Indarrean dagoen plangintzaren arabera, hiri-eremu osoa bere erabilera-araubidea sistematizatzeko konfiguratuta dago, jatorriaren eta hiri-morfologiaren arabera, hirigintza-eremuka. Hauek dira: A.U. I Casco Histórico; A.U. II Herrerieta Bea-Itsasalde; A.U. III Herrerieta Bea-Kalea; A.U. IV Herrerieta Goia; A.U. V Balenciaga; A.U. VI Potzuaga; A.U. VII Santa Ana; A.U. VIII Eskola; A.U. IX Erruera; A.U. X Sahatsaga; A.U. XI Malkorbe; A.U. XII San Anton Azpi; A.U. XIII San Anton; A.U. XIV Portua; A.U. XV Akerregi-Gaina; A.U. XVI Igarategi; A.U. XVII Sahatsaga-Goia; A.U. XVIII Potzuaga-Gaina; y A.U. XIX Meaga.

Getariako Sahatsaga-goia auzo berriaren irudia.

Gaur egun, aurrerago adierazten den bezala, udalerrian indarrean dagoen plangintza orokorreko hirigintza-eremu edo -azpieremuetan lau jarduketa baino ez daude gauzatzeke. Honako hauetan aurreikusitako garapenak dira:

- UE 07.09 Erromero del Casco Histórico:

Hirigune Historikoaren Plan Bereziaren proposamen bat da, eta, gauzatu ez denez, egokitzen da aztergai dugun prozesuan berriz aztertzea.

- UE III.1 de A.U. III Herrerietea Bea kalea:

Aurreko Arau Subsidiarioen proposamena da, indarreko Arau Subsidiarioek finkatu zutena, eta, gauzatu ez denez, egokitzen da aztergai dugun prozesuan berriz aztertzea.

- A.U. XVI Igarategi:

Bat dator indarrean dauden Arau Subsidiarioetan aurreikusitako eremua handitzeko proposamenarekin, baina ez da gauzatu. Egokitzen da, halaber, proposamena berriz aztertzea esku artean dugun prozesuan.

- A.U. XVIII Potzuaga-Gaina:

Bat dator Potzuaga-Gainako bizitegi-erabileraren intentsitatea handitzeko udal-proposamenarekin, egungo egoeran, eremu hori garatzea bideragarria izan dadin. Proposamen hori uneko plangintza orokorraren berrikuspenaren esparruan finkatzea aurreikusten da, epe labur eta ertaineko etxebizitza-eskariaren egungo egoerari erantzuteko.

Egoera horrek esan nahi du indarrean dauden Arau Subsidiarioen gauzatze-maila oso altua dela.

Hori guztia egin ahal izan da udalerriak prozesuak gidatu dituzten plangintza orokorreko dokumentuak dituelako eta Udalak azken hamarkadetan plangintza horren kudeaketan eta egikaritzean lan handia egin duelako.

Lan horrek, beste administrazio batzuekin koordinatuta, udalerriari Hirigune Historikoko Plan Berezi bat eta portuko Plan Berezi bat eman dizkio, baita beste eremu batzuei buruzkoak ere. Gaur egun, Eskualtxetako Plan Berezia bultzatzen da, alokairuko 20 zuzkidura-bizitoki eskaintzeko.

Getariaren irudia portutik..

Era berean, Potzuaga-Gaina XVIII. Hirigintza Eremuari dagokionez, indarrean dauden Arau Subsidiarioen aldaketa izapidetu da, eremu horren betearazpena bultzatzeko. Dokumentu horrek dagoeneko udalaren behin-behineko onarpenera du, eta Gipuzkoako Foru Aldundiak behin betiko onartzeko zain dago.

Horrela, jarraipena ematen zaio hiria eraikitze prozesuari, udalerriaren bilakaera ordenatua ahalbidetzeko, aurrerantzean Plan Orokor berriak lagunduko baitio.

Testuinguru horretan, ikusten diren beste premia batzuei erantzuteari kalterik egin gabe, portuko Plan Berezia garatzeko eta San Anton Azpi XII. hirigintza-eremua berronertzeko beharrezkoak diren ekintzak bultzatu beharko dira, ingurune horri balioa emateko eta Kofradia Zaharreko, aurreko izotz-fabrikako, Katraponako (edo Tintalekuko) eta antzinako Nautikako eraikinak, besteak beste, erabiltzeko.

Horrekin, bestalde, hiri-bilbean dauden hutsuneen antolamendua amaituko da, eta horrek esan nahi du aukera egokiak baloratu behar direla, 2043. urterako bizitegi- eta ekonomia-jarduera gehigarrien eskaintza beharrezkoa izanez gero.

Ohartarazi behar da, indarrean dauden Arau Subsidiarioak idaztean, hainbat alternatiba baloratu zirela, hala nola Kanpaiagan egindako esku-hartzea, bere garaian baztertu egin baitzen Herrerietan eta Sahatsagan esku hartzeko aukera, eta, horrela, Getariako zabalgunea (Getariako zabalpena) osatu. Errealitate hori egindako udal-kudeaketaren emaitza da.

Deskribatutako hiri-inguruneari hainbat kokaleku gehitzen zaizkio, baina gaur egun landa-habitatei dagozkie. Horien artean, tamainagatik edo identitateagatik, Askizu eta San Prudentzio nabarmendu behar dira, eta, neurri txikiagoan, Meagas, nahiz eta baseliza eta haren hurbileko ingurunea hiri-lurzoru gisa sailkatuta egon.

Lehenengo biak tamaina handiko eta nortasun handiko guneei dagozkie, eta aurreko plangintzaren azken berrikuspen-prozesuan lurzoru urbanizaezin gisa sailkatu ziren eztabaida egokiaren ondoren, eta ez zen berriz urbanizatzeko edo handitzeko aukerarik planteatu. Orduko egoeraren aurrean, laster, udalerrian zerbitzu-azpiegituren arloan egiten ari diren obren ondorioz, bi guneei ur-hornidura eta saneamendua dituzte, eta bi kokalekuen etorkizunari buruzko eztabaida egokia abiaraziko da prozesuan.

Era berean, Meagan gertatzen den egoera berraztertu beharko da. Izan ere, garai batean, Udalak bizitegi-garapen txiki bat aurreikusi zuen, Foru Aldundiak egokitzen joan zuten landa-eremuko biztanleria hartzeko, eta horregatik baztertu zen. Esparru orokor horretan, hiri-kokalekuen funtsezko problematika eraikuntzaren adinean eta hura birgaitzeko eta irisgarritasun unibertsaleko baldintzak hobetzeko premian datza, baita haren energia-efizientzia ere. Getariako Udala ildo horretan jarduten ari da jada.

Horretarako, Hirigune Historikoaren Plan Berezia eta Getariako Klima eta Energia Plana (2022-2030) daude, 2022ko ekainekoak. Plan horrek gaiari buruzko ekintza-plan bat jasotzen du, bereziki eraikin publikoei buruzkoa.

Abian dauden ekintzei jarraipena emango zaie, eta hiri-birgaitze, -berroneratze eta -berrikuntzako helburuak zabalduko dira, irtenbide egokiak formulatuz.

IX.- ETXEBIZITZAREN GAIA.

Gaurkotasun handiko gaia da, eta herritarrak, oro har, eta Getarian bizi direnak ere kezkatzen ditu. Horren erakusgarri ona da Potzuaga-Gainako esku-hartzeari dagokionez Udalak sustatutako herritarren partaidetzarako saiora duela gutxi bertaratu ziren pertsonen kopurua.

Getariako udalerria ez dago etxebizitza-arloan tentsionatutzat jotako eremuen artean, eta, ziurrenik, orain arte arlo horretan egindako toki-plangintzaren ondorioz, jarraipena eman behar zaio, etxebizitza eskuragarri zehatza lortzeko, are gehiago ikusitako testuinguruan, hau da, udalerri batean, biztanleria pixkanaka eta etengabe handitzen ari da, tokiko gazteak udalerrian mantentzearen eta beste udalerri eta herrialde batzuetatik datozen pertsonak hartzeko gaitasunaren ondorioz.

Ohartarazi denez, 2023ko urtarrilaren 1ean, Getariako familia-etxebizitzak edo etxebizitza nagusiak 1.172 dira, eta gaur egun Potzuaga-Gainan (bi fasetan) eta Eskualtxetan sustatzen diren jarduketek 220 etxebizitza eskaintzen dituzte, horietatik 150 babes publikokoak, eta 20 zuzkidura-bizitoki gehigarri, hurrenez hurren. Horrela, udalerriko babes publikoko etxebizitzaren parkea handitu egingo da, beste udalerri batzuekin alderatuta garrantzitsua dena, neurri handi batean Sahatsaga-goian azken urteetan egindako jarduketaren ondorioz. Azken jarduera horri esker, etxebizitza eskuragarriaren beharrari erantzun ahal izan zaio, bereziki udalerriko gazteentzat, eta talde horretan ikusten da premia larriena.

Irudia: Eskualtxetako lurzatia, zuzkidura-bizitokiak eraikitze.

Erantzun horrek eta 2043. urterako Plan Orokor berriak egin behar duen erantzunak, planteatu beharreko eztabaidaren emaitza gisa, arrazoiz onartzen dute udalerrian aldi berean 375 etxebizitza gehigarri egotea, gaur egun bigarren etxebizitza eta etxebizitza turistikorako erabiltzen direnak eta tokiko ekonomiari laguntzen diotenak, edo hutsik daudenak. Nolanahi ere, Udalak eskatutako azterlanak horri buruzko datu zehatzagoak izatea ahalbidetuko du.

Ikusitako egoerak aukera ematen du Getariako HAPO premiarik gabe berrikusteko; izan ere, hirigintza-dokumentu berria izapidetzen den bitartean, udalerriak etxebizitza-premia horri erantzuteko bizitegi-eskaintza nahikoa izango du, eta 2028an behin betiko onartuko dela aurreikusten da. Adierazi behar da, bereziki, Eskualtxetako ekipamendu-lurzatian sustatzen diren zuzkidura-bizitokiak, zeinen lurzorua doan laga baitio Udalak Eusko Jaurlaritzari plangintza xehatua gara dezan, aldi baterako alokairu sozialeko erregimenean esleitu direla.

Hala, udalerriaren gizarte-premiei garaiz erantzuten jarraitzea aurreikusten da, bizitegi-larrialdi orokorreko une batean, eta, horretarako, aurrerantzean HAPO berria idatziko da, bere garaian indarrean dauden arau subsidiarioak idaztean egin zen bezala. Ildo horretan, aurreko VIII. epigrafean aurreratu den bezala, bizitegi-garapen berriren bat aurreikusteko aukera baloratu ahal izango da, behar diren alternatibak ebaluatuz, eta, bereziki, Kanpaiagari dagokiona.

Horrez gain, zuzkidura-bizitoki berriak antolatzeko aukera baloratu ahal izango da. Horri dagokionez, adierazi behar da Udalak Jesuiten etxea horretarako erabiltzeko aukera aztertu duela, dagokion akordioa edo kudeaketak egin ondoren. Zuzkidura-bizitoki berrietarako erabil liteke, bai adinekoentzat, bai gazteentzat.

Aurreko VI.3 epigrafean, lehendik zegoen etxebizitza-parkearen egungo egoerari buruz bildutako informazioa osatzen da.

Potzuaga-gainako partzelen irudia, etxebizitza berriak eraikitzeko.

X.- JARDUERA EKONOMIKOAK.

VI.4 epigrafean adierazi den bezala, Getariak oso ekonomia dibertsifikatua du, ingurunearen nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapen oso garrantzitsuan oinarrituta (txakolin-mahastiak, batez ere, eta abeltzaintza), portuaren inguruan garatzen den arrantza-jardueran, Igarategi eremuan eta portuaren inguruan (Txoritonpe) nagusiki finkatutako industria-jardueran, eta hirugarren sektorean (merkataritza, zerbitzuak...) eta aisialdian (ostalaritza, kirol-portua, landa-eta kultura-turismoa, etab.).

Gainera, potentzial handia du arlo horietan guztietan, eta, ildo horretan, Udalak dagoeneko esku hartzen du, bide berriak aztertuz eta garatuz, eta horien erakusgarri dira udalerrian elementu dinamizatzailerik izan nahi duten ekipamenduen arloko museo-ekimenak, hala nola Balentziaga museoa eta Zarautz jauregia.

Hala ere, saldo negatiboa ikusten da udalerriko enpleguaren eta udalerriko biztanleria aktiboaren artean, baita fluxu pendular esanguratsuak ere bizilekuaren eta lanaren arteko erlazioan, baita egoitza- eta prestakuntza-erlazioan ere, udalerriaren eta hurbileko udalerrien artean.

Horren guztiaren ondorioz, langabezia-tasa % 5etik beherakoa da, EAEko batezbestekoa baino nabarmen txikiagoa, eta per capita BPGd-a (prezio korrontetean) 41.780 eurokoa izan da 2022an, EAEkoa baino handiagoa. Adierazle horiek egoera ona erakusten dute, baina aipatutako saldo negatiboak agerian uzten du getariarren jarduera ekonomikoa udalerriaren inguruetik kanpo dagoela hein handi batean. Gai hori kontuan hartu beharko da prozesuaren jarraitutasunean.

Sektoreka, lehen sektorea interes handiko jarduera ekonomikoa da udalerrian, bai azaleragatik eta lurralde-inplikazioagatik, bai ekoizpen-ikuspegitik, neurri handiagotan edo txikiagotan lan egiten duen biztanleriari eta elikagai-ekarpenari erreparatuta. Interes hori areagotu egiten da azken urteetan ikusitako dinamika kontuan hartzen badugu, non ustiatutako lurzoruen hazkundeak ikus daitekeen. Hala ere, duela gutxiago, txakolinarekin lotutako monolaborantzara bideratu da pixkanaka, bereziki abeltzaintza-sektorearen kontura. Dinamika horrek lehen sektore aktibo horrek erabiltzeko egokia den lurzoru zaintzera eta lurraldean isolatutako kokalekuak mugatzera bultzatzen du, hiri-continuumaren ondoan egon beharko duten eta nahiko dentsitate handiak izan beharko dituzten beharrezko kokalekuak alde batera utzi gabe. Hori ere kontuan hartu beharko da prozesuaren jarraitutasunean.

Bestalde, Igarategi eta Txoritonpe industrialdeak eraikitzeak Getaria sendotzeko izan duen garrantzia nabarmentzen da. Izan ere, Indaux enpresa herrian finkatzen lagundu zuten, bai eta enplegua dibertsifikatzen eta biztanleria finkatzen ere, eta bizilekuaren eta lanaren arteko harremanetan mugikortasun handiagoa saihestu zuten. Gai hori garrantzitsua da hiri-ingurunean erabileren nahasketa eta oreka egokia bermatzeko. Eragin positibo horrek jarraipena eman nahi izan zion Aldamar-gainako Igarategiko eremua handitzeko indarreko Arau Subsidiarioen proposamenari. Ekimen hori, esan bezala, ez da bultzatu azken bi hamarkadetan.

Igarategi industrialdearen irudia.

Ondorioz, prozesuaren jarraipenean, hura ez gauzatzea eragin duten arrazoiak baloratu beharko dira, eta aurreikusitako zehaztapenen balizko berregokitzea eta, egungo egoera berrian, apustu horri eusteko aukera kontuan hartu beharko dira. Gainera, jarduketa horren helburuen artean, Igarategiko eremua hiri-continuumean integratzeko eta modu ez-motorizatuen bidez bizitokitik lanerako joan-etorriak errazteko behar den urbanizazioa planteatzen zen. Proposamen horri, nolanahi ere, erantzun egokia eman beharko dio Plan Orokor berriak. Hala, ireki beharreko eztabaidak kontuan hartu beharko du jarduera ekonomikoetarako lurzoru horri eusteko edo ez eusteko aukera, Igarategin lehendik zegoen hirigunearen eta industrialdearen ondo-ondoan. Dagokion eztabaidari ekiteko, adierazten da indarrean dauden Arau Subsidiarioek proposatutako Igarategiko eremuaren handitzeak aukera ematen duela okupatutako azalera gehigarri bat hartzeko, area horretako eraikuntzak gaur egun okupatzen duen lurzoru osoaren herenaren ingurukoa.

12.000 m² inguruko lurzoru berria antolatzea da, industria-izaerako eraikinek okupa dezaketena. Bestela, beste aukeraren bat ere bilatu ahal izango da udalerrian kokatzeko, edo, are gehiago, udalerrian industria-garapen berriak baztertu ahal izango dira. Testuinguru horretan, Orruako jardueren kokalekuaren egoera ere baloratu beharko da, gaur egun lurzoru urbanizaezin gisa sailkatuta baitago. Era berean, Getariako portuaren aipamen espezifiko egin behar da. Eremu horretan, jarduketa bat egin behar da, bai haren urbanizazio-baldintzei dagokienez, bai ondare eraikiari dagokienez, erabilera maila esanguratsu eta kezkaragarriz, nahiz eta hura bultzatzeko berriki behin betiko onartutako Plan Berezi bat dagoen.

Hura gauzatu eta garatzeko, zeinak sinergia ugari ekar baititzake Getariako udalerrarentzat, eremuan eskumena duten erakundeen artean behar diren adostasunak lortu beharko dira. Berezi, hainbat edukiontzi (Kofradia Zaharra, izotz-fabrika zaharra, Katrapona edo Tintaleku, etab.), sotoak eta Nautikako eraikina, San Anton-azpi inguruan daudenak, birgaitzeko, berritzeko edo ordezteko eta erabiltzeko beharra ikusten da.

Getariako portuko pabiloietako baten irudia

VI.4 epigrafean adierazi den bezala, hirugarren sektoreko jarduerak nabarmen egin du gora udalerrian, eta garrantzi handia du bere ekonomian. Egoera hori finkatu eta are indartu ere egin behar da. Jarduera hori, neurri handi batean hiri-ingurunean finkatua, hirugarren sektoreko erabileren eta bizitegi-erabileren arteko nahasketa egokia ahalbidetzen du, eta, nolanahi ere, arautu egin beharko da, oreka egokia lortzeko. Ildo horretako dinamika batek udalerrian hurbileko merkataritza-zuzkidura bat izatea errazten du, batez ere hirigune historikoan finkatua, eta, gainera, hirigune historikoa erabiltzen eta balioan jartzen saiatzen da. Era berean, ohartarazi da hotel- eta turismo-jarduera lurzoru urbanizaezinera ere hedatzen dela, eta dinamika hori Plan Orokor berriak baloratu beharko du, dagozkion zehaztapenak ezartzeko.

Egoera horren aurrean, Getariaren aktiboak kontuan hartuta (haren berezitasuna eta nortasuna; natura-, eraikin- eta arkeologia-ondarea; landa-ingurunea; hondartzak; udalaz gaindiko kultura-ekipamenduak, etab.), Plan Orokorraren proposamenak udalerriko jarduera ekonomikoek ahalik eta aniztasun handiena izan dezaten lagundu beharko du, eta, aldi berean, arrazoizkoa izan beharko du, udalerriaren ezaugarriak, lurraldearen gaitasuna eta herritarren borondatea kontuan hartuta.

Ikusi da udalerriak biztanleria gazteagoa duela Gipuzkoako udalerrien batez bestekoan baino, eta horrek lagundu dezake egungo dinamikari eusten eta helburu hori errealitate bihurtzen HAPO berriaren denbora-mugan.

Horretarako, irisgarritasun-baldintza onak izan behar direla adierazi da. Gai hori behin eta berriz agertzen da Getarian, eta, beraz, Plan Orokorra berrikusteko prozesuan ere kontuan hartu beharko da.

XI.- ZUZKIDURAK. ESPAZIO LIBREAK ETA EKIPAMENDUAK.

Gaur egungo egoeraren azterketak agerian uzten du udalerrian ekipamendu-hornidura handia dagoela, baina, hala ere, berrikuspen-prozesuan zehar, egungo egoera nabarmen hobetzeko beharra eta aukera planteatu behar dira.

Arlo horretan, nabarmentzekoa da Udalak etengabeko hobekuntza lortzeko egindako azken esku-hartzeak.

Azkena Zarautz Jauregia zuzkidura-erabilerarako birgaitzeari dagokio, turismo-bulego berria eta Elkanoko lehen mundu-itzuliaren interpretazio-zentroa hartzeko. Gipuzkoako Foru Aldundiarekin eta Eusko Jaurlaritzarekin lankidetzan egindako proiektua da, eta 2025ean bertan amaitu da. Arkitektoen Elkargoak berriki saritu du.

Hala ere, neurri handiagoan nabarmendu behar da Ulpiano Etxea eraikinaren Getariako zabalpenako hiri-bilbean egindako esku-hartze berria. Bertan, udal-hautzaindegi bat, udal-batzarretarako areto bat, eguneko zentro bat eta anbulatorio bat integratzea lortu zen, eta Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Foru Aldundia eta Udala ados jarri ziren udalerrientzat beharrezkoak diren hiru ekipamendu hornitzeko, udalerraren erdiguneko leku irisgarri eta egoki batean kokatutako eraikin bakar batean, sinergia ugari sortuz.

Ulpiano etxearen ekipamenduaren eta igogailuaren irudia

Beste jarduketa batzuen artean, lehenago, udalaz gaindiko irismenarekin, Balentziaga museoa ezartzea bultzatu zen, eta, orain, tokiko izaerarekin, Eskualtxeta berritzea eta handitzea bultzatu da, 20 zuzkidura-bizitoki berri hartzeko.

Aurrerantzean, behar zehatzak baloratuko dira, eta Plan Orokor berriari egokituko zaio erantzun egokiak hartzeko behar diren lurzoruak eskaintzea. Horretarako, proposatzen da Plan Orokor berriak, egungo Arau Subsidiarioek bezala, ez identifikatzea proposatu beharreko ekipamendu-modalitatea, baizik eta lurzati jakin batzuen ekipamendu publikoaren izaera, Udalak, une bakoitzean, horientzat egokiena den xedea zehatz dezan.

Nahiz eta, adierazi den bezala, udalerriak ekipamendu-hornidura handia duen, irakaskuntza-arloan ikusten da, beste udalerri batzuetan gertatzen denaren kontrako zentzuan, udalerriko egungo irakaskuntza-ekipamenduak premia berriak eskatzen dituela. Hura hartzen duen lurzatia aztertu ondoren, lehendik zegoen eraikigarritasun fisikoa handitzea eta lurzatia optimizatzea ahalbidetuko luketen eraikuntza-baldintzen erregulazio berri bat aurreikus badaiteke ere, epe ertain eta luzera helburu hori izango duen eraikuntza berri bat aurreikustea egokitzat jotzen da. Hori ere kontuan hartu beharko da prozesuaren jarraitutasunean. Adierazi behar da VIII. eta IX. epigrafeetan planteatu dela Plan Orokor berriaren denbora-mugan bizitegi-garapen berri baten antolamendua aurreikusteko balizko beharra, eta garapen horrek, era berean, irakaskuntza-ekipamendu berria har lezake, premia hori egiaztatuz gero, Kanpaiagan edo beste kokapen batean. Kasu horretan, era berean, gaur egun eskolak hartzen dituen lurzatiaren erabilera egokia ebaluatu beharko litzateke, bai ekipamendu publiko gisa, bai bizitegi-garapen berri gisa. Adierazi behar da, kudeaketatik, neurriak bideratu ahal izango liratekeela eskola kokapen berrira aldeztu aurretik lekualdatzea ahalbidetzeko, epe laburrean horri ekitea beharrezkoa izanez gero.

Arlo sozial, sanitario eta asistentzialean, dauden ekipamenduak finkatzea proposatzen da, hargatik eragotzi gabe ekipamendu horiek birkokatzea eta handitzea, eskuragarri dauden ekipamendu-lurzati edo -lokalak aprobetxatuz.

Kulturaren arloan, halaber, lehendik dauden zentroak finkatzen dira, Meagarenak barne, eta eskaintza hori jolas-zentro, ludoteka edo gaztetxe batekin osatzeko aukera aurreikusten da. Azken hori Tintaleku eraikinean, Igarategin edo beste kokapen egoki batean egon liteke. Bestalde, interesgarria litzateke Zarautz Jauregia berriaren eta Aldamar jauregian eta haren inguruan dagoen Balenciaga Museoaren jardura eta erakarpen-gaitasuna sustatzea.

Kirol-ekipamenduari dagokionez, ohartarazi behar da udalerriak duen instalazio-hornidura handitzeko aukera dagoela. Aire zabaleko frontoia, Sahatsaga kaleko kiroldegia eta arraunketarekin, surfarekin eta uretako beste instalazio batzuekin lotutako instalazioak badaude ere, azken urteotan, Udalak, Sahatsagan estalkietako padel-pista berriak eraikitzea sustatzeaz gain, Getariako kirol-eskaintza hobetzea planteatzen du. Ildo horretan, aire zabaleko igerileku publiko batzuk edo intereseko beste kirol-ekipamenduren bat (aire zabaleko kirol-pistak, Kalisteniaiko espazioak edo adinekoentzako ariketak) izateko proposamena kontuan hartzeko aukera planteatzen da, baita arauzko neurriak dituen futbol-zelai bat ere, dauden zuzkidurak nabarmen hobetuko litzatekeen ekipamenduak. Hori, halaber, prozesuaren jarraitutasunean kontuan hartu beharreko gai bat izango da, hala badagokio, proposatu beharreko bizitegi-garapen berriarekin modu integratuan harrera izan lezakeena.

Sahatsagako kiroldegiaren irudia

Beste administrazio-ekipamendu batzuei edo bestelakoei dagokienez, dauden zuzkidurak finkatzea proposatzen da, bai eta erabili gabeko eta horrela kalifikatutako lurzatiak ere (SahatsagaGoia; Potzuaga-Gaina; Igarategi, handitzeari eusten bazaio; etab.). Zehazki, Igarategin antolatzen den ekipamendu-lurzatian udal-parke mugikor bat eta tailerrak antolatzeko aukera planteatu liteke. Lurzati horrek 2.700 m²-ko azalera du, edo antolamendu hori berregokitzearen ondorio izan daitekeena.

Ekipamenduen arloan, portuak eta hondartzen inguruneak ere kontuan hartu behar dira ekipamendu-erabilera publiko horiek ezartzeko, hargatik eragotzi gabe horretarako beharrezkoak diren adostasunak lortzea. Getariak ezin du onartu Kofradia Zaharreko, izotz-fabrika zaharreko, Katrapona edo Tintalekuko, San Anton Azpiko sotoetako eta Klub Nautikoa hartu zuen eraikineko narriadura- eta degradazio-egoera betikotzea. Premiazkoa da hiri-birgaitzean bilatzea, aurkitzea, ituntzea, planifikatzea eta inbertitzea. Getariarentzat aukera bat dira, eta, aldi berean, haien irudia dira, eta egoera horretan eskumenak dituzten administrazioak batu egin behar dira erantzun zehatz eta egokia emateko, argi eta garbi beharrezkoa, baita premiazkoa ere.

Aurreko guztitik ikus daitekeenez, egungo ekipamendu-zuzkidurak, edukiontzi horiek birgaitzeak eta erabiltzeak eta garapen berriko eremuen antolamendutik erator litezkeen lurzati berriek, behar bezala kudeatuta eta araututa, udalerriaren beharrei erantzutea ahalbideetako lukete. Hori guztia, udalerriaren eskala kontuan hartuta eta Urola Kostako Eremu Funtzionalean integratuta egonik eskualdean (suhiltzaile-zerbitzua, etab.) edo handik kanpo (ospitalea, unibertsitatea, lanbide-heziketa, etab.) erantzuna jasotzen duten beste ekipamenduak alde batera utzita.

Ekipamenduen eta espazio libreen egungo zuzkidura 7. planoan ikus daiteke.

Espazio libreei dagokienez, San Anton eta Aldamar jauregiko parkeak daude, bai eta Udaletxeko plaza, aire zabaleko frontoia, Udalaren aurrean dagoen haur-parkea eta Balentziaga eta Sahatsaga Goiako espazio libreak ere. Plan Orokor berriak zuzkidura hori hobetzen eta sarean jartzen saiatu beharko du. Zehazki, Hirigune Historikoaren Plan Bereziaren ekialdeko hegalean aurreikusitako espazio libreen sistema antolatzeak aukera planteatzen da. Horretarako, Udalak dagoeneko badu proiektu bat, Malkorbeko hondartzaren, Tintalekuko terrazaren eta Elkanoren monumentuaren arteko irisgarritasun unibertsaleko baldintzak hobetzen dituen, hirigune historikoaren gainaldean. Prozesuan finkatzen edo sortzen diren garapen berriek, halaber, espazio libreen zuzkidura hobetzen lagundu beharko dute, modu osagarrian.

Hirigune Historikoaren mendebaldeko hegalean irekitako kale berriaren irudia.

XII.- IRISGARritasuna eta mugikortasuna.

Tradizioz, bide-sarea izan da Getariarako sarbidea ahalbidetu duena, eta, bereziki, hirigune historikorako, hiri-kokagunerako eta porturako sarbidea. Eta sare hori handituz joan da, bai hedadurari dagokionez, bai zeharkako sekzioari dagokionez; hala, lurraldea ehuntzen duten eta bertara iristen saiatzen diren bideak eta errepideak sortu dira.

Hala, iparraldetik hegoaldera, udalerririk GI-3391 errepidea du, Meagatik herrigunera sartzeko aukera ematen duena. Errepide horrek Zarautz eta Oikia lotzen dituen GI-2633 errepidea zeharkatzen du ekialdetik mendebaldera. Lehen sare horri kostaldeko errepidea gehitzen zaio, N-634 errepidea. Errepide horrek hirigunea zeharkatzen du, eta udalerrirako sarbidea ematen du autopistaren lotuneetatik eta Zarautz ekialdean eta Zumaia mendebaldean mugakide diren udalerrietatik. Eta bide horri GI-3392 errepidea (Askizerako sarbidekoa) eta GI-4394 errepidea (San Prudentziorako sarbidekoa) gehitu behar zaizkio, baita landa-bideen sarea ere, eta horien artean Donejakue bidea nabarmendu daiteke.

Elementu horiek Getariako oinarrizko komunikazio-sistema egituratzailea osatzen dute, eta mugikortasun-modu guztiak hartzen ditu: oinezkoak, bizikletak eta ibilgailu motordunak, nagusiki autobusen bidez garatzen den garraio kolektibo publikoa barne. N-634 errepideak Getaria eta Zarautz arteko itsasertzeko espaloia badu ere, Getaria eta Zumaia artean aurreikusitako hedadura gauzatzeke dago orain arte.

Hiri-ingurunean, kaleek sare hori osatzen dute, eta Herrerieta eta Sahatsaga kaleen berriki egindako lotura aipa daiteke. Lotura hori indarrean dauden Arau Subsidiarioek proposatu dute, eta hiri-sarea osatu eta erraztu du, portuan finkatutako bidearekin batera, ekialdetik mendebaldera zeharkatzen baitu. Era berean, hiri-eremuan oinezkoen mugikortasuna errazteko instalatutako elementu mekanikoak aipatu behar dira (udaletxearen aurreko eskailera mekanikoak eta Ulpiano etxearen ondoko igogailua), bai eta Udalak ildo horretan sustatzen dituen proiektuak ere (Eskualtxetako eta Katraponako igogailuak, Elkanoren monumentutik Katraponarako pasabidea barne).

Herrerieta eta Sahatsaga kaleen arteko lotura berriaren irudia.

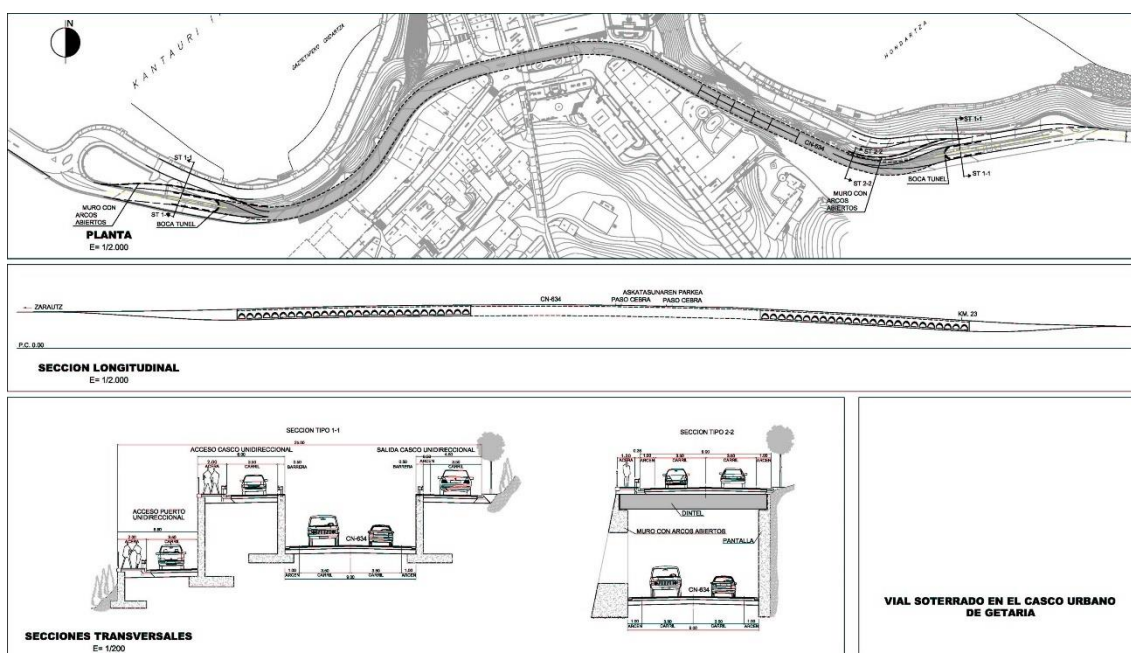
Horrek guztiak erantzuna ematen dio tokiko mugikortasunari, hargatik eragotzi gabe mugikortasun hori hobetzeko ezar daitezkeen beste ekintza batzuk. Jarraian, dagoeneko planteatuta dauden ekimenak aipatuko ditugu, baita, hala badagokio, kontuan hartu ondoren ere.

Sare hori udalerria zeharkatzen duen maila handieneko bide-ardatza gehitu behar zaio: A-8 autobidea, zeinetik, adierazi den bezala, errepidetik irits baitaiteke udalerrira, Zarauzko (ekialdean) eta Arroako (mendebaldean) lotuneen bidez. Plangintza sektorialak proposatzen du autobide horretan hirugarren erreiak ezartzea bi noranzkoetan.

Ulpiano etxeko igogailuaren irudia.

Bestalde, udal-plangintzatik, N-634 errepideak hirigunetik igarotzean izango zuen inpaktua minimizatzeko, bere garaian bi mailatako bide-irtenbide bat proposatu zen. Irtenbide horretan, igarotze-trafikoak egungo bidearen azpitik zirkulatuko zuten; horren bidez, goiko maila askatu nahi zen, hiri-continuum seguruagoa lortzeko, eta igarotze-trafikoak eta pisuen joan-etorria saihestu nahi ziren, portura eta Igarategiko jarduera ekonomikoen eremura bideratzeko, eta, aldi berean, zarataren eragina minimizatu. Aurreikusitako konponbidea porturako bi sarbideen artean zegoen, eta lekua konfigurazio berezia aprobetxatzen zuen, gehiegizko luzera zuen tunel bat eratzea saihesteko. Tunal horrek udal-pilotalekuaren ondoko pasabide zorrotza mugatzen zuen, eta gainerako trazadurak zuzenean itsasertzetik aireztatzen zuen, arkupedun soluzio baten bidez. Hurrengo irudietan grafikoki adierazten da zer proposamen den egokia Plan Orokorren berrikuspenaren esparruan sortu beharreko eztabaidan.

N-634 errepidearen trazadurari buruz udalerrian zehar indarrean dagoen Planaren proposamena.

Era berean, N-634 errepidearen eta Igarategiko errotaren ondoko GI-3392 errepidearen arteko lotunearen hobekuntza etengabe jorratu den arren, uste da berrikuspen-prozesuan baloratu egin beharko dela indarrean dagoen plangintzan jasotako eta gauzatu gabeko proposamena. Proposamen horrek N-634 errepidean itxaroteko erreiak antolatzea aurreikusten du, lau mugimenduak bermatzeko eta GI-3392 errepidea lotunearen ondo-ondoan dagoen tartean zabaltzeko. Horretarako, Igarategi erreka, bere garaian ekialderantz desplazatuta zegoena, lekualdatu egin behar da puntualki, lehendik dagoen ezpondan esku hartuz.

N-634 errepidea hobetzeko hainbat lan egin diren arren, azken urteotan Meagako biribilgune berria ere egin da. Hala ere, ez da esku hartu Getaria eta Meaga lotzen dituen GI-3391 errepidearen trazaduraren hobekuntzan. Hori ere kontuan hartu beharko da prozesuaren jarraitutasunean. Horri dagokionez, adierazi behar da itsasertzean (N-634) dagoen bideak luiziak eta balizko trafiko-mozketak izaten dituela, indarrean dauden arau subsidiarioak idaztean (baita Urola Kostako indarreko Lurralde Plan Partziala idazteko prozesuan ere) Meaga eta hirigunearen artean bide-trazadura berri bat proiektatzeko aukera aztertu zela, eta egungo trazaduraren hobekuntza eta Gárate mendiaren azpiko tunelekin irtenbide desberdinak aurreikustea aztertu zela.

Bestalde, hiri-bilbean, oro har eta bereziki Herrerietta eta Balentziaga kaleetan sartutako hobekuntzez gain, Potzuaga-Gainarako aurreikusitako antolamendu berrian Akerregi kalea zabaltzea aurreikusten da, Herrerietta kalearekiko elkargunea modu osagarrian hobetuz.

Aurreko guztia 8. planoan irudikatu da, grafikoki.

Herrerietta kalean egindako irisgarritasun-hobekuntzak.

Plan Orokorrerari dagokio hiri-eremua berroneratzeko eta irisgarritasun- eta mugikortasun-baldintzak hobetzeko lantzen jarraitu beharreko neurriak planteatzea, batez ere oinezko eta txirrindularientzat, hiriaren tamainak hamabost minutuko hiriaren kontzeptuari erantzuten dion eredu bat ezartzea ahalbidetzen duen testuinguruan.

Aldi berean, bide-sareak erabiltzen duen garraio publikoaren sistema hobetuko da, mugikortasun jasangarria lortzeko. Azken arlo horretan, ohartarazten da udalerriak ez duela tren-garraio kolektiboa erabiltzea ahalbidetzen duen geltokirik. Hala ere, ekialdetik mendebaldera, ETSren Bilbo-Donostia lineak gurutzatzen du, Meaga azpiko tunelean, eta trenbide bakarra du Zumaiako eta Zarauzko geltokien artean.

Ikuspegi sektorialetik, trazadura hori hobetzen da, eta ADIFen aldiriko linearekin integratzen da, Loiolako Erriberetako aldagunea antolatuz. Horrela, kalitatezko garraio publikoa eskainiko da, ia Gipuzkoa osoan. Testuinguru horretan, aurreikusitako obren artean, ETSren trazadura Zumaia eta Zarautz artean bikoiztea aurreikusten da, eta, esparru zehatz horretan, Udalak bikoizketa horrek luzera handiagoa izateko aukera aztertu du, eta, horren truke, erabiltzaile berriak ekartzea. Horretarako, Sahatsagan geltoki berri bat egitea aurreikusten da, udal-kiroldegia ondoan.

Horrelako jarduketak batek izugarri erraztuko luke mugikortasun jasangarria udalerrian, eta Euskadiko Hiri Agendan (Bultzatu 2050) planteatzen denari erantzuten dio. Kasu honetan ere, Plan Orokorra berrikusteko prozesuan eztabaidatu beharreko proposamena da.

Trenbide-garraiorik ez duen udalerri bati dagokion bezala, eta VI.4.3 epigrafean ohartarazi den bezala, udalerriak Urola Kostako, Gipuzkoako eta EAEko batez bestekoa baino ibilgailu-parke askoz handiagoa du (0,75 ibilgailu biztanleko); aldiz, aipatutako udalerriaz gaindiko lurraldeetan 0,65 ibilgailu inguru daude biztanleko. Horren ondorioz, gaur egun, eta egoera hori berretsiz gero, Udalak azken urteotan erantzun dion aparkaleku-eskaera handiagoa da, Sahatsaga-goian bizi direnentzako aire zabaleko aparkalekuak eta Balentziagan lurpeko aparkaleku bat sortuz. Aparkaleku horiek tokiko eskaerari erantzun egokia eta pixkanakakoa eman diote.

Hala ere, badago aparkaleku-eskari bat, udalerria erakartzearen ondoriozkoa, aipatu den portuko, industriako, zerbitzueto, kultura-ekipamenduetako, ostalaritzako eta turismo jardueraren aniztasunetik ondorioztatzen dena, eta arreta eman behar zaio, jarraipena izateko eta indartzeko, garraio kolektiboaren arloko eskaintza osatzen denean izan ezik.

Horretarako, Arau Subsidiarioek modu osagarrian aurreikusten dute lehendik dagoen Sahatsagako aparkalekua handitzea. Aparkaleku hori ez da gauzatu, eta prozesuan baloratu beharko da. Era berean, beste aukera batzuk ere kontuan har daitezke, hala nola Sahatsaga-goia parkearen sestraren azpian aparkaleku bat gaitzea. Osagarri gisa, autobusak aparkatzeko eskari bat ikusi da, Gaztetapen erantzuna jaso lezakeena, eta autokarabanen eta antzeko ibilgailuen aparkalekuari erantzuteko beharra baloratu beharko da.

Hemen, udalerriko mugikortasun jasangarria azpimarratu behar da, eta, beraz, baita oinezkoen mugikortasuna ere. Esan bezala, Getariako Udalak hobekuntza nabarmenak egin ditu hiri-eremu osoan. Lehenik eta behin, Sahatsaga eta Potzuaga kaleak osatu ditu, eta Sahatsaga, Erruera eta Herrieta arteko oinezkoentzako zirkuitu bat itxi du. Era berean, Lormendin bitarteko mekanikoak ezarri ditu (eskailera mekanikoak eta igogailu publikoa, hainbat mailatako pasabideekin), frontoiaren eta Errueraren arteko desnibela gainditzeko, biltegi zaharraren orubean egindako Balenciaga Berria bizitegi-eraikin berriaren ondoan, hiri-eremuko goiko eremuetarako eta Santa Ana parkerako, eskolarako eta kiroldegirako sarbide orokorra errazteko. Era berean, Haitze kalean eta Herrerietan kalean Udalak egindako berrurbanizazioak nabarmendu behar dira, lehen aipatutako Menditxoko begiratokiari eta Elkanoko pasabideari buruzko proiektu idatziekin jarraitu beharreko lan-ildo gisa.

Ildo beretik, bi igogailu berri proposatzen dira Herrerietan kalea Balentziaga kalearekin lotzeko, Eskualtxetako zuzkidura-bizitoki berrien kokalekuan, eskailera mekanikoek gaitutako ibilbidearen ordezkotzat bat sortuz. Osagarri gisa, berrurbanizazio-obra egin dira hirigune historikoan eta portuan, nahiz eta horiei guztiei jarraipena eman behar zaien ikuspegi integratzaile batetik.

Era berean, prozesuaren jarraitutasunean, oro har, udalerriko oinezkoen ibilbideak hobetzea proposatu beharko da, Udalak hiri-eremurako horretarako egindako azterlanaren arabera, eta oinezkoentzako ibilbide egoki bat proiektatu beharko da, Getariako bizitegi-eremua Igarategiko jardura ekonomikoen eremuarekin lotzeko, bizitegi-laneko joan-etorrietan oinezkoen mugikortasuna erraztuz.

Ildo beretik, Gipuzkoako Foru Aldundiak itsasertzeko pasealekutik eta portutik (Gipuzkoako bizikleta-bideen LPS) proiektatutako bizikleta-sarean xedatzen dena integratuko da, eta Donejakue bidea finkatuko da udalerritik igarotzean. Azken horren trazaduran hainbat interpretazio daudenez, eta horri buruz dauden azterlanak kontuan hartuta, ontzat ematen da Zarautzen Urkiolatik sartzeko den trazadura, mendi-hegalaren erdialdetik Eitzagatik Golindora arte, eta handik hirigune historikora jaisten da, Askizuko galtzadatik jarraituz, landa-gune horretatik Santiagoko hondartzara jaisteko eta Zumaia-eremutik jarraitzeko.

Ikusten da udalerriak ez duela Hiri Mugikortasun Jasangarriko Planik (HMJP), baina, udalerraren garrantzia kontuan hartuta, Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren Berrikuspenak arlo horretako neurri egokiak sar litezake, eta, hala badagokio, irisgarritasun-plan batekin osatu.

Hala, Plan Orokor berriak irisgarritasun unibertsala hobetzeko irtenbideak ere sustatu beharko ditu, bai eta espazio libreen eta oinezkoen ibilbideen arloan ere, haien artean sare osoa, segurua eta irisgarria lortzeko, auzo guztietara iritsiko dena eta elkarren artean konektatuko dituen, bai eta oinezkoentzako eta txirrindularientzako eskualdeko sareekin ere.

8. planoan, aurreko guztia grafikoki irudikatzen da.

XIII.- ZERBITZU-AZPIEGITURAK.

Udalerriak behar diren zerbitzu-azpiegiturak ditu; hala ere, prozesuaren jarraitutasunean, proposatzen diren ereduaren eta antolamenduaren arabera, gerta daitezkeen hobekuntzak eta/edo premia berriak hartuko dira kontuan.

13., 14., 15., 16. eta 17. planoetan grafikoki irudikatzen dira prozesuaren hurrengo faseetan osatuko diren zerbitzu-azpiegituren oinarrizko sareen eskema batzuk. Jarraian, zerbitzu-azpiegituren egoerari buruzko lehen aipamen bat egingo da.

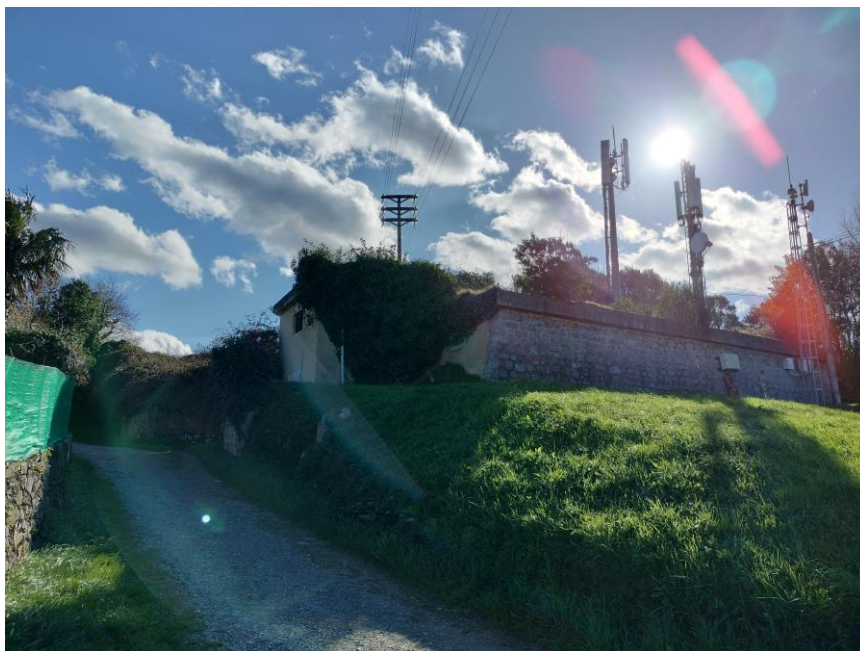
XIII.1.- Ur-hornidura.

Gaur egun, ur-hornidura bermatuta dago dauden azpiegiturekin. Hala, Getariako udalerria urtegitik eta Ibaiederreko EUTetik hornitzen da, eta horretarako behar diren baliabideak dituzte, bai eta Getariako biltegira garraiatzeko sarea ere.

Lormendin dago, hilerriaren ondoan, eta 667 m³-ko edukiera du. Beste bat dago kota handiagoan, Garaten. Depositu horretatik sare sare baten bidez hornitzen da hiri-eremu osoa.

Hiri-eremuaren zabalgunea Lormendi hegalean gehiago igo izanak edo igo ahal izateak, epe ertain edo luzean, ur-biltegi berri bat ezarri beharra eragin lezake, eta hori prozesuaren jarraipenean aztertu beharko da, Ur Partzuergoarekin batera.

Hala, aurreikusten den hirigintza-garapenaren eta urbanizatu beharreko eremu berrietarako aurreikusitako kontsumo, kokaleku eta koten ondorioz, azpiegitura berriak izateko beharra baloratuko da, etorkizunean ur-hornidura bermatzeko. Horretarako, dagozkion nahitaezko txostenak eskatuko dira.

Irudian, Lormendiko ur-biltegia ikusten da, hilerriaren ondoan.

XIII.2.- Saneamendu- eta drainatze-sarea (ur beltzak eta euri-urak)

Udalerriko saneamendu-sare lokala San Anton azpin, Getariako portuaren ondoan, dagoen Zabalerako Hondakin Uren Araztegira (HUA) konektatutako kolektoreek osatzen dute. Sare unitario bat dago, eta sare horren zati bat (euri-urak eta ur beltzak) pixkanaka bereizten ari da, egiten ari diren berrurbanizazio-obrak direla eta; Herrerietan berriki egindako obren kasua da. Udala etengabe ari da ildo horretan lanean, Ur Partzuergoarekin batera.

Egindako diagnostikoaren arabera, sare hori nahikoa da gaur egun, eta ez da aurreikusten Plan Orokor berria baliozkoa izan dadin arazo esanguratsurik egongo denik. Nolanahi ere, esku-hartze puntual batzuei ekin beharko zaie eta sare orokorrak osatu beharko dira, aurreikus daitezkeen garapen berriei behar bezalako harrera emateko.

Horrela, Plan Orokorrak aurreikusiko du planteatzen diren bizitegi-garapen eta jarduera ekonomiko berriak ezartzean, kontuan hartu beharko dela, alde batetik, hiriko hondakin-uren saneamendurako sare bereizleen aurreikuspena, eta, bestetik, euri-urena. Jarduera ekonomikoetarako eremuen kasuan, industria-jardueretatik datozen urei azterketa zehatza egin beharko zaie, eta, hala badagokio, isuri aurretik berariazko arazketa-tratamendua egin beharko zaie.

Hala ere, Getariako saneamendu-sare orokorrak behar bezala funtziona dezan, eta 2005. urtean martxan jarri zen hondakin-uren araztegiaren eraikuntza kontuan hartuta, Getariako hirigune historikoan eta, zehazki, portu-eremuan kokatutako zerbitzu-azpiegituren hobekuntza osatzeko dago. Horretarako, biltodien sare unitarioan arintze-sistema bat jartzea planteatzen da, hirigune historikotik igarotzen diren biltodien sarean sartu aurretik; kontua da Sahatsaga kaleko eta Potzuaga auzoko ibarbideetatik datozen kolektore unitarioek, Lormendi kaletik bi ibarbideen banalerrotik igarotzen den kolektore bateratuarekin batera, hirigune historikotik jarraitutasunik ez izatea.

Plan Orokor berriak irtenbide egokia eskaini beharko du, eta Askatasuren Parkean ekaitz-tanga bat ezartzeko indarrean dagoen plangintzan ezarritako aurreikuspenari eusteko aukera baloratu beharko du. Aurreikuspen hori ingurune hartzailera, kontu handiz hautatuta, euri-garaian kolektore unitarioetan sortzen den ur-soberakina isurtzeko funtzio bikoitzarekin aurreikusten da, soberakin hori etengailu orokorrera eta, ondorioz, HUAra iritsi ez dadin, bai eta ur-soberakin hori ingurune hartzailean eskatutako kalitate-helburuarekin bateragarria den gutxieneko kutsadura batekin isurtzeko aukera ere.

Getariako herrigunea kokatuta dagoenez, eta hondartzak haren bi aldeetan daudenez, saihestu egin beharko da hondartza-eremuetan gainezkaideak isurtzea; beraz, euri-uren kolektore bat egitea proposatzen da, N-634 errepide nazionalarekin paraleloan, Malkorbe hondartzaren hego-ekialdean dagoen ibarbideraino, haren eraginetik kanpo husteko.

Gainera, gaur egun lurrazaleko drainatze-gailuetatik igarotzen diren hustubideetatik datozen urak kanalizatzea proposatu beharko da, bai eta dauden euri-uren kolektoreen sarean sartzea ere. Esate baterako, Lormendiko andeleko hustubideetatik eta Malkorbe auzoko asentamenduaren urbanizaziotik datorren ura.

Nabarmendu behar da gaur egun saneamendu-sare berri bat egingo dela Askizu eta San Prudentzio auzoetan, Igarategin lehendik dagoen sarearekin lotzeko. Jarduera hori estrategikotzat jotzen da udalerrirako, eta kokaleku gehienak San Anton Azpiko HUA-n amaitzen den sarera isurtzea ahalbidetuko du.

Gainerako landa-inguruneetan, baimentzen diren esku-hartzeek behar bezala konpondu beharko dute saneamendua, eta, era berean, egin beharreko instalazioen mantentze zehatza bermatu beharko da, bai eta lehendik daudenena ere, neurri handiagoan abeltzaintza-jarduera intentsiboak ezartzen diren lekuetan.

XIII.3.- Energia Elektriakoaren Sarea

Udalerriak Iberdrola SA enpresak altako saretik hornitzen duen beharrezko energia elektrikoaren hornidura du; enpresa horrek ez du epe ertainera energia elektrikoaren arloko instalazio berririk aurreikusten.

Udalerrian transformazio-zentro egokiak daude, nahiz eta aurreikusi beharreko garapen berriek osagarriren bat beharko duten erdi-tentsioko hornidura bermatzeko.

XIII.4.- Argiteria publikoaren sarea eta semaforoak

Sare hori Udalarri dagokio, eta dauden premiei erantzuten die, etorkizunean egokitzeko aukera alde batera utzi gabe; prozesu hori energia-efizientziako arrazoiei erantzuten ari zaie jada.

XIII.5.- Gas-sarea

Udalerriak ez du gas-hornidurarik EAEko sare orokorretik. Hala ere, Repsol SA enpresak Igarategiko biltegitik hornitzen duen gas-hornidura dago.

Ohartarazten da ezen, Igarategiko eremua handitzeko indarrean dagoen plangintzan xedatutakoa berretsiz gero, beharrezkoa dela depositu hori birkokatzea.

Udalerriak Autonomia Erkidegoko gas-sare orokorretik hartunea izatea edo, bestela, gas-sare hori zabaltzea sustatzeko interesa kontuan hartzeko aukera egongo da.

XIII.6.- Telekomunikazio-sarea

Bestalde, Plan Orokor berriak, arlo horretan aplikatzekoa den legeriarekin bat etorriz, telekomunikazioen arloko soluzio berritzaile guztiak ezartzen lagundu beharko du, eta, nolanahi ere, behar diren lineak eta antenak behar bezala kokatuta egongo dira.

Bestalde, lehendik dauden telekomunikazio-sareak finkatuko dira, eta Euskaltel SA enpresa operadoreak hirigune historikoan egin beharreko kanalizazioak osatzeko eta Telefónica SA enpresa operadoreak Getariako Zentralari zuntz optikoaren bidez arreta emateko ezartzea aurreikusten da.

XIII.7.- Hiri-hondakinen kudeaketa eta tratamendua

Udalerrian hondakinak gaika eta berariaz biltzeko zerbitzua dago. Hala, gaika biltzen dira edukiontzi espezifikoaren bidez, besteak beste, beira, papera eta kartoia, plastikozko ontziak, materia organikoa eta gainerakoaren frakzioa, hargatik eragotzi gabe eskualdeko garbiguneen edo garbiguneen sarea erabiltzea.

Plan Orokor berria idaztean, gai horri buruzko udal-planak eta udalaz gaindiko proiektuak hartuko dira kontuan.

Urola Kostako Mankomunitateari dagokio zerbitzua kudeatzea.

XIII.8.- Beste zerbitzu-azpiegitura batzuk

Prozesuaren jarraitutasunean, udalerrian beste zerbitzu-azpiegitura batzuk ezartzeko aukera baloratu beharko da, hala nola parke fotovoltaikoak, energia-komunitateak, energia elektrikoa biltegitratzeko bateria-instalazioak eta/edo district heating sistemak (auzoko berokuntza).

XIV.- INGURUMEN-LOTURAK ETA KLIMA-ALDAKETA.

Hemen, informazio- eta diagnostiko-dokumentu honen VII. epigrafean horri buruz jasotzen denari helduko diogu. Hain zuzen ere, hor azaltzen dira hizpide dugun prozesuan kontuan hartu beharreko ingurumen-aldagai guztiak.

Eta hor aipatzen dira, halaber, Getariaren kasuan dauden klima-mehatxuak. Funtsean, itsas mailaren igoeraren aurreko arriskuaz ari gara, eta horri gehitu behar zaizkio eguneko gehieneko prezipitazioa pixka bat igotzea eta giro-tenperatura igotzea. Mehatxu horiek uholde-gertakari gehiago eragin ditzakete hiri-ingurunean itsas igoeragatik, baita osasunean eragina izan dezaketen bero-boladak eta tokiko nekazaritza- eta abeltzaintza-sektoreari eragiten dioten lehorteak ere.

Udalerriko itsas mailaren igoeraren mehatxua esanguratsutzat jo bada ere, hiri-kokalekuaren topografiak portura eta haren hurbileko ingurunera mugatzen du haren eragina hiri-eremuan, eta landa-ingurunean hondartzetara eta labarretara hedatzen da.

Bestalde, ibai-uholdeen arriskua hutsala da, eta euri-jasen muturreko gertaeretan euri-urek eragindako uholdeen ondorioz, gai horri erantzun beharko zaion hiru eremu zehatz identifikatu dira, drainatze-sarea horretara egokituz. AP-8 autobidean Igerain erreka ingurua, Potzuaga eta Ermiñako dira.

Proposamenak, halaber, kontuan hartu beharko du aurreikus daitekeen bero-boladen fenomenoak, eta erantzun egokiak jasoko ditu, eta, bereziki, aterpe klimatikoak identifikatzea, irekiak zein itxiak, gizakien osasun ona errazteko.

Era berean, prozesuan kontuan hartu beharko da nekazaritza eta abeltzaintzako sektorearen gaineko aldiek eragin dezaketen mehatxua, kontuan hartuta landatutako azalera handi bat dagoela eta, era berean, sute-arriskua handitu egiten dela.

Bestalde, ez da hauteman lurpeko uren kalitatearen gaineko kalteberatasun esanguratsurik, eta, aldi berean, udalerriko arrisku sismikoak, teknologikoak eta higadurakoak ez dira esanguratsuak, salgaien errepide bidezko garraioa (autobidea) eta trenbidea izan ezik. Bestalde, kutsatuta egon daitezkeen kokaleku gisa inbentariatutako kokalekuak ez dira asko.

Plan Orokorra idaztean, kontuan hartuko da, bereziki, Itsasertzaren Lurralde Plan Sektoriala berrikusteko prozesuaren ondorio dena.

Planak, halaber, udalerrian integratuko du Gipuzkoako azpiegitura berdean proposatzen den guztia, bai eta LAGetan jada ezarrita dagoena ere, pertsonen gozamina eta tokiko faunaren bizitza ahalbidetuko dituen sare berde bat ezartzeko helburuarekin.

Getaria eta Zarautz arteko oinezkoentzako pasealekuaren eta errepidearen irudia.

XV.- KULTURA-, ARKITEKTURA- ETA ARKEOLOGIA-ONDAREA.

Indarrean dauden arau subsidiarioak idaztean, Udalak udal-ondarearen katalogo bat idatzi zuen, gaur egun indarrean dagoena.

Plan Orokor berria idaztean, dagokion katalogoa ere sartu behar da, eta, ondorioz, berrikusi egin behar da, aurreikuspenak berresteko edo aldatzeko, bai eta indarrean dagoen legeria berrira egokitzeko ere (Euskal Kultura Ondareari buruzko 6/2019 Legea, 2019ko maiatzaren 9koa, eta 14/2023 Legea, azaroaren 30ekoa, aurrekoa aldatzekoa, 2023ko abenduaren 15eko EHAA argitaratua).

Testuinguru horretan, udalerriaren ondare-intereseko elementuak hartuko dira kontuan, katalogoan sartzeko egokitasuna baloratzeko, eta, era berean, prozesuan horri buruz kontuan hartu beharreko irizpideak ezartzeko aukera planteatuko da, aplikatu beharreko legeriaren arabera, Estatuko Lurzoruaren Legearen 2015eko testu bategina barne.

Horren guztiaren arabera, Plan Orokorraren berrikuspenak lau babes-maila identifikatu beharko ditu: berezia, ertaina, oinarrizkoa eta tokikoa edo udalekoa.

Indarrean dagoen Planaren katalogoan, ondare arkitektoniko, arkeologiko eta historikoko eraikin eta elementu katalogatuak zerrendatzen dira, eta hirigintza-arau orokorretan jasotzen den araudi espezifiko aplikagarria zehazten da.

Era berean, natura-intereseko eremuak zerrendatzen dira, eta horien araudia indarrean dagoen Planaren Hirigintza Arau Orokorretan zehazten da.

Getariako Hirigune Historikoaren irudia.

San Anton itsasargiaren irudia.

Horren guztiaren arabera, katalogoan, bere garaian, babes motaren bat behar zuten bost eraikin edo zona tipologia hartu ziren kontuan, eta behar bezala egokitu beharko dira. Gaur egun, honako hauek dira:

1.- Oinarrizko kontserbazio-mailari atxikitako elementu arkitektonikoak eta arkeologikoak.

Babes-mailarik altuenari dagokio. Babes-maila honetan sartzen dira udalerrian arkitektura-, historia- edo arte-balio handiena duten eraikinak. Honako hauek dira:

- * Hirigune historikoko monumentu-multzoa. (Euskal Autonomia Erkidegoak aitortutako ondasun higiezinak, azaroaren 9ko 399/1999 Dekretuaren arabera – 1999-11-22ko EHAA –.
- * Hirigune Historikoko Arkeologia Guneko monumentu-multzoa (98/2/12ko Aginduen bidez monumentu-multzoa – 1998ko martxoaren 30eko EHAA, 60. zk. –; bertan, 7/1990 Legearen 45.5 artikuluan ezarritako babes zehatza aplikatuko da).
- * Donejakue bidea (monumentu-multzoa, urtarrilaren 25eko 14/2000 Dekretuaren arabera).
- * Askizeko galtzada - Donejakue Bidearen monumentu-multzoa. (Euskal Autonomia Erkidegoak aitortutako ondasun higiezinak - 2000-02-11ko EHAA).
- * San Salvador eliza.
- * San Martin basiliza. (Euskal Autonomia Erkidegoak hasitako ondasun higiezinak).
- * San Prudentzio basiliza. (Euskal Autonomia Erkidegoak hasitako ondasun higiezinak).

- * Juan Sebastián Elkanoren monumentua. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu/monumentu-multzo izendatzeko proposatutako ondasunak).
- * San Anton itsasargia. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu/monumentu-multzo izendatzeko proposatutako ondasunak).
- * Almiranteen kaleko etxeak (San Roke kalea, 25 eta 27).
- * Meagako estazio megalitikoaren gun e arkeologikoa – Arriaundiko tonulua I-. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu-multzoa – 137/2003 Dekretua, ekainaren 24koa – 2003ko uztailaren 8ko EHAA, 133 zk.).
- * San Martin elizaren gun e arkeologikoa. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu-multzo izendatzeko proposamena).

2.- Tipologiari/ingurumenari dagokionez kontserbazio-maila jakin bati atxikitako elementu arkitektonikoak.

Babes-maila honetan sartzen dira arkitektura-, tipologia- edo ingurumen-balio jakin bat duten eraikinak.

- * San Anton Azpiko sotoa.
- * Talaie sotoa San Anton Azpin.
- * Erdialdeko sotoa San Anton Azpin.
- * Balentziagako sotoa San Anton Azpin.
- * Balentziakoari ekialdetik atxikitako ibar-basoak, San Anton azpin.
- * Ekialdeko sotoa San Anton Azpin.
- * San Anton Azpiko arrantzale-basoak.

3.- Tokiko kontserbazio-mailari atxikitako elementu arkitektonikoak.

Babes-maila honetan sartzen dira tokian-tokian arkitektura-, tipologia- edo ingurumen-balioa duten eraikinak.

- * Abeta Zahar baserria (Meaga).
- * Igarategi Goikoa eta Bekoako errota.
- * Arrantzaleen kofradia. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu/monumentu-multzo deklaratzeko proposatutako ondasuna, arau subsidiario hauetan tokiko ingurumen-izaerarekin soilik hartzen dena).
- * San Isidro basiliza.
- * Meagako Eskola.
- * Agerre baserriko armarrria.

4.- Ustezko arkeologia-araubidearen mendeko eremuak eta elementuak.

- * San Anton basiliza (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * San Anton gotorlekuaren hondakinak (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Getariako portua (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Ugarteko San Pedro basiliza (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Ugiri Goikoa errota (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Ugiri Bekoa errota (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).

- * Abeta Zaharra baserria (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Arano baserria (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * San Prudentzio basiliza (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Igarategi Goikoa errota (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Igarategi Bekoa errota (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Santa Kruz Nagusiko ermita (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Santa Maria Magdalena basiliza (1997ko urriaren 30eko EHAA, 208. zk.).
- * Hirigune Historikoko Arkeologia Guneko monumentu-multzoa (98/2/12ko Aginduaren bidez monumentu-multzoa – 1998ko martxoaren 30eko EHAA, 60. zk. –; bertan, 7/1990 Legearen 45.5 artikuluan ezarritako babes zehatza aplikatuko da).
- * Meagako estazio megalitikoaren gune arkeologikoa – Arriaundiko tonulua I-. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu-multzoa – 137/2003 Dekretua, ekainaren 24koa – 2003ko uztailaren 8ko EHAA, 133. zk.).
- * San Martin elizaren gune arkeologikoa. (Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu-multzo izendatzeko proposamena).

5.- Natura-intereseko ondare gisa katalogatutako eremuak eta elementuak.

Katalogazio-kategoria honi atxikitzen zaizkio jarraian adierazten diren eremuak, zonakatzeko orokorrean dagokien araudia eta babes-maila bereziki ezarrita dutenak, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen arabera aplikatzekoa dena alde batera utzita.

- * Garate-Santa Barbara (BGL kodea: ES2120007).
- * San Anton mendia.
- * Garate-Santa Barbarako artelatza (Autonomia Erkidegoko singular zuhaitza, ekainaren 8ko 265/1995 Dekretuaren arabera).

Bereziki aipatu behar da Katalogoan ez zirela sartu San Prudentzioko Iturregi baserria – bere garaian ordezkatzeko esku-hartze bat egin zelako – eta eraitsitako edo ordeztutako San Anton azpiko soto batzuk, hala nola udalerriko hondakin-uren araztegiak okupatzen zuena.

Zehazten da, halaber, a priori ulertzen dela arrantzaleen kofradia zaharrari dagokion eraikina, Euskal Autonomia Erkidegoko monumentu/monumentu-multzo izendatzeko proposatu dena, Katalogoan sartu behar dela elementu arkitektonikoen kategorian, tokiko kontserbazio-mailari lotuta, haren ezaugarriak eta balioak kontuan hartuta.

Gainera, azpimarratu behar da Getariatik Donejakue Bidea igarotzen dela (2/2012 Dekretua, urtarrilaren 10ekoa, Euskal Autonomia Erkidegotik pasatzen den Donejakue Bidearen zatia Monumentu Multzoa kategoriako Kultur Ondasun Sailkatua izendatzekoa).

Getariako hirigune historikoari hirigunearen babes-araubidean ezarritako zehaztapenak aplikatuko zaizkio (azaroaren 9ko 399/1999 Dekretuaren arabera, monumentu-multzo kategoriako kultura-ondasuna), bai eta hirigunearen Birgaitze Integratuko Plan Berezian aurreikusitakoak ere.

Getariako hirigune historikoko gune arkeologikoa kultura-ondasun inbentariatua da, eta bertan aplikatzekoa da 7/1990 Legearen 45.5 artikuluan ezarritako babes zehatza.

Meagako estazio megalitikoko gune arkeologikoa ere kultura-ondasun kalifikatu bat da, eta egin beharreko jarduketara oro haren babes-araubidera egokitu behar da.

Adierazi den bezala, Plan Orokorraren berrikuspenaren katalogo berriak lau babes-maila identifikatu beharko ditu: berezia, ertaina, oinarritzkoa eta tokikoa edo udalekoa.

Horretarako, maila bakoitza babesteko irizpideak ezarri beharko ditu, Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Sailaren premisak kontuan hartuta. Sail horrek ondare-ondasunen inbentario bat du.

12. planoan grafikoki adierazten da aipatutako elementuen kokapena.

Prozesuarekin jarraituz, udal-katalogo berria idatziko da.

Getariako portuko arrantza-sareen irudia.

XVI.- INDARREAN DAGOEN LURRALDE-ANTOLAMENDUAREN AZTERKETA.

1. planoan ikus daitekeenez, Getaria Urola Kostako Eremu Funtzionalean dago, 2019an behin betiko onartutako EAEko Lurralde Antolamenduaren Gidalerroek (aurrerantzean, LAG) identifikatu eta mugatuta. Haren zehaztapenak 18. planoan grafikoki irudikatu dira.

Ondorioz, udalerriko Plan Orokor berria ekarriko duen berrikuspen-prozesuan, kontuan hartu beharko da aipatutako LAGetan eta 2006ko otsailaren 21ean behin betiko onartutako Urola Kostako (Zarautz-Azpeitia) Lurralde Plan Partzialean (LPP) ezartzen dena. Plan horren zehaztapenak 19. planoan grafikoki irudikatu dira.

Ohartarazi behar da Getariako plangintza orokorraren berrikuspena eta Urola Kostako LPParen berrikuspena (aribidean) bat datozela, eta aurrerapen-fasera iritsi direla (20. plano). Egoera hori ontzat jotzen da, eta Getariako premiei ere erantzun dakieke, LPP berrian horri buruz jasotzeari dagokionez.

Horretarako, komenigarria izango da Udala prozesu horretan pertsonatzea, beharrezkotzat jotzen bada.

LAGek kontuan hartu beharreko gidalerro orokorrak planteatzen dituzte, bai eta matrize bat ere lurzoru urbanizaezinaren araubidea eta erabilera arautzeko, Plan Orokor berriari dagokion Getaria terminoaren zonakatze globalean kontuan hartu beharreko kategorizazioa barne hartzen duena.

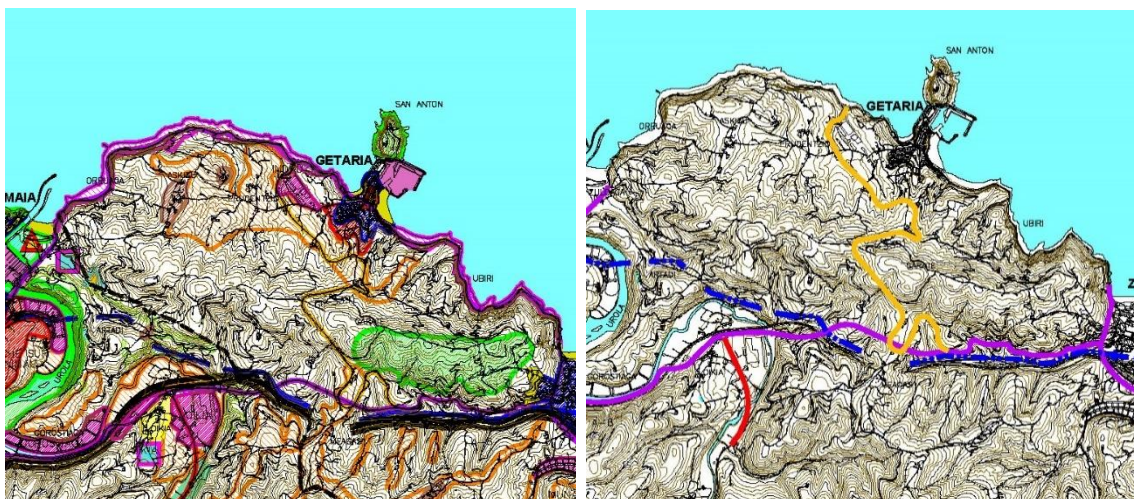
Era berean, hirigune historikoa erreferentziazko elementu berezi gisa identifikatzen du, baita Getariako portua ere.

Bestalde, LPPk natura-intereseko eremu gisa identifikatu ditu Garate-Santa Barbara eta San Anton eremuak, eta, itsasertzeko intereseko eremu gisa, udal-mugarteko itsaslabarrak.

Ekoizpenaren ikuspegitik, LPPk nekazaritza-intereseko eremu gisa identifikatzen du Getariako lurraldearen hedadura handi bat, Askizetik Eitzagaraino, hiri-eremu nagusiaren hegoaldean.

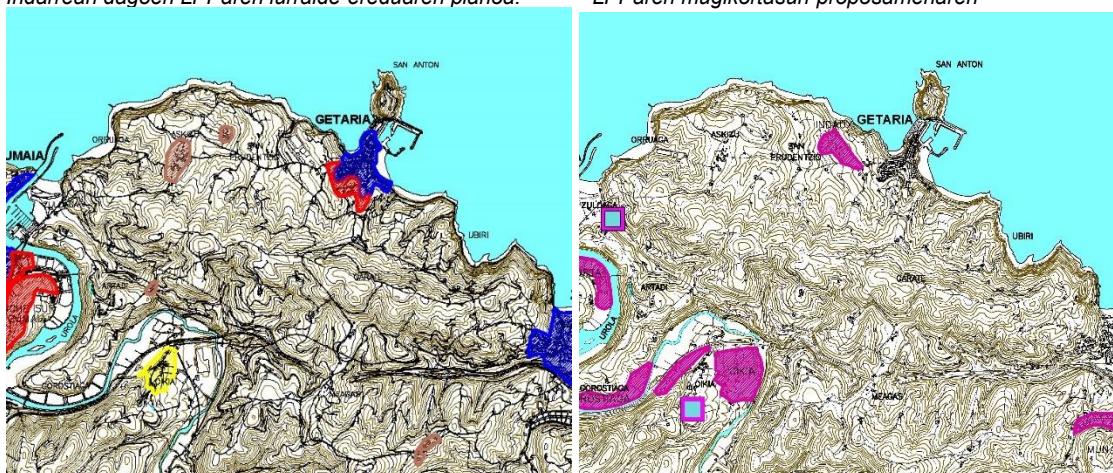
Eta indarrean dagoen LPPak, halaber, hiri-eremua hego-mendebalderantz hedatzea aurreikusten du, bai eta arrantza- eta kirol-portua eta lehendik dagoen industrialdea finkatzea, hirigune historikoa birgaitzea eta eskualde-mailako ekipamendu bat ezartzea ere. Elkanorekin lotutako zentro tematiko bat.

Hurrengo irudietan, indarrean dagoen LPPko planoak agertzen dira, eta horietan aipatutako zehaztapenak ezartzen dira. Horietan, aipatutako planoetan jasotzen diren zehaztapenak osatzen dira.

Indarrean dagoen LPParen lurralde-ereduaren planoa.

LPParen mugikortasun-proposamenaren

Indarreko LPPko bizitegi-lurzoruen planoa.

LPPko jarduera ekonomikoetarako lurzoruen planoa.

Bizitegi-arloan, Planak 16 urteko horizonterako aurreikusi beharreko eskaintza berria kuantifikatzen du, gutxienez 330 etxebizitza eta gehienez 500 etxebizitza. Zifra horiek, gutxienez, 8 urteko horizonterako, 225 (gutxieneko balioaren bi heren) eta 500 etxebizitza (ezarritako gehieneko balioa) bitarteko sorta bat dira.

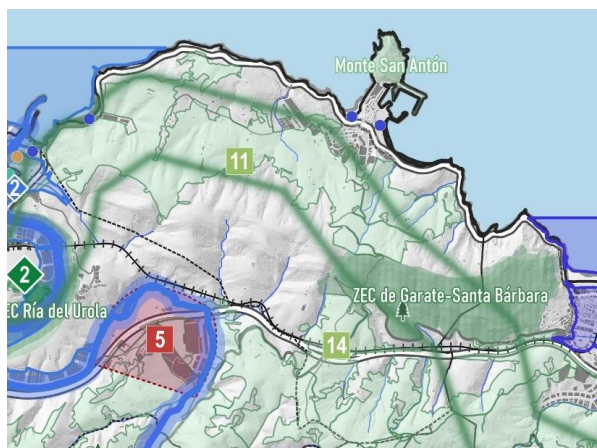
Hala ere, Euskal Autonomia Erkidegoko Lurralde Antolamendurako Zuzendaritzak berrikuspen-prozesu horri buruz hasieran idatzitako txostenean, 2019ko LAG berrietan espezifiko ki ezarritakoaren arabera, aukera hori 250 eta 375 etxebizitza artean finkatu da, hargatik eragotzi gabe abian den LPParen berrikuspenean zehazten dena.

Ondorioz, prozesuan ohartarazi beharko dira udalerrriaren etxebizitza-premia berriak, eta Urola Kostako LPParen berrikuspenaren egoera aprobetxatu beharko da bizitegi-kuantifikazio berria ezartzeko, bai eta Getariako udalerrirako komenigarria eta egokia den hiri-hazkundearen perimetroa ezartzeko ere.

Bestalde, bide-sareari dagokionez, indarrean dagoen LPPk Zarautz-Oikia errepidearen trazadura berri bat aurreikusten du Meagan, trazadura berri bat GI-3391 errepiderako, Meagatik udalerriko hiri-eremu nagusira eta Zarauzko hegoaldeko eta mendebaldeko saihesbideetara.

Hala ere, egin gabeko obrak dira, eta LPParen berrikuspenaren aurrerapenean ez dira jasotzen; beraz, beharrezkotzat jotzen badira, testuinguru horretan planteatu beharko dira.

Era berean, Urola Kostako LPParen berrikuspenaren aurrerapenak Gipuzkoako azpiegitura berdea zabaltzea planteatzen du, hurrengo irudian deskribatzen den bezala, Garate-Santa Barbarako KBEa indartuz. Proposamen hori, halaber, prozesuan kontuan hartu beharko da, eta beste premia batzuei erantzuteko sor daitezkeen beste jarduketa batzuekin bateragarria den baloratu beharko da.

LPPren aurrerapenaren azpiegitura berde eta urdinaren planoa.

Bestalde, Plan Orokorraren berrikuspenak kontuan hartu beharko ditu EAEko Errepideen Plan Orokorraren zehaztapenak eta indarrean dauden Lurralde Plan Sektorialen eta onartutako horien aldaketen zehaztapenak, Getariako udalerrian zuzeneko lurralde-eragina dutenak, lehen aipatu direnak.

Zehazki, honako hauek dira: Euskal Autonomia Erkidegoko (EAE) Kantauriko isurialdeko erreken eta ibaien ertzei buruzko Lurralde Plan Sektoriala, EAEko Trenbide Sarearen Lurralde Plan Sektoriala, EAEko Hezeguneei buruzko Lurralde Plan Sektoriala, EAEko jarduera ekonomikoetarako eta merkataritza-ekipamenduetarako lurzorua sortzeko Lurralde Plan Sektoriala, EAEko Itsasertza Babestu eta Antolatze Lurralde Plan Sektoriala, Euskal Autonomia Erkidegoko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektoriala eta Gipuzkoako bizikleta-bideen Lurralde Plan Sektoriala (2/2013 Foru Araua, ekainaren 10ekoa).

Lehenengoa (21. planoa) Kantauri itsasoan isurtzen duten erreken eta ibaien ertzen antolamenduari dagokio, eta horien artean daude Getaria zeharkatzen duten ur-ibilgu guztiak. Plan horrek ibilguak irizpide hidraulikoen arabera zatikatzen ditu. Irizpide horietatik abiatuta, erabilerak eta eraikinak ezartzeko gutxieneko babes-distantziak zehazten dira, eta, aldi berean, ibilgu horien ertzak hirigintzaren ikuspegitik ezaugarritzen ditu, eta ingurumen-neurri jakin batzuk finkatzen ditu. Udal-barrutian izango duen eragin normatiboa, ordea, mugatua da, ibilguen eta arroen tamaina kontuan hartuta, eta Asu eta Potronzulo erreken ertzak babestea baino ez du aurreikusten, GI-3392 errepidearen trazaduratik ibaian gora. Gure ustez, babes hori kostalderaino hedatzen da, eta erreka Ermiñako zuloako dolinan husten da, azkenean itsasertzean berriro agertzeko. Planak, bestalde, ez du uholdeekiko eremu kalteberarik identifikatzen Getarian.

Bigarrenak udalerria hegoaldeetik zeharkatzen duen ETSren sarea finkatzen du, eta horretarako bikoiztea proiektatzen da.

Hirugarrenak udalerrian babestu beharreko hezeguneak identifikatzen ditu, Santixo hondartzatik hurbil dauden zenbait lurzorutara mugatzen direnak, baina Getarian hedadura oso txikia dutenak.

Laugarrenak jarduera ekonomikoak kokatzeko lurzoru-erreserbak identifikatzen ditu, eta kontuan hartu beharreko beste alderdi batzuk ere azpimarratzen ditu, hala nola gaur egun jarduera ekonomikoek okupatutako lurzoruak kalifikatzeko irizpideak, eta ez du ekimen zehatzik aurreikusten Getarian, zeinak, bestalde, «hazkunde ertaineko» udalerri gisa kategorizatzen baitu, eta, ondorioz, gehienez ere 10 hektareatan mugatzen baitu hutsik dauden jarduera ekonomikoetarako lurzoruen azalera, indarrean dagoen Planean egindako planteamendua baino askoz ere azalera handiagoa.

Bosgarrenak itsasertza babestea eta antolatzea du xede, eta horretarako zenbait muga ezartzen ditu. Berrikusten ari dira klima-aldaketaren erronkara egokitzeko, eta, bereziki, itsasertzeko egoerara, itsas mailaren igoeraren ondoriozko arriskua kontuan hartzeko.

Seigarrenak landa-ingurunearen antolamendu-kategoriak proposatzen ditu, eta, bereziki, Plan Orokor berriak udal-lurraldearen zonakatze globala zehaztean kontuan hartu beharko diren nekazaritza-balio estrategiko handiko lurzoruak zehazten ditu.

Zazpigarrenak Gipuzkoako bizikleta-bideen sarea jasotzen du (22. planoa), udalerriko itsasertzetik igarotzen dena.

Bestalde, EAEko Energia Eolikoaren LPSak ez du eragin zuzenik udalerrian. Bestalde, Getariako lurraldean eragina duten beste plan eta zehaztapen batzuetan xedatutakoaren arabera jokatu beharko da (kostaldeei, telekomunikazioei eta beste batzuei buruzko zehaztapenak).

Getaria udalerriko mahastien barne-paisaiaren irudia.

XVII.- UDAL HIRIGINTZA PLANGINTZAREN ETA HORREN EGIKARITZEAREN AZTERKETA. EMANDAKO LIZENTZIAK ETA EGUNGO LURZORUAREN ESKAINTZA.

Udalerriak planeamendu orokorreko tresna gisa Arau Subsidiarioak ditu, Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2007ko ekainaren 19ko akordio bidez behin betiko onartuak (horren testu bategina geroago onartu zen, 2008ko uztailaren 15eko akordio bidez). Hemen gehitu behar da Getarian indarrean dauden arau subsidiarioak behin betiko onartu zirela, Meagan kokatutako etendako eremu batekin. Etete hori ez da orain arte kendu, eta eremu horretan indarrean mantendu da aurreko lurzorua araubidea.

Adierazi den bezala, arau subsidiario horiek azken hamazazpi urteetan antzemandako udalerriaren bilakaera ahalbidetu dute, hau da, udalerria eraldatzea eta haren premiei erantzutea, hirigune historikoa birgaitzea eta haren zabalgunea osatzea (Getariako zabalpena), hiri-berrurbanizazioa eta -birkualifikazioa etengabe egitea, bai eta landa-ingurune jarduera garatzea ere.

Eta hori horrela izan da Udalak aipatutako Arau Subsidiarioak edukitzeaz gain, horien gauzatzea bultzatu duelako eta, jada ohartarazi den bezala, ia proposamen guztiak gauzatu direlako edo gaur egun horietan lantzen direlako.

Adierazi behar da aipatutako Arau Subsidiarioen testu bateginean bi aldaketa baino ez direla egin, honako espediente hauei dagozkienak:

- 1 ZENBAKIKO ARAU SUBSIDIARIOEN ALDAKETA, BALENTZIAGA EREMUARI ETA 2014. URTEKO HIRIGINTZA ARAU OROKORREN 5. ARTIKULUARI BURUZKOA.

Dokumentu honen helburua da "A.U. 4 Balenciaga" eremuaren antolamendu-baldintzak berregokitzea, Balentziaga kaleko lurpean garaje batzuk eta ekipamendu-eraikin bat (Ulpiano etxea) egiteko lanak zehazteko eta Balentziaga eta Erruera kaleen artean dauden hirigintza-oztopoak gainditzeko. Horrez gain, espazio libreen sistema orokorrari eta aparkaleku-zuzkidurari dagokien estandarra zenbatzeko irizpideari buruzko zehaztapenen bat sartzen du.

- 2 ZENBAKIKO ARAU SUBSIDIARIOEN ALDAKETA, 2017KO VII-SANTA ANA, X-SAHATSAGA, XVII-SAHATSAGA-GOIA ETA XVIII-POTZUAGA GAINA EREMUEI ETA H1 EREMUARI (HILERRIA ETA INGURUA) BURUZKOA.

Eremu horien antolamendu zehatza eta Sahatsaga eta Herrerieta kaleak lotzeko bide-soluzioa berregokitzea izan du helburu, "XVII- Sahatsaga-goia" eremuko bizitegi-erabileraren intentsitatea berregokituz eta, horrela, babes ofizialeko etxebizitzaren eta etxebizitza tasatuen eskaintza berri baten antolamendua erraztuz.

Horrez gain, Udalak hirugarren aldaketa bat izapidetzen ari da gaur egun, eta Gipuzkoako Foru Aldundiak behin betiko onartzear dago.

Honako hauek dira:

- "A.U. XVIII POTZUAGA-GAINA" EREMUARI DAGOKIONEZ, INDARREAN DAUDEN ARAU SUBSIDIARIOEN ALDAKETA. Eremu horrek behin-behineko onespina du dagoeneko.

Eremuaren eraikigarritasuna handitzea planteatzen du, egungo egoeran jarduketa bideragarria izan dadin.

Onartutako indarreko plangintza orokorraz gain, azken urteotan Getariako udalerrian izapidetutako plangintza-tresnen zortzi espediente daude guztira Gipuzkoako Plangintzaren Erregistroan.

Alde batetik, hainbat plan berezi dira. Jarraian azaltzen dira, ordena kronologikoan, eta Getariako Plan Orokorraren Berrikuspenean kontuan hartu beharko dira:

ZUMAIAKO ARAU SUBSIDIARIOETAKO 2. SISTEMA OROKORRA GARATZEKO PLAN BEREZIA: SANTIXOKO HONDARTZA ETA DUNA.

Erregistro-data: 2011/06/01.

HIRIGUNE HISTORIKOA BIRGAITZEKO PLAN BEREZIA.

Erregistro-data: 2012/04/02

PORTUAREN PLAN BEREZIA

2023an behin betiko onartzea

Gainera, urte horietan xehetasun-azterketa hauek izapidetu dira:

SAHATSAGA-GOIA XVII. HIRIGINTZA-EREMUAREN XEHETASUN-AZTERKETA.
(GETARIA).

Erregistro-data: 2010/02/11.

IV. BALENTZIAGA HIRIGINTZA-EREMUKO "g.00.IV.1" EKIPAMENDU-PARTZELAREN XEHETASUN-AZTERKETA.

Erregistro-data: 2013/07/02

SAHATSAGA-GOIA XVII. HE-KO a.20 XVII.1 LURZATIAREN XEHETASUN-AZTERKETA.

Erregistro-data: 2019/06/13.

a.20.XVII.2.01. LURZATIEN XEHETASUN-AZTERKETAREN ALDAKETA. ETA
a.20.XVII.2.02

"SAHATSAGA-GOIA XVII. HIRIGINTZA-EREMUA".

Erregistro-data: 2021/09/09.

Tresna horiei, gainera, izapidetutako birpartzelazio-, urbanizazio- eta eraikuntza-proiektuak gehitu behar zaizkie, bai eta etxabeak etxebizitza eta udal-etxebizitza tasatu bihurtzeari buruz izapidetu eta onartutako ordenantzak ere, besteak beste.

Arestian azaldutako datuek erakusten dutenez, hirigintza-plangintza garatuz eta dagozkion lizentziekin, azken 24 urteetan 363 etxebizitza gehiago egon dira udalerrian; horrek esan nahi du urtean 15 etxebizitzako batez besteko ratioa izan dela, hau da, urtean 5,2 etxebizitzako ekoizpen jarraitua 1.000 biztanleko. Ratio hori egokitzen jotzen denarekin bat dator.

Gainera, ikus daiteke azken urteetan babes publikoko etxebizitzaren produkzioa oso esanguratsua izan dela udalerrian, eta, beraz, Getarian mota horretako etxebizitzaren ehunekoa Gipuzkoako udalerrien batezbestekoa baino askoz handiagoa da. Udalak gai honi buruz eskatutako azterlan espezifikoan erreferentzia zehatzagoak lortu ahal izango dira.

Hala ere, indarrean dauden Arau Subsidiarioetan antzemandako egikaritze-maila kontuan hartuta, adierazi behar da Potzuaga-Gaina bizitegi-eremua gauzatzeke dagoela. Horretarako, eraikigarritasuna handitzea proposatu da, bi fasetan 200 etxebizitza berri inguru garatu ahal izateko, eta horietatik 150 babes publikoko araubidearen mende egongo dira. Horri esker, premiarik gabe ekin ahal izango zaio Plan Orokorra berrikusteko prozesuari, baina, aldi berean, Udalak jarduketa hori bultzatu beharko du.

Bestalde, adierazi den bezala, Arau Subsidiarioek proposatutako jarduketa batzuk ez dira garatu, eta prozesuaren jarraitutasunean baloratu beharko da horiek berresteko, berregokitzeko edo baztertzeko aukera. 07.09 Hirigune Historikoko Erromero EU, Herrerieta Bea kaleko III. hirigintza-eremuko III.1 EU eta XVI. Igarategi HE handitzeko proiektua dira.

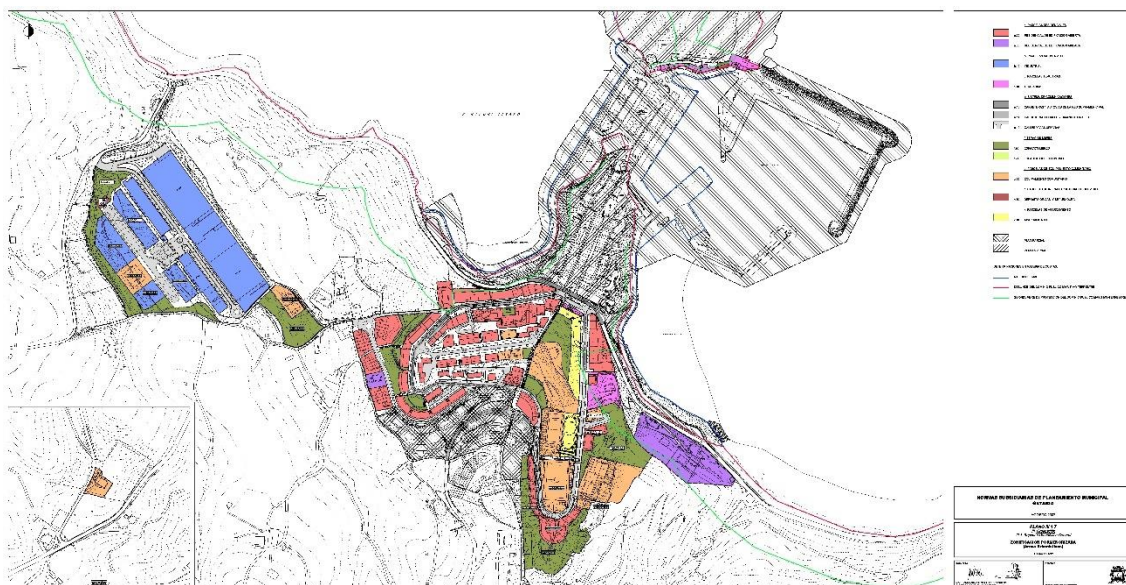
Egoera horren aurrean, eta kontuan hartuta zenbat denbora igaro den indarrean dagoen plangintza orokorra behin betiko onartu zenetik, ordura arte egindako plangintza-aldaketak, plangintza horren egikaritze-maila, gerora sortutako lege-aldaketak, onartutako edo berrikusten ari den lurralde-plangintza eta, batez ere, egungo egoera, berretsi egiten da Udalak arau subsidiario horiek berrikusteko hartutako erabakia egokia dela.

Getariak Plan Orokor berri bat izan behar du, datozen urteetan haren bilakaera gidatuko duena, prozesuaren jarraitutasunean baieztatzen diren beharrei, Espainiako Hiri Agendak (AUE) proposatzen dituen helburu estrategikoei eta Euskadiko Hiri Agendak (Bultzatu 2050) jasotzen dituen lehentasun estrategikoei erantzunez.

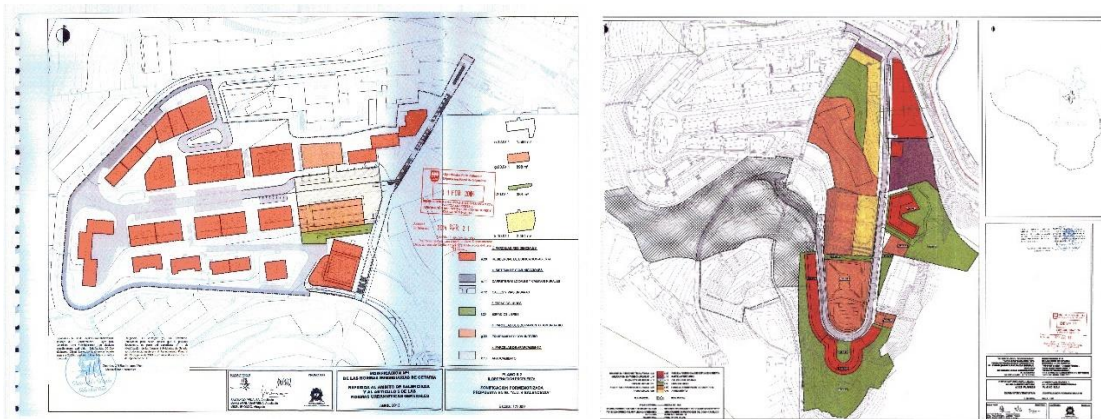
2020. urteko irudia: Sahatsaga-goian etxebizitzaren azken fasearen eraikuntza.

Hurrengo irudian, arau subsidiarioetan udalerriko hiri-eremurako hasiera batean ezarritako antolamendu xehatua erakusten da.

Indarrean dauden arau subsidiarioen antolamendu xehatuaren planoak.

Hurrengo irudietan, Balentziaga eta Sahatsaga azpieroemuetan ezarritako antolamendu xehatua erakusten da, gerora onartutako plangintza-aldaketan ondorioz.

Arau subsidiarioen antolamendu xehatuaren planoak Balentziagan eta Sahatsaga-goian.

Hori da Plan Orokor berria idazteko abiapuntu den hirigintza-egoera.

Informazio hori, halaber, indarrean dagoen plangintza orokorra interpretatzeko 10. eta 11. planoetan azaltzen da. Plano horietan, hiri-eremuaren zonakatzeko globala eta lurzoru urbanizaezinaren zonakatzeko globala marrazten dira.

XVIII.- ZEHARKAKO IKUSPEGIAK (OSASUNA, IRISGARritASUN UNIBERTSALA, BERDINTASUNA, GENEROA, GIZARTERATZEA, HIZKUNTZA-INPAKTUA...).

Udalak arreta ematen du herritarrek gaur egungo egoeran hainbat ikuspegitatik eskatzen duten neurrian, eta HAPOa idaztean lurralde-inplikazioa duten erantzun egokiak integratu behar ditu.

Hala, HAPOk ikuspegi horiek integratu beharko ditu, eta Udalak horiei guztiei erantzuteko dituen planak, estrategiak, jarraibideak eta protokoloak integratu beharko ditu. Hori guztia prozesuaren jarraitutasunean landuko da, eta, bereziki, heldze egokiaren ondoren zehaztu beharko diren irizpideak, helburuak eta irtenbide orokorrak formulatzean.

Horretarako, arlo hauetan aplikatu beharreko legeria hartuko da kontuan:

- Osasuna.

HAPO idaztean kontuan hartu beharreko oinarritzko ikuspegietako bat da. Gai hori funtsezkoa izan da hirien antolamenduan eta hirigintza-diziplinaren jatorrian, eta, bere garaian, ur-hornidurako eta hirien saneamenduko sareak sartu ziren, orientabideak, eguzkiztapena, aireztapena eta abar kontuan hartu ziren.

Bizi dugun egoeran, berriz ere gogoeta berezia egin behar dugu etxebizitzaren tamainari, bizigarritasun-baldintzei, programari, terrazak behar izateari eta abarri buruzko eztabaidan, hargatik eragotzi gabe funtzionaltasunari, telelanera egokitzeari eta abarri buruzko beste gogoeta batzuk.

Ilido horretan, planak kontuan hartuko du EAEko bizigarritasunari buruzko dekretu berrian duela gutxi xedatutakoa (80/2022 Dekretua, ekainaren 28koa).

- Irisgarritasun unibertsala.

Planak hiri-inguruneen eta eraikinen irisgarritasuna bermatu eta sustatu beharko du bereziki.

Horretarako, abenduaren 4ko 20/1997 Legean eta apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuan aurreikusitakoaren arabera izango dira haren zehaztapenak.

- Berdintasuna.

Planak kolektibo guztiak integratzen saiatu beharko du, adinagatik, jatorriagatik, gaitasunengatik, erlijioagatik, sexu-orientazioagatik eta abarengatik.

Testuinguru horretan, genero-ikuspegia ere txertatuko da.

Testuinguru horretan, indarrean dagoen lurzoruari eta hirigintzari buruzko 2/2006 Legean eta etxebizitzari buruzko legeetan (EAEkoa eta Estatukoa) xedatutakoari jarraikiz, jarraipena eman beharko zaio etxebizitza duina izateko eskubidea bermatzeko helburuari, Konstituzioaren aginduekin eta indarrean dagoen legeriarekin bat etorritz.

Planaren irismena zehaztu ondoren, proposamenek udalerriko euskararen egoeran izan dezaketen eragina egiaztatu beharko da. Horretarako, arlo horretan aplikatu beharreko legerian jasotzen den bezala, kasuan kasuko udal-zerbitzu teknikoek parte hartuko dute, eta hirigintzak horri buruz Udalak zehazten dituen jarraibideak ahalbidetzeko izan behar dituen neurriak ebaluatuko dira.

Plan Orokorrenaren hizkuntza-inpaktuaren ebaluazioa 2/2016 Legearen aurreikuspenek osatutako esparru orokorrean egin behar da. «7.7») eta 179/2019 Dekretua (49. artikulua eta hurrengoak).

Horrez gain, lurralde-inplikazioak dituzten ikuspegi guztiak hartuko dira kontuan.

Azkenik, ingurumen-ebaluazioaren testuinguruan, uraren eta airearen kalitatean duen eragina ere baloratuko da, baita zarata eta klimaren gaia ere.

Irudizko espazio publiko baten egunerokotasunean hainbat jarduera eta pertsona irudikatzea.
Iturria: Hiri-kritika.

XIX.- PLANAREN BERRIKUSPENEAN ERAGINA DUTEN BESTE UDAL-PLAN BATZUK OROKORRA.

Plan Orokor berriak, gainera, onartutako hainbat udal-plan sektorial hartuko ditu kontuan.

Bereziki, kontuan hartuko dira udalerriko itsasertzeko Paisaiaren 2015eko Ekintza Planeko zehaztapenak, eta Getariako 2022-2030 aldirako Klima eta Energia Planekoak, 2022ko ekainekoak, bai eta Getariako Emakumeen eta Gizonen berdintasunerako 2022ko I. Planekoak ere, lehenago aipatu direnak.

Horri buruz jada aipatutakoari lotzen gatzazkio hemen, bereziki VII.11 eta VII.13 epigrafeetan, hurrenez hurren.

XX.- SEKTOREKO BESTE ZEHAZTAPEN BATZUK.

Getariako Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren Berrikuspenean, kokapen berezia duelako Kantauriko itsasertzetik hurbil, bereziki kontuan hartu beharko dira kostaldeei, portuei eta itsasertzari buruzko legeriatik eratortzen diren zehaztapenak.

24. planoan, kostaldeen arloan aplikatu beharreko zehaztapenak aipatzen dira, eta 11. planoan, hiri-eremuaren zonakatze globalari buruzkoan, udalerriko portu-eremua identifikatzen da, zeinaren eskumena Eusko Jaurlaritzari baitagokio.

XXI.- ENERGIA-EFIZIENTZIA ETA HIRI-MANTENTZEA.

Udalak bere ekintza jarraituan aurreikusten du ikuspegi hori kontuan hartzea udalerriaren bilakaerarako.

Izan ere, XIX. epigrafean adierazi den bezala, 2022-2030 aldirako Getariako Klima eta Energia Plana du, 2022ko ekainekoa. Plan horren estrategiak eta ekintzak aurrez zehaztu dira lurraldearen VII. apartatuan: ingurune fisikoa, ingurumena eta klima-alaketaren erronka, eta, zehazkiago, Paisaiari buruzko VII.11 apartatuan.

Plan Orokor berriak plan horren helburuak eta proposamenak jasoko ditu, lurralde- eta hirigintza-zehaztasuna eskatzen duten neurrian.

Nolanahi ere, Eraikintzaren Kode Teknikoak eskatzen duen bezala, eraikuntzak efizientea izan beharko du, eta agindu hori garapen berrietara eta dagoeneko finkatuta dauden eta birgaitzea eta berritzea bultzatzen duten garapenetara hedatuko da, bereziki energia-efizientzia hobetzeko helburuarekin.

HAPO berriak, ondorioz, kontuan hartu beharko du gai hori, bai eta hiri-mantentzea ere, bai energia-efizientziari dagokionez, bai espazio publikoa urbanizatzeko proposatzen diren irtenbideei dagokienez, espazio horren mantentzea errazteko eta bideragarri egiteko. Gai hori behar bezala justifikatu beharko da HAPOren jasangarritasun ekonomikoa ebaluatzeko nahitaezko azterlanean, zeina planean nahitaez sartu beharko baita.

Testuinguru horretan, HAPO berriak kontuan hartuko du, halaber, udalerrian energia berriztagarrien instalazioak aurreikusteko aukera, bereziki fotovoltaiakoak, hidraulikoak eta/edo mareomotorrak, Europar Batasunaren 2020 Lurralde Agendak eta Garapen Jasangarrirako 2030 Agendak hurrenez hurren ezartzen dituzten Garapen Jasangarrirako Helburuen (GJH) ildoan.

Kasu horretan, kontuan hartu beharko dira bai ezarri beharreko energia mota, bai hura instalatzeko kokaleku egokiak edo egokiak, baita energia biltegitratzeko instalazioak ezartzeko aukera ere, energia berriztagarri horren erabileran eraginkortasun handiagoa lortzeko.

XXII.- PLANGINTZA OROKORRA UDALERRI MUGAKIDEETAN (ZARAUTZ, AIA, AIZARNAZABAL ETA ZUMAIA).

Getariako udalerriak honako muga hauek ditu: iparraldean, Kantauri itsasoa; ekialdean, Zarautz; hegoaldean, Aia eta Aizarnazabal; eta mendebaldean, Zumaia.

Zaila da lau udalerri horiekin muga egitea. Hala ere, ez da gatazkarik hauteman identifikazioan.

3. planoak grafikoki erakusten du Getariako udal-mugartearen mugaketa.

Udalerri mugakideei dagokienez, prozeduraren hurrengo fasean jakinarazi beharko zaie Aurrerapenaren izapidetzea, eta honako hau adierazi behar zaie:

- Zarautzek 2008ko HAPO bat du, eta a priori ez da hauteman kontuan hartu beharreko eragin berezirik, hargatik eragotzi gabe jarraitutasuna ematea oinezkoen, bizikleten, bideen eta trenbideen ibilbide-sareei.
- Aia 2009ko Arau Subsidiarioak ditu, eta a priori ez da ikusten kontuan hartu beharreko eragin berezirik, hargatik eragotzi gabe, halaber, jarraipena ematea oinezkoentzako, txirrindularientzako, bideetarako eta trenbideetarako ibilbideen sareei.
- Aizarnazabalek 2020ko Plan Orokor bat du, eta a priori ez da hauteman kontuan hartu beharreko eragin berezirik, hargatik eragotzi gabe, kasu honetan, oinezkoen, bizikleten eta bideen ibilbide-sareei jarraipena ematea.
- Zumaia 2004. urteko Arau Subsidiario batzuk ditu, gaur egun berrikusten ari direnak, eta a priori ez da hauteman kontuan hartu beharreko eragin berezirik, udal-mugei dagokien salbuespenarekin.

Prozesuaren jarraipenean, hala badagokio, sor daitezkeen baldintzatzaileak aztertuko dira, bai eta Urola Kostako eremu funtzionalaren LPParen berrikuspena izapidetzean azkenean zehazten denetik erator daitezkeenak ere, bereziki behin betiko onarpena Getariako HAPOa behin betiko onartu aurretik egiten bada.

Ondorioz, ez da hauteman, a priori, hirigintza-arazo berezirik, udalerri mugakideekin koordinazio berezia eskatzen duenik. Hala ere, prozesuan zehar gerta daitekeen guztiaren berri izan beharko da.

XXIII.- GOBERNANTZA ETA HERRITARREN PARTE-HARTZEA.

Plan Orokor berriaren idazketa Udalak bultzatzen du, arlo horretan eskumena duen erakundea baita, eta Getariako udal-mugarte osoa du xede.

Plana idazteko, udalak, politika publikoen kudeaketan sartutako aktibo gisa, prozesu osoaren garapenean gardentasuna lortzea planteatzen du, eta, horretarako, aho batez onartu du, 2025eko uztailaren 29ko osoko bilkuran, herritarrek parte hartzeko programa bat, zeinaren arabera aurreikusten baita prozesu horretan herritarrek parte hartzea.

Herritarrek parte hartzeko programa hori Udalaren web orrian dago, jende guztiak horren berri izan dezan.

Hala, diagnostiko hau jendaurrean jarriko da hurrengo saio batean, berrikuspen-prozesuaren irismenaren eta Getarian gaur egungo egoeran dagoen egoerarako egindako hurbilketa berri emateko, herritarrekin kontrastatu eta prozesuan aurrera egiteko.

Jarraian, eta herritarrek parte hartzeko programa horretan eta aurreikusitako faseetan xedatutakoaren arabera, dinamika horri jarraipena emango zaio.

XXIV.- DIAGNOSTIKORAKO HURBILKETA.

Dokumentu honen helburua da Getariako Plan Orokorra berrikusteko prozesuari ekiteko nahikoa informazio izatea, bai eta epigrafe honetan azaltzen den diagnostiko baterako lehen hurbilketa bat egitea ere.

Hala, lehenik eta behin, adierazi behar da aurreko guztiak aukera eman duela abiapuntuko egoera eta egungo egoera ebaluatzeko; udal-plangintza orokorrak azken hamazazpi urteetan Getariaren bilakaeran izan duen zeregina erakusten du, eta agerian uzten du orain 2043. urterako Getariaren etorkizuna asmatzeko helburuarekin hasten den berrikuspen-prozesuaren garrantzia.

Hurrengo fasean, oinarri horietan oinarrituta aztertu eta kontrastatuko dira etorkizun hori lortzeko antolamendu-aukera egokiak, herritarren premiak eta nahiak kontuan hartuta. Izan ere, Plan Orokorra udal-proiektu nagusia da, eta sektoreko eta zeharkako ikuspegi guztiak udal-lurraldean integratzea ahalbidetu beharko du.

Helburu konplexua da, eta, aldi berean, ezinbestekoa, Getariarentzat ahalik eta etorkizun onena aurkitzeko, baina ez da nahikoa izango; izan ere, ondoren, etengabe bultzatu eta kudeatu beharko da, azken hamarkadetan egindako lanari eta metatutako esperientziari jarraipena emanez.

Horretarako, Udalak, hirigintza-plangintza orokorreko tresna gisa, 2008ko Arau Subsidiario batzuk ditu, ia osorik gauzatuta daudenak, baina gaur egun arau horien aldaketa bat izapidetzen ari da, Potzuaga-Gaina eremuari buruzkoa, behin betiko onartzetik gertu dagoena. Aldaketa horrek jarraipena eman beharko dio udalerriaren bilakaerari eta etxebizitza-eskaintzari, berrikuspen-prozesuaren izapidetzea amaitu bitartean, eta 2028an lortzea aurreikusten da.

Beraz, ez da ikusten premiazkoa denik berrikuspena egitea, baina egiaztatzen da beharrezkoa dela eta plan berria gehienez ere hogeitaz eduki behar dela.

Testuinguru horretan, Getaria Kantauri itsasoaren ondoan dago, herriari antzina-antzinatik nortasuna eman dion portu batekin eta San Anton (Getariako Sagua) eta Garate mendiekin, paisaian elementu aipagarri gisa. AP-8 autobideak eta N-634 errepideak zeharkatzen dute, tokiko beste errepide batzuek gain; Urola Kosta eskualdean eta Zarautz-Azpeitia (Urola Kosta) eremu funtzionalean dago; 11,03 km² inguruko azalera du eta 265 bizt./km² inguruko dentsitatea (2001ean 227 bizt./km²-koa zen).

Estatistikako Institutu Nazionalaren eta hiriko udalaren datuen arabera, bilakaera demografikoa positiboa izan da XXI. mende honetan: 2000ko urtarilaren 1ean erroldatutako 2.436 biztanleetatik, 2.953 biztanleetara igaro da 2025eko abuztuaren 1ean. Biztanleria hori herriko hiri-eremuan biltzen da nagusiki (biztanleria kontzentratua da nagusi); izan ere, Akerregi, Askizu, Eitzaga, Meaga (Mia) eta San Prudentzioko landa-entitateek biztanleria osoaren % 12,7 biltzen dute, hau da, 374 biztanle.

2000. urtetik 2025. urtera, udalerri horrek % 0,76ko urteko hazkunde-tasa izan du, eta lurralde horrek izan du hazkunde demografikorik handiena Urola Kostako (% 0,66), Gipuzkoako (% 0,32) eta EAEko (% 0,26) hazkundera alderatuta. Era berean, 2020-2025 aldiko datuek joera hori berresten dute: % 1,01eko tasa Getarian, % 0,31ren aldean; % 0,23 eta % 0,18ko tasa udalaz gaindiko beste lurralde batzuetan. Azken datuak, 2024ko urtarilaren 1etik 2025eko abuztuaren 1era bitartekoak, berretsi egingo luke Getariak % 1etik gorako hazkundera eusten diela, azken 5 urteetan bezala. Prozesuan bereziki kontuan hartu beharreko egoera berezi eta jarraitu baten egiaztapena da.

Sexuaren arabera biztanleriaren egiturak erakusten du sexu maskulinoa zertxobait nagusitzen dela femeninoaren aldean (% 50,5 eta % 49,5, 1,02ko sex ratioarekin), landa-inguruneetan hiri-inguruneetan baino egokiagoa dena, eta adinaren arabera egiturak zahartze bat eragiten du, 65 urteko edo hortik gorako biztanleriarekin, % 20,8 2024aren amaieran (% 17,4 2000n), eta ehuneko hori txikiagoa da eskualdekoa (% 23,1) eta lurralde historikokoa (% 25,4) baino. Zahartze hori nabarmenagoa da Meaga, San Prudentzio, Askizu eta Eitzagako landa-entitateetan (biztanleriaren laurdenak 65 urte edo gehiago ditu, eta hiri-eremuan % 18 da). Bestalde, gazteen taldea (20 urte baino gutxiago) biztanleria osoaren % 18,5 da 2024aren amaieran (2000n baino 1,1 puntu gutxiago).

Zahartze-indizeak (Veyret Verner) 127 urteko balioa du udalerri horretan (165,1 Urola Kostan; 203,5 Gipuzkoan; 176,2 Euskadin eta 142,3 Espainian), eta batez besteko adina 43,1 urtekoa da (Euskadin 45,6 urte). Lurralde horietan guztietan joera geldiezina dela dirudi, urtero ehuneko hazkundeak eta zahartze-mailarik handienak izaten baitira (jaiotza-tasen beherakadak, bizi-itxaropenaren gorakada, etab.). Eta, hala ere, udalerri hori udalerriz gaindiko lurraldeak baino hobeto kokatuta dago, eta Euskadiko udalerri zaharragoetako bat da. Egoera hori ere nabarmentzen da diagnostiko honetan.

Getariako biztanleriaren egungo piramideak eta 1999ko piramidearekiko gainjartzeak agerian uzten dituzte erraboi itxurako eta alderantzizatzeko joera horrekin aipatutako zahartze-sintomak, nahiz eta esanguratsua den Getariaren etorkizunerako aipatutako alderaketak ekar dezakeen.

Faktore naturalak edo begetatiboak eta migrazio-faktoreak daude biztanleria-hazkunde horren atzean. Jaiotza-tasaren zifrek gorabehera handirik gabe jarraitu badute ere mendearen lehen laurdenean, 2010etik gaur egun arte zertxobait gora egin dute jaiotzek: 2000-09an 25,4 jaiotza izan ziren urtean, 2010-19an 29,7 eta 2020-24an 26,6. Bitxia bada ere, emakume bakoitzeko seme-alaba kopuruak gora egin du, baita hirugarren seme-alaba edo gehiago izan dituzten emakumeen kasuak ere.

Jaiotza-tasaren portaera ona da udalerri horrek arrazoi naturalengatik populazioa ez galtzeko arrazoiak; izan ere, heriotzen kopurua pixkanaka handitzen ari da, nolabaiteko zahartze-joera duen biztanleria-egituragatik (urte batzuetan saldo begetatibo negatiboak daude). Getariak saldo begetatibo positiboa du (3,4 pertsona/urte 2000-2009 aldian; 5,1 pertsona/urte 2010-2019 aldian eta 3 pertsona/urte 2020-2023 aldian), eta hori ez da gertatzen EAEn eta Gipuzkoan (Urola Kostan, 2019tik aurrera, urte guztietan saldo negatiboak erregistratzen dira). Hori bai, oraindik ez dakigu joera-aldaketa baten aurrean egon daitekeen, azken hilabeteetako 15 pertsonako saldo negatiboaren ondorioz (2024-01-01etik 2025-08-01era). Nolanahi ere, egoera berezia da Gipuzkoa osoan.

Migrazioak funtsezko aldagaia izan dira udalerri horrek mende honetan izan duen dinamika demografikoan. Eustaten datuen arabera, 2000-2023 aldiko migrazio-fluxuek ia 475 pertsonako migrazio-saldo garbi positiboa izan dute (batez beste, 20 pertsona/urte inguru), eta horrek erakusten du zer eragin erreala izan duen biztanleriaren hazkundean, Urola Kostan, Gipuzkoan eta Euskadin bezala. Datu berrienek (2024-01-01etik 2025-08-01era) positiboak izaten jarraitzen dute (26 pertsona). Sexuaren arabera banaketari dagokionez, gizonen aldeko nolabaiteko desoreka dago: saldo garbien % 54,3 gizonak dira, eta gainerako % 45,7a, emakumeak.

Zifra horien protagonista nagusia kanpoko migrazio-saldoa da, Euskaditik kanpoko. Aztertzen ari garen herriak biztanleria irabazi egiten du, bai arrazoi naturalengatik, bai migrazioengatik, eta ez dakigu kanpoko migrazio-saldoen portaera ona gai izango den egungo hazkunde-zifrei eusteko, baldin eta heriotza-tasek igotzen jarraitzen badute eta jaiotza-tasak mantendu edo jaitsi egiten badira (saldo natural positiboak gero eta txikiagoak izaten ari dira). Deigarria da emakumeak galtzea migrazio-saldoen ondorioz Euskadiko beste herri batzuetara (barne-migrazioa deiturikoa), atzerriko emakumeak gizonak baino gehiago iristearekin konpentsatuta (kanpo-migrazioa deiturikoa); gizonen kasuan, aldiz, beste euskal herrietatik datorren saldoa positiboa da.

Biztanleriaren jatorriari dagokionez (jaiolekua), 2024aren hasieran, Getariako biztanleriaren ia % 49 udalerri berean jaioa zen (2000n % 63 inguru zegoen); ehuneko hori % 62,2ra igotzen da Urola-Kostako beste udalerriren bat kontuan hartzen bada, eta % 79,5 ingurura Gipuzkoako lurralde historiko osoa kontuan hartzen bada. Bestalde, Bizkaian eta Araban jaiotakoak eroldaren % 2,2 baino ez dira.

Atzerriko biztanleria indarrez sartu da azken urteotan, eta Euskadin jaio den biztanleriak pisua galdu du. 2001. urtearen hasieran, biztanleriaren % 1,5 Espainiatik kanpo jaioa zen, eta ehuneko hori % 14,1era igotzen da 2024. urtearen hasieran (EAEn biztanle gehiagoko udalerriekin lotzen diren datu altuak). Populazio atzerritar hori Getariako biztanle-entitate guztietan bizi da, Meagan izan ezik, eta hiriguneak hartzen du atzerritar nazionalitateko biztanle gehien. Immigrazioaren Euskal Behatokiaren arabera, talde horren erdia baino gehiago amerikarrak dira (% 51,8), gehienak Nikaraguakoak (10etik 4) eta, neurri txikiagoan, Honduras, Argentina, Kuba, Txile, Peru eta Brasilgoak; Afrikakoak (% 22,42), Senegalekoak (10etik 6) eta gainerako Marokokoak; eta europarrak (% 22,42), errumaniarrak nagusi direla (10etik ia 6). Asiako kontinentetik pakistandarrek dira nagusi. Biztanleria gaztea eta orekatua da sexuaren arabera banaketan (% 50,3 emakumeak dira).

Populazio horren nazionalitateari dagokionez (espainiarra ez den nazionalitatea duten egoiliarrek, eta bi nazionalitate badituzte eta horietako bat espainiarra bada, orduan ez da atzerritartzat hartzen), 2024ko urtarilaren 1ean INEk atzerriko nazionalitatea duten 309 pertsona argitaratu zituen (% 11,2); horietatik erdiak baino gehiagok (% 51,1) 30-49 urte ditu, eta ia % 14k 15 urte baino gutxiago. 75 urtetik gora, hiru pertsona baino ez daude. Ez dago 90 urtetik gorako inor.

Getariako biztanleria osoa baino askoz ere gazteagoa da; laurden bat baino gehiago helduak dira eta % 3 eskasak 65 urte baino gehiago ditu, baina adin-talde horiek, Getaria osoan (Espainiako eta atzerriko nazionalitatea), % 60,7 eta % 18,5 dira, hurrenez hurren.

Heziketa-mailari dagokionez, 2024aren amaieran, Getariako biztanleen erdiek baino gehixeagok (% 56,2) lehen mailako ikasketak, derrigorrezko hezkuntzako ikasketak edo eskola-graduatuak izenekoak zituzten gehienez (2000n % 66,8 ziren). Ehuneko hori handia da, batetik, 16 urtetik beherako biztanleriaren zati handi bat ikasten ari delako, eta, bestetik, 65-70 urtetik gorako biztanleriaren zati handi batek irakurtzen eta idazten dakielako, baina ez dutelako titulurik. % 19,3k bigarren mailako ikasketak ditu (2000n % 8,8 zen); % 17,7k erdi- eta goi-mailako ikasketak ditu (2000n % 8,5 zen), eta lanbide-heziketa biztanleriaren % 6,9k (2000n % 11,5 zen). Biztanleriaren % 0,1 analfabetoa da (2000n % 0,3 zen). Ikasketa-mailak hobera egin du denboran, baina eskualdeak eta lurralde historikoak dutena baino txikiagoa izaten jarraitzen du.

16 urteko eta gehiagoko biztanleria aktiboa 1.542 pertsonakoa izan da 2023an, eta zifra hori ia heren bat igo da 2001etik; izan ere, Gipuzkoan eta Euskadin % 10 eta % 10,9 izan da, hurrenez hurren, eta Urola Kostan, % 21,8. Jarduera-tasa % 53,5ekoa da, eskualdeko, lurralde historikoko eta EAEko tasak baino ehuneko 2,2 eta 4,2 puntu handiagoa, baina Espainiako % 58,4aren azpitik, eta sexuaren arabera aldeak murriztu egin dira mende honetan (% 55,6, gizonen jarduera-tasa, eta % 51,4, emakumeena).

Biztanleria ez-aktiboak oso gutxi egin du gora zifra absolutuetan, baina kopuru erlatiboetan behera egin du (% 5,1), eta, horren ondorioz, mendekotasun-tasa hobetu egin da. Etorkin atzeritarren etorrerak, lan egiteko eta ugaltzeko adinean dauden gazteen etorrerak, gainera, nabarmen konpentsatu du erregistratutako barne-migrazioaren galera, biztanleriaren hazkunde naturalarekin, emakumearen laneratzearekin eta abarrekin batera, eragina izan du aktiboen kopuruaren igoeran eta, termino erlatiboetan, kide den udalaz gaindiko lurraldeek baino neurri handiagoan.

16 urteko eta hortik gorako biztanleen okupazio- edo enplegu-tasa % 63,3koa izan da 2024an, EAEkoa, Gipuzkoakoa eta Urola Kostakoa baino ia 11, 9,4 eta 6 portzentaje-puntu handiagoa, hurrenez hurren, eta, beraz, Getaria da, berriro ere, proiektzio onena duen lurraldea. Agerikoa da eskulan gisa emakume getariarrak gero eta protagonismo handiagoa duela, EAEko gainerako lurraldeetan bezala, okupazio-tasaren hazkundearekin – gizonezkoena baino handiagoa –, nahiz eta tasa oraindik txikiagoa izan (% 60,8 eta % 65,7, hurrenez hurren). Prozesuan kontuan hartu beharreko berezitasun bat ere bada.

Biztanleria landun hori zerbitzu-sektorean erabiltzen da gehienbat (% 63), mende hasieratik etengabeko hazkundera izan duen sektore bakarra baita, eta industria-sektorean (% 26,9), berriz, ehuneko bi puntu jaitsi baita. Galerarik nabarmenena lehen sektorean erregistratu da (2001ean % 19 izatetik 2023an % 6,9 izatera), batez ere arrantza-azpisektorean enplegua galdu delako (belaunaldi-erleborik eta eskulanik eza mendearen hasieratik). XXI, etorkin senegaldarrak, peruko etorkinak eta abar). Eraikuntzak ere pisua galdu du: % 5,9tik % 3,3ra. Getarian pertsona gehien hartzen dituen jarduera-adarra manufaktura-industria da, eta, ondoren, merkataritza eta konponketa, ostalaritza eta enpresentzako zerbitzuak. Datu horiek agerian uzten dute udalerrri hori erregistratzen ari den tertziarizazio-prozesua, Euskadiko, Espainiako eta EBko gainerako lekuetan bezala.

Biztanleria langabeari dagokionez, 2000. urtearen hasieratik, datuek gutxieneko batzuk agerian uzten dituzte, 2003ko, 2008ko eta 2019ko krisiekin bat etorritik, eta bigarren krisialdiak eragin negatiboa izan du denbora luzeenean. 2025eko martxoan langabezian zeuden 77 pertsonetatik ia % 21 atzeritarrak ziren (batez ere EEEOkoak, Ipar Afrikakoak eta Erdialdeko Amerikakoak).

2025eko martxoan, langabezia-tasak % 4,8 ziren Getarian; % 5,8, Urola Kostan; eta % 7,8, Gipuzkoan. Aztertzen ari garen lurraldearen langabezia-tasa beti izan da eskualde eta lurralde historikoarena baino txikiagoa (ehuneko 4-6 puntu, hurrenez hurren, atzeraldi ekonomikoko urteetan, edo 1-3 puntu, 2025ean). Emakumeen langabezia-tasa % 6koa da eta gizonena % 3,6koa, Urola Kostakoa eta Gipuzkoakoa baino txikiagoa. Adinari dagokionez, Getariako langabeen ia % 52k 45 urte edo gehiago dituzte (Gipuzkoan baino bi puntu gutxiago) eta % 10,4k 25 urte baino gutxiago (Gipuzkoan baino 0,9 puntu gehiago). Zenbaki erlatiboetan, emakumeen langabeziak pisu handiagoa du 45 urteko eta gehiagoko adin-taldeetan (14 puntuko aldea sexuen artean) eta 25-44 urtekoetan (7 puntu), eta gizonak dira nagusi 25 urtetik beherako taldean (7 gizon eta emakume bat). Jarduera ekonomikoari dagokionez, langabe gehienek zerbitzuetan izan dute azken lana (guztizkoaren % 61 inguru), ondoren industrian (% 22,1) eta, urrunago, lehen sektorean (% 3,9) eta eraikuntzan (% 2,6).

Udalerriaren bilakaera demografikoa berezia dela ikusita, eta plangintza bultzatzeko eta gauzatzeko udal-ekintza etengabearekin lotuta, egiaztatu behar da etxebizitza-arloan garatutako politikekin bat datorrela.

Hala, 2024ko abenduaren 31ko errolda-zuzenketaren arabera, Getariako bizitegi-parkea 1.471 etxebizitzakoa da (etxebizitza kolektiboa barne, 4 zenbakikoa: Askizu eta Aldamar, Sahatsaga eta Herrerieta kaleak), hau da, 2 biztanle/etxebizitza (Gipuzkoan 2,4 biztanle/etxebizitza). Hala ere, okupatutako etxebizitza kopuruari dagokionez zuzendutako ratio hori 2,47 biztanle/okupatutako etxebizitza da (Gipuzkoan 2,40 biztanle/okupatutako etxebizitza). Etxebizitza horiek herriko hirigunean daude nagusiki (% 89,1), eta biztanleriaren % 87,3 hartzen dute. Akarregi, Askizu, Eitzaga, Meaga (Mia) eta San Prudentziok etxebizitzen % 10,9 baino ez dute biltzen, eta getariarren % 12,7.

2000tik 2024ra, landa-biztanleriaren entitateetan erroldatutako populazioa ia % 13 handitu da, eta etxebizitzen kopurua, berriz, % 5 baino zertxobait gehiago. Hiri-eremuaren kasuan, biztanleria % 20,5 hazi da, eta etxebizitza, berriz, % 28,8.

Etxebizitza hutsak bizitegi-parkearen % 18,5 dira, eta 2000tik ia ehuneko 9 puntu jaitsi da. Ikuspegi kuantitatibotik, hiri-eremuan (Hirigune Historikoa-Portua, G-627ren iparraldean, eta Getariako Zabalkena, G-627ren hegoaldean) dago etxebizitza huts gehien (batez ere Herrerieta, Elkano, San Roque, Aldamar eta Nagusia kaleetan), eta Meaga da etxebizitza hutsen batez bestekoaren azpitik dagoen landa-entitate bakarra (5 puntu baino gehiago). Hala ere, aipamen hori xehetasun handiagoz aztertu beharko da, bereziki Udalak gai horren inguruan aldi berean enkargatutako azterlanaren esparruan, benetan hutsik dagoen etxebizitza, bigarren etxebizitza edo beste egoera batzuk benetan zer neurritan diren baloratzeko.

Etxebizitza okupatua 2000. urtearen amaieran 3,08 pertsona/etxebizitza okupatu izatetik 2024. urtearen amaieran 2,47 izatera igaro da (Uroka-Kostan 2,41 pertsona eta Gipuzkoan 2,51 pertsona/etxebizitza okupatu).

Okupaziorik handiena, 3 biztanle/etxebizitza okupatutik gorakoa, landa-entitateetan dago (Akerregi, Askizu, Eitzaga eta Mia). Hirigune Historikoa-Portua ia ez da iristen okupatutako etxebizitza bakoitzeko 2 biztanlera (1,74 Kale Nagusian), eta 2,53ra igotzen da Getariako Zabalpenan.

Familien tamaina kontuan hartuta, Estatistikako Institutu Nazionalak familia-etxebizitzatzat jotzen duena (etxebizitza nagusia, etxebizitza hutsa eta bigarren etxebizitza, ez du etxebizitza kolektiboa barne hartzen), 2000. urtean 2,22 pertsona/familia izatetik 2024. urtean 2 izatera jaitsi dira, bakarrik bizi diren pertsonen kopurua handitzearen ondorioz (batez besteko egoiliarren kopurua murriztea eta pertsona bakarreko unitateak handitzea). Familia-egiturak eta -ereduak aldatzen ari dira, bai hemen, bai Euskadin (2,5 pertsona/etxe), bai Espainian (2,35 pertsona/etxe). Zenbait azterlanek adierazten dutenez, pertsona bakarreko etxekoen unitateen kopuruaren hazkundera gehiago hazten da etxetik alde egiten duten pertsonen artean, etxebizitzaren prezioaren ondorioz emantzipatzen diren gazteen artean baino.

Getarian bizi den etxebizitzaren okupazioari dagokionez, 2024aren amaieran, bost etxebizitzatik ia 3tan pertsona 1 edo 2 bizi dira, eta heren batean (% 35,5) 3 edo 4 kide. Aldi berean, pertsona bakar batek okupatutako etxebizitzaren kopurua handitu egin da (2000n pertsona 1 edo 2 zituzten etxebizitzak % 38,5 ziren).

Etxebizitza turistikoa, 2025ean, etxebizitzaren eroldaren % 0,96 da.

Edukitze-erregimenari dagokionez, jabetzako etxebizitza da nagusi (% 80,6).

Udalerri horretan, bestalde, blokeko etxebizitzak dira nagusi, solairu gutxikoak (familia-etxebizitzaren ia % 70 3-10 etxebizitzako eraikinetan daude), eta familia bakarreko etxebizitzak % 19,3 dira, hau da, ehuneko bost puntu gehiago bi familiako etxebizitzak barne hartzen badira.

Etxebizitzaren batez besteko antzintasuna 43 urtekoa da, eta batez besteko hori Askizuko etxebizitzaren 49,3 urteen eta Eitzagako etxebizitzaren 42 urteen artean aldatzen da. Etxebizitzaren batez besteko azalera erabilgarria 95,5 m²-koa da; % 61ek igogailua du (landa-eremuetan ehuneko hori nabarmen jaisten da); etxebizitza guztiek dute ur korrontea eta ia telefono-linea; etxebizitzaren % 73 inguruk berogailua du eta % 56k bainugela bakarra. Eraikinetan gas-hodien instalazioa % 30 ingurukoa da, eta ehuneko hori % 9,5era jaisten da etxebizitzan gas-hodia badago.

1960tik gaur egun arte, 294 etxebizitza babestu eraiki dira (BOE eta tasatuak). Udalerrian etxebizitza mota horren beharra dagoela egiaztatu da (biztanleen % 74,7k eskatu du etxebizitza Etxebiden). Azken bosturtekoan amaitutako etxebizitza babestuak (BOE) % 13,93 dira (azken urtea 2024), Euskadiko udalerrien rankingean bosgarren postuan, eta azken bosturtekoan Etxebidek ez du etxebizitza babesturik esleitu herrian.

Udalerriko jarduerari dagokionez, Udal BPGd-aren arabera (Eustat), enpleguak % 20ko igoera izan du XXI. mendean: 2000ko 1.241 lanpostuetatik 2022ko 1.488ra, COVID-19aren pandemiaren aurreko eta ondorengo baliorik altuenekin (1.529 enplegu 2019an, eta 1533 enplegu 2021ean). DIRAEren arabera (Eustat), 2024an 1.205 enplegu daude, eta horrek esan nahi du tokiko enpleguaren saldo negatiboa egongo litzatekeela, zifra hori udalerriko landunena baino txikiagoa baita, % 23 inguru (udalerrian dagoen enplegu osoa baino biztanleria landun gehiago), eta, aldiz, Udaleko BPGd-a kontuan hartzen bada, okupatutako aktiboen oso antzeko zifra izango litzateke, eta, beraz, egoera orekatuagoa egongo litzateke. Nolanahi ere, biztanleria landun horrek ez luke bere osotasunean herrian lan egingo, heren bat baino ez litzateke izango, ia 3/5 Gipuzkoako beste udalerrri batzuetan egingo lukeelako. Azken 3 urteetan (2021-24) Getariako biztanleria okupatuak gora egin du, baina kopuru erlatiboetan, ez kopuru absolutuetan, udalerrian bertan eta Gipuzkoako beste udalerrri batean lan egiten duten okupatuek pisua galdu dute (0,8 puntu eta 3,8 puntu, hurrenez hurren). Aldiz, beste Lurralde Historiko batean eta beste Autonomia Erkidego batzuetan lan egiten dutenen presentzia handitu egin da, bai kopuru absolutuetan, bai erlatiboetan (4,3 eta 0,3 puntu, hurrenez hurren). Zifra horiek agerian utziko lukete eguneroko migrazio pendularren garrantzia, lanarekin ez ezik (% 65,06k udalerritik kanpo lan egiten du), ikasleekin ere lotuta baitaude (16 urteko eta gehiagoko ikasleen % 98,9k udalerritik kanpo ikasten du). Prozesuaren jarraitutasunean, ahal bada, antzemandako bat ez etortzea konpondu beharko da.

Getariak Urola Kostako enplegu osoaren % 4,2 sortzen du, eta bereziki nabarmentzen da eskualdeko lehen sektoreko enplegu osoaren % 21 ematen duelako (mahastizaintza eta arrantza traktore gisa). Gainerako sektoreetan, ekarpenak behera egin du: industriaren eta energiaren guztizkoaren % 3,5; zerbitzuen guztizkoaren % 3,6 eta eraikuntzaren guztizkoaren 0,5.

JEGIDaren arabera, 266 establezimendu daude 2024an (2000n dauden % 25 baino zertxobait gehiago). 2019an lortu zen establezimendu-kopururik handiena (305 establezimendu), eta, hurrengo urtean (2020) % 10 desagertu ondoren, ez da berreskuratu pandemiaren aurreko zifra. Jarduera-adarren arabera, merkataritza_and_t = ut_and_gt;_ 1_ 2_; establezimenduak, ostalaritza_and_t = ut_and_gt;_ 2_; establezimenduak eta garraio_and_t = ut_and_gt;_; establezimenduak dira nagusi (% 36,1), eta horien atzetik daude industria_and_t = ut_and_gt;_; enpresak, energia_and_t = ut_and_gt;_; enpresak eta hornidura_and_t = ut_and_gt;_; enpresak (bigarren sektorea) (% 17,3), eta nekazaritza eta arrantza_and_t = ut_and_gt;_; establezimenduak (lehen sektorea) (% 15,4).

Egungo enpresa-sarea tamaina txikiko enpresek osatzen dute, eta batez bestekoa 4,53 enplegu/establezimendu da. 2024ko establezimenduen 2/3k 3 enplegu baino gutxiago dituzte (2008an baino sei puntu gehiago), eta % 0,4k 50 enplegu baino gehiago. Industria-sektoreko enpresa handiena 100-249 enpleguko tartean dago, eta gainerakoak 50 enplegutik behera. Enpresa-ehunaren atomizazioa denboran zehar mantendu den errealitatea da; enpresen % 87,6 mikroenpresak dira, 10 langile baino gutxiagoko establezimenduak. 2008tik 2024ra, 10-19 enpleguko enpresek izan dute hazkunderik handiena.

10 enplegu baino gehiagoko enpresen heren bat industria-sektorekoak dira; eraikuntzakoek 1-2 enplegu dituzte; lehen sektoreko enpresen erdiak 15-19 enpleguko tartean daude, eta hirugarren sektoreko establezimenduen % 80k gehienez 5 enplegu ditu.

Getarian 56 nekazaritza-ustiategi daude 2020an, 2009an erroldatutakoak baino % 9,8 gehiago eta 1999koak baino % 16,5 gutxiago. Erdiak baino gehiago (% 53,4, 30 ustiategi) mahastian aritzen dira, % 131eko hazkundera 2009-2020 zentsu arteko aldian; abeltzainak % 18 dira, 1989tik beherantz; eta laboreetara eta abeltzaintzara bideratutakoak (% 16,1), berriz, hirukoiztu egin dira 2009arekin alderatuta. Polilaborantzarako 6 ustiategi daude (% 10,7) eta baratzezaintzarako ustiategi bakarra (baratzea eta loreak).

Ustiategiek dituzten 709 hektareetatik, ia 2/3 abeltzaintza duten ustiategiei dagozkie, eta gainerakoak abeltzaintzarik gabeko ustiategiei. Azalera osoaren % 80 NAEri dagokio: 262 ha landutako lurri eta 308 ha larre iraunkorretarako lurri. 2009-2020 aldiko NAEren ia % 66ko igoera lur landuen igoeraren ondorio zuzena da, larre iraunkorretarako lurrek azalera jarraitua galtzen baitute 1999tik. Azalera osoaren gainerako % 20a "beste lur batzuk" izenekoei dagokie, eta horietatik a basoko zuhaitz-espezieek okupatzen dute (ahal dela, baso misto atlantikoa, Quercus ilex, Pinus radiata, Quercus robur, askotariko hostozabalez gain).

Landutako lurren ia % 90 mahastietarako erabiltzen da, herriko egungo paisaian argi eta garbi ikusten den moduan, eta gainerakoak fruta-arbolak eta baratzeak dira, barazkiekin eta lekadunekin. Getariako Txakolina Jatorrizko Deituraren Kontseilu Arautzailearen bulegoaren datuen arabera (DO.GT), mahastiak dituen udalerri horretako azalera 210 ha ingurukoa da (Gipuzkoako DO.GTren azalera osoaren % 44). Nabarmen hazi da azken urteotan. Upategiak ahalegin handia egiten ari dira Getariako Txakolina munduan kalitate oneko ardo gisa kokatzeko. Getarian 9 upategi daude atxikita (Agerre, Aizpurua, Akarregi-txiki, Ameztai, Gaintza, Gañeta, Izar Leku, Txomin Etxaniz eta Ulacia), eta botila-ekoizpena merkatu nazionalera zein kanpokora bideratzen da (AEB, Japonia, Frantzia, Erresuma Batua, Irlanda, Holanda, Belgika, Alemania, Errusia, etab.). Udalerrri horretan, jarduera horri lotutako enplegu osoa, partziala edo aldi baterakoa 500 pertsona ingurukoa izan daiteke.

Abeltzaintzako ustiategien (batez ere behi-, ardi- eta txerri-azienden) kopuruak behera egin du, eta gero eta azalera txikiagoa dute. Hala ere, ustiategi bakoitzeko abelburu-kopuruaren batez bestekoak gora egin du, eta abeltzaintzakoak ez diren ustiategiek baino batez besteko azalera handiagoa izaten jarraitzen du.

Ustiategi bakoitzeko batez besteko lan-karga 1989an 1,41 ULU izatetik 2020an 3,11 ULU izatera igaro da, eta ustiategiak dauden PETaren tarteak gero eta altuagoak dira.

Getariako ustiategi batzuek beren nekazaritza-jardueraren osagarri diren beste jarduera batzuk egiten dituzte ustiategiaren beraren baliabideak erabiliz. Jarduera horien artean, nekazaritza-produktuen eraldaketarekin lotutakoak eta turismoarekin, ostatuarekin eta beste jolas-jarduera batzuekin lotutakoak nabarmentzen dira (txakolina egiteko prozesua, nekazaritza-turismoa eta abar ezagutzea).

Euskadiko Turismo Enpresen eta Jardueren Erregistroak (ETEJE) udalerri horretan 2025eko uztailean erregistratutako 44 jarduera turistikoren zifra ematen du, 526 plaza guztira, hau da, 12 plaza/establezimendu batez beste.

Establezimenduak hiri-eremuan zein landa-auzoetan daude, eta honako hauek dira: nekazaritza-turismoko establezimenduak (4), landetxeak (6), aterpetxeak (2), hotelak (10), etxebizitza turistikoak (14), apartamentu turistikoak (7) eta logela turistiko bat.

Prozesuaren jarraitutasunean eta egungo egoeran, egokia izango da etxebizitza eta apartamentu turistikoei, hotel- edo aterpe-erabilera berriei eta ostatu turistikoko beste modu batzuei (kanpinak, adibidez) dagokienez ezarri beharreko erregulazioa baloratzea.

Haren egitura ekonomikoa, haren oinarri diren sektore ekonomikoak eta ziklo ekonomikoek bere jarduera- eta enplegu-mailan dituzten ondorioak gertuago ezagutzeko, BEGd-aren, BPGd-aren eta per capita BPGd-aren adierazleak ematen dira.

BEGd-aren datuek (prezio arruntak) erakusten dute egitura ekonomiko nahiko dibertsifikatua duen lurralde baten erradiografia, hirugarren sektoreak, industria-sektoreak eta lehen sektoreak duten pisan oinarrituta. Zerbitzuen sektorea da Getariako BEGd-ri egin dion ekarpena handitu duen bakarra: 2000ko % 45etik 2022ko % 51,7ra; lehen sektorea % 21,4 inguruan finkatu da, eta mahastizaintzako eta arrantzako jarduerak tokiko ekonomiatik tiraka jarraitzen dute; eta industria-sektoreak, 2000. urtearekin alderatuta ia 4 puntu galdu baditu ere, dinamismoa galtzeko testuinguru orokorrean bere arrastoari eusten dio. Portaera benetan negatiboa izan duen bakarra eraikuntzaren sektorea izan da, tokiko ekonomian jarduera marjinal gisa kokatuta (BEGd-aren % 0,6).

BPGd-ak (prezio arruntetan) bilakaera positiboa izan du 1996tik 2022ra, balioa hirukoiztu egin baita (40.644 mila eurotik 120.201 mila eurora), eta etengabeko hazkundera izan du 2020ra arte, non % 16 jaitsi baita COVID-19aren pandemiaren ondorioz.

Biztanle bakoitzeko Barne Produktu Gordina – biztanle bakoitzeko BPGd – (prezio arruntetan) 41.780 eurokoa da 2022an, eta bilakaera positiboa izan du 1996tik, une jakin batzuetan izan ezik, hala nola COVID-19aren pandemiak eragindako beherakada berrienean. Getaria 74. postuan dago EAEko udalerrien per capita BPGaren rankingean, Urola Kostaren, Gipuzkoaren eta Euskadiren gainetik.

EAEko udalerrien rankingean, Getaria 50. postuan dago udal BPGd-aren mailan, 2021ean okupatutako pertsona bakoitzeko (78.263 euro/okupatutako pertsona).

Ingurunearen eta paisaiaren ikuspegitik, hau da, Getariako lurralde-euskarriaren ikuspegitik, Getariako udalerriak, Kantauri itsasoaren aurrean dagoenak, orografia ez oso malkartsua du; kotarik altuena 281 metroko altueran dagoen Garatemendiko gailurrari dagokio, eta haren ibai-sarea ez da oso handia.

Herriko klima epel ozeanikoa da, mendebaldeko fatxadakoa eta uda freskokoa. Getariako ikuspegi geomorfologikotik, "Mazelak" sistema morfodinamikoa esan nahi da, eta bere lurraldean interes geologikoko bi leku daude: "Getariako Saguaren Tonboloa" eta "Zumaia-Getariako flysch eozenoaren iknofosilak".

Edafologiaren ikuspegitik, Getariak gaitasun agrologiko handiko lurzoruen ehuneko oso txikia du, eta dauden lurzoru gehienak ekoizpen-ahalmen ertaineko edo txikiko mota agrologikoetakoak dira. Ikuspegi hidrogeologikotik, udalerria «Kostaldeko katea/Goi Kretazeoa» domeinu hidrogeologikoaren barruan dago, eta, funtsean, material tertziarioz osatuta dago. Getariak mendebaldeko sektorearen iparraldean biltzen du zehazki, eta 65 ur-punturaino zentsatzen dira bere lurraldean.

Landaredian eta paisaian mahastiak dira nagusi, eta oso hedadura handia dute udalerrian, belardi misto atlantikoekin nahasita. Baso naturalak ere badaude, hala nola baso misto atlantikoa, harizti azidofiloa edo zuhaizti bereziak, hala nola artelatzak edo artadiak. Udalerrian, Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan «galzorian» kategoriarekin (*Thelypteris palustris*) sartuta dauden bi flora-espezie daudela egiaztatu da. Espezie horiek, gainera, Asuerrekako goi-ibarrean berreskuratzeko eremu bat jasotzen dute, «EAEko flora mehatxatua berreskuratzeko planen» arabera (IHOBE, 2011). Getarian, hostozabalen eta koniferoen baso-landaketak ez dira oso esanguratsuak.

Batasunaren intereseko habitatei dagokienez, Getariak zazpi biltzen ditu, eta horietako bi lehentasunezkoak dira, hau da, desagertzeko arriskuan daude Europar Batasunaren lurraldean, eta horiek kontserbatzeak erantzukizun berezia dakar Batasunarentzat. Zehazki, 4040* kodea duten habitatak dira, «*Erica vagans* espezieko kostaldeko txilardi lehorra», non *Armeria euscadiensis* espezie endemikoa baitago, eta 6210* kodea duen habitata, «Belardi lehor erdinaturalak eta kare-substratuetako faziesak (*Festuco Brometalia*) (orkidea garrantzitsuak dituzten paraieak)».

GeoEuskadin eskuragarri dagoen informazioaren arabera, Getariako udalerria ez dator bat onartutako kudeaketa-plana duten fauna-espezie mehatxatuen «interes bereziko eremu» batekin, baina bai Schreiber muskerraren (*Lacerta schreiberi*) «lehentasunezko banaketa-eremu» batekin. Eremu hori Gipuzkoako kostaldera eta belatz handira (*Falco peregrinus*) hedatzen da, eta udalerrian «puntu sentikor distortsionatu» bat ere grafiatzen da, ubarroi mottodunarentzat bezala (*Phalacrocorax aristotelis*).

Bestalde, bereziki nabarmentzen dira Getariako artelatza (monumentu natural gisa sailkatuta) eta Natura 2000 Sareko ES2120007 Garate-Santa Barbara KBE (90,45 ha). EAEko Azpiegitura Berdean eta aipatutako KBEaren ondoan, Getariako sagua ere "Biodibertsitatearen Erreserba" gisa sartzen da. Erreserba hori Interes Naturalistikoko Espaziotzat hartu zen EAEko lehengo LAGen zerrendan (1997), eta EAEko Espazio Natural Garrantzitsuen Katalogo Irekian (1996) ere sartu zen. Gipuzkoako Azpiegitura Berdearen proposamenak (2019) 4 ZIFE (Funtzionaltasun Ekologikorako Intereseko Eremuak) eta hobekuntza-eremu bat bera ere barne hartzen ditu udalerrian.

Getariako paisaia ingurunean eta denboran izandako ondoz ondoko aldaketen emaitza da, eta eraldaketa horiek jatorrizko osaera aldatu dute neurri handi batean. Hala ere, nabarmentzekoa da paisaia-kalitate handia duela, baita itsas idiosinkrasia handia ere. Horren ondorioz, EAEn idatzi diren eta Getaria bere lekuan jasotzen duten bi paisaia-katalogo ofizialek bi alderdi horiek izugarri goستن dituzte.

Era berean, nabarmentzekoa da udalerriak biltzen dituen natura-intereseko eremuen multzoak bere azaleraren % 93,38 hartzen duela, eta hori kasu benetan esanguratsua da EAE osoan.

Arriskuei dagokienez, Getariarentzat garrantzitsua da itsas mailaren igoerari lotutakoa, klima-aldaketak bi hondartzei eta portuari eragingo baitie, baita egungo sarbide nagusiaren zati batzuei ere, N-634 errepideari, alegia.

Aurreko guztia zenbakiz zenbatzen da taula honetan. Taula hori sortu zen, ahal den neurrian, lan honetan azaldutako informazioa objektibatzeko:

GETARIA MEDIO FISICO	
SUPERFICIE DEL MUNICIPIO	11,034 Km2
SUPERFICIE DEL MUNICIPIO EN EL ÁREA FUNCIONAL UROLA KOSTA	3,27%
PRECIPITACIÓN MEDIA	1.453 l/m2
Tº MEDIA	14,7ºC
HUMEDAD RELATIVA	82,3%
	SUPERFICIE TOTAL DEL MUNICIPIO (%)
PENDIENTES	
>=100%	0,47 %
50-100%	9,3 %
30-50%	35,3 %
20-30%	27,9 %
10-20%	18,7 %
5-10%	5,8 %
3-5 %	1,35 %
<3%	1,13 %
LITOLOGIA	
Calizas arenosas, areniscas y lutitas.	44,6%
Areniscas silíceas. Microconglomerados.	27,2%
Alternancia de calizas arenosas o areniscas calcáreas y margas o lutitas carbonatadas.	13,6%
Margas y margocalizas. Pasadas arenosas.	8,6%
Margocalizas y margas grises o rojas. Calizas.	6%
GEOMORFOLOGIA	
Sistema Morfodinámico Litoral	7,4 %
Sistema Morfodinámico Laderas	92,20 %
Sistema Morfodinámico Aluvial	0,4 %
LUGARES DE INTERÉS GEOLOGICO (LIG)	
LIG nº 85: Tómbolo del Ratón de Getaria	
LIG nº135: Icnofósiles del flysch eoceno de Zumaia-Getaria	3,66%
SUELOS. CAPACIDAD AGROLÓGICA	
Clase IIIw	0,5%
Clase IV	11,7%
Clase VI	40,4%
Clase VII	38,1%
Clase VIII	9,3%
ESTADO GLOBAL DE LAS MASAS DE AGUA RECEPTORAS	
Iñurritza-A	"Peor que

GETARIA MEDIO FISICO	
Matxixako-Getaria Getaria-Higuer Urola Transición	bueno” “Bueno” “Bueno” “Bueno”
PUNTOS DE AGUA CENSADOS EN EL MUNICIPIO	65 Puntos
VEGETACIÓN ACTUAL EL MUNICIPIO	
Cultivos	30,8%
Prados	26,1%
Bosques naturales	17,5%
Arbustados	8,7%
Bosques de plantación	5,2%
Pastizal-matorral	2,3%
Acantilados marinos	1,94%
HÁBITATS DE INTERÉS COMUNITARIO	37,7%
HÁBITATS DE INTERES COMUNITARIO DE TIPO PRIORITARIO	
4040* Brezales secos atlánticos costeros de <i>Erica vagans</i> .	0,57%
6210* Prados secos seminaturales y facies de matorral sobre sustratos calcáreos (Festuco-Brometalia) (parajes con importantes orquideas).	0,83%
ZONA DE PROTECCIÓN DE LA AVIFAUNA CONTRA LA COLISIÓN Y LA ELECTROCUCIÓN EN LINEAS ELÉCTRICAS DE ALTA TENSION Zona de Protección “Costa- Urola-Gárate”	31,45%
ESPACIOS NATURALES PROTEGIDOS Monumento Natural “Alcornoque de Getaria” ZEC ES2120007 Garate-Santa Barbara	8,29%
INFRAESTRUCTURA VERDE DE LA CAPV ZEC ES2120007 Gárate-Santa Bárbara Ratón de Getaria	8,29% 1,33%
PAISAJE CPSS de la CAPV: Cuenca 242 “Getaria” Catálogo del Área Funcional de Zarautz-Azpeitia (Urola Kosta): AEIP Gárate-Santa Bárbara AEIP San Antón AEIP Zumaia-Getaria-Zarautz itsasertz lerroa AEIP Askizu-San Prudentzio	30,17% 35,23%
AREAS DE INTERÉS NATURALÍSTICO	91,33%
RIESGOS: EROSION EXTREMA	0,38%
RIESGOS: INCENDIOS FORESTALES (RIESGO ALTO Y MUY ALTO)	6,69%
RIESGOS: SUELOS CONTAMINADOS	0,92%
RIESGOS: TRANSPORTE MERCANCIAS PELIGROSAS EN LA AP-8 (Ld)	7,8%
RIESGOS: CAMBIO CLIMÁTICO Incremento efectos de las olas de calor respecto a la situación actual Incrementos de efectos de la sequía respecto a la situación actual Incremento de inundación por subida del nivel del mar respecto a la situación actual KOSTAEGOKI Superficie afectada por ascenso del nivel del mar. Escenario 6 Superficie afectada por ascenso del nivel del mar. Escenario 9 Superficie afectada por ascenso del nivel del mar. Escenario 10	24% 5% 2% 1,94 % 1,98 % 2,01%

Plan Orokorraren Berrikuspena udalerraren proiektu berria da, eta bertan txertatu behar dira indarrean dauden politikak eta planak, dagokion eztabaidaren arabera bidezkoak diren zehaztapenekin, ingurumenaren ikuspegitik, hura gidatu beharko duten jarduketak-ildo hauek kontuan hartuta:

- Plangintza, klima-aldaketaren fenomenoak kontuan hartuta.

Hirigintza-plangintzak kontuan hartu beharko ditu klimak eremu horretan etorkizunean izan dezakeen bilakaera, eta neurriak hartu beharko ditu klima-aldaketa arintzeko (berotegi-efektuko gasen emisio-iturriak murriztea edo hustubideen bidez emisioak xurgatzea areagotzea) eta klima-aldaketara egokitzeko (giza sistemak doitzeko klima-aldaketari aurre egiteko). Garrantzitsuak izango dira, besteak beste, itsasertzeko eta ibaietako sistemaren kontserbazio-egoera hobetzea, gerta daitezkeen uholdeei aurre egiteko, eta naturan oinarritutako konponbideak diseinatzea eraikin eta espazio publikoak diseinatzeke, bero-boladen ondorioak arintzeko, bai eta lehortea ere.

- Jasangarritasun energetikoa.

BEG gasen isurpena arintzeko funtsezko alderdietako bat da udalaren energia-politikan aurrera egitea, eskualde eta udal mailan egindako energia-plangintzako dokumentuetan zehaztuta. Mendekotasun energetikoa murriztea (gaur egun % 98,9an kalkulatuta), ahal den neurrian, HAPOn helburuetako bat izan behar da, eta, horretarako, jasangarritasun energetikoari buruzko azterketa bat egin behar da, Euskadiko Jasangarritasun Energetikoari buruzko otsailaren 21eko 4/2019 Legean ezarritako edukiekin.

- Paisaia babestea.

Getariako hiri-paisaia babestea eta hobetzea ere HAPOn helburuen parte izan beharko da. Izan ere, Udalak ildo horretan dihardu, dagokion Plana baitauka, eta plan horren zehaztapenak behar bezala txertatuko dira proposamenean.

- Mugikortasun jasangarria eta espazio publikoa.

HAPOk sistemaren funtzionaltasuna bermatuko duen mugikortasun-eredu baterantz jo beharko du, energia-kontsumo eta kutsadura atmosferikoaren eta zarataren emisio minimoekin, eta, aldi berean, segurtasuna handitu eta trafiko-istripuak murriztu beharko ditu. Horrek esan nahi du eredua, funtsean, ibilgailu pribatuaren ordezkotza garraio bideetan oinarritu behar dela, bai eta hiri polizentriko bat sortzen laguntzen duten jarduketetan ere, funtsezko funtzio sozialak (bizitzea, lan egitea, hornitzea, zaintzea, ikastea, atseden hartzea) distantzia laburretan bete ahal izateko. Hala, mugikortasun-patroiak ez du adin aktiboan dagoen gizon batena izan behar, baizik eta biztanleria osoarentzat planifikatuko da, biztanleria kalteberenaren edo gatibuenaren premiak lehenetsiz (dibertsitate funtzionala duen biztanleria, haurrak, adinekoak...), zaintza-lanak lehenetsiz produkzio-mugikortasun linealaren nagusitasunaren aurrean (etxea-lana-etxea), kalitatezko topaketa- eta sozializazio-eremuak sustatuz, adeitsuak, irisgarriak, oztoporik gabek eta interkonektatuak.

Plan Orokorrak, testuinguru horretan, Garapen Jasangarriako Helburuei (GJH) erantzungo die, eta, era berean, honako balio hauek jasoko ditu, besteak beste: duintasuna, berdintasuna, gizarte-kohesioa, inklusibitatea, hezkuntza, segurtasuna, kultura, sormena, berrikuntza, osasuna, jasangarritasuna, irisgarritasuna eta ingurumena. Balio horiek kontuan hartuko dira proiektu berria idaztean, eta komunitate osoaren partaidetzara irekitako eztabaida baten emaitza izan beharko da.

Bestalde, egoera berezia bizi dugu, eta HAPO berria idazteko prozesuan ezin izango da alde batera utzi, klima-aldaketaren erronkaren, erronka demografikoaren, adimen artifizialaren eta teknologia berrien arloko aurrerapenen eta horrek guztiak pertsonen osasunean eta ongizatean duen eraginaren ondorioz, hori baita plangintzaren helburu nagusia.

Testuinguru horretan eta esparru horretan, mugikortasunak, hondakinen kudeaketak, ekonomia zirkularrak, energiak eta beste gai batzuek ere erantzun egokiak aurkitu beharko dituzte.

Nolanahi ere, Plan Orokor berriak Getariaren berezitasunari erantzun beharko dio, jada ohartarazi baita. Horretarako, lekuaren eta lurraldearen identitatean (ingurunea eta bertan bizi diren pertsonak) oinarritu beharko da, baita memoria kolektiboan ere.

Beraz, egokia da prozesuan irtenbideak asmatzea, are gehiago lurralde berezia, mugatua eta hauskorra denean.

Udalerraren bilakaera eta, bereziki, bilakaera demografikoa, zalantzarik gabe, Plan Orokor berrian hartzen diren erabakien mende egongo da.

Egungo egoeraren ziurgabetasuna eta konplexutasuna gorabehera, Plan Orokor bat duen proiektu bat izateak berekin ekarriko du helburu batzuk eta jarraitu beharreko norabide bat izatea, bai eta neurriak eta konponbideak ere, etorkizunari baldintza hobeetan aurre egitea erraztuko dutenak, egungo Arau Subsidiarioen esperientziak erakusten duen bezala.

Horrela, Plan Orokor berrian hartzen diren erabakiek garrantzi berezia izan beharko dute udalerrian datozen 15 urteetan gerta daitezkeenean. Denbora-muga hori hasieran proposatzen da idatzi beharreko Planerako, eta joera handia izan du 2043rako. Plan Orokor berria 2028an behin betiko onartzea aurreikusten da, aipatutako Arau Subsidiarioak indarrean jarri eta 20 urtera.

Kontuan hartu beharko dira, halaber, Urola Kostako eremu funtzionalaren LPParen berrikuspenaren izapidetzea bat etortzearen ondoriozko aukerak.

Era berean, hirigintzaren arloan indarrean dagoen legerian berriaz planteatzen den bezala, ikusitako eraikuntzaren adina kontuan hartuta, Planaren funtsezko helburuetako bat eraikitako ondarea finkatzea izango da, birgaitzeko beharrari, irisgarritasun unibertsaleko baldintzak hobetzeari, energia-efizientziari eta ingurunea berrurbanizatzeari aurre eginez.

Plan Orokorrak deskribatutako egoerari aurre egingo dio, eta, horretarako, honako jarduketa-ildo hauek hartuko ditu kontuan, besteak beste:

- Hiri-ingurune trinko eta misto bat finkatzea, hargatik eragotzi gabe erabilerak bateragarri egitea, eta jarduketa-baldintzak arautzea.
- Hiri-berroneratzea, oro har, espazio publikoa birkualifikatzearekin eta hiri-eremuan motorrik gabeko mugikortasuna lehenestearekin batera.
- Sareko espazio libreen tratamendua eta antolamendua.

Gai espezifikoko gisa, honako hauek hartu beharko dira kontuan bereziki:

- Planak aurreikusi beharreko ekipamenduak kontuan hartzea.
- Komunikazioen arloan (bide-sistema eta, hala badagokio, baita trenbide-sistema ere) egokienak izan daitezkeen irtenbideak, ahalik eta sinergia handienak lortzeko.
- Jarduera ekonomikoak kokatzera bideratutako lurzoruen eskaintza egokia zehaztea.
- Etxebizitza-eskaintza zehaztea, eta, bereziki, proposatu beharreko babes publikokoak, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko 2/2006 Legea eta Etxebizitzari buruzko 3/2015 Legea kontuan hartuta.

Ikusitako egoerak Plan Orokor berri bat idaztea eta izapidetzea eskatzen du, Udalak diagnostikatu zuen moduan eta EAEko lurzoruari eta hirigintzari buruzko 2/2006 Legeak eskatzen duen bezala. Horri erantzuten dio hasitako prozesuak.

Aurreko guztia ikusita, ikusten da egokia dela, hirigintza-plangintza egokiaren bidez, udalerrian azken bi hamarkadetan gertatzen ari den bilakaera bultzatzea, eta etorkizun hurbilean jarduerak eta enplegua, ekipamenduak eta bizitokiak egiteko lurzoru izatea ahalbidetuko duten irtenbideak ahalbidetzea.

Helburu horrekin, eta lehen diagnostiko batera egindako hurbilketan oinarrituta, prozesuaren jarraitutasunean kontuan hartu beharreko eszenatoki posibleak formulatzen dira jarraian.

XXV.- EBALUAZIO PROSPEKTIBOA. BALIZKO EGOERAK.

Erronka demografikoa, une honetan, lehen mailako erronka handienetako bat da lurralde garatu askotan, hala nola Getarian eta haren udalerriaz gaindiko lurraldeetan (Urola Kosta, Gipuzkoa, Euskadi, Espainia eta EB), eta gobernuak eta erakundeak sektoreko jarduketa-estrategiak edo -planak bultzatzen ari dira, lurralde bakoitzaren errealitate demografikoaren joera-aldaketa bultzatzeko. Testuinguru horretan, Gobernu Kontseiluak 2022ko ekainaren 21ean onartutako «Erronka demografikorako 2030 Euskal Estrategia» ren helburua da pertsonen, hala aukeratzen badute, amatasuna/aitatasuna beren bizi-proiektuaren beste alderdi batzuekin batera izateko eta nahi duten seme-alaba kopurua izateko baldintzak sortzea.

Estrategia horrek 36 ekimen osagarri hartzen ditu barnean, susperraldi demografikorako aldeko neurrien eta baldintzen ekosistema bat eratzeke, eta ikuspegi integral eta progresibo bat proiektatzen du, 2030 Agendaren Garapen Jasangarrirako Helburuekin bat datorrena. Ikuspegi horrek berekin dakartza, besteak beste, etxebizitza-, enplegu-, hezkuntza-, gizarte- eta osasun-politikak, migrazioa, gizarte-prestazioak, laguntzak, lankidetzak (publikoa, enpresa, hirugarren sektorea eta familia).

Ohartarazi den bezala, zalantzarik gabe, Getaria ez dago EAEko beste lurralde batzuk bezain egoera kezkagarrian, ez baitu biztanlerik galtzen, ez arrazoi naturalengatik, ez migrazio-arrazoiengatik, baina bere adin-piramidean argi eta garbi ikusten den biztanleria-egiturak, ugalkortasunaren eta saldo naturalen beherakadak, gero eta baxuagoak eta puntualki negatiboagoak direnak, pentsarazten digu, ahal den neurrian, jaiotza-tasa sustatu behar dela, bertako biztanleria finkatu, biztanleria erakartzen jarraitu, etxebizitza sortu, enplegua mantentzen eta sortzen laguntzen duten neurriak hartu (ez lan-prekarietatea) eta lana eta familia uztartzen lagundu behar dela, besteak beste. Faktore demografikoek eragina dute lan-merkatuan, biztanleria osoaren egitura baldintzatzen baitute, eta, zuzenago, biztanleria aktiboa. Faktore horiek aldatzen ez badira, zaila da jarduera-tasa denboran ez erortzea. Gazteak lan-merkatuan berandu sartzea eta erretiro-adinera iristeagatik adin handieneko taldeak sistematik ateratzea kontuan hartu beharreko alderdiak dira prospektiban (enpresek ez dute belaunaldi-ordezkapenik erretiroa hartzen duten langileentzat, laguntza-zerbitzu gehiago behar dira, etab.).

Arazo horren aurrean, funtsezkoa da honako hauek lortzea: lan- eta ekonomia-egonkortasuna; jaiotza-tasa sustatzeko politikak; haurtzaindegietarako eta haur-hezkuntzako lehen zikloko eskoletarako (0-3 urte) irisgarritasun handiagoa; lan- eta familia-kontziliazioa; soldata duinak, ez-prekarioak; bizilekuaren eta lanaren arteko hurbiltasuna; lan egiteko modu berriak, hala nola telelana, eta abar, jaiotza-tasan eragin positiboa duten bide gisa, beste neurri batzuk ahaztu gabe, hala nola etxebizitza arrazoizko prezioetan eskaintzea, ekipamenduen eta espazio libreen maila ona izatea... gazteak herrian gera daitezen eta emigratu ez dezaten.

Jaiotza-tasak ondorio ekonomiko eta sozialak ditu edozein gizartetan, hazkunde begetatiboari edo naturalari eragiten baitio, eta, beraz, biztanleriaren zahartze-abiadurari eragiten dio, heriotza-zifrekin ere lotura argia izanik. Arrazoi naturalengatik eta kanpoko migrazioagatik ekarpenik gabe zahartzen diren lurraldeek despopulazioaren fenomenoari egin behar diote aurre, eskulanik ezari, ongizatearen estatuaren iraunkortasunik ezari, osasunean, mendekotasunean eta pentsioetan egindako gastua areagotzean..., eta arriskuan jartzen dute sistemaren eta lurraldearen jasangarritasun demografikoa. Lurralde horrek, ikusi den bezala, gaitasun handia du atzerritarrak erakartzeko.

Badira arrazoiak aurreikusteko ia 3.000 biztanle dituen kostaldeko herri txiki horrek dinamika demografiko aktiboa izaten jarraituko duela, besteak beste, jaiotza-tasa eta migrazio-saldo positiboak mantendu direlako azken urteetan, hori ez baita ohikoa izan inguruko herri askotan, langabezia-tasa txikia delako, prezio eskuragarriko eta enplegu-prezioko etxebizitza-eskaintza egin delako orain arte..., baina, era berean, bilakaera duen herria delako, gizarte-, ekonomia- eta ingurumen-testuinguru desberdinetara egokitzen dena, biztanleria hartzeko eta atxikitzeko gaitasuna duena, hiri-plangintzan, baliabideen kudeaketan eta abarretan interesa duena, eta Udala horretarako baldintza egokiak lortzeaz arduratu delako, eta hala jarraitzen duelako. Hala ere, hazkunde naturalaren dinamikari erreparatu beharko zaio, azken datuak (2024-01-01etik 2025-08-01era) negatiboak baitira (-15 pertsona).

Azken hamarkadetan nekazaritza-sektorean gertatu diren aldaketak dinamika ekonomikoetara eta merkatuaren eskaeretara etengabe egokitzearen ondorio dira (globalizazioa, nazioarteko lehia, nekazaritza- eta arrantza-politikak eta Europako araudia, etab.), eta nekazaritza eta arrantza bideragarriarako eta, aldi berean, efizienteagoa eta jasangarriagoa izateko bidea markatzen dute. Termino ekonomikoetan, eta ez sozialetan, lehen sektoreak pisua galtzen du; gero eta ustiategi gutxiago dira erroldatutako nekazaritza-ustiategiak (txikienak eta lehiakortasun txikienekoak desagertzen dira), baina ustiategi bakoitzeko hektarea gehiago dituzte bideragarritasun ekonomikoaren bila. Getariako ustiategi batzuek beste jarduera osagarri batzuk ere egiten dituzte beren nekazaritza-jardueraren osagarri, ustiategiaren beraren baliabideak erabiliz, hala nola nekazaritza-produktuen eraldaketarekin lotutakoak eta turismoarekin, ostatuarekin eta beste jolas-jarduera batzuekin lotutakoak. Era berean, sektore horretan eskulanik ez dagoenez, etorkinak kontratatzeraz jo da.

Testuinguru horretan, Getariako biztanleriaren azterketa prospektiboa HAPO honen horizontean (2043. urtea) positiboa izango dela aurreikusten da, herriak azken hamarkadetan izan duen bilakaeragatik eta gaur egun dituen ezaugarri sozioekonomikoengatik.

Egoera horren aurrean, hainbat agertoki planteatu dira:

- 2000-25eko hazkunde-eritmoari eutsiz gero, kopurua 3.350 biztanletik hurbil egongo litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 0,76).
- 2015-25 aldiko hazkunde-eritmoa baloratuz gero, biztanleria-errolda 3.250 biztanlera hurbilduko litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 0,55).
- Azken 5 urteetan (2020-2025) erregistratutako hazkunde kontuan hartuz gero, zifra 3.525 biztanle ingurukoa izango litzateke (urteko hazkunde-tasa: % 1,01).

Ikus daitekeenez, agertoki guztietan biztanleriaren hazkunde esanguratsua planteatzen da.

Hartzen diren erabakiak alde batera utzi gabe, proposatzen da Plan Orokor berriak egoera horietakoren bat ahalbidetuko duen eskaintza bat eskaintzea, errealitatea izan dadin, hargatik eragotzi gabe azkenean sortzen den dinamika, hala badagokio, udal-administrazioaren kontrolpean moteltzea.

Aurreko guztiak deskribatzen du udal-proiektuak, Plan Orokorrak, zer egoeratan egingo dituen proposamen egokiak, aldeko egoera bultzatzeko.

XXVI.- ZENBAIT ONDORIO.

Aurreko guztia ikusita, Getariako HAPO berrikusteko prozesuari ekiteko aukera berresten da.

Bestalde, adierazten da jasotako egoerak aukera ematen duela ohartarazteko indarrean eta izapidetze aurreratuan dagoen plangintzak aukera ematen duela erantzun egokiak emateko egin beharreko berrikuspenerako behar den berehalako eta beharrezko denbora-mugan, premia esanguratsurik gabe.

Udalerriaren ezaugarriek eta egungo hiri-garapena eta ingurunearen eta paisaiaren babesa ahalbidetu dituen tokiko plangintzaren praktikan izandako esperientziak aukera ematen dute ekimenaren garapenean, proposamenen zehaztapenean eta HAPOren behin betiko onarpena 3 urteko epean lortzeko.

Izan ere, udal-garapenak Udalak onartutako ondoz ondoko plan eta proiektuei erantzun die. Plan eta proiektu horiek garapen arautu eta jasangarria ahalbidetu dute, lehendik zeuden kokalekuak finkatzean eta birgaitzean eta hiri-continuumean berehalako garapen berriak eratzean oinarrituta, eta askotariko sinergiak bilatuz.

Ilido beretik, Getariako hirigintza-plangintza orokorra berrikustea planteatu behar da, eta, horregatik, dagokion eztabaidatik ondorioztatzen dena alde batera utzi gabe, Igarategi eremua berrantolatzea eta hiri-eremua Kanpaiagara hedatzea dira lekurik egokienak balizko garapen berriak hartzeko, egokitzen jotzen bada.

Adierazi den bezala, eztabaida landa-ingurunearen antolamendura hedatu beharko da, eta, oso bereziki, lau landa-auzoetan lehendik zeuden kokalekuen antolamendura, bai baserri isolatura, bai horiek osatzen dituzten guneeetara. Eztabaida hori aurreko plangintza-prozesuetan gertatu da, bereziki, Askizun eta Meagan, eta egungo egoeran erabakitzen diren emaitzekin errepikatu beharko da.

Udalerriaren dinamikak pentsarazten digu HAPO berriaren horizontean udalerriko biztanleria 3.000 biztanletik gorakoa izango dela, eta kontuan hartu beharko direla biztanleria horretarako behar diren zuzkidurak, bai eta biztanleria horrek eskatzen duen guztia ere, bereziki, herriarrek eskatzen dituzten mugikortasun-baldintzei, gizarte-kohesioari, bizi-kalitateari eta ekipamenduei dagokienez.

Egindako diagnostikoa ikusita, a priori ez da beharrezkotzat jotzen irtenbide hausleak edo paradigma-aldaketak kontuan hartzea, baizik eta orain arte hartutako plangintza-politikei jarraipena ematea. Politika horiei esker, belaunaldi belaunaldi gorde ahal izan da Getaria bizia bezalako leku berezi bat, eta, bereziki, hirigune historikoa eta ingurunea babestu ahal izan dira, hurrengo belaunaldiak hartuta.

Eta hori lortu da, XVII. epigrafean ikusi den bezala, urtean 5,2 etxebizitzako ekoizpen jarraituaren bidez 1.000 biztanleko, eta ratio horren inguruan bidera liteke egin beharreko proposamena.

Azkenik, uste da udalaz gaindiko administrazioak, aldi berean, PTPUK berrikusteko prozesua bultzatzea kointzidentzia eta aukera bat dela bidean ikus daitezkeen arazoei konponbide zehatzak aurkitu ahal izateko, bereziki gai hauetan: portuko edo kostaldeetako legeriak eragindako eraikinen erabilera eta balioa; garraio publiko kolektiboaren hobekuntza eta udalerriko irisgarritasuna; eta klima-aldaketaen erronkari eta, bereziki, itsas mailaren balizko igoerari eman beharreko erantzuna. Horretarako, udalaz gaindiko ikuspegiak tresnak eman ahal izango ditu, beste egoera batzuetan udalerriaren eskura egon ez daitezkeenak.

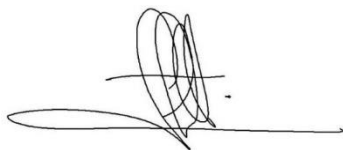
Ondorioz, HAPOren berrikuspen-prozesuak diagnostikotik baloratu beharko ditu udalaz gairik antolamenduaren eskalari eskatu behar zaizkion gai guztiak; izan ere, PTPUKren berrikuspenaren emaitza jendaurrean jarritako aurrerapen bat izan da, eta 2025aren amaieran dokumentu bat izatea aurreikusten da, hasierako onespina emateko eta jendaurrean jartzeko.

Eztabaida egokia egiteko oinarritzko premisak baliagarriak dira. Prozesuan, erabaki egokiak hartu beharko dira, kontuan hartuta garapen jasangarriko helburuak (GJH) eta, batez ere, udalerriaren hirigintza-garapena eta beharrezko oreka sozial eta ekonomikoa harmonizatzea, enplegua sortzea erraztuz eta udalerrian gazteak (alde egin behar izan dutenak barne) eta udalerrian bizi-proiektuan finkatu nahi dutenak hartzeko aukera emanez. Horretarako, garapen berrietan sor daitezkeen beharrezko zuzkidurak eta ekipamenduak bermatu beharko dira. Bizitegi-garapenen kasuan, kasu guztietan babes publikoko etxebizitzak hartu beharko dituzte lehentasunez, gizarte-kohesioa bilatuz.

HAPO berriari dagokio horretan sakontzea, prozesuan kontuan hartu eta eztabaidatu beharreko alternatibak dekantatuz, irizpideak finkatzeko eta 2043. urterako Getariako proiektua idazteko.

Dokumentu hau ez dator bat diagnostiko itxi batekin, hurbilketa batekin baizik, hau da, udal plan orokorraren berrikuspen-prozesuan zehar hobetu, osatu eta eguneratu beharreko tresna batekin, horretarako oinarri eta erreferentzia gisa balio behar baitu.

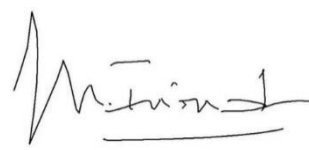
Donostian, 2025ko irailean.

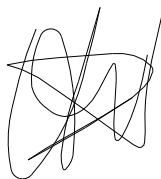
Santiago Peñalba Garmendia
Arkitekto Urbanista

Iñigo Peñalba Arribas
Arkitekto Doktorea

Mikel Iriondo Iturrioz
Abokatua

Carmen Segurola Lázaro
Geografoa eta Lurralde Ikasketetan Masterra

Reyes Monfort Halle
Biologoa

Fdo: Igor Martín Molina
Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniaria

Helbidea: Portuetxe bidea, 63-3.a A, Donostia-San Sebastián PK 20018-

Telefonoa: 943224208 - Helbide elektronikoa: santi@emeseme.com

1. ERANSKINA

UDALERRIAN ERROLDATUTAKO UR-PUNTUAK

DENOMINACIÓN	USO	FORMA DE TOMA	SITUACION	PARAJE	POBLACIÓN	OBSERVACIONES
Abeta	-	Arqueta y tubería	Legalizado	Vertiente sur del monte Garate		
Aldia	Agropecuario	-	Legalizado	Azquizu		
Amoingo	Abastecimiento urbano	Arqueta y tubería	Legalizado		Eitzaga	Abastecimiento de Getaria
Antiguo Pikamendi	Abastecimiento urbano	Arqueta y tubería	Legalizado		San Prudentzio	Abastecimiento de Getaria. Captado a 100 m del nacimiento
Añadegi	-	Arqueta y tubería	Legalizado	Cº Añadegi		
Añadi	Actividad industrial	-	Legalizado	Añadegui		
Arriartekoa	Abastecimiento urbano	-	Legalizado	Meaga-Arriarte		
Arroyo Iragain-Erreka / Regata del Cº Sotero	-	Arqueta y tubería	Legalizado	Cº Amona-Etxeberri		
Artexe	Riego	-	Legalizado	Ospel Ballare		
Azua-Erreka	-	Azud	Legalizado	Vertiente sur del monte Garate		
Beko-Erreka	Agropecuario	-	Legalizado	Meaga		
Bentakoa	Ganadero	-	Legalizado	Benta		
Bizkarraga	Ganadero	-	Legalizado	Zumai-Gain		
Buru	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu		
Butron-Zulo (regata Butron-Zulo) / Butronzulo	-	Azud y canal	Caducado	Paraje Aeste		
Butrón Zulo	Agropecuario	-	Legalizado	Azquizu-Butron Zulo-CºAgerre		
Captación	-	-	En trámite	Paraje Pikamendi	San Prudencio	
Eltzoga	Abastecimiento urbano	Azud	Illegal		Eitzaga	Abastecimiento de Getaria. Antes de ser captado hay un abrevadero. Más abajo, una arqueta con llave.
Erdoitza	-	Arqueta y tubería	Legalizado	Vertiente sur del monte Garate		
Ermiña	Agropecuario	-	Legalizado	San Prudencio-Ermiña		
Erreka-Zarra	-	Arqueta y tubería	Denegado	Meaga-Sur del monte Garate.		
Etxeberri Alde	Ganadero	-	Legalizado	Monte Garate		
Galería	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu-Butron Zulo		
	Agropecuario	-	Legalizado	Ermiña		
Galería Txesenako-Erreka	Ganadero	-	Legalizado	Meaga		
Garate	Abastecimiento urbano	-	Legalizado	Meaga-Alto Garate		
Gartaka	Riego	-	Legalizado		Eitzaga	
Goiabide	Agropecuario	-	Legalizado	San Prudencio-Garate Mendi-Goiabide		

DENOMINACIÓN	USO	FORMA DE TOMA	SITUACION	PARAJE	POBLACIÓN	OBSERVACIONES
				Buru		
Goibide (regato Goibide) / Goiabide	-	Arqueta y tubería	En trámite		Askizu	
Iriondo	-	Arqueta y tubería	Legalizado		Meaga	
Iturregui	Agropecuario	-	Legalizado	Azquizu-CºIturregui		
Iturregui	Riego	-	Legalizado	Azquizu-Cº Iturregui		
Iturria	Ganadero	-	Legalizado	Cº Aldazabal		
Kajuategui I	Abastecimiento urbano	-	-		Eitzaga	Abastecimiento de Getaria
Makobe-Alto (regato Makobe-Alto) / Makobe-Alto	-	Arqueta y tubería	-		Eitzaga	
Manantial	Riego	-	-	Bº Meaga	Getaria	
Manantial	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu-Zelai Barrena		
Manantial	Abastecimiento urbano	-	Legalizado	Meaga-Zona baja norte CºGarate		
Manantial	Agropecuario	-	Legalizado	San Prudencio		
Manantial	Ganadero	-	Legalizado	Loidi-San Prudencio		
Manantial	Riego	-	Legalizado	Cº Egurrola		
Manantial	Agropecuario	-	Legalizado	Monte Garate		
Manantial	Ganadero	-	Legalizado	Meaga-Tras Cº Meaga-Goena		
Manantial	Ganadero	-	Legalizado	Monte Garate-Cº Aranguren		
Manantial	Abastecimiento urbano	-	Legalizado	Aizamazabal		
Manantial	Riego	-	Legalizado	Eitzaga-Mahazti Aldia		
Manantial	Actividad industrial	-	Legalizado	Monte Garate		
Markobe (regato Markobe) / Markobe	-	Arqueta y tubería	En trámite		Getaria	
Matiber	Ganadero	-	Legalizado	Meaga-Garate-CºGarate		
Nuevo Pikamendi	Abastecimiento urbano	Arqueta y tubería	Illegal		San Prudentzio	Abastecimiento de Getaria
Olaztegi	Abastecimiento urbano	-	-		San Prudentzio	Abastecimiento de Getaria. Se capta a unos 100 m aguas abajo de su nacimiento
Pozo	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu		
Pozo	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu-CºArano		
Pozo	Riego	-	Legalizado	Azquizu-Iturregui		
Pozo	Riego	-	Legalizado	San Prudencio (Txuno)		
Sahazti Aldea	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu		
Soro Barrena	Ganadero	-	Legalizado	Azquizu		

DENOMINACIÓN	USO	FORMA DE TOMA	SITUACION	PARAJE	POBLACIÓN	OBSERVACIONES
Tompeta	Abastecimiento urbano	Arqueta y tubería	Ilegal		Eitzaga	Abastecimiento de Getaria. Obra de 1796. Cerrada con candado
Tonpeta	Agropecuario	-	Legalizado		Eitzaga	
Txaia	Ganadero	-	Legalizado		Meaga	
TXIKIA	Ganadero	-	Legalizado	Zumai-Gaña		
Ubiri o Ubide (regato Ubiri o Ubide) / Ubide	-	Azud y canal	Legalizado		Eitzaga	
Urberu	Agropecuario	-	Legalizado	Azquizu		
Urtxulo	Agropecuario	-	Legalizado	Meaga-Monte Garate-Ladera Sur		
Zabalaga	Riego	-	Legalizado	San Prudencio-CºZabalaga		

PLANOAK

PLANOEN AURKIBIDEA

Eskala

1	Getariako egoera Urola Kostako eremu funtzionalean.....	1:75.000
2	Getariako udalerrria. 2024ko ortoargazkia.....	1:10.000
3	Udalerrriaren mugaketa. Toponimia.....	1:10.000
4	Getariako udalerrria. Plano hipsometrikoa.....	1:10.000
5	Bizitegi-kokaguneak eta jarduera ekonomikoetakoak.....	1:10.000
6	Egungo egoera. Hiri-eremuko, Meagako eta Askizu guneko topografikoak.....	1:2.000
7	Egungo egoera. Espazio libreak eta ekipamenduak.....	1:2.000
8	Komunikazio- eta mugikortasun- sistema.....	1:10.000
9	Ingurumen-arriskuak. Kutsatuta egon daitezkeen lurzoruak.....	1:5.000
10	Indarrean dagoen plangintza orokorra interpretatzea. Lurzoru urbanizaezinaren zonakatze orokorra.....	1:10.000
11	Indarrean dagoen plangintza orokorra interpretatzea. Hiri-lurzoruaren zonakatze orokorra.....	1:4.000
12	Arkitektura- eta arkeologia- ondarea.....	1:10.000 – 1:2.000
13	Azpiegitura eskuema. Ur-hornidura.....	1:10.000
14	Azpiegitura eskuema. Saneamendua eta euri-urak.....	1:5.000
15	Azpiegitura eskuema. Energia elektrikoa.....	1:10.000
16	Azpiegitura eskuema. Gasa.....	1:5.000
17	Azpiegitura eskuema. Telekomunikazioak.....	1:10.000
18	LAGen zehaztapenak.....	1:75.000
19	Urola Kostako Eremu Funtzionaleko LPPren zehaztapenak indarrean	1:20.000
20	Urola Kostako Eremu Funtzionaleko LPPren zehaztapenak izapidean	1:50.000
21	Ibaien eta erreken LPSren zehaztapenak.....	1:10.000
22	Bizikleta bideen LPSren zehaztapenak.....	1:10.000
23	Itsasertzaren LPSaren zehaztapenak.....	1:20.000
24	Kostaldeei buruzko Legea aplikatzearen ondoriozko zehaztapenak.....	1:5.000